

Бір тараптан Еуразиялық экономикалық одақ пен оған мүше мемлекеттер және екінші тараптан Иран Ислам Республикасы арасындағы еркін сауда аймағын құруға алып келетін уақытша келісімге қол қою туралы

Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 16 мамырдағы № 684 Жарлығы

ҚАУЛЫ ЕТЕМІН:

1. Қоса беріліп отырған Бір тараптан Еуразиялық экономикалық одақ пен оған мүше мемлекеттер және екінші тараптан Иран Ислам Республикасы арасындағы еркін сауда аймағын құруға алып келетін уақытша келісімнің жобасы мақұлданын.

2. Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің бірінші орынбасары Асқар Ұзақбайұлы Маминге Бір тараптан Еуразиялық экономикалық одақ пен оған мүше мемлекеттер және екінші тараптан Иран Ислам Республикасы арасындағы еркін сауда аймағын құруға алып келетін уақытша келісімге қағидаттық сипаты жоқ өзгерістер мен толықтырулар енгізу құқығымен Қазақстан Республикасының атынан қол қоюға өкілеттік берілсін.

3. Осы Жарлық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Президенті

Н.Назарбаев

Қазақстан Республикасы
Президентінің
2018 жылғы 16 мамырдағы
№ 684 Жарлығымен
МАҚҰЛДАНҒАН
Жоба

Бір тараптан Еуразиялық экономикалық одақ пен оған мүше мемлекеттер және екінші тараптан Иран Ислам Республикасы арасындағы еркін сауда аймағын құруға алып келетін уақытша келісім КІРІСПЕ

Бір тараптан Еуразиялық экономикалық одақ (бұдан әрі "ЕАЭО" деп аталады) пен Армения Республикасы, Беларусь Республикасы, Қазақстан Республикасы, Қырғыз Республикасы, Ресей Федерациясы (бұдан әрі "ЕАЭО-ға мүше мемлекеттер" деп аталады) және екінші тараптан Иран Ислам Республикасы (бұдан әрі "Иран И.Р." деп аталады) (бұдан әрі "Тараптар" деп аталады):

Тараптар арасындағы ұзақ әрі берік достық қарым-қатынастарды және дәстүрлі жан-жақты ынтымақтастықты тереңдетудің маңызды екенін ТҮСІНЕ ОТЫРЫП;

өздері арасындағы сауда-экономикалық қатынастарды дамыту үшін, сондай-ақ Тараптар арасында өзара мүддені білдіретін салалардағы экономикалық ынтымақтастықты ілгерілету үшін қолайлы жағдайлар жасауды ҚАЛАЙ ОТЫРЫП;

Бір тараптан ЕАЭО мен оған мүше мемлекеттер және екінші тараптан Иран Ислам Республикасы арасындағы еркін сауда аймағын құруға алып келетін уақытша келісім (бұдан әрі "Келісім" деп аталады) ЕАЭО мен оған мүше мемлекеттер және Иран Ислам Республикасы арасындағы одан арғы сауда-экономикалық интеграция жолында жасалған алғашқы қадам болатынын **МОЙЫНДАЙ ОТЫРЫП**;

ЕАЭО мен оған мүше мемлекеттер және Иран Ислам Республикасы арасында толыққанды еркін сауда аймағын қалыптастыру мақсатын негізгі мақсат ретінде **БЕЛГІЛЕЙ ОТЫРЫП**;

Тараптар арасындағы өзара қарым-қатынасты өзара сенім, сауда рәсімдерінің транспаренттілігі мен жеңілдетілуі негізінде дамытуға одан әрі жәрдемдесу қажет екенін **АТАП КӨРСЕТЕ ОТЫРЫП**;

өздерінің Дүниежүзілік сауда ұйымына тезірек кіруін қолдайтынын **РАСТАЙ ОТЫРЫП** және ЕАЭО мен оған мүше мемлекеттердің (қазіргі уақытта Дүниежүзілік сауда ұйымының мүшелері болып табылмайды) және Иран Ислам Республикасының Дүниежүзілік сауда ұйымына мүшелігі олардың көпжақты сауда жүйесіне интеграциялануын тереңдету үшін қолайлы жағдайлар жасайтынын және осы Келісімнің Тараптары арасындағы ынтымақтастық деңгейін арттыратынын мойындай отырып;

төмендегілер туралы **УАҒДАЛАСТЫ**:

1-ТАРАУ ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ ЖӘНЕ ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1-бап Жалпы анықтамалар

Егер өзгеше көзделмесе, осы Келісімнің мақсаттары үшін:

a) "орталық кеден органы" - тиісті ұлттық заңнама және нормативтік актілер негізінде кеден саласындағы тиісті мемлекеттік саясатты, нормативтік актілерді, бақылау мен қадағалауды іске асыру жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын ЕАЭО-ға мүше мемлекеттердің әрқайсысының немесе Иран И.Р.-дің жоғары уәкілетті кеден органы;

b) "кеден органдары" - ЕАЭО-ға мүше мемлекеттердің немесе Иран И.Р.-дің кеден органы немесе кеден органдары;

c) "күндер" - демалыс және мереке күндерін қоса алғанда, күнтізбелік күндер;

d) "декларант" - кедендік мақсаттар үшін тауарларды декларациялайтын немесе өзінің атынан тауарлар декларацияланатын тұлға;

e) "Еуразиялық экономикалық комиссия" - 2014 жылғы 29 мамырдағы Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартқа (бұдан әрі "Одақ туралы шарт" деп аталатын) сәйкес Еуразиялық экономикалық одақтың тұрақты жұмыс істейтін реттеуші органы;

f) "Үйлестірілген жүйе" немесе "ҮЖ" - Тараптардың өздерінің тиісті заңнамаларын және нормативтік актілерін қабылдауы мен қолдануы бөлігінде 1983 жылғы 14 маусымдағы Тауарларды сипаттау мен кодтаудың үйлестірілген жүйесі туралы халықаралық конвенция құрған Тауарларды сипаттау мен кодтаудың үйлестірілген жүйесі;

g) "заңнама және нормативтік актілер" - кез келген заң немесе кез келген басқа нормативтік құқықтық акт;

h) "шара" - Тараптың заң, нормативтік акт, қағидалар, рәсім, шешім, әкімшілік іс-қимыл, қалыптасқан практика нысанындағы немесе кез келген өзге де нысандағы кез келген шарасы;

i) "шығарылған" - осы Келісімнің 6-тарауында ("Шығарылған жерін айқындау қағидалары") белгіленген шығарылған жері қағидаларына сәйкес келетін;

j) "Тараптар" - бір тараптан Одақ туралы шарттан туындайтын өзінің тиісті құзыреті шеңберінде бірлесіп немесе жеке жұмыс істейтін ЕАЭО-ға мүше мемлекеттер мен ЕАЭО және екінші тараптан Иран И.Р.;

k) "тұлға" - жеке немесе заңды тұлға.

1.2-бап Мақсаттар

Осы Келісімнің мақсаттары:

a) Тараптар арасындағы тауарлар саудасын, *inter alia*, осы Келісімге 1-қосымшаға енгізілген, шығарылатын тауарларға қатысты тарифтік және тарифтік емес кедергілерді азайту немесе жою арқылы ырықтандыру және оңайлату;

b) халықаралық қағидаларға, стандарттарға және практикаларға¹ сәйкес Тараптар арасындағы бүкіл дерлік саудаға қатысты баждар мен сауданы реттеудің өзге де шектеу шаралары жойылатын еркін сауда аймағын қалыптастыру үшін негіздер құру;

c) Тараптар арасындағы өзара экономикалық және сауда іс-қимылын қолдау;

d) осы Келісіммен қамтылатын салаларда барынша тығыз ынтымақтастықты дамыту үшін негіздер құру және Тараптар арасындағы өзара іс-қимылды жеңілдету болып табылады.

¹Осы Келісімнің Дүниежүзілік сауда ұйымына мүше болып табылатын Тараптары үшін "халықаралық қағидалар, стандарттар және практикалар" деп Дүниежүзілік сауда ұйымы туралы келісімнің тиісті ережелері, атап айтқанда, 1994 жылғы ТСБК-ның XXIV бабы түсініледі.

1.3-бап Сауданы ырықтандыру және еркін сауда аймағын қалыптастыру

1. Осы Келісім күшіне енген күннен бастап Тараптар осы Келісімге 1-қосымшада көрсетілген шығарылатын тауарларды әкелу кезінде қолданылатын кедендік баждарды және алымдарды немесе соған ұқсас іс-қимылдың басқа да шараларын азайтады және (немесе) олардың күшін жояды.

2. Тараптар осы Келісім күшіне енгеннен бастап бір жылдан кешіктірмей 1.2 (b) бапқа сәйкес еркін сауда туралы келісім жасау мақсатында келіссөздер бастайды.

3. Тараптар осы Келісім күшіне енген күннен кейін үш жылдан кешіктірмей осы баптың 2-тармағында көрсетілген келісімді жасауға тиіс.

4. Осы Келісім күшіне енген күннен бастап үш жыл өткен соң, егер Тараптар осы баптың 2-тармағында көрсетілген келіссөздерді аяқтамаған жағдайда, Тараптар осы Келісімді қолдануды ұзарту қажеттігі туралы шешім қабылдауға тиіс. Мұндай шешім осы Келісімге хаттама түрінде ресімделуге тиіс.

1.4-бап Өзге халықаралық шарттармен арақатынасы

1. Осы Келісім Тараптардың өздері қатысушылары болып табылатын халықаралық шарттардан туындайтын құқықтары мен міндеттемелеріне қатысты нұқсан келтірілместен қолданылады.

2. Осы Келісімнің 6.7-бабының ("Шығарылған жерінің кумуляциясы") ережелеріне нұқсан келтірілместен, осы Келісімнің ережелері ЕАЭО-ға мүше мемлекеттердің арасында да, ЕАЭО-ға мүше мемлекеттер мен ЕАЭО арасында да қолданылмайды, сондай-ақ ЕАЭО-ға мүше мемлекеттер тек қана бір-біріне ұсынатын құқықтар мен артықшылықтарды Иран И.Р.-ға ұсынбайды.

1.5-бап Бірлескен комитет

1. Тараптар осы арқылы - бірі ЕАЭО мен оған мүше мемлекеттерден, екіншісі Иран И.Р.-дан екі өкіл келген басқаратын әрбір Тараптың өкілдерін қамтитын Бірлескен комитет құрады. Тараптардың өздері осы мақсат үшін уәкілеттік берген жоғары лауазымды адамдар тараптардың атынан өкілдік ететінін білдіреді.

2. Бірлескен комитет мынадай функцияларды жүзеге асырады:

а) осы Келісімді имплементтеуге және қолдануға байланысты кез келген мәселелерді қарау;

б) осы Келісімге сәйкес құрылған немесе осы баптың 3-тармағына сәйкес Бірлескен комитеттің қалауы бойынша құрылған барлық кіші комитеттердің, жұмыс топтары мен басқа да органдардың жұмысына қатысты бақылауды жүзеге асыру;

с) осы Келісімнің 1.3-бабына сәйкес жүргізілетін келіссөздердің барысын шолу және нақты келіссөздердің аяқталғаны туралы шешім қабылдау; және

д) Тараптар арасындағы өзара сауда қатынастарын одан әрі дамыту жөніндегі мүмкіндіктерді қарау;

е) Тараптарға осы Келісімге ұсынылатын кез келген түзетулер туралы ұсынымдарды қарау және дайындау;

ф) Тараптардың уағдаластығына сәйкес осы Келісім шеңберіндегі кез келген мәселе бойынша басқа да іс-қимылдарды орындау.

3. Бірлескен комитет өз функцияларын орындау мақсатында қосалқы органдарды, оның ішінде *ad hoc* органдарын құра алады және оларға нақты мәселелер бойынша міндеттерді орындауды тапсыра алады. Бірлескен комитет қажет болған кезде, өз құзыретіне кіретін мәселелер бойынша үшінші тұлғалардың немесе топтардың пікірін сұрата алады.

4. Егер Тараптар өзгеше уағдаласпаса, Бірлескен комитет:

а) әр жылы Тараптардың аумақтарында кезектесіп өткізілетін тұрақты сессияларға; және

б) 30 күн ішінде Тараптардың қайсы бірінің сұрау салуы бойынша басқа Тараптың аумағында немесе Тараптар арасындағы уағдаластық бойынша басқа жерде өткізілетін арнайы сессияларға шақырылады.

5. Осы Келісімге сәйкес құрылған Бірлескен комитеттің, комитеттердің, кіші комитеттердің және басқа да органдардың барлық шешімдері Тараптардың консенсусы негізінде қабылданады.

6. Тараптардың немесе Бірлескен комитеттің атына берілетін барлық хабарламалар, сұрау салулар мен басқа да жазбаша мәлімдемелер ағылшын тілінде немесе, егер осы Келісімде өзгеше көзделмесе, ағылшын тіліне тиісті аудармасымен бірге парсы тілінде не орыс тілінде ұсынылады.

1.5 bis–бап Бизнес-диалог

1. Тараптар Тараптардың іскерлік қоғамдастықтарының өкілдері арасында өткізілетін, Тараптардың осы іскерлік қоғамдастықтары арасындағы ынтымақтастықты нығайтуға бағытталған бизнес-диалог құрады.

2. Бизнес-диалогтың Бірлескен Комитеттің қарауына Тараптар арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастықты дамыту жөніндегі ұсыныстарды қоса алғанда, осы Келісімді қолдануға қатысты мәселелер бойынша, сондай-ақ Тараптар арасындағы өзара саудаға жататын басқа да мәселелер бойынша ұсыныстар енгізуге құқығы бар.

3. Бизнес-диалог қажет болуына қарай Тараптар арасындағы өзара сауда мен экономикалық қатынастарды дамытуға бағытталған семинарлар, іскерлік көрмелер, жәрмеңкелер, дөңгелек үстелдер және басқа да бірлескен іс-шаралар өткізетін болады.

1.6-бап Байланыс пункттері

1. Әрбір Тарап осы Келісімге жататын кез келген мәселелер бойынша Тараптар арасындағы өзара іс-қимылды оңайлату үшін байланыс пунктін немесе байланыс

пункттерін тағайындайды және Бірлескен Комитетті өзінің байланыс пунктін немесе байланыс пункттері туралы хабардар етеді.

2. Тараптың сұрау салуы бойынша басқа Тараптың байланыс пунктін немесе байланыс пункттері нақты мәселе бойынша жауапты ведомство немесе ресми тұлға туралы хабарлайды және қажет болуына қарай Тараптар арасындағы өзара іс-қимылды ұйымдастыруда қолдау көрсетеді.

1.7-бап Құпия ақпарат

1. Әрбір Тарап өзінің заңнамасына және нормативтік актілеріне сәйкес осы Келісім шеңберінде басқа Тарап құпия ақпарат ретінде берген ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз етеді.

2. Осы Келісімде ештеңе де Тарапты ашылуы құқық қолдануға кедергі келтіруі немесе қоғамдық мүдделерге өзгеше түрде қайшы келуі немесе мемлекеттік немесе жекеше кәсіпорындардың коммерциялық заңды мүдделеріне қысым жасауы мүмкін құпия ақпаратты беруге міндеттемейді.

1.8-бап Жалпы ерекшеліктер

Мұндай шаралар дәл сол шарттар қолданылатын Тараптар арасындағы негізсіз немесе құқыққа сыйымсыз кемсіту құралы немесе халықаралық сауданы жасырын шектеу ретінде қолданылмаған жағдайда, осы Келісімде ештеңе қандай да бір Тараптың мынадай шараларды:

- а) қоғамдық моральды қорғауға қажетті;
- б) адамның өмірін немесе денсаулығын, жануарларды немесе өсімдіктерді қорғауға қажетті;
- с) алтынды немесе күмісті әкелуге немесе әкетуге қатысты;
- д) ішкі өндіріске қолайлылық режимін жасау және (немесе) қорғауды ұсыну құралы немесе басқа Тараптан әкелінген тауарларды қандай да бір үшінші елден шығатын ұқсас тауарлармен салыстырғанда кемсіту құралы ретінде қолданылмайтын заңнамаға немесе нормативтік актілерге сәйкестікті қамтамасыз етуге қажетті, оның ішінде кеден заңнамасының сақталуын қамтамасыз етуге, осы Келісімнің 2.11-бабына сәйкес жұмыс істейтін кәсіпорындар құқықтарының сақталуын қамтамасыз етуге, патенттерді, тауар белгілерін немесе авторлық құқықтарды қорғауға, сондай-ақ адал емес практикаларды болдырмауға байланысты;
- е) сотталғандар өндірген тауарларға қатысты;
- ф) көркемдік, тарихи немесе археологиялық құндылыққа ие ұлттық қазынаны күзету үшін қолданылатын;
- г) егер мұндай шаралар ішкі өндіріске немесе тұтынуға салынатын шектеулермен бір мезгілде қолданылса, сарқылатын табиғи ресурстарды сақтауға қатысты;

h) үкімет жүзеге асыратын тұрақтандыру жоспарының бір бөлігі ретінде отандық материалдарға ішкі баға әлемдік бағаға қарағанда анағұрлым төмен деңгейде болған кезеңдер ішінде отандық өңдеуші өнеркәсіптің осындай материалдарының жеткілікті көлемімен қамтамасыз етуге қажетті, мұндай материалдардың экспортын шектеуге байланысты шаралар қабылдауына немесе олардың мәжбүрлеп орындалуын қамтамасыз етуге кедергі келтіретіндей болып түсіндірілмейді; мұндай шектеулер экспорттың кеңеюіне немесе осы отандық өнеркәсіпті қорғауға жәрдемдеспеуі және осы Келісімнің кемсітпеуге қатысты ережелерін сақтауы шарт;

i) тұтастай алғанда немесе нақты өңір үшін тапшылық жағдайларында өнімді сатып алуға немесе таратуға қажетті шаралар қабылдауына немесе олардың мәжбүрлеп орындалуын қамтамасыз етуге кедергі келтіретіндей болып түсіндірілмейді; Келісімнің басқа ережелеріне сәйкес келмейтін кез келген осындай шаралардың қабылдануымен байланысты шарттар тоқтатылған кезде, мұндай шаралардың тоқтатылуы шарт.

1.9-бап Қауіпсіздік пайымдары бойынша ерекшеліктер

Осы Келісімдегі ештеңе де:

a) қандай да бір Тараптан ол ашылуы өз қауіпсіздігінің негізгі мүдделеріне қайшы келеді деп санайтын ақпаратты беруді талап ететіндей; немесе

b) қандай да бір Тараптың ол:

i. ыдырайтын материалдарға және олардан өндірілетін материалдарға қатысты;

ii. қару-жарақпен, оқ-дәрілермен және әскери материалдармен саудаға, сондай-ақ қарулы күштерді жабдықтау мақсаттары үшін тікелей немесе жанама түрде жүзеге асырылатын басқа да тауарлармен және материалдармен саудаға қатысты;

iii. егер олар соғыс уақытында немесе халықаралық қатынастардағы басқа да төтенше мән-жайларда қабылданатын болса өз қауіпсіздігінің негізгі мүдделерін қорғауға қажет деп санайтын шараларды қабылдауына кедергі келтіретіндей, немесе

c) осы Келісім Тарапының халықаралық бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтау үшін Біріккен Ұлттар Ұйымының Жарғысына сәйкес өз міндеттемелеріне сай шаралар қабылдауына кедергі келтіретіндей болып түсіндірілмеуге тиіс.

1.10-бап Төлем теңгерімін қамтамасыз ету жөніндегі шаралар²

1. 2.7-баптың 1-тармағының ережелеріне қарамастан, Тараптар өзінің сыртқы қаржылық жағдайын қорғау және төлем теңгерімін қамтамасыз ету мақсатында, осы баптың төмендегі тармақтарының ережелерін орындау шартымен, импортқа рұқсат етілген тауарлардың санын немесе көлемін шектеуге құқылы. Осы бапқа сәйкес Тарап белгілеген, сақтайтын немесе күшейткен импорт жөніндегі шектеулер:

i. өзінің валюталық резервтеріне төнген тікелей қатердің алдын алу немесе олардың елеулі түрде азаюын тоқтату үшін, немесе

ii. Тараптың валюталық резервтері өте төмен болған жағдайда, оның резервтерінің ақылға қонымды өсу қарқынына қол жеткізуге қажетті шектеулерден аспауға тиіс.

Екі жағдайда да осындай Тараптың резервтеріне немесе оның резервтерге деген қажеттігіне, оның ішінде, егер оның нысаналы сыртқы кредиттерге немесе басқа ресурстарға қолжетімділігі болса, мұндай кредиттердің немесе ресурстардың тиісінше пайдаланылуын қамтамасыз ету қажеттігіне, әсер етуі мүмкін кез келген ерекше факторларға тиісті көңіл бөлінуге тиіс.

2. Осы баптың 1-тармағына сәйкес шектеулерді қолданатын Тараптар оларды осы тармақшада белгіленген шарттар осы шектеулердің қолданылуын одан әрі ақтайтындай шамада ғана сақтай отырып, оларды жағдайдың жақсаруына қарай біртіндеп әлсіретеді. Егер шарттар осы тармақшаға сәйкес оларды белгілеуді немесе сақтауды одан әрі негіздемесе, олар шектеулердің күшін жояды.

3. (a) Тараптар өздерінің ішкі саясатын жүргізген кезде берік әрі орнықты негізде төлем теңгерімінің тепе-теңдігін сақтау немесе қалпына келтіру қажеттігіне және өндірістік ресурстарды экономикалық жағынан ақталмайтындай түрде пайдалануды болдырмаудың орынды екеніне тиісті көңіл бөлуге міндеттенеді. Олар осы мақсаттарға қол жеткізу үшін халықаралық сауданы қысқартпайтын, керісінше дамытатын шараларды мүмкіндігінше жылдам қабылдаудың жөн екенін мойындайды.

(b) осы бапқа сәйкес шектеулерді қолданатын Тараптар анағұрлым елеулі болып табылатын тауарларды әкелуге басымдық беру үшін түрлі тауарлардың немесе тауарлар топтарының импортына қатысты шектеулердің тиімділігін белгілей алады.

(c) осы бапқа сәйкес шектеулерді қолданатын Тараптар:

(i) кез келген басқа Тараптың коммерциялық және экономикалық мүдделеріне қажетсіз нұқсан келтіруден алшақ болуға³;

(ii) қандай да бір тауар атауының саудада қабылданған, алып тасталуы тұрақты сауда байланыстарына кері әсер ететін ең аз мөлшердегі импортына негізсіз кедергі келтіруге бағытталған шектеулерді қолданбауға; және

(iii) коммерциялық үлгілерді әкелуге кедергі келтіретін немесе патенттер, тауар белгілері, авторлық құқық туралы ережелерді немесе ұқсас рәсімдерді сақтауға кедергі келтіретін шектеулерді қолданбауға міндеттенеді.

(d) Тараптар толық және нәтижелі жұмыспен қамтуға қол жеткізуге және оны сақтауға немесе экономикалық ресурстарды дамытуға бағытталған ішкі саясаттардың нәтижесінде Тарап осы баптың 1-тармағында көрсетілген өзінің валюталық резервтері үшін жоғарылатылған қауіпке алып келетін, импортқа деген сұраныстың жоғары деңгейін бастан кешуі мүмкін екенін мойындайды. Тиісінше, қалған бөлікте осы баптың ережелерін орындайтын Тарап осы саясаттардағы өзгеріс өзі осы бапқа сәйкес

қолданатын шектеулерді қажетсіз ететіні негізінде шектеулердің күшін жоюға немесе шектеулерді өзгертуге міндетті емес.

4. Егер әңгіме Тараптар арасындағы сауданы шектейтін төлемдердің жалпы теңгерімсіздігі бар екенін көрсететін, осы бапқа сәйкес импортқа шектеулерді тұрақты түрде және кең ауқымда қолдану туралы болса, Тараптар төлемдер теңгерімсіздігінің бастапқы себептерін жою мақсатында төлем теңгерімі қысым көріп отырған Тараптардың немесе төлем теңгерімі айрықша қолайлы жағдайдағы Тараптың немесе кез келген тиісті үкіметаралық ұйымның басқа шараларды қабылдай алатынын не қабылдай алмайтынын бағалау мақсатында пікірталастарға бастама жасайды.

²Тараптар осы баптың ережелеріне сәйкес кез келген консультация жүргізген кезде қатаң құпиялылықты қамтамасыз етеді.

³Шектеулерді қолданатын Тарап Тараптың экономикасы өзіне көп жағдайда тәуелді болатын өнімнің экспортына елеулі нұқсан келтіруді болғызбауға бар күш-жігерін салады.

1.11-бап Транспаренттілік

1. Әрбір Тарап өзінің заңнамасына және нормативтік актілеріне сәйкес, мүдделі тұлғалар мен Тарапқа өзінің осы Келісімде қамтылатын кез келген мәселеге қатысты, жалпы қолданылатын өзінің заңдарымен нормативтік актілерімен танысу мүмкіндігін беру тұрғысынан олардың дереу жариялануын немесе еркін қол жеткізу үшін өзгеше түрде, оның ішінде, егер мүмкін болса, электрондық нысанда ашық болуын қамтамасыз етеді. Тараптар тиісті ресми басылымдар мен электрондық бұқаралық ақпарат құралдарының тізбесін алмасады.

2. Әрбір Тарап:

а) осы баптың 1-тармағында көрсетілген, осы Тарапта қабылдануы жоспарланып отырған заңдар мен нормативтік актілердің жобаларын күні бұрын жариялайды; және

б) мүдделі тұлғалар мен басқа Тарапқа осы баптың 1-тармағында көрсетілген, осы Тарапта қабылдануы жоспарланып отырған осындай заңдар мен нормативтік актілерге түсініктеме ұсыну үшін ақылға қонымды мүмкіндік береді.

3. Әрбір Тарап басқа Тараптың сұрау салуы бойынша, сұрау салушы Тараптың ол туралы алдын ала хабардар етілгеніне не етілмегеніне қарамастан, қандай да бір қолданыстағы немесе жоспарланып заңға, нормативтік актіге, жалпы қолданылатын рәсімге немесе әкімшілік қағидаға қатысты жедел түрде ақпарат ұсынады және сұрақтарға жауап береді. Тарап сұрау салуды алған күннен бастап 45 күн ішінде осы тармаққа сәйкес ағылшын тілінде ақпарат береді.

4. Тараптар басқа Тараптан келетін импортқа қатысты өздерінің тиісті талаптарының айқындығы мен бүкпесіздігін қамтамасыз етеді және Келісім күшіне

енген күннен бастап 6 ай ішінде басқа Тараптың экспорттаушылары үшін өздері импортты реттеуге қолданатын әр қадамы көрсетілген басшылықты жариялайды. Жоғарыда көрсетілген басшылық ағылшын тілінде жасалады және жалпы жұрттың танысуы үшін, оның ішінде тиісті Тараптың жалпыға бірдей қолжетімді, тегін ресми веб-сайтында еркін қол жеткізу үшін жарияланады. Тараптар осы басшылықта өздерінің импортты реттеуіндегі кез келген өзгерістерді дереу көрсетеді.

5. Осы баптың 3-тармағында көрсетілген хабарлама, егер тиісті ақпарат жалпы жұрттың танысуы үшін, оның ішінде тиісті Тараптың жалпыға бірдей қолжетімді, тегін ресми веб-сайтында еркін қол жеткізу үшін жарияланса, жасалды деп саналады.

6. Осы бапқа сәйкес берілетін кез келген хабарлама, сұрау салу немесе ақпарат басқа Тарапқа тиісті байланыс пункттері арқылы беріледі.

1.12-бап Заңнаманы және нормативтік актілерді өзгерту

Осы Келісім күшіне енген кезге қарай Тараптар өздерінің осы Келісімге сәйкес міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз ету үшін жалпы және арнайы сипаттағы барлық қажетті шараларды қабылдауға міндеттенеді және қажет болған жағдайда, өзінің тиісті заңнамасын осы Келісімнің ережелеріне сәйкес келтіру мақсатында оған түзетулер енгізеді.

2-ТАРАУ ТАУАРЛАР САУДАСЫ

2.1-бап Барынша қолайлылық режимі

1. Импортқа немесе экспортқа қатысты немесе оларға байланысты қолданылатын немесе импорт немесе экспорт үшін төлемдерді халықаралық аударуға қолданылатын кедендік баждар мен кез келген типтегі алымдарға қатысты және осындай баждар мен алымдарды алу тәсіліне қатысты, сондай - ақ импорт пен экспортқа байланысты барлық қағидалар мен формальдылықтарға қатысты және 2.2-баптың 2 және 3-тармақтарында көрсетілген барлық мәселелерге қатысты Тарап қандай да бір басқа елдің аумағында өндірілген немесе оған арналған қандай да бір тауарларға ұсынатын кез келген басымдық, жеңілдік, артықшылық немесе босату басқа Тараптың аумағында өндірілген немесе оған арналған ұқсас өнімдерге дереу және сөзсіз түрде ұсынылады.

2. Осы баптың 1-тармағының ережелері:

а) қандай да бір Тарап шекара маңындағы сауданы жеңілдету мақсатында көрші елдерге ұсынған;

б) қандай да бір Тарап кеден одағы туралы немесе еркін сауда аймағы туралы келісімге немесе кеден одағын немесе еркін сауда аймағын құру үшін қажетті уақытша келісімге сәйкес ұсынған;

с) Тарап дамушы және неғұрлым аз дамыған елдерге тарифтік преференциялардың жалпы схемасына сәйкес ұсынған преференцияларға қолданылмайды.

2.2-бап Ұлттық режим⁴

1. Тараптар тауарлардың ішкі сатылымдарына, тауарларды сатуға, сатып алуға, тасымалдауға, бөлуге немесе пайдалануға арналған ұсыныстарға қатысты ішкі салықтар мен басқа да ішкі алымдар және заңдар, нормативтік актілер мен талаптар, сондай-ақ тауарларды белгілі бір мөлшерлерде немесе үлестерде комбинациялауды, өңдеуді немесе пайдалануды талап ететін ішкі мөлшерлік шектеулер импортталатын немесе ішкі тауарларға ішкі өнімді қорғау мақсатында қолданылмайтынын мойындайды⁵.

2. Тараптың аумағынан басқа Тараптың аумағына импортталатын тауарлар өздеріне ұқсас ішкі тауарларға тікелей немесе жанама түрде қолданылатыннан асып түсетін кез келген сипаттағы ішкі салықтың салынуына немесе басқа да ішкі алымдардың алынуына тікелей түрде де, жанама түрде де жатпайды. Одан басқа, Тараптар ішкі салық салуды немесе басқа да ішкі алымдарды импортталатын немесе ішкі өнімдерге бұл осы баптың 1-тармағында⁶ белгіленген қағидаттарды бұзатындай етіп, өзгеше түрде қолданбайды.

3. Тараптың аумағынан басқа Тараптың аумағына импортталатын тауарларға олармен ұқсас, шығу тегі ұлттық тауарлардың ішкі сатылымдарына, оларды сатуға, сатып алуға, тасымалдауға, бөлуге немесе пайдалануға байланысты барлық заңдарға, нормативтік актілерге және талаптарға қатысты ұсынылатын режимнен қолайлылығын кем емес режим қамтамасыз етіледі. Осы тармақтың ережелері өнімнің шығарылған еліне емес, көлік құралдарының экономикалық қызметіне ғана негізделетін ішкі көліктік сараланған алымдардың қолданылуын жоққа шығармайды.

4. Тараптар тауарларды белгілі бір мөлшерлерде немесе үлестерде комбинациялауға, өңдеуге немесе пайдалануға қатысты, шектелуге жататын қандай да бір тауардың қандай да бір белгілі мөлшері немесе үлесі ішкі көздерден берілуге тиіс екенін тікелей немесе жанама түрде талап ететін қандай да бір ішкі мөлшерлік шектеуді белгілемейді және сақтамайды. Одан басқа, Тараптар ішкі мөлшерлік шектеулерді осы баптың 1-тармағында⁷ белгіленген қағидаттарға қайшы келетіндей етіп, өзгеше түрде қолданбайды.

5. Тауарларды белгілі бір мөлшерде немесе үлестерде комбинациялауға, өңдеуге немесе пайдалануға қатысты ішкі мөлшерлік шектеулер осындай қандай да бір мөлшерді немесе үлесті сыртқы беру көздеріне бөлетіндей етіп қолданылмайды.

6. (а) Осы баптың ережелері мемлекеттік мекемелердің мемлекеттік мақсаттарда сатып алынатын және коммерциялық қайта сату немесе коммерциялық сатуға арналған

тауарларды өндіруде пайдалану мақсатында сатып алынбайтын өнімді беруін реттейтін заңдарға, нормативтік актілерге немесе талаптарға қолданылмайды.

(b) Осы баптың ережелері тек қана ішкі өндірушілерге субсидиялардың, оның ішінде ішкі өндірушілерге осы баптың ережелеріне сәйкес қолданылатын ішкі салықтардан немесе алымдардан түскен түсімдерден алынған төлемдердің және ішкі өнімді мемлекеттік сатып алу арқылы өткізетін субсидиялардың төленуін жоққа шығармайды.

7. Тараптар, тіпті осы баптың басқа ережелері сақталған жағдайда да, ең жоғары бағаны ішкі бақылау шаралары импортталатын өнімді беретін Тараптың мүдделеріне нұқсан келтіре алатынын мойындайды. Тиісінше, осындай шараларды қолданатын Тарап мұндай нұқсанды мүмкіндігі болғанша болдырмау үшін басқа Тарап экспортының мүдделерін ескеруге тиіс.

⁴1-тармақта айтылатын және импорттық тауарлар мен оларға ұқсас отандық тауарларға қолданылатын және импорттық тауарлар әкелінген сәтте немесе әкелінген жерде алынатын немесе оларға қатысты қолданылатын кез келген ішкі салық немесе басқа да ішкі алым немесе осындай түрдегі кез келген заң, қағида немесе талап, соған қарамастан, 1-тармақта айтылатын ішкі салық немесе басқа да ішкі алым немесе осындай түрдегі кез келген заң, қағида, талап ретінде қарастырылуға тиіс және тиісінше 2.2-баптың ережелеріне бағынады.

⁵Тараптар өңірлік және жергілікті мемлекеттік басқару органдарының, сондай-ақ өз аумақтарындағы билік органдарының 1-тармақты сақтауын қамтамасыз ету үшін өздеріне қолжетімді болатын ақылға қонымды шараларды қабылдайды. "Ақылға қонымды шаралар" термині, мысалы, егер күшін жою тиісті жергілікті мемлекеттік басқару органдары немесе билік органдары үшін қаржылық жағдайды едәуір қиындататын болса, жергілікті мемлекеттік басқару органдарына 2.2-баптың ережелеріне формальды түрде сай келмесе де, іс жүзінде оның рухына сай келетін ішкі салықтарды қолдануға уәкілеттік беретін, қолданыстағы ұлттық заңнаманың күшін жоюды талап етпейді. Жергілікті мемлекеттік басқару органдарының немесе билік органдарының 2.2-баптың ережелеріне де, рухына да қайшы келетін салық салуына қатысты "ақылға қонымды шаралар" термині, егер сай келмейтін салық салуды бірден алып тастау елеулі әкімшілік және қаржылық қиындықтар туғызатын болса, Тараптың оны өтпелі кезең ішінде біртіндеп алып тастауына мүмкіндік береді.

⁶2-тармақтың бірінші сөйлемінің талаптарына сәйкес келетін салық, бір жағынан, салық салынатын тауарлар, ал екінші жағынан, осыған ұқсас салық салынбаған, тікелей бәсекелесетін немесе бірін-бірі алмастыратын тауарлар арасында бәсекелестік орын алған жағдайларда ғана екінші сөйлемнің ережелеріне сәйкес келмейді деп саналады.

⁷4-тармақтың бірінші сөйлемінің ережелеріне сәйкес келетін нормативтік акт нормативтік актілерге бағынатын барлық тауарлар ел ішінде елеулі мөлшерде шығарылған кез келген жағдайда да екінші сөйлемнің ережелеріне қайшы келеді деп қаралмайды. Нормативтік акт нормативтік реттелуге жататын әрбір тауарға қатысты үлес немесе мөлшер импортталатын және ішкі тауарлар арасында теңдей арақатынасты білдіреді деген негізде екінші сөйлемнің ережелеріне сәйкес келетін акт ретінде қарастырыла алмайды.

2.3-бап Кедендік баждарды азайту және (немесе) жою

1. Әрбір Тарап басқа Тараптың шығарылатын тауарларына қатысты өзінің осы Келісімге 1-қосымшадағы тарифтік міндеттемелері тізбесіне сәйкес белгіленген режимге қарағанда, қолайлылығы кем емес режим ұсынады.

2. Басқа Тараптың тарифтік міндеттемелер тізбесіне сәйкес Тараптың шығарылатын тауарлары осындай басқа Тараптың аумағына импортталған кезде және оның тарифтік міндеттемелерінің тізбесінде белгіленген шарттар, талаптар мен нақтылаулар ескеріле отырып, оларға мөлшері тиісті тарифтік міндеттемелер тізбесінде белгіленген мөлшерден асып түсетін кедендік баждардың мөлшерлемелері қолданылмайды. Мұндай тауарларға тарифтік міндеттемелер тізбесінде белгіленген кедендік баждар мөлшерлемелерінің мөлшерінен асып түсетін, импортқа немесе импортпен байланысты қолданылатын кез келген басқа баждар және кез келген типтегі алымдарда қолданылмайтын болады.

3. Осы баптағы ештеңе де Тараптардың қайсыбіріне кез келген уақытта кез келген тауардың импортына қатысты мыналарды:

а) ұқсас отандық тауарларға қатысты немесе импортталатын тауар өзінен толық немесе ішінара өндірілген немесе қайта өңделген кез келген материалға қатысты 2.2-баптың 2-тармағына сәйкес белгіленген ішкі салықтарға балама алымдарды;

б) осы Келісімнің 3-тарауына ("Ішкі нарықты қорғау шаралары") сәйкес салынатын кез келген бажды;

с) тиісті қызметтерді көрсетуге жұмсалған шығындарға мөлшерлес алымдар мен басқа да ауыртпалықтарды белгілеуіне тыйым салмайды.

4. Егер Тараптың аумағынан шығарылған тауарға осы Келісімге 1-қосымшаға сәйкес қолданылатын кедендік баждың преференциялық мөлшерлемесі дәл осы тауарға қатысты барынша қолайлылық режиміне сәйкес қолданылатын кедендік баж мөлшерлемесінен жоғары болатын болса, онда мұндай тауар үшін соңғысы қолданылады.

2.4-бап Қолданылатын тарифтік номенклатурадағы өзгеріс

1. Әрбір Тарап өзінің ҮЖ-ге және оған сипаттамаға негізделген, қолданылатын номенклатурасына енгізілетін кез келген өзгеріс осы Келісімге 1-қосымшаға сәйкес белгіленген тарифтік міндеттемелерге нұқсан келтірместен жүзеге асырылуын қамтамасыз етеді.

2. ЕАЭО-ның ҮЖ-ге және оған сипаттамаға негізделген қолданылатын тауар номенклатурасына және Иран И.Р.-дың ҮЖ-ге және оған сипаттамаға негізделген қолданылатын тауар номенклатурасына осындай өзгерісті тиісінше Еуразиялық экономикалық комиссия мен Иран И.Р. жүзеге асыруға тиіс. Тараптар ҮЖ-ге және оған сипаттамаға негізделген қолданылатын номенклатураға кез келген өзгерістерді еркін қолжетімді түрде уақтылы жариялайды, сондай-ақ бір-біріне осындай өзгерістер туралы жыл сайын ақпарат береді.

2.5-бап Импортқа және экспортқа байланысты баждар, алымдар және формальдылықтар⁸

1. (a) Тараптар импортқа немесе экспортқа қатысты немесе олармен байланысты қолданатын кез келген сипаттағы барлық төлемдер мен алымдар (2.2-бапқа сәйкес әкелу және әкету баждарынан және салықтардан басқасы) көрсетілген қызметтердің болжамды құнының мөлшерімен шектеледі және ішкі тауарларға жанамаланған қорғауды немесе импортқа немесе экспортқа фискалдық мақсатпен салық салуды білдірмейді.

(b) Тараптар (a) тармақшасында көрсетілген баждар мен алымдардың саны мен түрлерін қысқарту қажеттігін мойындайды.

(c) Тараптар импорттық және экспорттық формальдылықтарды оңайлату және олардың көлемдерін минимумға дейін қысқарту, сондай-ақ импорт және экспорт құжаттамасына қойылатын талаптарды қысқарту және оңайлату қажет екенін мойындайды⁹.

2. Тарап басқа Тараптың сұрау салуы бойынша осы бапқа сәйкес өз заңдары мен нормативтік актілерінің қолданысын қайта қарайды.

3. Тараптар кеден қағидаларының немесе рәсімдік талаптардың болмашы бұзылғаны үшін елеулі айыппұл санкцияларын қолданбайды. Атап айтқанда, кедендік құжаттамадағы оңай түзетілетін және айқын алаяқтық ниетпен және өрескел абайсыздықпен жасалмаған кемшілік немесе қателік үшін айыппұл санкциялары ескерту ретінде ғана қолданылуы қажет шаралардан аспайды.

4. Осы баптың ережелері үкіметтік органдар әкелуге және әкетуге байланысты, оның ішінде мыналарға:

- a) консулдық операцияларға, мысалы, консулдық фактуралар мен сертификаттарға;
- b) сандық шектеулерге;
- c) лицензиялауға;

- d) валюталық бақылауға;
- e) статистикалық есепке алуға;
- f) құжаттарға, құжаттамаға және сертификаттауға;
- g) талдау мен тексеруге; және

h) жүктің карантиніне, санитариялық бақылануына және өңделуіне қатысты белгілейтін алымдарға, төлемдерге, формальдылықтар мен талаптарға қолданылады.

5. Әрбір Тарап өзінің құзыретті органдарының өзі қолданатын баждар мен алымдар туралы ақпаратты өздерінің ресми веб-сайттарында танысу үшін жариялауын қамтамасыз етуге тиіс.

⁸2.5-бап соншалықты көп валюта бағамдарының қолданылуын қамтымаса да, 1 және 4-тармақтар көп валюта бағамдарының практикасын жүргізу тәсілі ретінде валюталық салықтарды немесе алымдарды қолдануды құптамайды; егер, алайда, Тарап валюта бағамдарының көп болуы кезінде Халықаралық валюта қорының қолдауымен, төлем теңгерімі пайымдары тұрғысынан валюталық алымдар алса, осы Келісімнің ешқандай ережесі Тараптың Халықаралық валюта қоры келісімінің баптарына немесе Тараптың басқа Тараппен айырбас туралы арнайы келісімінің баптарына сәйкес валюталық бақылау немесе валюталық шектеу шараларын қолдануын жоққа шығармайды.

⁹Тауарлардың Тарап аумағынан басқа Тарап аумағына импорты кезінде тауардың шығарылған жері туралы куәлік аса қажет болған жағдайларда ғана оның берілуі талап етілетін ереже 1-тармаққа сәйкес келеді.

2.6-бап Сауда нормаларын әкімшілендіру

1. Тараптар қолданысқа енгізетін, кедендік мақсаттар үшін тауарлар құнын сыныптауға немесе айқындауға немесе кедендік мөлшерлемелерге, салықтарға немесе басқа да алымдарға, сондай-ақ импортқа немесе экспортқа немесе олар үшін төлемдерді аударуға қойылатын талаптарға, шектеулерге, тыйым салуларға байланысты немесе сатуға, бөлуге, тасымалдауға, сақтандыруға, қоймада орналастырылуын тексеруге, көрсетуге, қайта өңдеуге, комбинациялауға немесе басқа да пайдалануға ықпал ететін заңдар, нормативтік актілер, сот шешімдері және жалпы қолданылатын әкімшілік қаулылар билік пен сауда компаниялары олармен таныса алатындай түрде кідіріссіз жарияланады. Халықаралық сауда саясатына ықпал ететін үкімет пен үкіметтік ұйым арасында қолданылатын келісімдер де жарияланады. Осы тармақтың ережелері Тараптарды ашылуы заңның орындалуына кедергі болатын немесе қоғамдық мүдделерге өзгеше тұрғыда қайшы келетін немесе жекелеген мемлекеттік, сондай-ақ жекеше кәсіпорындардың заңды коммерциялық мүдделеріне қысым жасалуына алып келетін құпия ақпаратты ашуға міндеттемейді.

2. Тараптар қабылдаған, белгіленген және тұрақты практикаға сәйкес кедендік баж мөлшерлемесін немесе импортқа салынатын басқа алымдарды арттыруға байланысты жалпы қолданылатын шаралар немесе импортқа немесе ол үшін төлемдерді аударуға жаңа немесе анағұрлым ауыртпалықты талап, шектеу немесе тыйым қолдану ресми жарияланғанға дейін күшіне енбейді.

3. (а) Әрбір Тарап осы баптың 1-тармағында көрсетілген өзінің барлық заңдарын, нормативтік актілерін, шешімдері мен қаулыларын біркелкі, әділ және ақылға қонымды түрде қолданады.

(б) Әрбір Тараптың *inter alia*, кедендік мәселелерге қатысты әкімшілік әрекетті жылдам қайта қарау және түзету мақсаттары үшін сот, төрелік немесе әкімшілік трибуналдары немесе рәсімдері болады немесе оларды бұл қаншалықты ақылға қонымды болса, соншалықты жылдам құрады. Мұндай трибуналдар немесе рәсімдер өздеріне әкімшілік құқық нормаларын қолдану жүктелген органдардан тәуелсіз болады және олардың шешімдерін осындай органдар орындайды және осындай органның орталық басшылығы, егер бұл шешім заңның белгіленген қағидаттарымен немесе нақты фактілермен үйлеспейді деп пайымдауға жеткілікті себептер болса, осы мәселені басқа іс жүргізу тәртібімен қайта қарау үшін шаралар қабылдай алатын жағдайда, соңғылары, егер импорттаушылардың шағым беруі үшін белгіленген кезең ішінде жоғары тұрған сатыдағы сотқа немесе трибуналға апелляциялық шағым келіп түспесе, өз практикасында осы шешімдерді басшылыққа алады.

(с) Осы тармақтың (б) тармақшасының ережелері осы Келісімнің күнінде Тараптың аумағында күшінде болған, тіпті егер мұндай рәсімдер өздеріне әкімшілік құқық нормаларын қолдану жүктелген органдарға толық немесе формальды түрде тәуелсіз болмаса да, әкімшілік әрекеттердің объективті және бейтарап түрде қайта қаралуын іс жүзінде қамтамасыз етіп отырған рәсімдердің күшін жоюды немесе оларды алмастыруды талап етпейді. Мұндай рәсімдерді қолданатын кез келген Тарап сұрау салу бойынша басқа Тарап осындай рәсімдердің осы тармақша талаптарына сай келетінін не келмейтінін айқындай алуы үшін олар туралы толық ақпарат береді.

2.7-бап Сандық шектеулер¹⁰

1. Осы Келісімге 1-қосымшада белгіленген тауарларға қатысты кез келген Тарап осы тауарлардың кез келген басқа Тарап аумағынан импортына немесе кез келген басқа Тараптың аумағына арналған осы тауарлардың экспортына немесе оларды экспорт үшін сатуға импортқа немесе экспортқа квоталар, лицензиялар немесе басқа да шаралар арқылы енгізілген баждардан, салықтардан немесе басқа да алымдардан басқа тыйымдарды немесе шектеулерді белгілемейді және сақтамайды.

2. Осы баптың 1-тармағының ережелері мыналарға:

(a) Экспорттаушы Тарап үшін маңызды азық-түлік тауарларының немесе басқа да тауарлардың қатаң тапшылығын болдырмау немесе азайту үшін уақытша қолданылатын, экспортқа салынатын тыйымдарға немесе шектеулерге;

(b) Халықаралық саудада тауарларды сыныптау, сұрыптау немесе олардың маркетингі үшін стандарттарды немесе нормативтік актілерді қолдануға қажет болатын, импорт пен экспортқа салынатын тыйымдарға немесе шектеулерге;

(c) Үкіметтік шараларды орындау үшін қажетті, кез келген түрде¹¹ импортталатын кез келген ауыл шаруашылығы немесе балық шаруашылығы тауарларын импорттауға салынатын:

(i) өткізуге немесе өндіруге рұқсат етілетін отандық тауарға ұқсас тауарлар санын немесе, егер ұқсас тауардың отандық елеулі өндірісі болмаса, импортталатын тауармен тікелей алмастыруға болатын осындай отандық тауар санын шектейтін; немесе

(ii) қолда бар артық мөлшерді отандық тұтынушылардың кейбір топтарына тегін немесе ағымдағы нарықтық бағадан төмен бағада беру арқылы отандық ұқсас тауардың уақытша артық мөлшерін немесе, егер ұқсас тауардың елеулі отандық өндірісі болмаса, импортталатын тауармен тікелей алмастырыла алатын осындай отандық тауардың уақытша артық мөлшерін нарықтан алып тастайтын; немесе

(iii) егер осы тауардың отандық өндірісі салыстырмалы түрде мардымсыз болса, өндірілуі импортталатын шикізат тауарға толықтай немесе негізінен тікелей тәуелді болатын, өндіруге рұқсат етілген, жануардан алынатын кез келген өнімнің санын шектейтін шектеулерге қолданылмайды.

Осы тармақтың (c) тармақшасына орай кез келген тауардың импортына шектеу қолданатын кез келген Тарап болашақта белгілі бір кезең ішінде импортқа рұқсат етілген тауардың жалпы санын немесе құнын және мұндай сандағы немесе құндағы кез келген өзгерісті жалпыға бірдей хабардар ету үшін жариялайды. Одан басқа, жоғарыда көрсетілген (i) тармақшасына сәйкес қолданылатын кез келген шектеу жалпы отандық өндіріс көлеміне қатысты жалпы импорт көлемін олардың арасында шектеулер болмаған кезде ақылға сыйымды түрде күтуге болатын арақатынаспен салыстырғанда қысқартпайды. Осы арақатынасты айқындау кезінде Тарап алдыңғы репрезентативті кезеңде басым болған арақатынасқа, сондай-ақ тиісті тауарлар саудасына ықпал ете алатын немесе ықпал еткен кез келген ерекше факторларға¹² тиісінше назар аударады.

3. Ұқсас тауарлардың барлық үшінші елдерден импортына немесе ұқсас тауарлардың барлық үшінші елдерге экспортына осыған ұқсас түрде тыйым немесе шектеу салынған жағдайларды қоспағанда, Тарап қандай да бір тауарлардың басқа Тарап аумағынан импортына немесе басқа Тараптың аумағына арналған қандай да бір тауарлардың экспортына тыйым салу немесе шектеу қолданбайды.

4. Кез келген тауарларға шектеу қолданылған кезде Тарап осындай тауарлармен жасалатын сауданы басқа Тараптың осындай шектеулер болмаған кезде күте алатындай

саудаға қатысу үлесін мүмкіндігінше дәлірек көрсететіндей етіп бөлуге ұмтылады және осы мақсат үшін мына ережелерді сақтайды:

а) Бұл іс жүзінде ақталатын жерде, рұқсат етілген импорттың жалпы санын білдіретін квоталар (олар тауар беруші елдер арасында бөлінгеніне не бөлінбегеніне қарамастан) тіркеледі және осы баптың 5 (b) тармағына сәйкес олардың мөлшері туралы хабарлама жіберіледі.

б) Квота іс жүзінде жүзеге асырылмайтын жағдайларда, шектеулер импортқа лицензиялар немесе квотасыз рұқсаттар арқылы қолданылуы мүмкін;

с) Тараптар осы тармақтың d) тармақшасына сәйкес бөлінетін квоталарды қолдану мақсаттары үшін көзделгеннен басқа жағдайда, импортқа лицензияның немесе рұқсаттың нақты елден немесе көзден берілетін тиісті тауарлардың импорты үшін пайдаланылуын талап етпейді;

д) Квота тауар беруші елдер арасында бөлінетін жағдайларда, шектеуді қолданатын Тарап квотадағы үлестерді болу мақсатында басқа Тарапты қоса алғанда осы тауардың берілуіне елеулі мүддесі бар елдермен келісімге келуге ұмтылуы мүмкін. Бұл әдіс ақылға қонымды түрде өзін-өзі ақтамайтын болып табылған жағдайда, Тарап басқа Тарапқа осы тауар импортының бүкіл санынан немесе құнынан үлес бөліп береді, ол үлес басқа Тараптың алдыңғы репрезентативті кезең ішінде осы тауарды беру арақатынастарына негізделеді, бұл ретте одан әрі осы тауар саудасына ықпал ете алатын немесе ықпал ететін кез келген ерекше факторлар назарға алынады. Өкелу квота¹³ жатқызылуы мүмкін белгіленген уақыт кезеңінде жүргізілген жағдайда, кез келген Тараптың өзіне бөліп берілген кез келген осындай жалпы тауар беру санының немесе құнының үлесін толық пайдалануына кедергі келтіре алатын ешқандай шарттар немесе формальдылықтар белгіленбейді.

5. (a) Импортқа лицензия импортқа шектеулерге байланысты берілетін жағдайларда, шектеулер қолданатын Тарап импорттаушы немесе беруші кәсіпорындардың атауларына қатысты ақпарат беру міндеттемесі болмаған жағдайда, шектеулерді, таяу кезең ішінде берілген импортқа лицензияларды реттеуге және осындай лицензияларды тауар беруші елдер арасында бөлуге қатысты барлық тиісті ақпаратты екінші Тараптың сұрау салуы бойынша береді.

(b) Квоталарды белгілеуге алып келетін импортқа шектеулер болған жағдайда, шектеулерді қолданатын Тарап белгілі бір болашақ кезең ішінде тауарлардың жалпы санын немесе құнын немесе импорттау үшін рұқсат етілетін тауарларды және осындай сандағы немесе құндағы кез келген өзгерістерді жалпыға бірдей мәлімет үшін жариялайды. Ресми хабарламаны жариялау кезінде тасымалдау процесінде жүзеге асырылатын тиісті тауарларды кез келген жеткізу олар, мүмкіндігінше, тиісті кезеңде импортқа рұқсат етілген сан есебінен, сондай-ақ қажет болған кезде, келесі кезеңде немесе кезеңдерде импортқа рұқсат етілген көлемдер есебінен есепке жатқызылу

мүмкін жағдайда, сондай-ақ, егер қандай да бір Тарап ішкі тұтыну үшін келіп түскен немесе ішкі тұтыну үшін қоймалардан алынған тауарларды осындай ресми хабардар ету күнінен кейін отыз күн ішінде әдеттегі тәртіппен осындай шектеулерден босатса, мұндай практика осы тармақшаға толық сай келетін практика ретінде қарастырылатын жағдайда әкелуден алып тасталмайды.

(с) Тауар беруші елдер арасында бөлінген квоталар жағдайында, шектеулерді қолданатын Тарап екінші Тарапты қазіргі кезде саны немесе құны, тауар беруші әртүрлі елдер бойынша бөлінген квотадағы үлестер туралы дереу хабардар етеді және ол туралы хабарламаны жалпыға бірдей таныстыру үшін жариялайды.

6. Осы баптың 2 (с) тармағына немесе 4 (d) тармағына сәйкес қолданылатын шектеулерге қатысты қандай да бір тауарлар үшін репрезентативті кезеңді таңдауды және тауарлар саудасына ықпал ететін қандай да бір арнайы факторларды бағалауды бастапқыда шектеуді қолданатын Тарап жасайды, мұндай Тарап екінші Тараптың сұрау салуы бойынша айқындалатын үлесті немесе таңдап алынған негізгі кезеңді реттеу қажеттігі немесе тиісті арнайы факторларды қайта бағалау қажеттігі немесе тиісті квотаның бөлінуіне немесе оның шектеусіз пайдаланылуына қатысты біржақты тәртіппен белгіленген шарттарды, формальдылықтарды немесе қандай да бір басқа да ережелерді алып тастау қажеттігі мәселесі жөнінде екінші Тараппен дереу консультация жүргізуі шарт.

7. Осы баптың ережелері кез келген Тарап белгілеген немесе сақтаған кез келген тарифтік квотаға қолданылады және қаншалықты қолданылса, осы баптың қағидаттары экспортты шектеулерге де қолданылады.

¹⁰2.7-баптың барлық тармақтарында "импортты шектеу" және "экспортты шектеу" терминдері мемлекет жүзеге асыратын сауда операциялары арқылы қолданылатын шектеулерді қамтиды.

¹¹Осы тармақтағы "кез келген түрде" деген ұғым бастапқы қайта өңдеу сатысында тұрған және әлі де болса тез бұзылатын тауарларға жататын, жас өнімдермен тікелей бәсекелесетін және еркін әкелінген жағдайда, жас өнімдерге салынатын шектеулерді тиімсіз ететін тауарларға ғана қатысты.

¹²"Ерекше факторлар" термині осы Келісімде рұқсат етілмеген тәсілдермен қолдан жасалған өзгерістерді емес, отандық және шетелдік өндірушілердің немесе әртүрлі шетелдік өндірушілер арасындағы өнімділіктің салыстырмалы деңгейіндегі өзгерістерді қамтиды.

¹³Квоталарды бөлу үшін қағида ретінде "коммерциялық пайымдар" туралы ешқандай ескерту жасалмады, өйткені оларды үкіметтік органдардың қолдануы әрдайым мақсатқа лайықты бола бермейді деп есептелді. Одан басқа, бұл мақсатқа лайықты болатын жағдайларда, Тарап бұл пайымдарды осы баптың 4-тармағының

бірінші сөйлемінде баяндалған жалпы қағидаларға сәйкес келісімге қол жеткізу процесінде қолдана алар еді.

2.8-бап Транзит еркіндігі

1. Тауарлар (багажды қоса алғанда), сондай-ақ кемелер мен басқа да көлік құралдары, партияларды қайта жүктеу, қоймаға жинау, бөлшектеу немесе көлік түрін ауыстыру болған немесе болмаған кезде осындай аумақ арқылы алып өту өзінің аумағы арқылы жүктің қозғалысы жасалатын Тараптың шекарасынан тыс жерде басталатын және аяқталатын толық маршруттың бір бөлігі ғана болып табылса, Тараптың аумағы арқылы транзитте деп есептеледі. Мұндай сипаттағы қозғалыс осы бапта "транзиттік тасымал" ретінде айқындалады.

2. Халықаралық тасымалдау үшін екінші Тараптың аумағына немесе аумағынан транзиттік тасымалдар үшін анағұрлым қолайлы маршруттар бойынша әрбір Тараптың аумағы арқылы транзит еркіндігі белгіленеді. Кемедегі туға, шығарылған, жөнелтілген, кіретін, кететін немесе межелі жеріне немесе тауарларды, кемелерді немесе басқа да көлік құралдарын меншіктеуге жататын қандай да бір мән-жайларға негізделіп, ешқандай ерекшелік жасалмайды.

3. Тараптар өздерінің аумақтары арқылы транзиттік тасымалдардың тиісті кіру кедені арқылы жасалуын талап етуі мүмкін, бірақ, қолданылатын кеден заңнамасына және нормативтік актілерге сәйкес келмеу жағдайларын қоспағанда, екінші Тараптардың аумағынан келе жатқан немесе олардың аумағына бара жатқан мұндай тасымалдар қандай да бір артық кідіртулерге немесе шектеулерге ұшыратылмайды және тасымал үшін алымдарды немесе транзит туындататын әкімшілік шығыстармен немесе ұсынылатын көрсетілетін қызметтердің құнымен мөлшерлес алымдарды қоспағанда, кедендік баждардан және транзитке қатысты белгіленген барлық транзиттік немесе өзге де алымдардан босатылады.

4. Екінші Тараптың аумағына немесе аумағынан жасалатын транзиттік тасымалдар үшін Тарап белгілеген барлық алымдар мен қағидалар тасымал шарттарын ескере отырып, ақылға қонымды болуға тиіс.

5. Транзитке байланысты барлық алымдарға, қағидалар мен формальдылықтарға қатысты әрбір Тарап екінші Тараптың аумағына бара жатқан немесе аумағынан келе жатқан транзиттік тасымалдарға кез келген үшінші елге немесе одан жасалатын транзиттік тасымалдарға берілген режимнен қолайлылығы кем емес режим ұсынады¹⁴.

6. Әрбір Тарап кез келген екінші Тараптың аумағы арқылы транзитте болған тауарларға, егер мұндай тауарлар шығарылған жерінен межелі жеріне осындай екінші Тараптың аумағы арқылы өтпей тасымалданса, оларға ұсынылатын режимнен қолайлылығы кем емес режим ұсынады. Тараптар, дегенмен, өздері үшін мұндай тікелей тиеп жөнелту тауарларды баждардың преференциялық мөлшерлемелері

бойынша әкелуге құқық алудың бұлжымас шарты болып табылатын немесе баждарды алу мақсаттары үшін тарап белгілеген бағалау әдісіне қатысты болатын кез келген тауарларға қатысты осы Келісімнің күні болған тікелей тиесп жөнелту туралы өз талаптарын күшінде сақтап қалуы мүмкін.

7. Осы баптың ережелері ұшақтардың транзиттік қозғалысына қолданылмайды, бірақ тауарлардың (оның ішінде багаждың) әуе арқылы транзитіне қолданылады.

¹⁴Көліктік алымдарға қатысты 5-тармақта жазылған қағидат бірдей жағдайлар кезінде дәл осы маршрутпен тасымалданатын ұқсас тауарларға да қатысты болады.

2.9-бап Тауарлар саудасы комитеті

1. Тараптар осы арқылы әрбір Тараптың өкілдерін қамтитын Тауарлар саудасы комитетін (бұдан әрі "Тауарлар комитеті" деп аталады) құрады.

2. Тауарлар комитеті осы тарауға және 3 ("Ішкі нарықты қорғау шаралары"), 4 ("Саудадағы техникалық кедергілер"), 5 ("Санитариялық және фитосанитариялық шаралар"), 6 ("Шығарылған жерін айқындау қағидалары") және 7 ("Кедендік ынтымақтасу және сауда рәсімдерін жеңілдету") тарауларына байланысты туындайтын қандай да бір мәселені қарау үшін кез келген Тараптың талап етуі бойынша жиналады.

3. Тауарлар комитеті мынадай функцияларды орындайтын болады:

а) осы баптың 2-тармағында көрсетілген тараулардың орындалуы мен қолданылуына шолу және мониторинг;

б) нарыққа қол жеткізуді дамыту және оңайлату мақсатында осы тараудың ережелеріне және осы Келісімге 1-қосымшадағы Тарифтік міндеттемелер тізбелеріне кез келген түзетулер бойынша қажет болған жағдайда тиісті ұсынымдарды шолу және Бірлескен комитетке әзірлеу;

с) кез келген туындауы мүмкін проблеманы шешу жөніндегі шараларды айқындау және ұсыну;

д) осы тарауды қолданудан туындайтын кез келген басқа проблеманы бағалау нәтижелерін Бірлескен комитетке беру.

2.10-бап Міндеттемелерді орындамау немесе оларды бұзу

1. Егер қандай да бір Тарап осы Келісімге сәйкес өзіне тікелей немесе жанама түрде арналған қандайда бір пайда:

а) екінші Тараптың осы Келісімге сәйкес өз міндеттемелерін орындамауы, немесе

б) екінші Тараптың осы Келісімнің ережелеріне қайшы келетін немесе қайшы келмейтін қандайда бір шараларды қолдануы, немесе

с) қандай да бір басқа жағдайдың салдарынан жоққа шығарылады немесе төмендейді немесе Келісімнің қандай да бір мақсатына қол жеткізу қиындайды деп

санаса, Тарап мәселені қанағаттанарлық түрде реттеу мақсатында екінші Тарапқа жазбаша мәлімдемелер немесе ұсыныстар беруге құқылы. Өзінің атына осындай өтініш келіп түскен Тарап өзіне ұсынылған мәлімдемелерді немесе ұсыныстарды ықыластана қарайды.

2. Егер Тараптар алпыс күннен аспайтын ақылға қонымды мерзім ішінде қанағаттанарлық түрде реттеу жүргізбесе немесе, егер қиындықтардың сипаты осы баптың 1-тармағының (с) тармақшасында көрсетілгенге жататын болса, мәселе Бірлескен комитеттің қарауына берілуі мүмкін. Бірлескен комитет өзіне осыған байланысты берілген кез келген мәселені дереу қарайды және тиісті ұсынымдарын береді немесе тиісті жағдайларда мәселе бойынша шешім шығарады.

3. Егер Бірлескен комитет мұндай шараны негіздеу үшін мән-жайлар мейлінше елеулі деп санаса, ол тиісті мән-жайларда өзі қажет деп табатын, осы Келісімге сәйкес осындай шегерімдерді немесе басқа да міндеттемелерді екінші Тарапқа қолдануды тоқтатуға Тарапқа уәкілеттік беруге құқылы.

4. Егер Бірлескен комитетте Тараптар арасында келісімге қол жеткізілмесе және талқыланып жатқан мәселе ашық күйінде қалса, мүдделі Тарап екінші Тараптың осы Келісімнің 8-тарауына сәйкес осы мәселе бойынша талқылауға бастама жасау құқығын сақтай отырып, шегерімдерді біржақты тәртіппен тоқтатуға құқылы.

2.11-бап Мемлекеттік сауда кәсіпорындары

1.¹⁵ а) Әрбір Тарап өзіне, егер ол орналасқан жеріне қарамастан, мемлекеттік кәсіпорын құратын болса немесе оны сақтап қалатын болса немесе кез келген кәсіпорынға формальды түрде не практикада айрықша немесе ерекше артықшылықтар¹⁶ берсе, мұндай кәсіпорын импортқа немесе экспортқа байланысты сатып алу немесе сату процесінде осы Келісімде жеке кәсіпкерлер жүзеге асыратын импортты немесе экспортты қозғайтын үкіметтік шаралар үшін көзделген, кемсітпейтін режимнің жалпы қағидаттарына сәйкес келетіндей әрекет етеді деген міндеттеме алады.

б) Осы тармақтың (а) тармақшасының ережелері мұндай кәсіпорындар осы Келісімнің басқа ережелерін тиісті түрде ескере отырып, бағаны, сапаны, қолжетімділікті, бәсекеге қабілеттілікті, тасымалдауды және сатып алу мен сатудың басқа да шарттарын қоса алғанда, коммерциялық пайымдарды¹⁷ ғана басшылыққа алып, кез келген осындай сатып алу мен сату жасауын талап ететіндей түсіндіріледі, сондай-ақ екінші Тараптың кәсіпорындарына қолданылатын іскерлік практикаға сәйкес осындай сатып алуларға немесе сатуларға қатысуға қажетті күресу мүмкіндігін береді.

с) Тараптар өз юрисдикциясындағы қандай да бір кәсіпорынды (ол осы тармақтың (а) тармақшасында сипатталғанына не сипатталмағанына қарамастан) осы тармақтың (а) және (б) тармақшаларында белгіленген қағидаттарға сәйкес әрекет ету мүмкіндігінен айыра алмайды.

2. Осы баптың 1-тармағының ережелері мемлекеттік мақсатта дереу немесе түпкілікті тұтыну үшін және қайта сату немесе өзгеше түрде сату үшін тауарлар өндірісінде пайдалану үшін тауарлардың импортына қолданылмайды¹⁸. Осындай импортқа қатысты әрбір Тарап екінші Тараптың саудасына бейтарап және әділ режим ұсынады.

3. Тараптар осы баптың 1(а) тармағында сипатталған үлгідегі кәсіпорындар саудаға елеулі кедергілер тудыратындай етіп басқарылуы мүмкін екендігін мойындайды; демек, осындай кедергілерді шектеуге немесе төмендетуге бағытталған екіжақты өзара тиімді негіздегі келіссөздер халықаралық сауданың қолданылу үшін маңызды.

4. а) Тараптар осы баптың 1(а) тармағында сипатталған үлгіге жататын кәсіпорындар өздерінің аумақтарына импорттайтын немесе өздерінің аумақтарынан экспорттайтын тауарлар туралы Бірлескен комитетті хабардар етеді.

б) Осы Келісімге 1-қосымшаға енгізілмеген, тауарлар импортына монополияны құратын, сақтайтын немесе оған рұқсат беретін Тарап екінші Тараптың сұрау салуы бойынша осындай Тарапты таяудағы репрезентативті кезең барысында тауардың импорттық бағасына¹⁹ үстемеақы туралы немесе, егер бұл мүмкін болса, тауарды қайта сатуға белгіленген баға туралы хабардар етеді.

с) Өзінің осы Келісімге сәйкес мүдделеріне осы баптың 1 (а) тармағында сипатталған үлгіге жататын кәсіпорынның әрекеттері арқылы қысым жасалып жатыр деп пайымдауға себептері бар Тарап осындай кәсіпорынды құратын, сақтайтын немесе оған рұқсат беретін Тараптан оның осы Келісімнің ережелерін орындауға байланысты қызметі туралы ақпарат беруін талап етеді.

д) Осы тармақтың ережелері қандай да бір Тарапты ашылуы заңның орындалуына кедергі болатын немесе қоғамдық мүдделерге өзгеше түрде қайшы келетін немесе жекелеген кәсіпорындардың заңды коммерциялық мүдделеріне қысым жасалуына алып келетін құпия ақпаратты ашуға міндеттемейді.

¹⁵Тараптар құратын және сатып алу қызметіне немесе сатуларға қатысатын Маркетинг кеңесінің қызметі (а) және (б) тармақшаларының ережелеріне бағынады. Тараптар құратын және сатып алу қызметімен немесе сатулармен айналыспайтын, ал жекеше саудаға қолданылатын нормативтік актілерді белгілейтін Маркетинг кеңесінің қызметі осы Келісімнің тиісті баптарында реттеледі. Осы баптың ережелері мұндай әртүрлі бағалар экспорттық нарықтардағы жеткізу және сұраныс шарттарын орындау үшін коммерциялық пайымдар бойынша белгіленген жағдайда, мемлекеттік кәсіпорындардың әртүрлі нарықтарда тауарларды сату үшін әртүрлі бағалар белгілеуін жоққа шығармайды.

¹⁶Сыртқы сауданы жүзеге асыруда сапа мен тиімділік стандарттарын немесе ұлттық табиғи ресурстарды пайдалану үшін ұсынылатын, бірақ билікке тиісті кәсіпорынның

сауда қызметіне бақылауды жүзеге асыруға уәкілеттік бермейтін артықшылықтарды қамтамасыз ету үшін қолданылатын үкіметтік шаралар "айрықша немесе ерекше артықшылықтар" болып табылмайды.

¹⁷"Байланыстырылған кредитті" алатын ел осы кредитті шет елдерде тұтынылатын материалдық құралдарды сатып алу кезінде "коммерциялық есеп айырысу" ретінде ескеруге құқылы.

¹⁸"Тауарлар" термині сауда практикасында түсінілетінге сәйкес тауарлармен шектеледі және көрсетілетін қызметтерді сатып алуға немесе сатуға арналмайды.

¹⁹"Үстемеақы" термині монополия импортталатын тауарлар үшін импортқа белгілеген құн (осы Келісімнің 2.2-бабына (Ұлттық режим) сәйкес ішкі салықтарды, тасымалдауға, бөлуге арналған шығыстарды және сатып алу, сату немесе одан арғы әрекеттер барысындағы шығыстарды, сондай-ақ пайданың ақылға қонымды коэффициентін шегеріп тастағанда) қоймадағы тауардың құнынан асып түскен кездегі айырмашылықты білдіреді.

3-ТАРАУ ІШКІ НАРЫҚТЫ ҚОРҒАУ ШАРАЛАРЫ

3.1-бап Анықтамалар

Осы тараудың мақсаттары үшін мынадай анықтамалар қолданылады:

a) "демпингке қарсы шара" - материалдық залал келтіретін немесе келтіруі мүмкін немесе экономика саласының құрылуын едәуір баяулататын демпингтік импортқа қарсы іс-қимыл немесе оны болдырмау үшін Тарап басқа Тараптың аумағынан шығарылатын тауардың импортына қатысты осы тараудың ережелеріне сәйкес қолданатын шара;

b) "өтемақы шарасы" - материалдық залал келтіретін немесе келтіруі мүмкін немесе экономика саласының құрылуын едәуір баяулататын, соңғы Тараптың аумағында берілген өзіндік ерекшелікті субсидияның әсерін бейтараптандыру үшін Тарап басқа Тараптың аумағынан шығарылатын тауардың импортына қатысты осы тараудың ережелеріне сәйкес қолданатын шара;

c) "арнайы қорғау шарасы" - осындай тауардың барлық елдерден өсіп отырған импортынан туындаған, экономика саласына қатысты елеулі залалды немесе осындай залал келтіру қатерін болдырмау немесе оның орнын толтыру мақсатында Тарап тауар импортына қатысты осы тараудың ережелеріне сәйкес қолданатын шара;

d) "екі жақты қорғау шарасы" - осы Келісімге сәйкес кедендік баж мөлшерлемесінің азайтылуына немесе нөлге түсірілуіне байланысты осындай тауардың өскен импортынан туындаған, экономика саласына қатысты елеулі залалды немесе осындай

залал келтірілу қатерін болдырмау немесе оның орнын толтыру мақсатында Тарап басқа Тараптың аумағынан шығарылатын тауар импортына қатысты осы тараудың ережелеріне сәйкес қолданатын шара.

3.2-бап Демпингке қарсы және өтемақы шаралары

1. Әрбір Тарап, осы тарауда көзделген жағдайларды қоспағанда, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану тәртібін реттейтін өз заңнамасына сәйкес демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолданады.

2. Егер бір Тараптан басқасына экспортталған тауардың экспорттық бағасы экспорттаушы Тарапта тұтынуға арналған осыған ұқсас тауармен әдеттегі сауда барысы шеңберінде белгіленген, салыстырылатын бағадан төмен болса, тауар демпингтік нысана болып табылатын, яғни басқа елдің нарығына өзінің қалыпты құнынан төмен баға бойынша келіп түскен тауар ретінде қарастырылады. Осыған ұқсас тауарды экспорттаушы Тараптың нарығында әкімшілік, саудалық және жалпы шығасыларды ескере отырып, өндірістің орташа өлшемделген шығасыларынан төмен емес баға бойынша сату әдеттегі сауда барысы шеңберінде жүзеге асырылған болып қарастырылады. Экспорттаушы Тараптың ішкі нарығында әдеттегі сауда барысы шеңберінде осыған ұқсас тауардың сатылуы болмаған не экспорттаушы елдің ішкі нарығында сатылу көлемінің төмен болуы салдарынан мұндай сатулар тиісінше салыстыру жүргізуге мүмкіндік бермеген жағдайда, демпингке қарсы тергеп-тексерулер жүргізу мақсаттары үшін осы баға таныстырушы болып табылған не тауар шығарылған елдегі өндіріс шығасылары бар, оған әкімшілік, саудалық және жалпы шығасылардың, сондай-ақ пайданың ақылға қонымды сомасы қосылатын баға болып табылған жағдайда, демпингтік маржа осыған ұқсас тауар тиісті үшінші елге экспортталған кезде оның салыстырмалы бағасымен салыстыру арқылы айқындалады. Осы тармақтың мақсаттары үшін мұндай құжаттар экспорттаушы елде жалпыға бірдей қабылданған бухгалтерлік есепке алу қағидаттарына сәйкес келген және осы тауарды өндіруге және сатуға байланысты шығасыларды мейлінше дәл көрсеткен жағдайда, шығасылар әдетте өзіне қатысты тергеп-тексеру жүргізіліп жатқан экспорттаушының немесе өндірушінің есепке алу құжаттарының негізінде есептеледі. Мұндай болу экспорттаушы немесе өндіруші, атап айтқанда, амортизация мен тозудың және капитал салуға және өндірісті дамытуға арналған басқа да шығыстарды жабуға аударымдар жасаудың тиісті кезеңдерін белгілеуге қатысты тарихта қолданылған жағдайда, құзыретті органдар шығасылардың бөліну дұрыстығының қолда бар барлық дәлелдемелерін, тергеп-тексеру барысында экспорттаушы немесе өндіруші ұсынған дәлелдемелерді қоса алғанда, назарға алады. Егер бұл шығасыларды осы тармаққа сәйкес бөлу кезінде ескерілмеген болса, онда шығасылар болашақ және/немесе ағымдағы өндірістерді дамытуға арналған шығыстардың мерзімді емес баптарын

немесе өзінде өндірістің қалыптасу кезеңінің операциялары тергеп-тексеру кезеңіндегі шығасыларға ықпал ететін мән-жайларды ескере отырып, тиісті түрде түзетіледі²⁰. Осы тармақтың мақсаттары үшін әкімшілік, саудалық және жалпы шығасылардың сомалары, сондай-ақ пайдалар өзіне қатысты тергеп-тексеру жүргізілетін экспорттаушы немесе өндіруші ұсынатын, әдеттегі сауда барысы шеңберінде осыған ұқсас тауарды өндіру және сату туралы нақты деректерге негізделеді. Егер мұндай сомаларды осы негізде айқындауға болмайтын болса, олар:

(i) осы экспорттаушы немесе өндіруші дәл осы санаттағы тауарларды өндіруге немесе ол шығарылған елдің ішкі нарығында сатуға байланысты төлеген немесе алған нақты сомалар;

(ii) өздеріне қатысты тергеп-тергеу жүргізіліп жатқан басқа экспорттаушылар немесе өндірушілер осыған ұқсас тауарды өндіруге немесе ол шығарылған елдің ішкі нарығында сатуға байланысты төлеген немесе алған орташа өлшемді нақты сомалар;

(iii) осындай әдіспен белгіленген пайда сомасы басқа экспорттаушылар немесе өндірушілер сол жалпы санаттағы тауарларды олар шығарылған елдің ішкі нарығында сату кезінде әдетте алатын пайдадан асып түспеген жағдайда, кез келген басқа ақылға қонымды әдіс негізінде айқындалуы мүмкін.

3. Экспорттық баға болмаған не тиісті құзыретті органдардың пікірі бойынша, экспорттық баға экспорттаушы мен импорттаушының немесе үшінші тараптың арасында байланыстың немесе өтемақылық келісімнің болуына байланысты сенім туғызбаған жағдайларда, экспорттық баға импортталатын тауарлар алғаш рет тәуелсіз сатып алушыға қайта сатылған баға негізінде немесе, егер тауарлар тәуелсіз сатып алушыға қайта сатылмаса немесе өздері импортталғандай түрде қайта сатылмаса, құзыретті органдар айқындай алатын ақылға қонымды негізде құрастырылуы мүмкін.

4. Экспорттық баға мен қалыпты құнды салыстыру әділетті түрде жүргізіледі. Мұндай салыстыру сауда операциясының бір ғана сол сатысында, әдетте, зауыттан тиеп жөнелту сатысында және мүмкіндігінше, бір ғана сол уақытта жүзеге асырылған саудаларға қатысты жүргізілуге тиіс.

Әрбір жағдайда сатудың мән-жайлары мен жағдайларындағы, салық салудағы, сауда деңгейлеріндегі, мөлшерлердегі, физикалық сипаттамалардағы айырмашылықты, сондай-ақ бағалардың салыстырмалылығына олардың тигізетін ықпалына қатысты дәлелдемелер ұсынылатын кез келген басқа айырмашылықты қоса алғанда, бағалардың салыстырмалылығын қозғайтын айырмашылықтарды ескеретін қажетті тиісті түзетулер жасалады. Осы баптың 3-тармағында көрсетілген жағдайларда, импорт пен қайта сату арасындағы кезеңде төленген баждар мен салықтарды қоса алғанда, шығыстарға, сондай-ақ алынған пайдаға да түзету жасау керек. Егер мұндай жағдайларда бағалардың салыстырмалылығы қозғалатын болса, құзыретті органдар экспорттық баға құрастырылған сатыға баламалы болатын сауда операциясының сол сатысында

қалыпты құнды белгілейді не осы тармақта рұқсат етілген қажетті түзетулерді енгізеді. Тараптың құзыретті органы әділетті салыстыруды қамтамасыз ету үшін қандай ақпарат қажет екенін мүдделі тұлғаларға көрсетеді және осы тараптарға дәлелдемелер ұсынудың шектен тыс ауыртпалығын жүктемейді.

(i) Егер осы баптың 4-тармағына сәйкес салыстыру бір валютадан екіншісіне қайта есептеуді талап ететін болса, онда мұндай қайта есептеу сату күніндегі айырбас бағамын пайдалана отырып жүргізіледі, мұнда, егер шетел валютасын жедел нарықта сату тиісті экспорттық беріліммен тікелей байланысты болса, онда мерзімге сату кезінде қолданылатын айырбас бағамы пайдаланылады. Айырбас бағамдарының ауытқуы назарға алынбайды және тергеп-тексеру барысында құзыретті органдар экспорттаушыларға тергеп-тексеру кезеңінде айырбас бағамдарының орнықты ауытқуларын ескере отырып, өздерінің экспорттық бағаларын түзету үшін кемінде 60 күн береді.

(ii) Әділетті салыстыру жүргізілуін реттейтін осы баптың 4-тармағының ережелерін ескере отырып, тергеп-тексеру барысында демпингтік маржаның болуы, әдетте, барлық салыстырмалы экспорттық мәмілелердің орташа өлшемді қалыпты құнын орташа өлшемді бағаларымен салыстыру негізінде не нақты мәмілелер бойынша қалыпты құнды экспорттық бағалармен салыстыру арқылы белгіленеді. Егер құзыретті органдар экспорттық бағалардың құрылымы әртүрлі сатып алушылар, өңірлер немесе уақыт кезеңдері арасында айтарлықтай айырмашылыққа не болады деп белгілесе және, егер мұндай айырмашылықтың нақты мәмілелер бойынша орташа өлшемді шамаларға не бағаларға салыстыру жүргізілген жағдайда неліктен тиісті түрде ескеріле алмайтынына түсініктеме берілсе, орташа өлшемді негізде белгіленген қалыпты құн нақты экспорттық мәмілелердің бағаларымен салыстырылуы мүмкін.

5. Тауарлар шығарылған елінен тікелей импортталмаған, ал импорттаушы Тарапқа аралық елден экспортталған жағдайда, тауарларды экспорттау елінен импорттаушы Тарапқа сату бағасы, әдетте, экспорттау еліндегі салыстырылатын бағамен салыстырылады. Алайда, егер, мысалы, тауарлар экспорттау елі арқылы тек қана қайта жөнелтілсе не мұндай тауарлар экспорттау елінде өндірілмесе не экспорттау елінде оларға салыстырылатын баға болмаған жағдайда, шығарылған елдегі бағамен салыстыру жүргізілуі мүмкін.

6. Осы тараудың мәтінінде "ұқсас тауар" термині осы тауармен бірдей дегенді білдіреді, яғни барлық жағынан осы тауарға ұқсас немесе мұндай тауар болмағанда, барлық жағынан ұқсас болмаса да, осы тауардың сипаттамасына жақын сипаттамасы бар басқа тауар ретінде түсіндіріледі.

7. Осы тараудың мақсаттары үшін, егер:

а) экспорттаушы Тарап аумағының шегінде үкімет немесе кез келген жариялы орган қаржылай көмек көрсетсе, яғни:

(i) үкімет ақшалай қаражаттарды (мысалы, дотациялар, қарыздар немесе акцияларды сатып алу түрінде) тікелей аударуды практикаға айналдырған немесе өзіне осындай қаражаттарды (мысалы, қарыздар бойынша кепілдіктер) аудару жөнінде міндеттеме алған;

(ii) үкімет өзіне тиесілі кірістерді (мысалы, салықтық кредиттер секілді салықтық жеңілдіктерді) өндіріп алудан бас тартқан немесе өндіріп алмаған;

(iii) үкімет тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді ортақ инфрақұрылымнан тыс ұсынған немесе тауарларды сатып алған;

(iv) үкімет қаржыландыру тетіктеріне төлемдерді жүзеге асырған немесе (i)-(iii) тармақшаларында көрсетілген, әдетте үкіметке жүктелетін функциялардың ішінен бір немесе бірнешеуін орындауды, бұл ретте үкіметтің әдеттегі практикасынан іс жүзінде ерекшеленбейтін жағдайларда орындауды жеке адамға тапсырған не жүктеген кезде;

немесе

b) экспорттаушы Тараптың аумағынан кез келген тауардың экспортын ұлғайтуға немесе оның аумағына қандай да бір тауардың импортын қысқартуға тікелей немесе жанама түрде әсер ететін, субсидия алушының кірістері мен бағаларын кез келген қолдау нысаны болса;

және

c) осылайша артықшылық берілетін болса, субсидиялардың болуы деп танылады.

8. Егер экспорттаушы Тараптың заңы бойынша субсидияға қол жеткізу немесе субсидиялаушы органның юрисдикциясы шегінде жекелеген кәсіпорынмен немесе саламен немесе кәсіпорындар тобымен немесе салалармен іс жүзінде шектелген болса, экспорттаушы Тараптың субсидиясы өзіндік ерекшелікті болып саналады. Пайдаланылуы субсидиялаушы органның юрисдикциясындағы белгіленген географиялық өңірде орналасқан белгілі бір кәсіпорындармен шектелген субсидия өзіндік ерекшелікті болып табылады. Құзыретті үкіметтік органдардың барлық деңгейлерде әмбебап қолданылатын салық мөлшерлемелерін енгізуі немесе өзгертуі осы Келісімнің мақсаттары үшін өзіндік ерекшелікті субсидия ретінде қарастырылмайды деп көзделеді.

9. Субсидияның өзіндік ерекшелікті болып табылатын не табылмайтынын анықтау үшін мынадай қағидаттар қолданылады:

(a) егер субсидиялаушы орган немесе өзіне сәйкес субсидиялаушы орган әрекет ететін заңнама тек белгілі бір кәсіпорындардың субсидияларға қол жеткізуін шектейтін болса, мұндай субсидия өзіндік ерекшелікті болып қарастырылады;

(b) егер субсидиялаушы орган немесе өзіне сәйкес субсидиялаушы орган әрекет ететін заңнама субсидияларды алу құқығын және мөлшерін айқындайтын объективті өлшемшарттарды немесе шарттарды²¹ белгілесе, алу құқығы автоматты болып табылған және мұндай өлшемшарттар мен шарттар қатаң орындалған жағдайда, өзіндік

ерекшелік болмайды. Өлшемшарттар мен шарттар заңда, нұсқаулықта, актіде немесе басқа да ресми құжаттарда оларды тексере алатындай түрде нақты айтылуға тиіс;

(с) егер (а) және (б) тармақтарында баяндалған қағидаттарды қолданудан туындайтын өзіндік ерекшеліксіз сипатқа қарамастан, осы субсидия шын мәнінде өзіндік ерекшелікті болуы мүмкін деп ойлауға негіз болатын болса, онда басқа факторлар назарға алынуы мүмкін. Мұндай факторларға: белгілі бір кәсіпорындардың шектеулі санымен субсидиялау бағдарламаларын пайдалану, белгілі бір кәсіпорындардың басым түрде пайдалануы, кейбір кәсіпорындарға субсидиялардың пропорционалды емес үлкен сомаларын беру, сондай-ақ субсидиялаушы орган субсидия беру туралы шешім қабылдау кезінде ие болатын дискреттілікті пайдалану тәсілі²² жатқызылады. Бұл тармақшаны қолдана келе, субсидиялаушы органның юрисдикциясы шегінде экономикалық қызметтің әртараптандырылу дәрежесін, сондай-ақ өзінің ішінде осы субсидиялау бағдарламасы қолданылатын уақыт ұзақтығын ескеру керек.

10. Осы баптың 8 және 9-тармақтарының ережелеріне сәйкес өзіндік ерекшелік туралы кез келген тұжырым растаушы дәлелдемелердің болуымен айқын негізделуге тиіс.

11. Экспорттаушы Тараптың кез келген субсидиясы, егер:

а) субсидия экспорттаушы Тараптың заңы бойынша немесе іс жүзінде²³ жалғыз шарт немесе бірнеше шарттардың бірі ретінде экспорттың нәтижелерімен байланысты болса;

б) субсидия экспорттаушы Тараптың заңы бойынша немесе іс жүзінде жалғыз шарт немесе бірнеше шарттардың бірі ретінде импорттық тауардың орнына отандық тауарды пайдаланумен байланысты болса, өзіндік ерекшелікті болып есептеледі.

12. Тергеп-тексеруді жүргізетін орган осы баптың 6-тармағына сәйкес субсидия алушыға берілетін артықшылықты есептеу үшін пайдаланатын кез келген әдіс мына қағидаттарға сәйкес келуге тиіс:

(а) егер инвестициялар туралы шешім осы Тараптың аумағындағы жекеше инвесторлардың әдеттегі инвестициялық практикасына (тәуекелдік капиталдың ұсынылуын қоса алғанда) сәйкес келмейтін болып бағалана алмаса, үкіметтің компания капиталына қатысуы жеңілдік беру ретінде қарастырылмайды;

(б) егер кредит алушы фирманың мемлекеттік кредит бойынша төлейтін сомасы мен оның фирма іс жүзінде нарықта ала алатын, салыстырылатын коммерциялық кредит үшін төлейтін сомасы арасында айырмашылық болмаса, үкіметтік қарыз жеңілдік беру ретінде қарастырылмайды. Мұндай жағдайда, осы екі сома арасындағы айырмашылық жеңілдік болып есептеледі;

(с) кепілдік алған фирманың үкімет кепілдік берген кредит үшін төлейтін сомасы мен оның мемлекеттік кепілдігі жоқ, салыстырылатын коммерциялық кредит үшін

төлейтін сомасы арасында айырмашылық болмаса, кредитке үкіметтің кепілдік беруі жеңілдік беру ретінде қарастырылмайды. Мұндай жағдайда, комиссиялық алымдарға кететін айырмашылыққа түзетілген осы екі сома арасындағы айырмашылық жеңілдік болып есептеледі;

(d) егер үкімет тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді барабар төлемнен аз төлемге бермесе не сатып алу барабар төлемнен көп төлемге жүзеге асырылмаса ғана, үкіметтің тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді беруі не тауарларды үкіметтің сатып алуы жеңілдік ретінде қарастырылмайды. Төлемақының барабарлығы беру немесе сатып алу елінде осы тауарлар мен көрсетілетін қызметтер үшін қазіргі бар нарықтық жағдайларға (бағаны, сапаны, қолжетімділікті, өтімділікті, тасымалдауды және сатып алудың немесе сатудың басқа да шарттарын қоса алғанда) қатысты айқындалады.

13. Тараптар осы баптың ережелеріне сәйкес құзыретті орган бастаған және жүргізген тергеп-тексеру жүргізілгеннен кейін ғана демпингке қарсы шараны немесе өтемақы шарасын қолдануға құқылы. Тергеп-тексеру бір жыл ішінде және ешқандай жағдайда ол басталғаннан кейін 18 айдан кешіктірілмей аяқталады.

14. Тергеп-тексеру экономика саласы берген немесе оның атынан берілген: а) демпингтің (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе өзіндік ерекшелікті субсидияның (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) б) экономика саласына залалдың²⁴ және с) демпингтік импорт (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе субсидияланатын импорт (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) және болжамды залал арасындағы себептік-салдарлық байланыстың жеткілікті дәлелдемелерін қамтитын жазбаша өтініш бойынша басталады.

15. Өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттарына арналған өтініште өтініш иесіне қолжетімді мынадай ақпарат қамтылады:

(а) өтініш иесінің жеке басы және ұқсас тауардың отандық өндірісінің көлемі мен құнын өтініш иесінің сипаттауы қамтылады. Егер жазбаша өтініш экономика саласының атынан жасалған болса, ол ұқсас тауарды барлық белгілі отандық өндірушілердің (немесе ұқсас тауарды отандық өндірушілер қауымдастықтарының) тізімін енгізу және осындай өндірушілерге тура келетін ұқсас тауардың отандық өндірісінің көлемі мен құнын мүмкіндігі болатындай дәрежеде сипаттау арқылы өзінің атынан өтініш берілген саланы айқындауға тиіс;

(b) болжамды түрде субсидияланатын тауардың толық сипаттамасы, тауар шығарылған немесе экспорттаушы елдің немесе елдердің атауы, осы тауарды әрбір белгілі экспорттаушының немесе шетелдік өндірушінің жеке басы және белгілі импорттаушылардың тізімі;

(с) субсидияның болуының, мөлшерінің және сипатының дәлелдемелері;

(d) экономика саласының болжамды залалы субсидияның әсеріне орай, субсидияланатын импорттан туындағанының дәлелдемелері; бұл дәлелдемелер болжамды түрде субсидияланатын импорт көлемінің өзгеруі, осы импорттың ішкі нарықтағы ұқсас тауардың бағаларына ықпалы және кейіннен импорттың экономика саласына ықпалы туралы экономика саласының жай-күйін сипаттайтын тиісті көрсеткіштер мен индекстерге негізделген ақпаратты қамтиды.

16. Демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттарына арналған өтініште өтініш иесіне қолжетімді мынадай ақпарат қамтылады:

(a) өтініш иесінің жеке басы және ұқсас тауардың отандық өндірісінің көлемі мен құнын өтініш иесінің сипаттауы. Егер жазбаша өтініш экономика саласының атынан жасалған болса, онда мұндай өтініште ұқсас тауарды барлық белгілі отандық өндірушілердің (немесе ұқсас тауарды отандық өндірушілер қауымдастықтарының) тізбесін беру және осындай өндірушілердің үлесіне тура келетін ұқсас тауардың отандық өндірісінің көлемі мен құнын мүмкіндігі болғанша сипаттау арқылы өзінің атынан өтініш берілген сала нақтыланады;

(b) болжамды түрде демпингтің нысанасы болып табылатын тауардың толық сипаттамасы, тауар шығарылған немесе экспорттаушы елдің немесе елдердің атауы, әрбір белгілі экспорттаушының немесе шетелдік өндірушінің жеке басы және осы тауарды импорттайтын белгілі тұлғалардың тізбесі;

(c) осы тауар шығарылған немесе экспорттаушы елдің немесе елдердің ішкі нарықтарында тұтыну үшін сатылатын бағалар туралы ақпарат (немесе бұл орынды болған жерде, тауар шығарылған немесе экспорттаушы елден немесе елдерден үшінші елге немесе елдерге сатылатын бағалар туралы не тауардың құрастырылған құны туралы ақпарат) және экспорттық бағалар туралы не бұл орынды болған жерде, тауар импорттаушы Тараптың аумағында тәуелсіз сатып алушыға алғаш рет қайта сатылатын бағалар туралы ақпарат;

(d) болжамды түрде демпингтің нысанасы болып табылатын импорттың динамикасы, осы импорттың ішкі нарықтағы ұқсас тауардың бағаларына ықпалы және осы импорттың отандық салаға тигізген салдары туралы отандық саланың жағдайымен байланысты тиісті факторлармен және көрсеткіштермен расталған ақпарат.

17. Егер ерекше мән-жайларда, тиісті құзыретті орган тергеп-тексеруді экономика саласынан немесе оның атынан осындай тергеп-тексеруді бастау туралы өтініш алмай тұрып бастау туралы шешім қабылдаса, құзыретті орган, егер онда тергеп-тексерудің басталуын негіздеу үшін демпингтің (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе өзіндік ерекшелікті субсидияның (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін), залалдың және олардың арасындағы себептік-салдарлық байланыстың бар екенінің жеткілікті дәлелдемелері болған жағдайда ғана ол тергеп-тексеруге кірісе алады. Тергеп-тексеру, егер Тараптың құзыретті органы ұқсас тауардың отандық өндірушілері айтқан, өтінішті қолдау немесе оған келіспеу дәрежесін зерделеу негізінде

өтінішті экономика саласының бергенін немесе осы саланың атынан берілгенін анықтаған жағдайда ғана басталады. Өтініш, егер оны жиынтық өндірісі өтінішті қолдайтынын немесе оған келіспейтінін білдіретін экономика саласының сол бөлігі өндірген ұқсас тауардың бүкіл өндіріс көлемінің 50 пайыздан астамын құрайтын отандық өндірушілері қолдаса, "экономика саласы берген немесе оның атынан берілген" деп қаралады. Алайда, егер өтінішке қолдайтынын айтқан отандық өндірушілердің үлесіне экономика саласы өндірген ұқсас тауардың бүкіл өндіріс көлемінің 25 пайызынан азы тура келсе, тергеп-тексеру басталмайды.

18. Тараптың құзыретті органы рәсімнің жалғастырылуын ақтайтын демпингтің (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе субсидиялаудың (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) не залалдың жеткілікті дәлелдемелері жоқ екеніне көз жеткізген сәтте-ақ өтініш қабылданбайды және тергеп-тексеру дереу тоқтатылады. Тараптың құзыретті органы демпингтік маржаның немесе субсидия мөлшерінің *de minimis* болып табылатынын немесе демпингтік немесе субсидияланатын импорттың іс жүзіндегі немесе ықтимал көлемі немесе залалдың мөлшері елеусіз болып табылатынын анықтаған жағдайларда, тергеп-тексеру дереу тоқтатылады.

19. Демпингке қарсы және өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін "экономика саласы" термині ұқсас тауарларды барлық отандық өндірушілерге немесе жиынтық тауар өндірісі осы тауарлардың барлық отандық өндірісінің елеулі бөлігін құрайтындарға тиесілі термин ретінде түсіндіріледі, бұған мыналар жатпайды:

(а) өндірушілер экспорттаушылармен немесе импорттаушылармен байланысты²⁵ болған немесе өздері болжамды түрде демпингтің нысанасы болып табылатын тауарды импорттаушылар болып табылатын жағдайларда, "отандық сала" термині қалған өндірушілерге жататын термин ретінде түсіндірілуі мүмкін;

(b) айрықша мән-жайларда Тараптың аумағы осы өндіріс үшін екі немесе одан да көп бәсекелес нарықтарға бөліну мүмкін және әрбір нарықтың ішіндегі өндірушілер, егер (а) осындай нарық ішіндегі өндірушілер өздерінің өндірілген осы тауарының барлығын немесе барлығын дерлік осы нарықта сатса және (b) осы нарықтағы сұранысты осы аумақтың басқа бөліктерінде тұрған осы тауарды өндірушілер соншалықты не елеулі дәрежеде қанағаттандырмайтын болса, жекелеген сала ретінде қарастырылады. Мұндай мән-жайларда, демпингтік немесе субсидияланатын импорт осындай оқшауланған нарықта шоғырланған жағдайда, сондай-ақ демпингтік немесе субсидияланатын импорт осы нарықтағы барлық немесе барлығын дерлік өнімді өндірушілерге залал келтірген жағдайда, тіпті, егер экономиканың бүкіл саласының негізгі бөлігі залал келтірілмесе де, залалдың болуы белгіленуі мүмкін.

20. Бір Тараптан басқа Тараптың аумағына импортталған тауар демпингтің немесе субсидиялаудың бірдей жағдайының орнын толтыру мақсатында бір мезгілде демпингке қарсы және өтемақылық шаралар қолданылуға жататын болып саналмайды.

21. Тарап тергеп-тексеру барысында демпингтің (демпингке қарсы шараларды қолдану мақсаттары үшін) немесе субсидиялаудың (өтемақы шараларын қолдану мақсаттары үшін) әсері тиісінше өзінің экономика саласына қатысты материалдық залал келтіретінін немесе залал келтіру қатерін төндіретінін немесе экономика саласының дамуын елеулі түрде баяулататынын анықтағанға дейін басқа Тараптан жасалатын импортқа демпингке қарсы немесе өтемақылық шаралар қолданбайды. Залалдың болуын анықтау дұрыс дәлелдемелерге негізделеді және (a) демпингтік импорттың көлемін (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе субсидияланатын импорттың көлемін (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) және осындай импорттың ішкі нарықтағы ұқсас тауарлар бағасына ықпалын, сондай-ақ (b) осындай импорттың осындай тауарларды отандық өндірушілерге кейінгі ықпалын объективті түрде зерделеуді көздейді. Демпингтік импорттың (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе субсидияланатын импорттың (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) зардап шеккен экономика саласына ықпалын зерделеу сатудың, пайданың, өнім шығарылымының, нарықтағы үлестің, өнімділіктің, инвестициялар бойынша кірістердің немесе қуаттылықты пайдаланудың іс жүзіндегі немесе ықтимал қысқартылуын қоса алғанда, осы саланың жай-күйімен байланысты, іске қатысы бар барлық экономикалық факторлар мен көрсеткіштерді; ішкі нарықтың бағаларына ықпал ететін факторларды; демпингтік маржаның шамасын; қолма-қол ақшаның қозғалысына, тауар запастарына, жұмыспен қамтылуға, жалақыға, өсу қарқынына, капитал немесе инвестициялар тарту мүмкіндігіне іс жүзіндегі немесе ықтимал теріс ықпалды бағалауды қамтиды. Осы тізбе түбегейлі болып табылмайды; осы факторлардың біреуі де, бірнешеуі де сөзсіз, шешуші мәнге ие бола алмайды. Демпингтік импорт (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе субсидияланатын импорт (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) және экономика саласына келтірілген залал арасындағы себеп-салдарлық байланысты таныстыру құзыретті органның қолында бар, іске қатысты барлық дәлелдемелерді зерделеуге негізделеді. Құзыретті орган дәл сол кезеңде экономика саласына залал келтіретін демпингтік импорттан (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе субсидияланатын импорттан (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) бөлек, кез келген басқа белгілі факторларды зерделейді және осы факторлар келтірген залал демпингтік импорттың (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе субсидияланатын импорттың (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) еншісіне жазылмауға тиіс. Материалдық залал келтірілу қатерінің болуын анықтау қарапайым тұжырымдарға, болжамдарға немесе қашықтан берілетін мүмкіндікке емес, фактілерге негізделеді. Демпингтің (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін)

немесе субсидияның (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) залал келтіруін ықтимал ететін жағдай жасайтын мән-жайлардың өзгеруі алдын ала айқын байқалуға және нақты болуы сөзсіз.

22. Алдын ала шаралар, егер бұл қажет болса және егер залал келтірген демпингтің (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе өзіндік ерекшелікті субсидияның (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) болуы туралы алдын ала оң қорытынды жасалса, қабылдануы мүмкін. Алдын ала шаралар тергеп-тексеру басталған күннен бастап 60 күн өткенге дейін ғана қолданылады. Алдын ала шараларды қолдану торт айдан аспайтын неғұрлым қысқа кезеңмен шектеледі немесе сауданың елеулі бөлігін ұсынатын экспорттаушылардың өтініші негізінде тиісті құзыретті органдардың шешімі бойынша алты айдан аспайтын кезеңмен шектеледі. Құзыретті орган тергеп-тексеру барысында демпинг маржасынан анағұрлым төмен баж залалды жою үшін жеткілікті болып табылатынын не табылмайтынын, соны қараған кезде бұл кезеңдер тиісінше алты және тоғыз айды құрауы мүмкін.

23. Тергеп-тексеру жүргізгенге дейін басқа Тараптың импортына қатысты өтемақылық тергеп-тексеруге бастама жасауға ниеттенген Тарап жағдайды түсіндіру және екі Тарап үшін қолайлы шешім қабылдау мақсатында басқа Тарапты консультацияға шақырады. Сонымен қатар, тергеп-тексерудің бүкіл кезеңі барысында тауарлары тергеп-тексерудің нысанасы болып табылған Тарапқа іс жүзіндегі мән-жайларды нақтылау және өзара қолайлы шешімге қол жеткізу мақсатында консультацияны жалғастыру үшін ақылға қонымды мүмкіндік беріледі. Консультацияларға қатысты ережелер консультация үшін ақылға қонымды мүмкіндік беру міндеттемесіне нұқсан келтірмей, Тараптың құзыретті органдарының осы Келісімнің ережелеріне сәйкес тергеп-тексеруді бастауға, алдын ала немесе түпкілікті оң немесе теріс қорытындылар шығаруға немесе алдын ала немесе түпкілікті шаралар қолдануға қатысты дереу әрекет етуіне кедергі келтіруді мақсат етіп қоймайды. Тергеп-тексеруді бастауға ниеттенген немесе осындай тергеп-тексеруді жүргізіп жатқан Тарап тауарлары осындай тергеп-тексерудің нысанасы болып табылатын Тараптың сұрау салуы бойынша тергеп-тексеруді бастау немесе жүргізу үшін пайдаланылатын құпия деректердің құпия емес түйіндемесін қоса алғанда, құпия емес ақпаратқа қолжетімділік береді.

24. Демпингке қарсы баждың мөлшері демпингтік маржадан аспайды. Өтемақылық баждың мөлшерлемесі экспорттаушы Тараптың субсидияланатын және экспортталатын тауардың бірлігіне субсидиялау шарттарында есептелген өзіндік ерекшелікті субсидиясының мөлшерінен аспайды.

25. Демпингке қарсы немесе өтемақы шарасының қолданылу кезеңі осындай шара қолданылған күннен бастап бес жылдан аспайды және нұқсан келтіретін демпингке немесе субсидиялауға қарсы іс-қимыл жасау үшін қажетті осындай кезең ішінде және осындай мөлшерде жалғасады. Демпингке қарсы немесе өтемақы шарасының

қолданылу кезеңі алдын ала шараның қолданылу кезеңін қамтиды. Демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану кезеңі демпинг пен нұқсанды (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе субсидиялау мен нұқсан (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) қамтитын соңғы қайта қарау күнінен бастап немесе шараның қолданылу мерзімінің өтуіне байланысты қайта қарау аяқталған күннен бастап бес жылдан аспайтын кезеңге ұзартылуы мүмкін. Егер демпингке қарсы немесе өтемақы шаралары өтетін күнге дейін құзыретті органның бастамасы бойынша немесе осы күнге дейін ақылға қонымды мерзім ішінде экономика саласы берген немесе оның атынан берілген тиісті түрде негізделген сұрау салу негізінде бастамашылық жасалған қайта қарау нәтижелері бойынша құзыретті органдар баждың қолданысын тоқтату барша ықтималдықпен субсидиялаудың (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе демпингтің (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) және нұқсанның жалғасуына немесе қайта басталуына алып келуі мүмкін деп айқындаса, демпингке қарсы немесе өтемақы шараларының қолданылу мерзімін ұзарту туралы шешім қабылдануы мүмкін.

26. Тергеп-тексеру жүргізетін Тарап барлық мүдделі тұлғаларға дәлелдемелерді ұсыну және басқа мүдделі тұлғалар ұсынған материалдарға жауап беру мүмкіндігін қоса алғанда, өз көзқарастарын баяндау мүмкіндігін береді. Тергеп-тексеру жүргізетін Тарап қарама-қарсы көзқарастардың берілуі және теріске шығарулардың ұсынылуы үшін, сұрау салу бойынша барлық мүдделі тұлғаларға қарама-қарсы мүдделері бар тараптармен кездесу мүмкіндігін қамтамасыз етеді. Тергеп-тексеру жүргізетін Тарап осындай отырыстардың уақыты мен орнын, сондай-ақ отырыстар барысында талқылануы болжанатын мәселелер тізбесін көрсете отырып, мүдделі тұлғаларға хабарлама жібереді.

27. Тергеп-тексеруге мүдделі барлық тұлғалар құзыретті органдарға талап етілетін ақпарат туралы хабардар етіледі және өздері осы тергеп-тексеруге қатысы бар деп санайтын барлық дәлелдемелерді жазбаша түрде баяндауға тиісті мүмкіндік алады. Бір мүдделі тұлға жазбаша түрде ұсынған дәлелдемелер құпия ақпаратты қорғау туралы талап ескеріле отырып, тергеп-тексеруге қатысатын басқа мүдделі тұлғалардың иелігіне дереу беріледі. Құзыретті органдар тергеп-тексеру басталғаннан кейін бірден жазбаша өтініштің толық мәтінін белгілі экспорттаушыларға және экспорттаушы Тараптың билік органдарына ұсынады және сұрау салу бойынша оны қатысатын басқа мүдделі тұлғалардың иелігіне береді. Осы баптың 28-тармағында көзделгендей, құпия ақпараты қорғау туралы талап тиісті түрде ескеріледі.

28. Өзінің сипаты бойынша құпия болып табылатын (мысалы, оның ашылуы бәсекелеске айтарлықтай бәсекелестік артықшылық беретіндіктен немесе оның ашылуы ақпаратты ұсынған тұлға үшін немесе осы тұлға ақпарат алған тұлға үшін елеулі қолайсыз салдарларға әкелетіндіктен) не тергеп-тексеру тараптары құпия негізде ұсынатын кез келген ақпаратты, жеткілікті негіздер болған кезде Тараптар құпия

ақпарат ретінде қарайды. Мұндай ақпарат оны беретін тұлғаның арнайы рұқсатынсыз ашылмайды. Тергеп-тексерулер жүргізетін Тараптар құпия ақпаратты ұсынатын мүдделі тұлғалардан оның құпия емес түйіндемесін беруді талап етеді. Мұндай түйіндемелер құпия ұсынылған ақпараттың мән-мағынасын қолайлы түрде түсіну үшін айтарлықтай егжей-тегжейлі болып табылады. Айрықша мән-жайларда мұндай тұлғалар осындай ақпараттың қысқаша баяндауға келмейтінін көрсете алады. Осындай айрықша мән-жайларда түйіндеменің жасалуын мүмкін етпейтін себептер баяндалуға тиіс.

29. Тергеп-тексеруді жүргізетін Тарап барлық мүдделі тұлғаларға тергеп-тексерудің басталғаны туралы, оң, сол сияқты теріс кез келген алдын ала немесе түпкілікті шешімдер туралы, баға міндеттемелерін қабылдау туралы, мұндай міндеттемелерді тоқтату туралы және демпингке қарсы түпкілікті баж қолданысын тоқтату туралы кез келген шешімдер туралы ресми хабарлама жібереді.

30. Демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдануға ниет білдірген Тарап түпкілікті шешім қабылданғанға дейін барлық мүдделі тұлғаларға түпкілікті шаралар қабылдау туралы шешімнің негізін құрайтын, қаралып жатқан елеулі фактілер туралы ақпарат береді. Ақпаратты мұндай ашу тұлғалар өз мүдделерін қорғай алатындай үшін күні бұрын жасалуға тиіс.

31. Тергеп-тексерудің басталғаны туралы жария хабарлама мынадай мәселелер бойынша тиісті ақпаратты қамтиды:

- a) тергеп-тексерудің басталған күні;
- b) тергеп-тексеру объектісінің-тауардың дәлме-дәл сипаттамасы және Тауарларды сипаттау мен кодтаудың үйлестірілген жүйесіне сәйкес оның сыныптамасы;
- c) өтініште демпинг туралы тұжырым сүйенетін негіз (демпингке қарсы тергеп-тексеру мақсаттары үшін) немесе субсидиялау практикасының немесе практикаларының сипаттамасы (өтемақылық тергеп-тексеру мақсаттары үшін);
- d) нұқсан туралы болжам негізделетін факторлардың қысқаша сипаттамасы;
- e) мүдделі тұлғалардың дәлелдемелер беруі үшін, мүдделі тұлғалар ұсынған материалдарға түсініктемелер мен жауаптар беру үшін соңғы мерзімдер;
- f) тауарларына қатысты тергеп-тексеру жүргізіліп жатқан Тараптан және оның мүдделі тұлғаларынан мәліметтерді жіберуге болатын мекенжай;
- g) тергеп-тексеру жүргізетін органның атауы, мекенжайы мен телефон нөмірі.

32. Тараптар жеке есеп жариялау арқылы барлық мүдделі тұлғаларға оң сол сияқты теріс кез келген алдын ала немесе түпкілікті қорытындылар туралы жария хабарлама жібереді, осы есепте тиісті іс жүзіндегі және заң жүзіндегі мәселелер бойынша барлық алдын ала және түпкілікті шешімдер мен қорытындылар беріледі.

33. Құпия ақпаратты қорғау талабы тиісінше ескеріле отырып, кез келген алдын ала қорытындылар туралы жария хабарлама *inter alia* мыналарды қамтиды:

- a) тергеп-тексерудің осындай объектісінің-тауардың дәлме-дәл сипаттамасы;

б) демпингтің маржасы көрсетіліп және пайдаланылған әдіснаманың негіздемелері сипаттала отырып (демпингке қарсы тергеп-тексеру жағдайында), демпингтік импорт туралы оң қорытынды үшін негіздер;

с) субсидияның мәні сипатталып және бірлікке субсидиялаудың есептелген мөлшері көрсетіле отырып (өтемақылық тергеп-тексеру жағдайында) субсидияланатын импорт туралы оң қорытынды үшін негіздер;

д) экономиканың саласы үшін материалдық нұқсанды немесе оның келтірілу қатерін немесе экономика саласының қалыптасуындағы елеулі баяулауды анықтау үшін негіздер;

е) тиісінше демпингтік немесе субсидияланатын импорт пен экономиканың саласы үшін материалдық нұқсан немесе оның келтірілу қатері немесе экономика саласының қалыптасуындағы елеулі баяулау арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау үшін негіздер;

ф) алдын ала шаралардың тергеп-тексеруді жүргізу барысында келтірілетін нұқсанды болғызбау үшін қажет екенін мойындау үшін себептерді көрсету.

34. Құпия ақпаратты қорғау талабы тиісінше ескеріле отырып, кез келген түпкілікті қорытындылар туралы ресми хабарлама *inter alia* мыналарды қамтиды:

а) тергеп-тексеру жүргізетін орган жасаған тергеп-тексеру нәтижелері бойынша түпкілікті қорытынды бойынша түсініктер;

б) солардың негізінде осындай қорытынды жасалған фактілерге сілтеме;

с) осы баптың 33-тармағында көрсетілген ақпарат;

д) тергеп-тексеру объектісін-тауарды экспорттаушылардың және импорттаушылардың дәлелдері мен сұрау салуларын қабылдау немесе теріске шығару себептері.

²⁰Өндірістің қалыптасу кезеңіндегі операцияларға жасалған түзетулер өндірістің қалыптасу кезеңінің соңындағы шығасыларды көрсетеді, егер бұл кезең тергеп-тексеру кезеңінің шегінен шығып кетсе, құзыретті органдар тергеп-тексеру барысында ақылға қонымды түрде назарға қабылдай алатын ең соңғы шығасыларды көрсетеді.

²¹Объективті өлшемшарттар мен шарттар кейбір кәсіпорындарға басқалармен салыстырғанда артықшылық жасамайтын, сипаты бойынша экономикалық және қолданылу тәсілі бойынша деңгейлес болып табылатын, бейтарап өлшемшарттарды білдереді, мысалы, жұмысқа қамтылғандар саны немесе кәсіпорындардың мөлшері сияқты.

²²Бұл тұрғыда, атап айтқанда, субсидиялауға берілген өтінімдерден бас тартудың немесе оларды мақұлдаудың жиілігі және тиісті шешімдердің уәждері туралы ақпарат назарға алынады.

²³Бұл норма, экспорттың заңды нәтижелерімен негізделген болмай, субсидия беру іс жүзінде нақты немесе күтілетін экспортқа немесе экспорттық табысқа байланысты екендігін куәландыратын фактілер болған жағдайда орындалады. Субсидия экспортпен айналысатын кәсіпорынға берілетіндігі фактісінің өзі өздігінен, ол осы ереженің мәні бойынша оны экспорттық субсидия деп санау үшін негіз бола алмайды.

²⁴"Нұқсан" термині, егер өзгеше айтылмаған болса, экономика саласының материалдық залалын, экономика саласына материалдық залалдың қатерін немесе осындай саланың құрылуын елеулі баяулатуды білдіретін термин ретінде түсініледі.

²⁵Осы байланыстың ықпалы осы өндірушіні өзін байланысты емес өндірушілерден ерекшелеп көрсетуге мәжбүрлейтіндей түрде деп ойлауға немесе күдіктенуге негіз бар болса, осы тармақтың мақсаттары үшін өндірушілер, егер (а) олардың біреуі тікелей немесе жанама түрде басқасын бақылайтын болса; не (b) олардың екеуін де тікелей немесе жанама түрде үшінші тұлға бақыласа; не (c) олар бірлесіп тікелей немесе жанама түрде үшінші тұлғаны бақыласа ғана экспорттаушылармен немесе импорттаушылармен байланысты болып саналады. Осы тармақтың мақсаттары үшін, егер біріншісі заң жүзінде немесе іс жүзінде соңғысының әрекетін шектей алатын немесе бағыттай алатын жағдайда болса, олардың біреуі екіншісін бақылайды деп есептеледі.

3.3-бап Арнайы қорғау шаралары

1. Егер осы тарауда өзгеше көзделмесе, әрбір Тарап өзінің заңнамасына сәйкес арнайы қорғау шараларын қолданады.

2. Егер Тарап мұндай тауардың өз аумағына өндіріске абсолютті немесе салыстырмалы мәнде осындай өскен мөлшерде және ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарларды өндіретін экономика саласына елеулі нұқсан келтіретіндей нұқсан келтіру қатерін төндіретіндей осындай жағдайларда импортталып жатқанын айқындаған жағдайда ғана, бұл Тарап тауарға қатысты арнайы қорғау шарасын қолдануға құқылы.

3. Нұқсанның бар-жоғын немесе оның қатерін айқындау мақсаттары үшін "экономика саласы" Тараптың аумағында жұмыс істейтін, ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарларды өндірушілердің не өздерінің ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарлардың жиынтық өндірісі осы тауарлардың жалпы өндірісінің елеулі бөлігін құрайтын өндірушілердің жиынтығы ретінде түсініледі.

4. Арнайы қорғау шаралары экспорттаушы елге қарамастан, импортталатын тауарға қолданылады. 2.7 және 2.3-баптардың ережелеріне қарамастан, арнайы қорғау шарасы импорттық квота нысанын қабылдауы мүмкін. Егер импорттық квота пайдаланылса, мұндай шара, егер елеулі нұқсанды болғызбау немесе жою үшін өзге деңгейді белгілеу қажеттігінің нақты негіздемесі болмаса ғана, импорт мөлшерін сол үшін статистикалық деректері бар соңғы үш өкілдік жылдағы орташа импорт көлемі қабылданатын өткен

кезеңнің деңгейінен төмен қысқартпауға тиіс. Квота өнім беруші елдер арасында бөлінетін жағдайларда, арнайы қорғау шарасын қолданатын Тарап осы тауарды жеткізуге айтарлықтай мүдделі екінші Тараппен квота үлестерін бөлу мәселесі бойынша уағдаластыққа қол жеткізуге тырыса алады. Мұндай әдіс практикалық пайымдар бойынша жүзеге асырылмайтын жағдайларда, осы Тарап квотаны осы тауарды жеткізуге айтарлықтай мүдделі Тараптар арасында, алдыңғы үш жылдық кезеңдегі тауар импортының жалпы санында немесе құнында осы Тараптың жеткізілімдері алатын үлестерге сәйкес бөледі; бұл ретте осы тауармен жасалатын саудаға әсер ете алған немесе әсер етуі мүмкін кез келген арнайы факторлар ескеріледі. Егер Иран И.Р. импорттық квота нысанындағы арнайы қорғау шарасын қолдануға және оны өнім беруші елдер арасында бөлуге ниет білдірген жағдайда, мұндай импорттық квота ЕАЭО-ға әрбір мүше мемлекетке қатысты жеке есептелуге және қолданылуға тиіс.

5. Елеулі нұқсан деп экономика саласындағы жағдайдың айтарлықтай жалпы нашарлауы түсініледі. Тараптар елеулі нұқсанды болғызбау немесе өтеу үшін қажет болатын көлемде ғана арнайы қорғау шараларын қолданады. Арнайы қорғау шарасын қолдану кезеңі торт жылдан аспайды және ұзартылуы мүмкін.

6. Осы баптың 5-тармағында көрсетілген кезең импорттаушы Тараптың құзыретті органдары арнайы қорғау шарасы елеулі нұқсанды болғызбау немесе өтеу үшін қажет болуын жалғастырып отырғанын және саланың бейімделу дәлелдемелері бар екенін айқындаған жағдайда және осы баптың 8 - 12-тармақтарының тиісті ережелері сақталған жағдайда, ұзартылуы мүмкін.

7. Тараптар құзыретті орган тергеп-тексеру жүргізгеннен кейін ғана арнайы қорғау шарасын қолдануға құқылы. Тергеп-тексеру барлық мүдделі тұлғаларды жария хабардар етуді қамтиды және барлық мүдделі тұлғаларға басқа тараптардың ұсынылған материалдарына жауап беру мүмкіндігін қоса алғанда, дәлелдемелер ұсыну және өз көзқарастарын баяндау мүмкіндігін береді. Құзыретті орган іс жүзіндегі және заң жүзіндегі барлық тиісті мәселелер туралы нәтижелер мен қорытындылар көрсетілетін есеп жариялайды.

8. Тараптар арнайы қорғау тергеп-тексеруінің әділ, транспарентті және тиімді рәсімдерін қамтамасыз етеді.

9. Әрбір Тарап:

- a) арнайы қорғау тергеп-тексеруі басталған;
- b) өскен импорттан туындаған елеулі нұқсан немесе оның қатері мәселесі бойынша алдын ала және (немесе) түпкілікті қорытынды шығарылған;
- c) арнайы қорғау шарасын қолдану немесе ұзарту туралы шешім қабылданған жағдайда, екінші Тарапты дереу хабардар етеді.

10. Арнайы қорғау тергеп-тексеруіне жататын ақпарат *inter alia* мыналарды қамтиды

:

- a) тергеп-тексерудің басталған күні;
- b) тергеп-тексеру объектісінің-тауардың дәлме-дәл сипаттамасы және Тауарларды сипаттау мен кодтаудың үйлестірілген жүйесіне сәйкес оның сыныптаамасы;
- c) тергеп-тексеру кезеңі;
- d) тергеп-тексерудің басталу себептеріне түсінік беру;
- e) жария тыңдаулардың және (немесе) тыңдау өткізуге сұрау салулардың соңғы мерзімдерінің кестесі;
- f) мүдделі тұлғалардың дәлелдемелер беруі үшін, мүдделі тұлғалар ұсынған материалдарға түсініктемелер мен жауаптар беру үшін мерзімдер;
- g) тергеп-тексеруге қатысты өтініш пен басқа да құжаттарды жіберуге болатын мекенжай;
- h) тергеп-тексеруді жүргізетін органның атауы, мекенжайы мен телефон нөмірі.

11. Қорғау шарасын қолдануға немесе ұзартуға ниет білдірген Тарап екінші Тарапқа тергеп-тексеруге қатысы бар бүкіл ақпаратты береді, ол *inter alia* мыналарды қамтиды:

- a) артқан импорттан туындаған елеулі нұқсанның немесе оның қатерінің дәлелдемелері;
- b) тауардың дәлме-дәл сипаттамасы;
- c) ұсынылған арнайы қорғау шарасының дәлме-дәл сипаттамасы;
- d) шараны енгізудің болжамды күні;
- e) күтілетін ұзақтық және кезең кезеңмен ырықтандыру кестесі;
- f) арнайы қорғау шарасы қолданылмайтын дамушы елдердің тізімі (егер қолдануға болса);
- g) саланың бейімделу дәлелдемелері (шара ұзартылған жағдайларда);
- h) кейінге қалдыру жойылуы қиынға түсетін нұқсанды туындатуы мүмкін сыни мән-жайлардың бар-жоғын анықтау үшін негіз (алдын ала арнайы қорғау шаралары жағдайында).

12. Арнайы қорғау шаралары қолданылған кезде Тараптар осы Келісімде көзделген преференциялар маржасын сақтайды.

13. Тараптар арнайы қорғау шараларын қолдануға қатысты консультациялар өткізу үшін мүмкіндіктерді қамтамасыз етеді.

3.4-бап Екіжақты қорғау шаралары

1. Егер осы Келісімге сәйкес кедендік баждарды азайту немесе жою нәтижесінде осы Келісімге 1-қосымшада көрсетілген бір Тараптан шығарылатын қандай да бір тауар екінші Тараптың аумағына импорттаушы Тарапта ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды шығаратын экономика саласына елеулі нұқсан келтіретіндей немесе осындай нұқсан келтіру қатерін төндіретіндей өскен мөлшерде (осындай тауар өндірісінің жалпы көлеміне абсолютті көрсеткіштерде немесе салыстырмалы көрсеткіштерде)

және шарттармен импортталса, онда импорттаушы Тарап осы баптың ережелеріне сәйкес осындай тауарға қатысты елеулі нұқсанды немесе оның келтірілу қатерін болғызбау немесе жою үшін қажетті мөлшерде екіжақты қорғау шарасын қолдана алады.

2. Екіжақты қорғау шаралары өскен импорт елеулі нұқсанның себебі болып табылады не елеулі нұқсан келтіру қатерін төндіреді де дәлелдемелер болған кезде ғана қолданылады.

3. Осы бапқа сәйкес екіжақты қорғау шарасын қолдануға ниет білдірген Тарап шараны енгізгенге дейін дереу және кез келген жағдайда бұл туралы екінші Тарапты хабардар етеді. Хабарлама бүкіл қажетті ақпаратты, оның ішінде өскен импортқа байланысты елеулі нұқсан немесе оның келтірілу қатері бар екенінің дәлелдемелерін, тауардың және ұсынылатын шараның егжей-тегжейлі сипаттамасын, сондай-ақ оны енгізудің болжамды күнін, қолданылу мерзімін және болған жағдайда, кезең-кезеңмен оның күшін жою кестесін қамтуға тиіс.

4. Осы шара қозғауы мүмкін Тарапқа осындай Тараптан жасалатын импортқа қатысты сауданы ырықтандыруға айтарлықтай дәрежеде баламалы түрде өтемақы ұсынылуға тиіс. Бұл Тарап осы баптың 3-тармағында көрсетілген хабардар ету күнінен бастап 30 күн ішінде мәселенің өзара қолайлы түрде шешілуіне жәрдемдесу мақсатында берілген ақпаратты зерделеуге тиіс. Мұндай шешім болмаған жағдайда, импорттаушы Тарап проблеманы шешу үшін екіжақты қорғау шарасын қолдана алады және өзара келісілген өтемақы болмаған жағдайда, тауарға қатысты екіжақты қорғау шарасы қолданылатын Тарап өтемақы шарасын қолдануы мүмкін. Екінші Тарап екіжақты қорғау шарасының және өтемақы шарасының қолданылуы туралы дереу хабардар етіледі. Өтемақы шарасы, әдетте, саудаға едәуір дәрежеде баламалы әсері бар шегерімдердің тоқтатыла тұруын және/немесе екіжақты қорғау шарасын қолданудан күтілетін қосымша баждардың мәніне айтарлықтай баламалы шегерімдердің тоқтатыла тұруын білдіреді. Өтемақы шарасы саудаға едәуір дәрежеде баламалы әсерге қол жеткізу үшін қажетті ең аз мерзім ішінде және кез келген жағдайда осы баптың 5-тармағына сәйкес қабылданған екіжақты қорғау шарасының қолданылу мерзімі ішінде ғана қолданылады. Осы баптың 1-тармағында айқындалған шарттар орындалған жағдайда, импорттаушы Тарап екіжақты қорғау шарасын қаралып отырған тауарға қатысты кедендік баждың қолданылатын мөлшерлемесін осы тауардың өскен импорты келтіретін нұқсанды жою үшін қажетті, бірақ екіжақты қорғау шарасын енгізу кезінде қолданылатын барынша қолайлылық режимі мөлшерлемесінің мөлшерінен аспайтын деңгейге дейін арттыру нысанында қолдана алады.

5. Екіжақты қорғау шарасы бір жылдан аспайтын кезең ішінде қолданылады. Екіжақты қорғау шарасын қолдану кезеңі бұл елеулі нұқсанды немесе оның келтірілу қатерін жою немесе болғызбау және экономика саласын өзгермелі экономикалық жағдайларға бейімдеу үшін қажет екеніне дәлелдемелер болған жағдайда, бір жылдан

аспайтын мерзімге ұзартылуы мүмкін. Тарап алдыңғы екіжақты қорғау шарасы қолданылған мерзімге тең мерзім ішінде нақ сол бір тауарға қатысты екіжақты қорғау шарасын қайталап қолданбайды.

6. Екіжақты қорғау шарасының қолданылуы аяқталғаннан соң кедендік баждың мөлшерлемесі шараның қолданылуы аяқталған күнге қолданыста болатын деңгейде белгіленеді.

7. Екіжақты қорғау шаралары осы Келісім қолданысының алғашқы алты айында қолданылмайды.

8. Екіжақты саудаға қатысты Тараптардың ешқайсысы нақ сол бір тауарға қатысты дәл сол бір уақытта:

а) екіжақты қорғау шарасын; және

б) осы Келісімнің 3.3-бабының түсінігінде арнайы қорғау шарасын қолданбайды.

3.5-бап Демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану

Демпингке қарсы және өтемақы тергеп-тексерулерін және кейінгі рәсімдерді жүргізу мақсаттары үшін Иран И.Р. ЕАЭО-ға мүше мемлекеттерді тұтастай алғанда, ЕАЭО ретінде емес, жеке-жеке қарайды және тұтастай алғанда, ЕАЭО-дан импортқа қатысты демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолданбайды. Иран И.Р. ЕАЭО-ға барлық мүше мемлекеттерге ЕАЭО деңгейінде қолжетімді болатын, осы Келісімнің 3.2-бабының түсінігінде субсидиялар болған жағдайда, ЕАЭО-ны тұтастай алғанда қарауы мүмкін.

3.6-бап Хабарламалар

1. Осы тарау қолданылатын мәселелерге қатысты Тараптар алмасатын бүкіл ресми хат-хабар мен құжаттама Тараптардың құзыретті органдары арасында жүзеге асырылады.

2. Тараптар осы Келісім күшіне енген күннен бастап 30 күн ішінде құзыретті органдардың атаулары мен байланыс деректері туралы ақпарат алмасады. Тараптар құзыретті органдарға қатысты кез келген өзгерістер туралы бір-бірін дереу хабардар етеді.

3.7-бап Ынтымақтастық

Тараптар мынадай салаларда ынтымақтастықты күшейтуге ұмтылады:

а) ішкі нарықты қорғау шаралары (тергеп-тексерулерді қоса алғанда) мәселелері бойынша коммуникация арналары;

б) тергеп-тексеру жүргізетін органдар арасындағы өзара іс-қимыл және ақпарат алмасу;

с) ішкі нарықты қорғау шараларын қолдану саласындағы заңнама мен практика.

4-ТАРАУ САУДАДАҒЫ ТЕХНИКАЛЫҚ КЕДЕРГІЛЕР

4.1-бап Мақсаттар

Осы тараудың мақсаттары:

а) саудадағы артық техникалық кедергілерді жою мақсатында стандарттарды, техникалық регламенттерді және сәйкестікті бағалау рәсімдерін қабылдау және қолдану саласындағы ынтымақтастықты дамыту;

б) Тараптардың әрқайсысының стандарттарды, техникалық регламенттерді және сәйкестікті бағалау рәсімдерін өзара түсінуін дамыту;

с) стандарттарды, техникалық регламенттерді және сәйкестікті бағалау рәсімдерін әзірлеу, қабылдау және қолдану саласында Тараптар арасындағы ақпарат алмасуды нығайту;

д) стандарттау және сәйкестікті бағалау саласындағы халықаралық органдардың жұмысы барысында Тараптар арасындағы ынтымақтастықты нығайту;

е) осы мақсаттарға қол жеткізу үшін негіздерді қамтамасыз ету; және

ф) саудадағы техникалық кедергілерге байланысты мәселелер бойынша ынтымақтастықты дамыту арқылы Тараптар арасындағы тауарлар саудасын оңайлату болып табылады.

4.2-бап Қолданылу аясы

1. Осы Келісімге 1-қосымшада санамаланған бүкіл өнім осы тарау ережелерінің қолданылу аясына жатады.

2. Осы тарау:

а) үкіметтік органдар дайындайтын, өндіріс мұқтаждары мен үкіметтік органдардың тұтынуы үшін сатып алу мақсатында пайдаланылатын ерекшеліктерді;

б) осы Келісімнің 5-тарауында ("Санитариялық және фитосанитариялық шаралар") айқындалғандай, санитариялық және фитосанитариялық шараларды қоспағанда, Тараптар арасындағы тауар саудасына тікелей немесе жанама түрде ықпал ете алатын Тараптардың барлық стандарттарына, техникалық регламенттеріне және сәйкестікті бағалау рәсімдерінде қолданылады.

3. Осы тарауда техникалық регламенттерге, стандарттарға және сәйкестікті бағалау рәсімдеріне жасалған барлық сілтемелер, болмашы сипаттағы өзгерістер мен толықтыруларды қоспағанда, олардың кез келген өзгерістерін және қағидаларға немесе өнімнің қамтылуына кез келген толықтыруларды қамтитындай етіп түсіндіріледі.

4. Осы тарауға сәйкес әрбір Тараптың стандарттарды, техникалық регламенттерді және сәйкестікті бағалау рәсімдерін әзірлеу, қабылдау және қолдану құқығы бар.

4.3-бап Анықтамалар

1. Стандарттауға және сәйкестікті бағалау рәсімдеріне қатысты жалпы терминдер, әдетте, Біріккен Ұлттар Ұйымының жүйесінде қабылданған және стандарттау жөніндегі халықаралық органдар қабылдаған анықтамалардың мәнмәтіндері, сондай-ақ осы тараудың нысанасы мен мақсаттары ескеріле отырып, осы анықтамаларда өздеріне бекітіп берілген мағынаға ие болады.

2. Осы тараудың мақсаттары үшін мынадай терминдердің мағынасы қолданылады:

а) Техникалық регламент - сақталуы міндетті болып табылатын, қолдануға болатын әкімшілік ережелерді қоса алғанда, өнімнің сипаттамалары немесе олармен байланысты өндіріс процестері мен әдістері белгіленетін құжат. Ол терминологияға, белгілемелерге, қаптамаға, таңбалауға немесе затбелгі жапсыруға қойылатын талаптарды олар өнімге, өндіріс процесіне немесе әдісіне қолданылатындай дәрежеде қамтуы немесе айрықша түрде өз құрамына алуы да мүмкін.

Түсініктеме ескерту

ИСО/ХЭК 2-Басшылығында келтірілген анықтама оқшау болып табылмайды; оның негізінде "құрылыс блогы" деп аталатын жүйе жатыр.

б) Стандарт - танылған орган қабылдаған, сақталуы міндетті болып табылмайтын өнімге немесе онымен байланысты өндіріс процестері мен әдістеріне қатысты жалпы және көп рет пайдалануға арналған қағидаларды, басшылықтарды немесе сипаттамаларды қамтитын құжат. Ол терминологияға, белгілемелерге, қаптамаға, таңбалауға немесе затбелгі жапсыруға қойылатын талаптарды олар өнімге, өндіріс процесіне немесе әдісіне қолданылатындай дәрежеде қамтуы немесе айрықша түрде өз құрамына алуы да мүмкін.

Түсініктеме ескерту

Анықтамасы ИСО/ХЭК 2-Басшылығында келтірілген терминдер өнімге, процестерге және көрсетілетін қызметтерге жатады. Осы тарау өнімге немесе өндіріс процестері мен әдістеріне жататын техникалық регламенттерге, стандарттарға және сәйкестікті бағалау рәсімдеріне ғана қатысты. ИСО/ХЭК 2-Басшылығында айқындалған стандарттар міндетті немесе ерікті болуы мүмкін. Осы тараудың мақсаттары үшін стандарттар ерікті, ал техникалық регламенттер міндетті құжаттар ретінде айқындалады. Стандарттау жөніндегі халықаралық органдар әзірлейтін стандарттар консенсусқа негізделеді. Осы тарау консенсусқа негізделмейтін құжаттарға да қолданылады.

с) Сәйкестікті бағалау рәсімдері - техникалық регламенттерде немесе стандарттарда қамтылған тиісті талаптардың орындалып-орындалмай жатқанын айқындау мақсатында тікелей немесе жанама түрде қолданылатын кез келген рәсім.

Түсініктеме ескерту

Сәйкестікті бағалау рәсімдері, атап айтқанда, үлгілерді іріктеу, сынақ және инспекциялау рәсімдерін; сәйкестілікті бағалауды, тексеруді және растауды; тіркеуді, аккредиттеуді және мақұлдауды, сондай-ақ олардың ұштастырылымдарын қамтиды.

d) Орталық үкіметтік орган - орталық үкімет, оның министрліктері мен ведомстволары немесе сөз болып отырған қызметке қатысты орталық үкіметке бағынатын кез келген орган.

4.4-бап Техникалық регламенттерді және сәйкестікті бағалау рәсімдерін дайындау, қабылдау және қолдану

1. Әрбір Тарап техникалық регламенттерге қатысты екінші Тараптың аумағынан импортталатын өнімге шығу тегі ұлттық ұқсас өнімге және кез келген басқа елден шығарылатын ұқсас өнімге ұсынылатын режимнен қолайлылығы кем емес режим ұсынылуын қамтамасыз етеді.

2. Әрбір Тарап техникалық регламенттердің өзара саудада артық кедергілер жасайтындай немесе оларды жасауға әкеп соғатындай түрде әзірленбеуін, қабылданбауын және қолданылмауын қамтамасыз етеді. Осы мақсатта техникалық регламенттер саудаға заңды мақсаттарға қол жеткізілмеген кезде туындайтын тәуекелдер ескеріле отырып, осындай мақсаттарға қол жеткізу үшін қажет болатыннан анағұрлым артық шектейтін әсер тигізбейді. Осындай заңды мақсаттар *inter alia* мыналар болып табылады: ұлттық қауіпсіздік талаптары; алдау практикасын болғызбау; адамдардың денсаулығын немесе қауіпсіздігін, жануарлардың немесе өсімдіктердің өмірі мен саулығын қорғау немесе қоршаған ортаны қорғау. Осындай тәуекелдерді бағалау кезінде *inter alia*: қолда бар ғылыми және техникалық ақпарат, тиісті технология немесе өнімді болжамды түпкілікті пайдалану сияқты факторлар ескеріледі.

3. Егер техникалық регламенттердің қабылдануын туғызған мән-жайлар немесе себептер бұдан бұлай болмаса немесе егер өзгерген мән-жайлар немесе себептер саудаға әсерін анағұрлым аз шектейтін әсер ететін тәсілдерді пайдалануға мүмкіндік берсе, техникалық регламенттер өз күшінде қалмауға тиіс.

4. Егер техникалық регламенттерге деген қажеттілік туындаған және тиісті халықаралық стандарттар болған немесе оларды әзірлеу аяқталып қалған жағдайда, мұндай халықаралық стандарттар немесе олардың тиісті бөлімдері, мысалы, елеулі климаттық немесе географиялық факторлар немесе елеулі техникалық проблемалар салдарынан алға қойылған заңды мақсаттарға қол жеткізу үшін тиімсіз және лайықсыз құралдар болған жағдайларды қоспағанда, Тараптар оларды немесе олардың тиісті бөлімдерін өздерінің техникалық регламенттеріне негіз ретінде пайдаланады.

5. Әрбір Тарап техникалық регламенттерге немесе стандарттарға сәйкестіктің тікелей расталуы талап етілетін жағдайларда олардың орталық үкіметтік органдарының

екінші Тараптың аумағынан шығарылатын өнімге мынадай ережелерді қолдануын қамтамасыз етеді:

5.1. сәйкестікті бағалау рәсімдері екінші Тараптың аумағынан шығарылатын ұқсас өнімді берушілерге салыстырмалы жағдайда шығу тегі ұлттық немесе өзге кез келген елден шығарылатын ұқсас өнімді берушілерге ұсынылатыннан қолайлылығы кем емес шарттармен қолжетімділік беретіндей түрде әзірленеді, қабылданады және қолданылады; қолжетімділік өнім берушінің осы рәсім қағидаларын сақтай отырып, сәйкестікке бағалау жүргізу құқығын, бұл көзделген жерде, өндірістік алаңда сәйкестікке бағалау жүргізу және сәйкестікті бағалау жүйесінің сәйкестік белгісін алу мүмкіндігін қоса алғанда, қамтиды;

5.2 сәйкестікті бағалау рәсімдері өзара сауда үшін артық кедергілер жасайтындай немесе оларды жасауға әкеп соғатындай түрде әзірленбейді, қабылданбайды және қолданылмайды. Бұл *inter alia* сәйкестікті бағалау рәсімдері импорттаушы Тарап өнімнің сәйкес келмеуі салдарынан туындайтын тәуекелдерді ескере отырып, өнімнің қолданылатын техникалық регламенттерге немесе стандарттарға сәйкестігіне жеткілікті сенімді болуы үшін қажет болатыннан анағұрлым қатаң болып табылмайтынын және анағұрлым қатаң қолданылмайтынын білдіреді.

6. Әрбір Тарап осы баптың 5-тармағының ережелерін қолдану кезінде:

а. сәйкестікті бағалау рәсімдері мүмкіндігінше тез және екінші Тараптың аумағынан шығарылатын өнімге қатысты ұқсас отандық өнім үшін қолайлылығы кем емес кезектілікпен өткізілуін және аяқталуын;

б. сәйкестікті бағалаудың әрбір рәсімінің стандартты өткізілу ұзақтығы туралы мәліметтердің жариялануын немесе оны өткізудің болжамды ұзақтығы өтінім берушіге сұрау салу бойынша хабарлануын; өтінім алынған кезде құзыретті органның құжаттаманың толық болу дәрежесін жедел зерделеуін және өтінім берушіге барлық кемшіліктер туралы айқын әрі толық түрде ақпарат беруін; құзыретті органның сәйкестікті бағалау нәтижелерін, қажет болған кезде түзетуші шара қабылдауға болатындай етіп, өтінім берушінің назарына айқын әрі толық түрде мүмкіндігінше тезірек жеткізуін; тіпті егер өтінімнің кемшіліктері болса да, өтінім берушінің өтініші бойынша құзыретті органның бұл қаншалықты жүзеге асыратындай түрде сәйкестікке бағалау жүргізуін; және өтінім берушіге сұрау салу бойынша кез келген кідіріс түсіндіріле отырып, осы рәсімнің іске асырылу сатысы туралы хабарлануын;

с. ақпаратқа қатысты талаптардың сәйкестікті бағалау және төлемақының мөлшерін белгілеу үшін қажетті минимуммен шектелуін;

д. екінші Тараптың аумағынан шығарылатын өнім туралы осындай сәйкестікті бағалау рәсімдеріне байланысты анықталатын немесе берілетін ақпараттың құпиялылығы отандық өнімге қатысты жағдайдағыдай және заңды коммерциялық мүдделердің қорғалуын қамтамасыз ететіндей түрде сақталуын;

е. екінші Тараптың аумағынан шығарылатын өнімнің сәйкестігін бағалауға байланысты кез келген төлемдер мен сыйақылардың, байланысқа, көлікке жұмсалатын шығыстарды және өтінім берушінің өндіріс алаңы мен сәйкестікті бағалау органының орналасқан жеріндегі айырмашылықтарға байланысты басқа да шығыстарды ескере отырып, шығу тегі отандық немесе өзге кез келген елден шығарылатын ұқсас өнімнің сәйкестігін бағалау үшін алынатын кез келген төлемдермен және сыйақылармен тең болуын;

ф. сәйкестікті бағалау рәсімдерінде пайдаланылатын объектілердің орналасуы мен үлгілерді іріктеу рәсімінің өтінім берушілер немесе олардың өкілдері үшін артық қолайсыздықтар жасауға әкеп соқтырмауын;

г. өнімнің қолданылатын техникалық регламенттерге немесе стандарттарға сәйкестігі айқындалғаннан кейін оның сипаттамаларына өзгерістер енгізілген әрбір жағдайда, түрлендірілген өнімге қатысты сәйкестікті бағалау рәсімінің осы өнімнің тиісті техникалық регламенттерге немесе стандарттарға бұрынғыдай келетініне жеткілікті сенімді болу үшін қажет болатындай шектелуін;

h. сәйкестікті бағалау рәсімін орындауға қатысты наразылықтарды қарау рәсімінің болуын және егер наразылық негізді болған жағдайда, түзетуші шараның қабылдануын қамтамасыз етеді.

7. Осы баптың 5 және 6-тармақтарында ешнәрсе Тараптардың өз аумақтарының шегіндегі жерлерде ақылға қонымды тексерулер жүргізуіне кедергі келтірмейді.

8. Өнімнің техникалық регламенттерге немесе стандарттарға сәйкестігіне нақтылаушы растау талап етілетін және стандарттау жөніндегі халықаралық органдар шығарған тиісті басшылықтар немесе ұсынымдар болған немесе олардың әзірленуі аяқталып келе жатқан жағдайларда, мұндай басшылықтар және ұсынымдар немесе олардың тиісті бөлімдері *inter alia*, ұлттық қауіпсіздік талаптары; алдау практикасын болғызбау; адамдардың денсаулығын немесе қауіпсіздігін, жануарлардың немесе өсімдіктердің өмірі мен саулығын қорғау немесе қоршаған ортаны қорғау; елеулі климаттық немесе географиялық факторлар; елеулі техникалық немесе инфрақұрылымдық проблемалар сияқты себептер бойынша Тараптарға қолайсыз болып табылатын, сұрау салу бойынша тиісті түрде түсіндірілетін жағдайларды қоспағанда, Тараптар орталық үкіметтік органдардың оларды немесе олардың тиісті бөлімдерін өздерінің сәйкестікті бағалау рәсімдері үшін негіз ретінде пайдалануын қамтамасыз етеді.

4.5-бап Сәйкестікті бағалауды тану

1. Әрбір Тарап осы баптың 3 және 4-тармақтарының ережелеріне нұқсан келтірместен, мүмкіндігінше, екінші Тараптың сәйкестікті бағалау рәсімдерінің нәтижелері осы рәсімдердің қолданылатын техникалық регламенттерге немесе

стандарттарға сәйкес өзінің рәсімдері сияқты сенімділікті қамтамасыз ететініне көз жеткізген жағдайда, мұндай рәсімдер тіпті өз рәсімдерінен ерекшеленген кезде де олардың мойындалуын қамтамасыз етеді. Өзара қолайлы уағдаластыққа қол жеткізу мақсатында, атап айтқанда:

а) экспорттаушы Тарапта тиісті сәйкестікті бағалау органдарының сәйкестікті бағалау нәтижелерінің ұдайы сенімділігіне сенімді болу үшін олардың барабар және беделді техникалық құзыретіне қатысты алдын ала консультациялар өткізу талап етілуі мүмкін деп танылады; бұл тұрғыда, стандарттау жөніндегі халықаралық органдар шығарған, мысалы, аккредиттеу арқылы расталған осы саладағы басшылықтарға немесе ұсынымдарға сәйкес келу жеткілікті техникалық құзыреттіліктің айғағы болып есептеледі;

б) сәйкестікті бағалау нәтижелерін танудың экспорттаушы Тараптың белгілі бір органдары алған нәтижелермен ғана шектелуіне қатысты алдын ала консультациялар өткізу талап етілуі мүмкін деп танылады.

2. Тараптар өздерінің сәйкестікті бағалау рәсімдері бұл қаншалықты жүзеге асыруға мүмкін болса, соншалықты осы баптың 1-тармағының ережелерін іске асыруды қамтамасыз етеді.

3. Тарапқа екінші Тараптың бір-бірінің сәйкестікті бағалау рәсімдерінің нәтижелерін өзара тану туралы келісімдер жасасу мақсатында келіссөздер жүргізу туралы өтініштерін тілектестікпен қарау ұсынылады. Тараптар мұндай келісімдердің осы баптың 1-тармағының өлшемшарттарына сай келуін және тиісті өнім саудасына жәрдемдесу бойынша өздерінде бар мүмкіндіктер тұрғысынан өзара қанағаттануға алып келуін талап етуі мүмкін.

4. Тараптардың әрқайсысына екінші Тараптың аумағында орналасқан сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарға өз аумақтарында немесе кез келген үшінші елдің аумағында орналасқан органдарға ұсынылатыннан қолайлылығы кем емес шарттармен өздерінің сәйкестікті бағалау рәсімдеріне қатысуына рұқсат беру ұсынылады.

4.5 bis-бап Транспаренттілік

1. Тараптар стандарттарды, техникалық регламенттерді және сәйкестікті бағалау рәсімдерін әзірлеуге, қабылдауға және қолдануға қатысты транспаренттіліктің маңызды екенін мойындайды.

2. Екінші Тараптың саудасына елеулі әсер ете алатын техникалық регламентті әзірлейтін, қабылдайтын немесе қолданатын әрбір Тарап екінші Тараптың өтініші бойынша осындай техникалық регламенттің 4.4-баптың 2 - 4-тармақтарының ережелері тұрғысынан қажет екенін түсіндіреді. Техникалық регламент 4.4-баптың 2-тармағында тікелей көрсетілген заңды мақсаттардың біріне қол жеткізу үшін әзірленген, қабылданған немесе қолданылған және осы саладағы халықаралық стандарттарға

сәйкес келген кезде, онда ол өзара саудаға артық кедергілер жасамайды деп ұйғарылады.

3. Бұл мүмкін болған кезде Тараптар өнімнің конструкциясына немесе сипатталуына қойылатын талаптарға емес, ең алдымен, оның сипаттамаларына қойылатын талаптарға негізделген техникалық регламенттерді қабылдайды.

4. Тиісті халықаралық стандарт болмаған не әзірленіп жатқан техникалық регламенттің техникалық мазмұны тиісті халықаралық стандарттардың техникалық мазмұнына сай келмеген жағдайларда және егер техникалық регламент екінші Тараптың өзара саудасына елеулі әсер ете алатын болса, әрбір Тарап:

а) екінші Тараптың мүдделі тұлғаларына онымен танысу мүмкіндігін беру үшін тиісті ерте сатыда баспасөзде нақты техникалық регламенттің болжамды енгізілуі туралы хабарлама жариялайды;

б) хабарламаға қоса әзірленіп жатқан техникалық регламенттің мақсаты мен негіздемесін қысқаша көрсетуді қоса бере отырып, байланыс пункттері арқылы екінші Тарапты әзірленіп жатқан техникалық регламентте қамтылатын өнім туралы хабардар етеді. Мұндай хабарламалар түзетулер енгізілуі және түсініктемелер назарға алынуы мүмкін тиісті ерте сатыда жарияланады;

с) сұрау салу бойынша екінші Тарапқа әзірленіп жатқан техникалық регламенттің егжей-тегжейлі сипаттамаларын немесе мәтіндерін береді және мүмкіндігінше, тиісті халықаралық стандарттардан елеулі түрде ерекшеленетін бөлімдерді көрсетеді;

д) (а) тармақшасында көзделген хабарлама жарияланғаннан кейін екінші Тараптың жазбаша нысанда ескертпелер дайындауы, осы ескертпелерді сұрау салу бойынша талқылау және осы жазбаша ескертпелерді, сондай-ақ осы талқылаулардың нәтижелерін ескеру үшін оған кемсітушіліксіз 60 күн береді.

5. Стандарттау жөніндегі халықаралық органның тиісті басшылығы немесе ұсынымы болмаған немесе әзірленіп жатқан сәйкестікті бағалау рәсімінің техникалық мазмұны стандарттау жөніндегі халықаралық органдар шығарған тиісті басшылықтарға және ұсынымдарға үйлеспеген жағдайларда және егер бұл сәйкестікті бағалау рәсімі екінші Тараптың саудасына елеулі әсер ете алатын болса, әрбір Тарап:

а) екінші Тараптың мүдделі тұлғаларына онымен танысу мүмкіндігін беру үшін тиісті ерте сатыда баспасөзде нақты сәйкестікті бағалау рәсімінің болжамды енгізілуі туралы хабарлама жариялайды;

б) хабарламаға оның мақсатын қысқаша көрсетуді және негіздемесін қоса бере отырып, байланыс пункттері арқылы екінші Тарапты әзірленіп жатқан сәйкестікті бағалау рәсімі қолданылатын өнім туралы хабардар етеді. Мұндай хабарламалар түзетулер енгізілуі мүмкін және түсіндірмелері назарға алынуы мүмкін тиісті ерте сатыда жарияланады.

с) сұрау салу бойынша екінші Тарапқа әзірленіп жатқан рәсімнің егжей-тегжейлі сипаттамаларын немесе мәтіндерін береді және мүмкіндігінше, стандарттау жөніндегі

халықаралық органдар шығарған тиісті басшылықтар мен ұсынымдардан елеулі түрде ауытқитын бөлімдерді көрсетеді;

d) (a) тармақшасында көзделген хабарлама жарияланғаннан кейін екінші Тараптың жазбаша нысанда ескертпелер дайындауы, осы ескертпелерді сұрау салу бойынша талқылау және осы жазбаша ескертпелерді және осы талқылаулардың нәтижелерін ескеру үшін оған кемсітушіліксіз 60 күн береді.

6. Осы баптың 4-5-тармақтарының ережелері сақталады деген шартпен, Тарап қауіпсіздікті қамтамасыз етудің, денсаулықты, қоршаған ортаны қорғаудың немесе ұлттық қауіпсіздіктің кезек күттірмейтін проблемалары туындаған немесе туындау қатері болған жағдайда, егер мұны қажет деп тапса, осы баптың 4-5-тармақтарында санамаланған әрекеттерге жүгінбеуі мүмкін, бұл ретте Тарап техникалық регламентті және/немесе сәйкестікті бағалау рәсімін қабылдағаннан кейін:

a) хабарламаға кезек күттірмейтін проблемалардың мәнін баяндауды қоса алғанда, техникалық регламентті және/немесе сәйкестікті бағалау рәсімін енгізудің мақсаты мен себебін қысқаша көрсетуді қоса бере отырып, байланыс пункттері арқылы екінші Тарапты нақты техникалық регламент және/немесе сәйкестікті бағалау рәсімі және ол қолданатын өнім туралы дереу хабардар етеді;

b) сұрау салу бойынша екінші Тарапқа техникалық регламент және/немесе сәйкестікті бағалау рәсімі мәтіндерінің көшірмелерін береді;

c) екінші Тараптың жазбаша нысанда ескертпелер ұсынуы үшін оған кемсітушіліксіз мүмкіндік береді, сұрау салу бойынша осы ескертпелерді талқылайды және осы жазбаша ескертпелерді, сондай-ақ осы талқылаулардың нәтижелерін ескереді.

7. Әрбір Тарап екінші Тараптың мүдделі тараптарының олармен танысуына мүмкіндік беру үшін барлық қабылданған техникалық регламенттердің және/немесе сәйкестікті бағалау рәсімдерінің дереу жариялануын не өзге тәсілмен қолжетімді болуын қамтамасыз етеді.

8. Кезек күттірмейтін мән-жайларды қоспағанда, Тараптар экспорттаушы Тараптың тауар өндірушілеріне өздерінің өнімін немесе өндіру әдістерін импорттаушы Тараптың талаптарына бейімдеуге уақыт беру үшін техникалық регламенттердің жариялануы мен олардың күшіне енуі арасында кемінде 180 күн береді.

9. Кезек күттірмейтін мән-жайларды қоспағанда, Тараптар экспорттаушы Тараптың тауар өндірушілеріне өздерінің өнімін немесе өндіру әдістерін импорттаушы Тараптың талаптарына бейімдеуге уақыт беру үшін сәйкестікті бағалау рәсімдеріне қатысты талаптардың жариялануы және олардың күшіне енуі арасында ақылға қонымды уақыт кезеңін көздейді.

10. Әрбір Тарап осы Келісім күшіне енген күннен бастап 90 күн ішінде екінші Тарапты осы Келісімге 1-қосымшада санамаланған импорттық өнімге қойылатын міндетті талаптар туралы хабардар етеді.

11. Тараптар барынша мүмкін болатын дәрежеде ағылшын тілінде ақпарат алмасуға ұмтылады. Негізгі заңдар мен нормативтік актілер немесе олар бойынша қысқаша анықтамалар сұрау салу бойынша ағылшын тілінде берілуге тиіс.

4.6-бап Консультациялар

1. Стандарттарды, техникалық регламенттерді және сәйкестікті бағалау рәсімдерін күнделікті қолдану Тараптар арасындағы сауданы қозғаған жағдайларда, Тарап осы мәселені шешу мақсатында консультациялар туралы сұрата алады. Консультациялар туралы сұрау салу екінші Тараптың осы тараудың 4.8-бабына сәйкес белгіленген байланыс пунктіне жіберілуге тиіс.

2. Әрбір Тарап екінші Тараптың осы тарауды жүзеге асыруға байланысты мәселелер бойынша консультациялар туралы кез келген сұрау салуын тез және оң тұрғыдан қарау үшін бар күш жігерін жұмсайды.

3. Осы тарауға жататын мәселені консультациялар арқылы түсіндіру немесе шешу мүмкін болмаған жағдайларда, Тараптар сауданы оңайлататын қолайлы және практикалық шешім әзірлеу мақсатында *ad hoc* жұмыс тобын құра алады. Жұмыс тобының құрамына Тараптардың өкілдері кіреді.

4. Егер Тарап екінші Тараптың жұмыс тобын құру туралы өтінішін қабылдамаса, онда ол сұрау салу бойынша өз шешімінің себептерін түсіндіреді.

4.7-бап Ынтымақтастық

1. Стандарттардың, техникалық регламенттердің және сәйкестікті бағалау рәсімдерінің Тараптар арасындағы тауар саудасында артық кедергілер келтірмеуін қамтамасыз ету мақсатында Тараптар мүмкіндігінше, стандарттар, техникалық регламенттер және сәйкестікті бағалау рәсімдері саласында ынтымақтасады.

2. Осы баптың 1-тармағына сәйкес ынтымақтастық мыналарды:

a) Тараптардың әрқайсының стандарттарды, техникалық регламенттерді және сәйкестікті бағалау рәсімдерін өзара түсінуін жақсарту мақсатында бірлескен семинарлар өткізуді;

b) біліктілікті арттыру мақсатында Тараптардың лауазымды адамдарды алмасуын;

c) стандарттар, техникалық регламенттер және сәйкестікті бағалау рәсімдері туралы ақпарат алмасуды;

d) Тараптардың әрқайсының стандарттар, техникалық регламенттер және сәйкестікті бағалау рәсімдері үшін жауапты органдарының өзара мүдделілік туғызатын мәселелер бойынша ынтымақтасуын қолдауды;

e) техникалық регламенттердің сапасын арттыру мақсатында ғылыми-техникалық ынтымақтастықты қамтамасыз етуді қамтуы мүмкін.

3. Осы баптың 2-тармағының жүзеге асырылуы бөлінген қаражаттың болуына және Тараптардың әрқайсының тиісті заңнамасы мен нормативтік актілеріне байланысты болады.

4. Саудадағы техникалық кедергілер саласындағы ынтымақтастық *inter alia* тиісті арналар, бірлескен жобалар және техникалық қолдау арқылы диалог жолымен жүзеге асырылуы мүмкін.

5. Тараптар өзара келісу бойынша жекелеген салалардағы стандарттар, техникалық регламенттер және сәйкестікті бағалау рәсімдері мәселелері бойынша бірлескен жобаларды, техникалық қолдауды және ынтымақтастықты жүзеге асыруы мүмкін.

6. Тараптар саудадағы техникалық кедергілерге байланысты нарыққа қадағалау жасауға және саудадағы техникалық кедергілерге қатысты бөлікте осы саладағы құқық қолдану практикасына қатысты мәселелер бойынша пікір алмасуға уағдаласты.

7. Сұрау салу бойынша Тарап басқа Тарап енгізетін осы тарау шеңберіндегі ынтымақтастық жөніндегі ұсыныстарға тиісінше назар аударады.

8. Осы тарау шеңберіндегі ынтымақтастықты дамытуға жәрдем көрсету мақсатында Тараптар ол қамтитын мәселелер бойынша *ad hoc* келісім жасасуы мүмкін.

4.8-бап Құзыретті органдар және байланыс пункттері

1. Тараптар құзыретті органдарды және байланыс пункттерін тағайындайды, сондай-ақ тағайындалған құзыретті органдар мен байланыс пункттерінің атауын, сонымен қатар осы құзыретті органдар мен байланыс пункттердегі тиісті лауазымды адамдардың байланыс деректерін, оның ішінде телефонды, факсты, электрондық поштаны және басқа деректерді қамтитын ақпарат алмасады.

2. Тараптар құзыретті органдарға немесе байланыс пункттеріне қатысты кез келген өзгерістер туралы, сондай-ақ тиісті лауазымды адамдар туралы ақпараттың өзгеруі туралы бірін-бірі дереу хабардар етеді.

3. Байланыс пунктінің функциялары мыналарды:

а) басқа Тараптан осындай ақпарат беру туралы барлық негізделген сұрау салуларға жауап ретінде Тараптар арасында стандарттар, техникалық регламенттер және сәйкестікті бағалау рәсімдері туралы ақпарат алмасуға жәрдемдесуді; және

б) басқа Тараптың сұрау салуларын тиісті реттеуші органдарға беруді қамтиды.

4. Құзыретті органдардың функциялары:

а) осы тараудың жүзеге асырылу мониторингін;

б) егер бұл орынды болса, осы Келісімнің 4.7-бабына сәйкес ынтымақтастыққа жәрдемдесуді;

с) басқа Тараптың стандарттарды, техникалық регламенттерді және сәйкестікті бағалау рәсімдерін әзірлеуге, қабылдауға, қолдануға және олардың сақталуын қамтамасыз етуге байланысты кез келген сұрағын жедел қарауды;

d) Тараптың сұрау салуы бойынша, осы тарау шеңберінде туындайтын кез келген мәселелер бойынша консультациялар жүргізуге жәрдемдесуді;

e) Тараптардың көзқарасы бойынша олардың осы тарауды жүзеге асыруына көмектесетін кез келген басқа әрекеттерді орындауды; және

f) өзіне Бірлескен Комитет беретін басқа да функцияларды орындауды қамтиды.

5-ТАРАУ САНИТАРИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ФИТОСАНИТАРИЯЛЫҚ ШАРАЛАР

5.1-бап Мақсаттар

Осы тараудың мақсаттары Тараптардың аумағында адамдардың өмірі немесе денсаулығын, жануарлар немесе өсімдіктерді:

a) санитариялық және фитосанитариялық шараларға жататын даулы мәселелердің шешімін іздеу;

b) Тараптар және олардың құзыретті органдары арасында, оның ішінде санитариялық және фитосанитариялық шараларды әзірлеу және қолдану саласында ынтымақтастықты нығайту;

c) санитариялық және фитосанитариялық шаралар саласында ақпарат алмасуды жеңілдету және әрбір Тараптың реттеу жүйесіне қатысты білім деңгейі мен түсіністікті арттыру арқылы қорғау болып табылады.

5.2-бап Анықтамалар²⁶

1. Осы тараудың мақсаттары үшін:

a) Санитариялық және фитосанитариялық нормалар – бұл, мына мақсаттарда қолданылатын:

i. зиянкестердің, аурулардың, зиянды ауру таратушы организмдердің немесе аурушаң организмдердің енуіне, тамыр жаюына немесе таралуына байланысты туындайтын қатерлерден Тараптар аумағындағы жануарлардың тіршілігін немесе саулығын немесе өсімдіктерді қорғау үшін;

ii. тамақ өнімдеріндегі, сусындардағы немесе азықтардағы қоспалардан, ластаушы заттардан, токсиндерден немесе аурушаң организмдерден туындайтын қатерлерден Тараптар аумағындағы адамдардың өмірін немесе денсаулығын немесе жануарларды қорғау үшін;

iii. жануарлар, өсімдіктер немесе олардан алынған өнімдерден таралатын ауруларға байланысты немесе зиянкестердің енуіне, тамыр жаюына немесе таралуына байланысты туындайтын қатерлерден Тараптар аумағындағы адамның өмірін немесе денсаулығын қорғау үшін; немесе

iv. зиянкестердің енуінен, тамыр жаюынан немесе таралуынан Тараптар аумағына келтірілетін басқа да нұқсанның алдын алу немесе шектеу үшін кез келген шаралар;

б) Санитариялық және фитосанитариялық шаралар *inter alia*, түпкілікті өнімге талаптарды; өңдеу мен өндіріс әдістерін; тексеру рәсімдерін, инспекциялауды, сертификаттауды және рұқсат беруді; жануарларды немесе өсімдіктерді тасымалдауға немесе оларды тасымалдау кезінде тіршілік етуіне қажетті материалдарға байланысты тиісті талаптарды қоса алғанда, өңдеудің карантиндік әдістерін; статистикалық тиісті әдістердің ережелерін, сынамалар алу рәсімдерін және қатерлерді бағалау әдістерін; сондай-ақ тамақ өнімдерінің қауіпсіздігіне тікелей қатысты қаптамалауға және маркалауға қойылатын талаптарды қамтитын барлық тиісті заңдарды, қаулыларды, регламенттерді, қағидаларды, талаптар мен рәсімдерді қамтиды;

с) Зиянкестерден немесе аурудан бос аймақ, - құзыретті органдар айқындаған, белгілі бір зиянкес немесе ауру кездеспейтін Тараптың бүкіл аумағы, Тарап аумағының бөлігі немесе бөліктері немесе бірнеше Тараптың барлық аумағы болып табылатын аймақ;

д) Зиянкестерден немесе аурудан бос аймақ - белгілі бір зиянкестің немесе аурудың болуы анықталған, бірақ онда қарастырылып отырған зиянкеске немесе ауруға шек қоятын немесе оны жоятын қорғау, бақылау және буферлік аймақ орнату сияқты жергілікті бақылау шаралары қабылданып отырған аймақты қоршау, онымен қоршалған болуы немесе сондай аймаққа Тарап аумағы бөлігі шеңберінде де, екі Тараптың бөліктерін немесе барлық аумағын қамтитын географиялық өңірде де шектелуі мүмкін аймақ;

е) Зиянкестер немесе ауру болмашы тараған аймақ - құзыретті органдар айқындаған, белгілі бір зиянкестер немесе аурудың таралу деңгейі төмен және онда қадағалаудың, бақылаудың немесе жоюдың тиімді шаралары жүзеге асырылатын Тараптың барлық аймағы не Тараптың бөлігі не екі Тараптың барлық аймағы немесе бөліктері;

ф) Санитариялық және фитосанитариялық қағидалар - бұл жалпыға бірдей қолданылатын заңдар, қаулылар немесе өкімдер іспеттес санитариялық және фитосанитариялық шаралар;

г) Халықаралық ұйымдар: "Алиментариус Кодексі" комиссиясы, Жануарлар денсаулығын қорғаудың дүниежүзілік ұйымы (бұдан әрі - "ХЭБ") және Өсімдіктерді қорғау жөніндегі халықаралық конвенция (бұдан әрі - "ӨҚХК") шеңберінде жұмыс істейтін халықаралық және өңірлік ұйымдар әзірлеген тиісті анықтамалар осы тарауды *mutatis mutandis* іске асыру кезінде қолданылады.

2. Халықаралық стандарттарға, нұсқамалықтарға және ұсынымдарға мыналар жатады:

а) азық-түлік өнімдерінің қауіпсіздігіне қатысты - зерттеу әдістері мен сынамаларды іріктеу арқылы "Алиментариус Кодексі" Комиссиясы белгілеген тағам қоспаларына, ветеринарлық препараттарға және пестицидтердің қалдықтарына, ластаушы заттарға қатысты стандарттар, нұсқамалықтар және ұсынымдар, сондай-ақ гигиена нормаларына қатысты қағидалар мен нұсқамалықтар;

б) жануарлардың денсаулығына және жануарлардан таралатын ауруларға қатысты - ХЭБ аясында әзірленген стандарттар, нұсқамалықтар мен ұсынымдар;

с) өсімдіктердің денсаулығына қатысты - ӨҚХК шеңберінде жұмыс істейтін өңірлік ұйымдармен бірлесе отырып ӨҚХК аясында әзірленген стандарттар, нұсқамалықтар және ұсынымдар; және

д) жоғарыда аталған ұйымдар қамтымайтын мәселелерге қатысты - барлық Тараптардың қатысуы үшін ашық басқа да тиісті халықаралық ұйымдар әзірлеп шығарған тиісті стандарттар, нұсқамалықтар және ұсынымдар.

3. Қатерді бағалау - қолданылуы мүмкін санитариялық немесе фитосанитариялық шараларға сәйкес импорттаушы Тараптың аумағында зиянкестің немесе аурудың ену, тамыр жаю немесе таралу мүмкіндігін және осыған байланысты ықтимал биологиялық және экономикалық салдарларды бағалау; азық-түлік өнімдерінде, сусындарда немесе азықтарда қоспалардың, ластаушы заттардың, токсиндердің немесе аурушаң ағзалардың болуы себепті пайда болатын адамдардың немесе жануарлардың денсаулығына жағымсыз әсерлер мүмкіндігін бағалау.

4. Санитариялық және фитосанитариялық қорғаудың тиісті деңгейі - бұл өз аумағы шеңберінде адамдардың өмірін немесе денсаулығын, жануарларды немесе өсімдіктерді қорғау үшін санитариялық немесе фитосанитариялық шаралар ендіретін, Тарап тиісті деп есептейтін қорғау деңгейі. Өзге жағдайларда Тараптар бұл тұжырымдаманы "катердің рұқсатты деңгейі" деп атайды.

²⁶Осы анықтамалар мақсаттарында "жануар" балықты және жабайы фаунаны қамтиды; "өсімдік" орманды және жабайы флораны қамтиды; "зиянкестер" арамшөптерді қамтиды; ал "ластаушы заттар" пестицидтерді, ветеринариялық препараттар қалдықтарын және бөгде заттарды қамтиды.

5.3-бап Әрекет ету саласы

Осы тарау осы Келісімге 1-қосымшада келтірілген өнімге қатысты Тараптар арасындағы саудаға тікелей немесе жанама ықпал етуі мүмкін Тараптардың санитариялық және фитосанитариялық шараларына қолданылады.

5.4-бап Жалпы ережелер

1. Тараптар осындай шаралар осы тараудың ережелеріне қайшы келмеген жағдайда, адамдардың өмірін немесе денсаулығын, жануарларды немесе өсімдіктерді қорғау үшін қажетті санитариялық және фитосанитариялық шаралар енгізуге құқылы.

2. Тараптар:

а) кез келген санитариялық немесе фитосанитариялық шаралардың адамның өмірі мен денсаулығын, жануарларды немесе өсімдіктерді қорғау үшін қажетті дәрежеде ғана

қолданылуын және ғылыми қағидаттарға негізделуін және тиісті ғылыми деректердің қол жетімділігі мен өңірлік жағдайлар ескеріле отырып жеткілікті ғылыми негіздемесіз күшінде қалмауын;

б) кез келген санитариялық немесе фитосанитариялық шара тиісті халықаралық ұйымдар әзірлеген тәуекелдерді бағалау әдістері ескеріле отырып, адамдардың өміріне немесе денсаулығына, жануарларға немесе өсімдіктерге қатерлерді бағалаудың тиісті жағдайына негізделуін;

с) тиісті ғылыми негіздемелер жеткіліксіз болған жағдайда, тиісті Тараптар тиісті халықаралық ұйымдардан алынған ақпаратты, сондай-ақ басқа Тараптар қолданатын санитариялық және фитосанитариялық шаралар туралы ақпаратты қоса алғанда, қолда бар тиісті ақпараттың негізінде шұғыл санитариялық немесе фитосанитариялық шараларды уақытша енгізуі мүмкін.

Мұндай жағдайларда Тараптар тәуекелді неғұрлым объективті бағалауға қажетті қосымша ақпаратты алуға және тиісінше санитариялық немесе фитосанитариялық шараны ақылға сыйымды мерзімде қайта қарауға ұмтылуын;

д) олардың санитариялық және фитосанитариялық шаралары Тараптар арасында, оның ішінде өз аумағы мен екінші Тараптың аумағы арасында бірдей немесе ұқсас шарттар басымдыққа ие болса, ерікті немесе негізсіз кемсітушілік құралы болып жұмыс істемеуін қамтамасыз етеді.

3. Осы тарауда ештеңе де 4-тарауға ("Саудадағы техникалық кедергілер туралы") сәйкес осы тараудың қолданылу саласына кірмейтін шараларға қатысты Тараптардың құқықтарына әсер етпейтін болады.

5.5-бап Эквиваленттілік

1. Импорттаушы Тарап экспорттаушы Тараптың санитариялық немесе фитосанитариялық шараларын, тіпті егер бұл шаралар оның өз шараларынан немесе сондай өнімді сататын үшінші елдер қолданатын шаралардан өзгеше болса да, егер экспорттаушы Тарап импорттаушы Тарапқа оның шаралары импорттаушы Тараптың санитариялық немесе фитосанитариялық қорғауының тиісті деңгейіне жететінін объективті түрде көрсетсе эквивалентті деп мойындайды. Осы мақсатта импорттаушы Тарапқа сұрау салуы бойынша инспекциялауға, сынауға және басқа да тиісті рәсімдерге ақылға қонымды қол жетімділік берілуге тиіс.

2. Тараптардың сұрау салуы бойынша нақты санитариялық немесе фитосанитариялық шаралардың эквиваленттігін тану туралы екіжақты келісімдерге қол жеткізу мақсатында консультация жүргізуі тиіс.

5.6-бап Транспаренттілік

1. Тараптар санитариялық және фитосанитариялық шараларды қолдануда, соның ішінде, бірақ шектелмей, өздерінің тиісті санитариялық және фитосанитариялық шаралары туралы уақтылы ақпарат алмасу арқылы транспаренттіліктің маңыздылығын мойындайды.

2. Тараптар мүдделі Тараптардың олармен танысу мүмкіндігі болуы үшін қабылданған санитариялық және фитосанитариялық ережелердің Тараптардың құзыретті органдарының веб-сайттарында жариялануын қамтамасыз етеді.

3. Әрбір Тарап ЕАЭО әрбір мүше мемлекетінде, Еуразиялық экономикалық комиссияда және Иран И.Р. мүдделі Тараптардың ақылға қонымды барлық сұрақтарына жауап беруді қамтамасыз ететін, сондай-ақ мыналарға қатысты тиісті құжаттарды ұсыну үшін:

а) олардың аумақтарында қабылданған немесе әзірлену барысындағы кез келген санитариялық немесе фитосанитариялық қағидаларды;

б) кез келген бақылаудың және инспекциялаудың рәсімдері, өндіру мен карантин ережелері, олардың аумағында қолданылу рұқсат етілген пестицидтер мен тағам қоспаларының жол берілген деңгейі;

с) тәуекелдерді бағалау рәсімдері, бұл ретте ескерілетін факторлар, сондай-ақ санитариялық және фитосанитариялық қорғаудың тиісті деңгейін анықтау;

д) оның аумағы шеңберінде орналасқан Тараптың немесе тиісті органдардың халықаралық және өңірлік санитариялық және фитосанитариялық ұйымдар мен жүйелерге, сондай-ақ осы Келісімнің қолданысы шеңберінде екіжақты және көпжақты келісімдер мен уағдаластықтарға мүшелігі және қатысуы және осындай келісімдер мен уағдаластықтардың мәтіндері.

4. Тараптар, мүдделі Тараптың құжаттарды сұратқан жағдайында, сол Тараптың өзінің тұлғаларына²⁷ жеткізуінің құнын ескермегенде, олардың (егер олар ақылы негізде ұсынылатын болғанда) тап сол бағамен табыс етілуін қамтамасыз ететін болады.

5. Халықаралық стандарттар, нұсқамалықтар немесе ұсынымдар болмаған жағдайда не әзірленіп жатқан санитариялық немесе фитосанитариялық шараның мазмұны халықаралық стандарттың, нұсқамалықтың немесе ұсынымның мазмұнынан едәуір айырмашылығы болғанда және осы шара басқа Тараптың немесе Тараптардың саудасына маңызды түрде әсер ететін жағдайда, Тарап:

а) байланыс пункттері арқылы басқа Тарапқа мұндай шара жайлы хабарламаларды береді;

б) сұрау салу бойынша басқа Тарапқа әзірленіп отырған құжат мәліметтерін немесе мәтінін ұсынады және мүмкіндігінше халықаралық стандарттардан, нұсқамалықтардан немесе ұсынымдардан едәуір айырмашылығы бар бөліктерді ұсынады;

с) басқа тарапқа кемсітушіліксіз ескертпелерді жазбаша түрде дайындау үшін ақылға қонымды уақыт береді, сұрау салу бойынша осы ескертпелерді талқылайды және талқылаудың түсіндірмелері мен нәтижелерін назарға алады.

6. Төтенше жағдайларды қоспағанда, экспорттаушы Тараптың өндірушілері импорттаушы Тараптың талаптарына бейімделуі үшін, Тараптар санитариялық немесе фитосанитариялық шаралардың жариялануы мен оның күшіне енуі аралығында ақылға қонымды уақыт кезеңін береді.

7. Алайда, Тарап денсаулықты қорғау үшін шұғыл проблемаларға ұшырағанда немесе ұшырауы мүмкін болғанда, осы Тарап мыналарды жасаған жағдайда бұл Тараптың өз қалауы бойынша осы баптың 6-тармағында көрсетілген рәсімдерді орындамауына болады:

а) байланыс пункттері арқылы басқа Тарапты нақты шара мен ол қамтитын өнім туралы, хабарламада мақсатты қысқаша сипаттай отырып және шұғыл проблеманың (проблемалардың) негізін қоса алғанда, шараны енгізу себебі туралы дереу хабардар етеді;

б) сұрау салу бойынша басқа Тараптарға қағидалардың немесе нормалардың көшірмелерін ұсынады;

с) басқа Тараптарға жазбаша түсіндірмелер жіберуге мүмкіндік береді, сұрау салу бойынша осы түсіндірмелерді талқылайды және талқылаулардың нәтижелерін назарға алады.

8. Тараптар осы Келісім күшіне енген күннен бастап 90 күн ішінде қолданыстағы немесе күшіне енетін санитариялық және фитосанитариялық шаралар туралы ақпарат ұсынады.

9. Тараптар ағылшын тілінде ақпарат алмасуға ұмтылады.

10. Негізгі заңдар мен нормативтік актілер немесе олардың қысқаша мазмұндары сұрау салу бойынша ағылшын тілінде ұсынылады.

²⁷Осы Келісімдегі "тұлғалар" терминін жеке кедендік аумаққа қатысты жеке және заңды, тұрақты тұратын немесе осы кеден аумағында қолданыстағы және қолданыстағы өнеркәсіптік немесе коммерциялық кәсіпорынға ие тұлғалар түсініледі.

5.7-бап Өңірлік жағдайларға бейімделу

1. Тараптар зиянкестерден немесе аурулардан бос аймақтарды және зиянкестер немесе аурулар болмашы таралған аймақтарды қоса алғанда, өңірлік жағдайларға бейімделу тұжырымдамасын сауданы жеңілдетудің маңызды құралы ретінде таниды.

2. Тараптар мұндай аймақтарды анықтау кезінде Тараптардың зиянкестерден немесе аурулардан бос аймақтар және зиянкестердің немесе аурулардың болмашы таралған аймақтар мәртебесін растайтын ақпаратты, аудит нәтижесін, инспекциялық

бақылау нәтижелерін, ХЭБ және ӨҚХК ұсынған ақпарат сияқты факторларды және басқа да факторларды қарастырады.

3. Өз шегіндегі аймақтар зиянкестерден немесе аурулардан бос аймақтар немесе зиянкестер мен аурулар болмашы таралған аймақтар болып табылады деп бекітетін экспорттаушы Тарап импорттаушы Тарапқа мұндай аймақтардың шын мәнінде зиянкестерден немесе аурулардан бос аймақтар немесе зиянкестер немесе аурулар болмашы таралған аймақ болып табылатынын, тиісінше, ықтималдығында осындай дәрежені сақтап қалатынын объективті түрде көрсету үшін қажетті растауларды ұсынады. Осы мақсатта импорттаушы мүше инспекциялауға, сынамалауға және басқа да тиісті рәсімдерді өткізу үшін сұрау бойынша қол жетімді рұқсат беріледі.

5.8-бап Аудит және инспекциялар

1. Әрбір Тарап өнімдердің (тауарлардың) қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында аудитті және/немесе инспекциялауды жүргізуі мүмкін.

2. Тараптар аудит және инспекциялау саласында ынтымақтастықты одан әрі кеңейтуге келіседі.

3. Аудитті және/немесе инспекциялауды жүргізген кезде әрбір Тарап тиісті халықаралық стандарттарды және ұсынымдарды назарға алады.

4. Аудитті немесе инспекциялауды жүргізетін Тарап тексерілетін Тарапқа аудиттің және/немесе инспекциялаудың нәтижесін түсіндіруіне мүмкіндік береді.

5. Аудитті немесе инспекциялауды жүргізген Тарап шеккен шығыстар, егер Тараптар өзгеше уағдаласпаса, аудитті немесе инспекциялауды жүргізген Тарапқа жүктеледі.

5.9-бап Қауіпсіздікті растайтын құжаттар

1. Импорттаушы Тарап Тараптар арасында жүзеге асырылатын саудада өнімдер (тауарлар) қауіпсіздігін растайтын құжаттарға қойылатын талаптар тек қана адамның өмірін немесе денсаулығын, жануарларды немесе өсімдіктерді қорғау үшін қажетті шектерде қолданылуын қамтамасыз етеді.

2. Тараптар мән-жайларға сәйкес өнімдердің (тауарлардың) қауіпсіздігін растайтын құжаттарды әзірлеген кезде тиісті халықаралық стандарттарды және ұсынымдарды назарға алады.

3. Тараптар арасында жүзеге асырылатын саудада белгілі бір өнімдердің (тауарлардың) немесе өнімдер (тауарлар) тобының қауіпсіздігін растау үшін Тараптардың екіжақты құжаттарды әзірлеу туралы келісуіне болады.

4. Сауданы жеңілдету мақсатында Тараптар өнімдердің (тауарлардың) қауіпсіздігін растайтын құжаттарды әзірлеген кезде электронды технологияларды қолдануға жәрдемдеседі.

5.10-бап Уақытша төтенше шаралар

1. Егер Тарап адамдардың өмірін немесе денсаулығын, жануарлардың немесе өсімдіктердің тіршілігін немесе саулығын қорғау үшін қажетті уақытша төтенше шараларды осы Келісімнің 5.4-бабының 2.с-тармағына сәйкес енгізетін болса, осындай Тарап мүмкіндігінше қысқа мерзімде басқа Тарапты осындай шаралар туралы хабардар етеді. Төтенше шараларды енгізген Тарап басқа Тарап ұсынған тиісті ақпаратты назарға алады.

2. Егер Тараптар өзгеше келіспесе, кез келген Тараптың сұрау салуы бойынша мүмкіндігінше қысқа мерзімде төтенше шаралар мәселелері жөнінде тиісті құзыретті органдар консультациялар өткізеді.

5.11-бап Байланыс пункттері және ақпарат алмасу

1. Тараптар осы тарауға сәйкес ақпарат жолдау үшін байланыс пункттері туралы, сондай-ақ осы тарауға қатысты мәселелер үшін жауапты уәкілетті құзыретті органдар туралы және олардың арасындағы міндеттерді болу туралы бірін-бірі хабардар етеді.

2. Тараптар байланыс пункттерінің қандай да бір өзгерістері туралы және олардың құзыретті органдарының құрылымдағы немесе құзыретіндегі қандай да бір елеулі өзгерістер туралы бірін-бірі хабардар етеді.

3. Тараптар өздерінің байланыс пункттері арқылы:

а) азық-түлік өнімдері қауіпсіздігінің кез келген елеулі мәселелеріне немесе жануарлар немесе өсімдіктердің саулығына немесе Тараптар арасындағы саудаға әсер ететін, олардың аумағындағы аурудың жағдайы немесе зиянкестердің таралуына қатысты өзгерістерге; және

б) заңнамадағы кез келген өзгерістерге немесе басқа да санитариялық немесе фитосанитариялық шараларға қатысты бір-біріне уақтылы жазбаша хабарлама жібереді.

4. Тараптар санитариялық және фитосанитариялық шараларды жүйелі немесе елеулі сақтамау жағдайлары туралы байланыс пункттері арқылы бірін-бірі хабардар етеді, сондай-ақ осындай сақтамауды растайтын тиісті құжаттармен алмасады.

5.12-бап Ынтымақтастық

1. Тараптар осы тарауды іске асыруды оңайлату мақсатында ынтымақтасуға келіседі.

2. Тараптар осы тараудың ережелеріне сәйкес өзара мүддені білдіретін санитариялық және фитосанитариялық шаралар мәселелері бойынша ынтымақтастықты, өзара әрекеттесуді және ақпарат алмасуды кеңейту үшін

мүмкіндіктерді зерттейді. Осындай мүмкіндіктерге сауданы оңайлату бойынша бастамалар және техникалық қолдау жатады.

3. Осы тарау аясында ынтымақтастықты дамыту мақсатында Тараптар санитариялық және фитосанитариялық шаралар мәселелері бойынша *ad hoc* келісімдерін жасауы мүмкін.

5.13-бап Консультациялар

1. Егер Тарап санитариялық немесе фитосанитариялық шаралар оның басқа Тараппен саудасына әсер етеді деп тапса, ол осы проблеманы шешу мақсатында тиісті байланыс пункттері арқылы консультация сұратуы мүмкін.

2. Тарап осы тарау бойынша туындайтын мәселелерді шешу мақсатында басқа Тараптың сұрау салуы бойынша осы тараудың мәнмәтінінде консультациялар жүргізу мүмкіндігін қарастыруы тиіс.

3. Егер кез келген Тарап осы бапқа сәйкес осындай проблеманы консультациялар арқылы шешілуі мүмкін емес деп санаса, бұл Тараптың осы Келісімнің 8-тарауына ("Дауларды шешу") сәйкес дауларды шешу бойынша тетік арқылы проблеманы шешу үшін жүгінуге құқығы бар.

6-ТАРАУ ШЫҒАРЫЛҒАН ЖЕРІН АЙҚЫНДАУ ҚАҒИДАЛАРЫ 1-БӨЛІМ ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

6.1-бап Қолдану саласы

Осы тарауда көзделген шығарылған жерін айқындау қағидалары осы Келісімге сәйкес преференциялық тарифтік режимді ұсыну мақсаттары үшін қолданылады.

6.2-бап Анықтамалар

Осы тараудың мақсаттары үшін:

а) "аквакультура" - өндірісті арттыру мақсатында, мысалы, тұрақты балық жіберу, қоректендіру немесе жыртқыштардан қорғау арқылы даму мен өсу процестеріне әсер ету жолымен жұмыртқа, құрт шабақтар, шабақ және дернәсілдер сияқты шикізаттан су организмдерін, оның ішінде балықтарды, ұлуларды, шаян тәрізділерді, басқа су омыртқасыздарын және су өсімдіктерін өсіру;

б) "уәкілетті орган" - осы Келісімнің мақсаттары үшін тауардың шығарылған жері туралы сертификаттарды беруге Тарап уәкілеттік берген құзыретті орган;

с) "CIF жеткізу шарттарындағы құн" - осы тауарлардың экспорты кезінде өтелуі мүмкін ішкі салықтарды қоспағанда, қолданыстағы Сауда терминдерін түсіндірудің халықаралық қағидаларына ("Инкотермс") сәйкес импорттаушы елдің портына немесе

әкелу жеріне дейін тасымалдау және сақтандыру құнын қамтитын, импорт кезіндегі тауарлар құны;

d) "партия" - экспорттаушыдан жүк алушыға бір немесе бірнеше көлік құжаттары бойынша бір мезгілде жіберілетін тауарлар, сондай-ақ бір пошта жүкқұжаты бойынша жөнелтілетін не шекараны кесіп өтетін адам багаж ретінде алып өтетін тауарлар;

e) "экспорттаушы" - осы тұлға тауарларды содан экспорттайтын Тараптың аумағында тіркелген тұлға;

f) "EXW жеткізу шарттарындағы құн" - осы тауарлардың экспорты кезінде өтелуі мүмкін ішкі салықтарды қоспағанда, қолданыстағы Сауда терминдерін түсіндірудің халықаралық қағидаларына ("Инкотермс") сәйкес аумағында соңғы өңдеу немесе қайта өңдеу жүргізілген Тарапта өндірушіге төлеуге жататын тауарлар құны;

g) "импорттаушы" - осы тұлға тауарларды соған импорттайтын Тараптың аумағында тіркелген тұлға;

h) "материал" - ингредиентті, шикізатты, компонентті немесе бөлікті қоса алғанда, тауарды өндіру кезінде пайдаланылатын немесе тұтынылатын, физикалық тұрғыдан тауарға кіретін немесе басқа тауарды өндіру кезінде қайта өңдеуге ұшырайтын кез келген зат немесе материя;

i) "шығарылмайтын тауарлар" немесе "шығарылмайтын материалдар" - осы тарауда айқындалған шығарылған жерінің өлшемшарттарына жауап бермейтін тауарлар немесе материалдар;

j) "шығарылатын тауарлар" немесе "шығарылатын материалдар" - осы тарауда айқындалған шығарылған жерінің өлшемшарттарына жауап беретін тауарлар немесе материалдар;

k) "өндіруші" -Тараптың аумағында тауарлар өндіруді жүзеге асыратын тұлға;

l) "өндіріс" - осындай тауарларды өсіруді, өндіруді, астық жинауды, молайтуды, алуды, жинауды, ұстауды, балық аулау мен аңшылықты, осындай тауарларды қайта өңдеуді, өңдеуді немесе құрастыруды қамтитын тауарларды алу тәсілдері;

m) "верификациялаушы орган" - верификациялау рәсімдерін өткізу үшін Тарап уәкілеттік берген құзыретті мемлекеттік орган.

6.3-бап Шығарылған жерінің өлшемшарттары

Осы тараудың мақсаттары үшін тауарлар, егер олар:

a) осы Келісімнің 6.4-бабына сәйкес осындай Тарапта толық алынса немесе өндірілсе; немесе

b) осы Тараптардан шығарылатын материалдардан ғана бір немесе екі Тарапта толық өндірілсе; немесе

c) осы Келісімге 2-қосымшаға сәйкес осындай тауарлар үшін шығарылған жерінің ерекше өлшемшарттары белгіленген жағдайларды қоспағанда, қосылған құнның үлесі

EXW жеткізу шарттарында тауар құнының кемінде 50%-ын құрайтын жағдайда, шығарылмайтын материалдар пайдаланылып Тарапта өндірілсе, Тараптан шығарылған деп есептеледі.

6.4-бап Толық алынған немесе өндірілген тауарлар

Осы Келісімнің 6.3-бабының мақсаттары үшін мынадай тауарлар Тарапта толық алынған немесе өндірілген деп танылады:

a) Тараптың аумағында өсірілген немесе жиналған жемістерді, жидектерді, гүлдерді, көкөністерді, ағаштарды, балдырларды, саңырауқұлақтарды және тірі өсімдіктерді қоса алғанда, өсімдіктер мен өсімдік текті өнімдер;

b) Тараптың аумағында төлдеген және өсірілген тірі жануарлар;

c) Тараптың аумағында тірі жануарлардан алынған өнім;

d) Тараптың аумағында жинау, аң аулау, ұстап алу, балық аулау кәсіпшілігі, өсіру, молайту және акваөсіру нәтижесінде алынған өнім;

e) Тараптың аумағында ауадан, топырақтан, судан немесе теңіз түбінен және оның жер қойнауынан алынған немесе өндірілген минералдық өнімдер мен басқа да пайдалы қазбалар;

f) Тарапта тіркелген немесе тіркелімге алынған және оның туын көтеріп жүзетін кеме халықаралық құқық нормаларына сәйкес ашық теңізден алған, теңіз балық аулау кәсіпшілігі өнімі және теңіз кәсіпшілігі басқа да өнімі;

g) Тарапта тіркелген немесе тіркелімге алынған және оның туын көтеріп жүзетін қайта өңдеуші кеме бортында осы баптың f) тармақшасында көрсетілген өнімнен ғана алынған өнім;

h) осындай өнімдер шикізатқа қайта өңдеу үшін ғана жарамды болған жағдайда, Тараптың аумағында өндіру және тұтыну нәтижесінде алынған қалдықтар мен сынықтар;

i) осындай өнімдер шикізатқа қайта өңдеу үшін ғана жарамды болған жағдайда, Тараптың аумағында құрастырылған, тұтытуда болған бұйымдар;

j) Тарапта тіркелген ғарыш кемелерінде ашық ғарышта алынған өнім;

k) Тараптың аумағында осы баптың a) - j) тармақтарында көрсетілген тауарлардан ғана өндірілген немесе алынған тауарлар.

6.5-бап Қосылған құнның үлесі

Осы тараудың және осы Келісімге 2-қосымшада айқындалған шығарылған жерінің ерекше өлшемшарттары тізбесінің мақсаттары үшін қосылған құнының үлесі мынадай формула бойынша есептеледі:

EXW жеткізу шарттарындағы құн - Шығарылмайтын материалдардың құны

x 100%

EXW жеткізу шарттарындағы құн

мұнда мыналар шығарылмайтын материалдардың құны болып табылады:

a) Тараптың аумағына материалдарды әкелу кезіндегі CIF жеткізу шарттарындағы құн; немесе

b) тауарды өңдеу немесе қайта өңдеу орындалатын Тараптың аумағында, шығарылмайтын материалдар үшін төленген немесе төлеуге жататын ең ерте белгіленген баға.

Егер өндіруші шығарылмайтын материалдарды оларды кейіннен қайта өңдеу жүргізілетін Тараптың аумағында сатып алатын болса, онда осындай материалдардың құнына тасымалдауға, сақтандыруға, қаптауға арналған шығындар және осы материалдарды өнім берушіден өндіру жеріне дейін жеткізіп беруге байланысты басқа да шығыстар қосылмауға тиіс.

6.6-бап Жеткіліксіз өңдеу немесе қайта өңдеу

1. Бөлек немесе бір-бірімен ұштастырылып жүзеге асырылатын мына операциялар осы Келісімнің 6.3-бабының талаптарын орындау үшін жеткіліксіз деп есептеледі:

a) тауарды сақтау немесе тасымалдау кезінде оның сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі операциялар;

b) мұздату және мұзын еріту;

c) қаптау және қайта қаптау;

d) жуу, тазалау, шаңын, тотығын, майын, бояуын немесе басқа жамылғыларын кетіру;

e) тоқыманы үтіктеу немесе сығымдау;

f) бояу, жалтырату, лактау, май жағу (май сіңіру);

g) дәнділердің және күріштің қабығын аршу, ішінара немесе толығымен ағарту, жылтылдату мен ажарлату;

h) қантты бояу немесе кесек қантты қалыптастыру;

i) дәндердің қабығын аршу және оларды шығарып алу, жемістердің, көкөністер мен жаңғақтардың қабығын алу;

j) қайрау, жылтылдату, тарту;

k) кесу;

l) елеу, іріктеу, сұрыптау, сыныптау;

m) банкілерге, сауыттарға, қапшықтарға, жәшіктерге, қораптарға құю, салу, үстіңгі бетке бекіту және қаптау жөніндегі басқа да операциялар;

n) өнімге немесе оның қаптамасына сауда маркаларын, логотиптерді, заттаңбаларды және басқа да ұқсас айырым белгілерін салу немесе басу;

о) өнімдерді (құрамбөліктерді) алынған өнімнің бастапқы құрамбөліктерден айтарлықтай ерекшеленуіне әкеп соқпайтын араластыру;

р) тауарды бөлшектерден құрастыру және тауарды бөлшектерге бөлшектеу жөніндегі қарапайым операциялар;

қ) малды сою, етті сұрыптау.

2. Осы баптың 1-тармағының мақсаттары үшін қарапайым операциялар деп жүзеге асырылуы үшін арнайы шеберлікті (дағдыны), машиналарды, аспаптарды немесе осы операцияларға арналған арнайы жабдықты қолдану талап етілмейтін операция түсініледі.

6.7-бап Шығарылған жерінің кумуляциясы

Осы Келісімнің 6.3-бабына нұқсан келтірмей, бір Тараптан шығарылатын және екінші Тарапта тауар өндіруде пайдаланылатын тауарлар немесе материалдар осы Келісімнің 6.6-бабының 1-тармағында көрсетілген операцияларды қоспағанда, оларды қайта өңдеу жөніндегі соңғы операциялар орындалған Тараптан шығарылғандар ретінде қарастырылуға тиіс. Осындай материалдардың шығарылған жері уәкілетті орган берген тауардың шығарылған жері туралы сертификатпен (СТ-3 нысаны) расталуға тиіс.

6.8-бап De Minimis

1. Осы Келісімге 2-қосымшада көзделген, тауар сыныптауды өзгерту жөніндегі талаптарды қанағаттандырмайтын тауарлар, соған қарамастан, егер:

а) тауарларды өндіруде пайдаланылатын және тауарлық сыныптауды өзгерту жөніндегі талаптарға сай келмейтін барлық шығарылмайтын материалдардың құны;

б) EXW жеткізу шарттарындағы тауар құнының 5%-ынан аспаса және осындай материалдар осы тауарларды өндіру үшін қажет болса;

с) тауарлар осы тараудың барлық басқа талаптарына сай келетін болса, шығарылатын тауарлар ретінде қарастырылатын болады.

2. Осы баптың 1-тармағының а) тармақшасында көрсетілген материалдардың құны қосылған құнның үлесін есептеу мақсатында шығарылмайтын материалдардың құнына қосылуға тиіс.

6.9-бап Тікелей жеткізу

1. Шығарылатын тауарлар экспорттаушы Тараптың аумағынан импорттаушы Тараптың аумағына тікелей жеткізілген жағдайда, оларға қатысты осы тарауға сәйкес преференциялық тарифтік режим беріледі.

2. Осы баптың 1-тармағының ережелеріне қарамастан, шығарылатын тауарлар, егер

:

- а) үшінші елдердің аумағы арқылы транзиттеу географиялық немесе көліктік себептерге байланысты болса;
- б) тауарлар сауда немесе тұтыну объектісі болып табылмаса;
- с) тауарлар жүк түсіру, жүк арту, сақтау жөніндегі операцияларды және олардың сақталуын қамтамасыз етуге бағытталған қажетті операцияларды қоспағанда, қандай да бір операцияларға ұшырамаса, үшінші елдердің аумағы арқылы өткізілуі мүмкін.

3. Декларант импорттаушы Тараптың кеден органдарына осы баптың 2-тармағында белгіленген талаптардың орындалуын тиісті құжаттамалық растауын ұсынуға тиіс. Мұндай дәлелдемелер импорттаушы Тараптың кеден органдарына мыналарды:

а) бір Тараптың аумағынан екінші Тараптың аумағына тауарларды алып өту маршрутын куәландыратын, мынадай ақпаратты:

- i. тауарлардың нақты сипаттамасын;
- ii. тауарларды түсіру және арту күнін (егер көлік құжаттары тауарларды түсіру мен арту туралы ақпаратты қамтымаса, онда оған қосымша ретінде осындай ақпаратты қамтитын өзге де құжаттар ұсынылуға тиіс); және

iii. қолданылатын жерде:

- кемелердің немесе басқа да пайдаланылатын көлік құралдарының атауларын;
- контейнерлердің нөмірлерін;
- тауарлардың транзит елінде тиісті күйде болу шарттарын;
- транзиттеу елінің кеден органдарының белгілерін қамтитын көлік құжаттарын;

б) тиісті тауарларға коммерциялық шот-фактуралар беру арқылы ұсынылады.

4. Декларант осы баптың 2-тармағы талаптарының орындалуын растайтын өзге де құжаттарды ұсына алады.

5. Көлік құжаттарын ұсыну мүмкін болмаған жағдайда, транзит солар арқылы жүзеге асырылған үшінші елдердің кеден органдары берген және осы баптың 3-тармағының а) тармақшасында көрсетілген барлық ақпаратты қамтитын құжаттар ұсынылуы мүмкін.

6. Егер декларант импорттаушы Тараптың кеден органдарына тікелей жеткізу шарттарының орындалғанын құжаттамалық растауды ұсына алмаса, преференциялық тарифтік режим берілмейді.

6.10-бап Бөлшек саудаға арналған қаптама материалдар

1. Бөлшек саудаға арналған және тауарлармен бірге сыныпталатын қаптама материалдар мен ыдыстар, Келісімге 2-қосымшаға сәйкес шығарылған жерінің өлшемшарттары ретінде тауарлық сыныптауды ауыстыру белгіленген жағдайда, мұндай тауарлардың шығарылған жерін айқындау кезінде назарға алынбауға тиіс.

2. Осы баптың 1-тармағының ережелеріне қарамастан, қосылған құнның үлесін есептеу мақсатында, бөлшек саудаға арналған қаптаманың құны тауарларды өндіру кезінде пайдаланылатын шығарылатын немесе шығарылмайтын материалдардың құнын есептеу кезінде ескеріледі.

6.11-бап Тасымалдауға арналған қаптама материалдар

Тауарларды тасымалдауға ғана арналған қаптама материалдар мен контейнерлер тауарлардың шығарылған жерін айқындау кезінде есепке алынбауға тиіс.

6.12-бап Құрылғылар, керек-жарақтар, қосалқы бөлшектер, құралдар, нұсқаулықтар мен ақпараттық материалдар

1. Жабдықтың әдеттегі жиынтықтылығының бір бөлігі болып табылатын және EXW берілім шарттарында тауардың құнына қосылған және оларға жекелеген шот-фактуралар қойылмаған құрылғылар, керек-жарақтар, қосалқы бөлшектер, құралдар, нұсқаулықтар мен ақпараттық материалдар, егер осы Келісімге 2-қосымшаға сәйкес шығарылған жерінің өлшемшарты ретінде тауарлық сыныптауды өзгерту белгіленген болса, тауардың бір бөлігі ретінде қарастырылуға және мұндай тауарлардың шығарылған жерін айқындау кезінде назарға алынбауы тиіс.

2. Осы баптың 1-тармағының ережелеріне қарамастан, қосылған құнның үлесін есептеу мақсаттары үшін, құрылғылардың, керек-жарақтардың, қосалқы бөлшектердің және құралдардың, нұсқаулықтар мен ақпараттық материалдардың құны тауарларды шығару кезінде пайдаланылатын шығарылатын немесе шығарылмайтын материалдардың құнын есептеу кезінде есепке алынады.

3. Осы бап мынадай:

а) бөлек шот-фактуралар қойылмаған тауарларға арналған құрылғыларға, керек-жарақтарға, қосалқы бөлшектерге және құралдарға, нұсқаулықтар мен ақпараттық материалдарға; және

б) құрылғылардың, керек-жарақтардың, қосалқы бөлшектердің және құралдардың, нұсқаулықтар мен ақпараттық материалдардың саны және құны осы тауарлар үшін әдеттегі болып табылатын шарттар орындалған кезде ғана қолданылады.

6.13-бап Жинақтар

Үйлестірілген жүйені интерпретациялаудың 3-Негізгі қағидасына сәйкес, жинақтар ретінде сыныпталатын тауарлар, егер олардың құрамдауыштары болып табылатын барлық тауарлар шығарылатын тауарлар болып табылса, шығарылатын тауарлар

ретінде қарастырылады. Дегенмен, шығарылатын және шығарылмайтын тауарлардан құралатын жинақ, егер шығарылмайтын тауарлардың құны EXW берілім шарттарында жинақ құнының 15 пайызынан аспаса, шығарылатын болып танылады.

6.14-бап Жанама материалдар

Тауарлардың шығарылған жерін айқындаған кезде өндіру кезінде пайдаланылуы мүмкін және тауардың құрамына қосылмайтын мынадай:

- a) отынның және электр энергиясының;
- b) құралдардың, мөртаңбалардың және пресс-қалыптардың;
- c) жабдықтар мен ғимараттарға техникалық қызмет көрсетуде пайдаланылатын қосалқы бөлшектер мен материалдардың;
- d) өндірісте немесе жабдық пен ғимараттарды пайдалану кезінде пайдаланылатын жағармай материалдарының, қоспалардың және басқа да материалдардың;
- e) қауіпсіздікті қамтамасыз етуге арналған қолғаптардың, көзілдіріктің, аяқ киімнің, киімнің, жабдықтың;
- f) тауарларды тестілеу немесе тексеру үшін пайдаланылатын жабдықтың, құрылғының;
- g) катализаторлардың және еріткіштердің;
- h) тауарға қосылмаған, бірақ тауарларды дайындау кезінде оларды пайдалану өндірістік процестің бір бөлігі ретінде ұсынылуы мүмкін кез келген басқа материалдардың жанама материалдарының шығарылған жері есепке алынбайды.

II БӨЛІМ ШЫҒАРЫЛҒАН ЖЕРІН ҚҰЖАТТАМАЛЫҚ РАСТАУ

6.15-бап Преференциялық тарифтік режим өтініші

1. Преференциялық тарифтік режимді алу үшін декларант импорттаушы Тараптың кеден органына осы Бөлімнің талаптарына сәйкес тауардың шығарылған жері туралы сертификатты ұсынуға тиіс.

2. Импорттаушы Тараптың кеден органына ұсынылған тауардың шығарылған жері туралы сертификат түпнұсқалы, жарамды, осы Келісімге 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша орындалған, сондай-ақ осы Келісімге 3-қосымшада белгіленген талаптарға сәйкес толтырылған болуға тиіс.

3. Экспорттаушы Тараптың уәкілетті органы тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың осы Келісімге 3-қосымшада айқындалған оларды толтыру жөніндегі талаптарға сәйкестігін қамтамасыз етуге тиіс.

4. Тауардың шығарылған жері туралы сертификат берілген күнінен бастап 12 ай ішінде жарамды болады және осы баптың 6-тармағында айқындалған жағдайларды

қоспағанда, импорттаушы Тараптың кеден органдарына осы кезең ішінде, бірақ импорттық кеден декларациясын берген кезден кешіктірілмей ұсынылуға тиіс.

5. Егер Тараптар осы Келісімнің 6.27-бабында көрсетілген шығарылған жерін верификациялаудың электрондық жүйесін (бұдан әрі "ШВЭЖ" деп аталатын) әзірлесе және іске асырса, импорттаушы Тараптың кеден органдары тиісті ұлттық заңнамаға сәйкес тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың түпнұсқасын қағаз жеткізгіште ұсынуды талап етпеуі мүмкін. Бұл жағдайда мұндай сертификаттың күні мен нөмірі кедендік декларацияда көрсетілуге тиіс. Егер импорттаушы Тараптың кеден органының соларға қатысты преференциялық тарифтік режим мәлімделген және/немесе ШВЭЖ-да қамтылған ақпараттың сәйкессіздігі анықталған тауарлардың шығарылған жеріне қатысты негізді күмәні болса, импорттаушы Тараптың кеден органы тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың түпнұсқасын қағаз жеткізгіште ұсынуды талап ете алады.

6. Егер импорттаушыда әкелу кезінде тауардың шығарылған жері туралы сертификат болмаса, импорттаушы Тарап неғұрлым қолайлы режим шеңберінде көзделген мөлшерлемелер бойынша кеден баждарын алады немесе, егер ол қолданылса, мұндай баждардың төленуін қамтамасыз етудің ұсынылуын талап етеді. Бұл жағдайда импорттаушы преференциялық тарифтік режимді мәлімдеуге және төленген кедендік әкелу баждарын өтеуге немесе осы Келісімнің 6.22-бабының барлық талаптары сақталған жағдайда, импорттаушы Тараптың ішкі заңнамасына сәйкес кеден декларациясы тіркелген кезден бастап 12 ай ішінде мұндай баждардың төленуін қамтамасыз етуді қайтарып беруге құқылы.

6.16-бап Тауардың шығарылған жері туралы сертификатты ұсыну талап етілмейтін мән-жайлар

Тауардың шығарылған жері туралы сертификатты ұсынудан жалтару тәсілі ретінде негізді түрде қарастырылуы мүмкін жеткізуді бір немесе бірнеше партиялардың бір бөлігі болып табылмайтын жағдайда кедендік құны 200 еуродан немесе импорттаушы Тараптың валютасына баламалы сомадан аспайтын шығарылатын тауарлардың импорты кезінде преференциялық тарифтік режим алу мақсатында тауардың шығарылған жері туралы сертификатты ұсыну талап етілмейді.

6.17-бап Тауардың шығарылған жері туралы сертификатты беру

1. Тауарлардың өндіруші немесе экспорттаушы немесе олардың уәкілетті өкілі тауардың шығарылған жері туралы сертификатты беру үшін уәкілетті органға жазбаша нысанда немесе, егер ол қолданылса, электрондық байланыс құралдары арқылы жүгінеді.

2. Экспортталатын тауарлар осы тараудың ережелеріне сәйкес Тараптан шығарылатын деп есептелуі мүмкін барлық жағдайларда уәкілетті орган өндірушіге, экспорттайтын Тараптың экспорттаушысына немесе олардың уәкілетті өкіліне тауарлар әкелінгенге дейін немесе әкелінген күнге тауардың шығарылған жері туралы сертификатты береді.

3. Тауардың шығарылған жері туралы сертификат тауарлардың бір партиясына беріледі.

4. Тауардың шығарылған жері туралы әрбір сертификатта уәкілетті орган берген бірегей тіркеу нөмірі болуға тиіс.

5. Егер тауардың шығарылған жері туралы сертификатта көрсетілген барлық тауарлар бір парақта тізбелене алмайтын болса, осы Келісімге 3-қосымшада көзделген қосымша парақтар қолданылады.

6. Тауардың шығарылған жері туралы сертификат (СТ-3 нысаны) бір түпнұсқа мен екі көшірмеден тұруға тиіс.

7. Сертификаттың бір көшірмесі экспорттаушы Тараптың уәкілетті органында сақталады. Екінші көшірмені экспорттаушы өзінде қалдырады.

8. Осы Келісімнің 6.15-бабының 4-тармағына нұқсан келтірілместен, айрықша жағдайларда, тауардың шығарылған жері туралы сертификат (СТ-3 нысаны) тауар әкелінгенге дейін немесе әкелінген күнге берілмесе, ол тауар әкетілгеннен кейін берілуі мүмкін, бұл ретте сертификатта "ISSUED RETROACTIVELY" ("СОҢЫНАН БЕРІЛДІ") деген белгі көрсетіледі.

9. Тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың ұсынылған түпнұсқасы тиісті ұлттық заңнамада көзделген жағдайларды қоспағанда, импорттаушы Тараптың кеден органында сақталуға тиіс.

6.18-бап Болмашы алшақтықтар

1. Егер тауарлардың шығарылған жері күмән туғызбаса, тауардың шығарылған жері туралы сертификатта қамтылған ақпарат пен импорттаушы Тараптың кеден органына ұсынылған құжаттарда қамтылған ақпарат арасында болмашы алшақтықтардың табылуы, егер онда көрсетілген мәліметтер ұсынылған тауарларға іс жүзінде сәйкес келсе, өздігінен-өзі, тауардың шығарылған жері туралы сертификатты жарамсыз деп тану үшін негіз болып табылмауға тиіс.

2. Егер тауардың шығарылған жері туралы сертификатта бірнеше тауар мәлімделген болса, онда тауарлардың біреуіне қатысты туындаған проблеманы реттеу тауардың шығарылған жері туралы осындай сертификатта көрсетілген қалған тауарларға қатысты преференциялық тарифтік режимді беруге әсер етпеуге немесе оны тоқтата тұруға әкеп соқпауға тиіс.

6.19-бап Тауардың шығарылған жері туралы сертификатты берудің ерекше жағдайлары

1. Тауардың шығарылған жері туралы сертификат ұрланған, жоғалған немесе жойылған жағдайда, өндіруші, экспорттаушы немесе олардың уәкілетті өкілі осындай өтініш беру себептерін көрсете отырып, уәкілетті органға тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың ресми расталған телнұсқасын беру туралы өтінішпен жүгінуге құқылы. Телнұсқа тауардың шығарылған жері туралы бұрын берілген сертификаттың және ілеспе құжаттардың негізінде жасалуға тиіс. Расталған телнұсқа "DUPLICATE OF THE CERTIFICATE OF ORIGIN NUMBER_ DATE_" ("ТАУАРДЫҢ ШЫҒАРЫЛҒАН ЖЕРІ ТУРАЛЫ СЕРТИФИКАТТЫҢ ТЕЛНҰСҚАСЫ НӨМІРІ_ КҮНІ_") деген сөздерді қамтуға тиіс. Тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың расталған телнұсқасының қолданылу мерзімі тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың түпнұсқасы берілген күннен бастап 12 айдан аспауға тиіс.

2. Тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың түпнұсқасында жасалған кездейсоқ қателер немесе жаңсақтықтар жағдайында, уәкілетті орган тауардың шығарылған жері туралы қолданыстағы сертификаттың орнына жаңасын беруге тиіс. Бұл жағдайда тауардың шығарылған жері туралы сертификатта: "ISSUED IN SUBSTITUTION FOR THE CERTIFICATE OF ORIGIN NUMBER__ DATE__" ("ТАУАРДЫҢ ШЫҒАРЫЛҒАН ЖЕРІ ТУРАЛЫ СЕРТИФИКАТТЫҢ ОРНЫНА БЕРІЛДІ НӨМІРІ_КҮНІ_") деген белгі қамтылуға тиіс. Осындай сертификаттың қолданылу мерзімі тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың түпнұсқасы берілген күннен бастап 12 айдан аспауы тиіс.

6.20-бап Тауардың шығарылған жері туралы сертификаттағы түзетулер

Тауардың шығарылған жері туралы сертификатта қолмен жөнделген жерлердің немесе түзетулердің бар болуына жол берілмейді. Кез келген өзгерту қате деректерді сызып тастау және кез келген талап етілетін қосымша ақпаратты басып шығару арқылы енгізіледі. Мұндай өзгертуді тауардың шығарылған жері туралы сертификатқа қол қоюға уәкілеттік берілген адам растауға және ол тиісті уәкілетті органның ресми мөрімен расталуға тиіс.

6.21-бап Құжаттарды сақтау бойынша талаптар

1. Тауардың шығарылған жері туралы сертификатты беру туралы өтінішпен жүгінген өндіруші және (немесе) экспорттаушы уәкілетті органға ұсынылған барлық құжаттаманы және құжаттардың көшірмелерін тауардың шығарылған жері туралы сертификат берілген күннен бастап кемінде үш жыл сақтауға тиіс.

2. Өзіне преференциялық тарифтік режим берілген импорттаушы соның негізінде преференциялық тарифтік режим берілген тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың көшірмесін осындай преференциялық режим берілген күннен бастап кемінде үш жыл сақтауға тиіс.

3. Тауардың шығарылған жері туралы сертификатты беру туралы өтінішті және оған қоса берілетін барлық құжаттарды уәкілетті орган тауардың шығарылған жері туралы осындай сертификат берілген күннен бастап кемінде үш жыл сақтауға тиіс.

III БӨЛІМ ПРЕФЕРЕНЦИЯЛЫҚ ТАРИФТІК РЕЖИМ

6.22-бап Преференциялық тарифтік режимді беру

1. Осы Келісімнің шеңберінде преференциялық тарифтік режим осы тараудың талаптарын қанағаттандыратын, шығарылатын тауарларға қатысты қолданылады.

2. Импорттаушы Тараптың кеден органдары мынадай:

а) импортталатын тауарлар осы Келісімнің 6.3-бабында көрсетілген шығарылған жерінің өлшемшарттарына сәйкес келетін;

б) декларант осы тараудың талаптарының сақталуын қамтамасыз ететін;

с) импорттаушы Тараптың кеден органдарына қолданыстағы және осы тараудың "Шығарылған жерін құжаттық растау" атты II-бөлімінің талаптарына сай толтырылған тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың түпнұсқасы ұсынылатын шарттар орындалған кезде экспорттаушы Тараптан шығарылатын тауарларға қатысты преференциялық тарифтік режимді ұсынады. Тараптар осы Келісімнің 6.15-бабының 5-тармағында көзделген ШВЭЖ-ны қолданған жағдайда тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың түпнұсқасы берілмеуі мүмкін.

3. Осы баптың 2-тармағының ережелеріне қарамастан, егер импорттаушы Тараптың кеден органдарында соған қатысты преференциялық тарифтік режим мәлімделген тауардың шығарылған жеріне және/немесе тауардың шығарылған жері туралы ұсынылған сертификаттың дұрыстығына қатысты негізді күмәні болса, мұндай кеден органдары тиісті тауарларға преференциялық тарифтік режим беруден бас тарта алады немесе оның қолданылуын тоқтата тұра алады. Дегенмен, тауарлар мұндай Тараптың ұлттық заңнамасы және нормативтік актілерінің талаптарына сәйкес еркін айналымға шығарылуы мүмкін.

6.23-бап Преференциялық тарифтік режимді беруден бас тарту

1. Егер тауарлар осы тараудың талаптарына сәйкес келмеген немесе тауарларды импорттаушы немесе экспорттаушы осы тараудың ережелерінің сақталуын қамтамасыз

етпеген жағдайда, импорттаушы Тараптың кеден органы преференциялық тарифтік режимді беруден бас тарта алады және ұлттық заңнамаға сәйкес төленбеген кеден баждарын өндіре алады.

2. Импорттаушы Тараптың кеден органдары, егер:

а) тауарларды экспорттаушы Тараптан шығарылғандар ретінде қарауға мүмкіндік бермейтін олардың осы тараудың талаптарына сәйкес келмесе, және/немесе;

б) осы тараудың басқа да талаптары орындалмаса, оның ішінде:

i. осы Келісімнің 6.9-бабының талаптары орындалмаса;

ii. тауардың шығарылған жері туралы ұсынылған сертификат осы Келісімге 3-қосымшада көзделген талаптарға сәйкес толтырылмаған болса;

с) осы Келісімнің 6.28-бабына сәйкес жүзеге асырылған верификациялау рәсімдері тауардың шығарылған жерін анықтауға мүмкіндік бермесе немесе тауарлардың шығарылған жерінің өлшемшарттарына сәйкес келмейтінін айғақтаса;

д) экспорттаушы Тараптың верификациялаушы органы тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың берілмегенін (яғни жалған болып табылатынын) не күші жойылғанын (кері қайтарып алынғанын) растаса;

е) импорттаушы Тараптың кеден органы верификациялық сұрау салу жолданған күннен бастап алты ай ішінде экспорттаушы Тараптың тексеруші органынан жауап алмаса не алынған жауап тауардың шығарылған жерін айқындауға жеткілікті мәліметтерді қамтымаса, преференциялық тарифтік режимді беруден бас тартуға құқылы.

3. Егер импорттаушы Тарап верификациялау рәсімдері барысында экспорттаушы немесе өндіруші тауардың шығарылған жері туралы сертификаттарды алу мақсатында жалған және/немесе толық емес мәліметтер ұсынғанын анықтаса, импорттаушы Тараптың кеден органдары тиісті ұлттық заңнамаға сәйкес осындай экспорттаушыға немесе өндірушіге берілген тауардың шығарылған жері туралы сертификаттарда көрсетілгендерге ұқсас тауарларға қатысты преференциялық тарифтік режимді беруден бас тарта алады.

4. Осы баптың 2-тармағының б) тармақшасында көрсетілген жағдайларда импорттаушы Тараптың кеден органдарының преференциялық тарифтік режимді беруден бас тарту туралы шешім қабылдау үшін уәкілетті органның атына осы Келісімнің 6.28-бабында көзделген верификациялық сұрау салуды жібермеуіне болады.

IV БӨЛІМ ӘКІМШІЛІК ҮНТЫМАҚТАСТЫҚ

6.24-бап Әкімшілік ынтымақтастық тілі

Осы Бөлімнің шеңберінде Тараптар арасындағы кез келген хабарламалар және өзара іс-қимылдар тиісті органдар арқылы ағылшын тілінде жүзеге асырылуға тиіс.

6.25-бап Уәкілетті және верификациялаушы органдар

Осы Келісім күшіне енген күннен бастап Тараптардың үкіметтері уәкілетті органды және верификациялаушы органды тағайындауға немесе сақтауға тиіс.

6.26-бап Хабарламалар

1. Уәкілетті орган осы Келісімге сәйкес тауардың шығарылған жері туралы қандай да бір сертификатты бергенге дейін Тараптардың әрқайсысы бір-біріне тиісінше Еуразиялық экономикалық комиссия және Иран И.Р.-ның Өнеркәсіп, шахталар және сауда министрлігі арқылы барлық уәкілетті және верификациялаушы органдардың атаулары мен мекенжайлары туралы ақпаратты өздері пайдаланатын мөрлер бедерлерінің түпнұсқалы және түсінікті үлгілерімен, тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың пайдаланылатын бланкісінің үлгісімен, сондай-ақ тауардың шығарылған жері туралы осындай сертификатты қорғау ерекшеліктері туралы мәліметтермен бірге жолдайды.

2. Иран И.Р. Еуразиялық экономикалық комиссияға осы баптың 1-тармағында көрсетілген ақпаратты алты данада ұсынады. Еуразиялық экономикалық комиссия Иран И.Р.-дан осындай ақпараттың қосымша құрамбөліктерін ұсынуды сұратуға құқылы.

3. Иран И.Р. мен Еуразиялық экономикалық комиссия Интернет желісінде Тараптардың әрқайсысының уәкілетті және верификациялаушы органдарының атаулары мен мекенжайлары туралы мәліметтерді жариялайды.

4. Жоғарыда көрсетілген ақпаратқа кез келген өзгертулер туралы мәліметтер осы баптың 1-тармағында көрсетілген органдар арқылы тиісті түрде алдын ала жолдануға тиіс.

5. Осы баптың 1-тармағына сәйкес ұсынылған ақпаратты, тиісінше, Иран И.Р.-ның Өнеркәсіп, шахталар және сауда министрлігі және Еуразиялық экономикалық комиссия осындай ақпаратқа ілеспе хаттың түпнұсқасын алған күннен бастап қолдануға тиіс.

6.27-бап Шығарылған жерін верификациялаудың электрондық жүйесін әзірлеу және енгізу

1. Тараптар ШВЭЖ-ды енгізуге күш-жігерлерін жұмсайтын болады.

2. Интернет желісінде тауардың шығарылған жері туралы уәкілетті органдар берген барлық сертификаттар туралы мәліметтерді қамтитын дерекқорды құру ШВЭЖ-дың мақсаты болып табылады, ол тауардың шығарылған жері туралы кез келген сертификаттың дұрыстығын және оның мазмұнын тексеру мақсаттары үшін екінші Тараптың кеден органдарына қолжетімді болады.

3. ШВЭЖ-ды қолдануға арналған барлық талаптар мен техникалық шарттар Тараптар арасындағы жекелеген хаттамада белгіленуге тиіс.

4. Осы мақсат үшін Тараптар ШВЭЖ-ды әзірлеу және енгізу үшін күш-жігер жұмсайтын жұмыс тобын құруға тиіс.

6.28-бап Шығарылған жерін тексеру

1. Тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың дұрыстығына және/немесе тауардың шығарылған жері туралы сертификатта мәлімделген тауарлардың осы Келісімнің 6.3-бабында белгіленген шығарылған жерінің өлшемшарттарына сәйкестігіне қатысты негізді күмән туындаған жағдайда, сондай-ақ жай іріктеп тексеруді жүзеге асырған кезде импорттаушы Тараптың кеден органдары экспорттаушы Тараптың уәкілетті немесе верификациялаушы органына тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың дұрыстығын және/немесе тауарлардың шығарылған жерінің өлшемшарттарына сәйкестігін растау және/немесе қажет болғанда тауарларды экспорттаушы және/немесе өндіруші тарапынан құжаттамалық дәлелдемелерді ұсыну жөніндегі өтінішпен жүгіне алады.

2. Барлық верификациялық сұрау салуларға қарастырылатын тауарларды сәйкестендіру үшін жеткілікті ақпарат қоса берілуге тиіс. Экспорттаушы Тараптың верификациялаушы органына сұрау салуда оған бастамашылық жасаудың мән-жайлары мен себептері туралы мәліметтер, сондай-ақ тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың көшірмесі қамтылуы тиіс.

3. Осы баптың 1-тармағында көрсетілген сұрау салуды алушы осындай верификациялық сұрау салу жолданған күннен бастап алты ай ішінде импорттаушы Тараптың кеден органдарына жауап беруге тиіс.

4. Осы баптың 1-тармағында көзделген сұрау салуға жауап ретінде экспорттаушы Тараптың верификациялаушы органы тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың түпнұсқалы болып табылатынын табылмайтынын және/немесе тауарды экспорттаушыдан және/немесе өндірушіден алынған сұратылатын құжаттамалық дәлелдемелерді беруді қоса алғанда, тауарларды осындай Тараптан шыққан деп есептеуге болатынын-болмайтынын көрсетуге тиіс. Верификациялық сұрау салуға жауап алынғанға дейін осы Келісімнің 6.22-бабы 3-тармағының ережелері қолданылуы мүмкін. Бұл жағдайда төленген кеден баждары, егер верификациялық сұрау салудың алынған нәтижелері осы тауарлардың шығарылған болып табылатынын және осы тараудың барлық басқа талаптарына жауап беретінін біржақты куәландыратын болса, кері қайтарылуға тиіс.

6.29-бап Құпиялылық

Осы тарауға сәйкес берілетін барлық ақпаратты Тараптар тиісті ұлттық заңнамаға сәйкес құпия ақпарат ретінде қарауға тиіс. Мұндай ақпарат сот процесінің мақсаттары үшін қажетті болатын көлемде ашуды қоспағанда, осындай ақпаратты ұсынған Тарап тұлғасының немесе органының рұқсатынсыз ашылмауға тиіс.

6.30-бап Алаяқтық әрекеттерге қатысты айыппұлдар және басқа да шаралар

Әрбір Тарап осы тарауға қатысы бар тиісті заңнаманы және нормативтік актілерді бұзғаны үшін қылмыстық немесе әкімшілік жауаптылық шараларын қолдану мүмкіндігін қамтамасыз етуге тиіс.

6.31-бап Шығарылған жерін айқындау қағидалары жөніндегі кіші комитет

1. Осы тарауды тиімді қолдану және іске асыру мақсаттары үшін Шығарылған жерін айқындау жөніндегі кіші комитет құрылады.

2. Шығарылған жерін айқындау жөніндегі кіші комитет мынадай функцияларды:

a) Бірлескен комитетке және Тауарлар жөніндегі комитетке:

i. ҮЖ-ге өзгерістер енгізуге қатысты бөлікте осы Келісімге 2-қосымшаны қайта қарау жөніндегі тиісті ұсынымдарды қарау мен қабылдауды жүзеге асырады. Мұндай қайта қарау уақтылы және бар міндеттемелерге нұқсан келтірілмей жүзеге асырылуға тиіс;

ii. осы тарауды, оның ішінде уағдаластықтардың орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі ұсыныстарға қатысты қолдану және іске асыру;

iii. Тараптардың осы Бөлімде айқындалған міндеттемелерді орындамауы;

iv. осы тарауға техникалық түзетулер;

v. Осы Келісімге 2-қосымшаға түзетулер енгізу;

vi. осы тарауды іске асыру барысында Тараптар арасында туындайтын даулар; және

vii. осы тараудың ережелеріне және осы Келісімге 2, 3-қосымшаларға кез келген түзетулер жөніндегі тиісті ұсынымдарды қарау мен қабылдауды;

b) кез келген Тарап ұсынған, осы тарауға қатысты кез келген басқа да мәселелерді қарауды;

c) Шығарылған жерін айқындау қағидалары жөніндегі кіші комитеттің есептерін Тауарлар жөніндегі комитетке ұсынуды; және

d) осы Келісімнің 1.5-бабына сәйкес Бірлескен комитет беруі мүмкін басқа да функцияларды орындауды жүзеге асырады.

3. Шығарылған жерін айқындау жөніндегі кіші комитет Тараптардың өкілдерінен тұрады және Тараптардың өзара келісуі бойынша Тараптардың қажетті құзыреті бар өзге де ұйымдарының өкілдерін мәселелерді талқылауға тарта алады.

4. Шығарылған жерін айқындау қағидалары жөніндегі кіші комитет Тараптардың уағдаласуы бойынша айқындалған мерзімде және жерде, бірақ кемінде жылына бір реттен сиретпей шақырылады.

5. Әрбір отырыстың алдын ала күн тәртібі, әдетте, отырысқа дейін бір айдан кешіктірілмей Тараптарға жіберіледі.

6.32-бап Тасымалдау немесе сақтау кезіндегі тауарлар

Осы Келісім күшіне енген күннен бастап 6 ай ішінде экспорттаушы Тараптан импорттаушы Тарапқа тасымалдау процесіндегі немесе импорттаушы Тарапта уақытша сақтаудағы шығарылатын тауарларға қатысты осы Келісімнің 6.22-бабында көзделген барлық талаптар сақталған жағдайда преференциялық тарифтік режим қолданылады.

7-ТАРАУ КЕДЕНДІК ҰНТЫМАҚТАСТЫҚ ЖӘНЕ САУДА РӘСІМДЕРІН ОҢАЙЛАТУ

7.1-бап Қолданылу аясы

Осы тарау Тараптар арасында сауда айналымындағы тауарларды шығару үшін қажетті кедендік әкімшелендіру шараларына және кеден операцияларын жасауға қатысты:

- а) кедендік рәсімдердің және кедендік бейресмиліктің транспаренттілігіне;
- б) сауда рәсімдерін оңайлатуға және кеден операцияларын үйлестіруге; және
- с) кедендік ынтымақтастыққа, оның ішінде Тараптардың орталық кеден органдары арасында ақпарат алмасуына жәрдемдесу мақсатында қолданылады.

7.2-бап Анықтамалар

Осы тараудың мақсаттары үшін:

- а) "кедендік әкімшелендіру" - Тараптардың кеден органдарының ұйымдық-басқарушылық қызметі, сондай-ақ кеден ісі саласында мақсаттарға қол жеткізілген кезде нормативтік-құқықтық база шеңберінде жүзеге асырылатын қызмет;
- б) "кеден заңнамасы және нормативтік актілер" - заңдарды, қаулыларды, жарлықтарды, өкімдерді, қағидаларды және т.б. қоса алғанда, Тараптардың кеден органдары қолданатын кез келген нормалар және ережелер;
- с) "экспресс-жүктер" - халықаралық пошта жөнелтілімдерімен жіберілетін тауарларды қоспағанда, барынша мүмкін болатын немесе белгіленген уақыт кезеңінде жекелеген төлем құжатына сәйкес жүкті алушыға жеткізу мақсаты үшін ақпаратты

басқарудың және орын ауыстыруды қадағалаудың электрондық жүйесін пайдаланумен көліктің кез келген үлгісінің жоғары жылдамдықты көлік жүйелері арқылы берілетін тауарлар;

d) "кеден аумағында қайта өңдеу" - шетелдік тауарлар ескерілген уақыт кезеңінде қайта өңдеуге немесе жөндеуге және кейін Тараптың кеден аумағынан шығаруға арналған жағдайда, кеден баждарын және салықтарды төлеуден шартты түрде босатыла отырып, Тараптың кеден аумағына осы тауарлар әкелінуі мүмкін болатын кедендік рәсім;

e) "кеден аумағынан тыс жерде қайта өңдеу" - Тараптың кеден аумағында еркін айналыста болатын тауарлардың шетелде қайта өңдеу жөніндегі операцияларды жүргізу үшін уақытша экспортқа шығарылуы, одан кейін кеден баждарын және салықтарды төлеуден толық босатыла отырып, кері импортталуы мүмкін болатын тауарлардың кедендік рәсімі;

f) "уақытша әкелу" - шетелдік тауарлар Тараптың кеден заңнамасына және нормативтік актілеріне сәйкес белгілі бір уақыт кезеңі ішінде кері экспортталуы тиіс болатын жағдайда кеден баждарын және салықтарды төлеуден толық немесе ішінара шартты түрде босатыла отырып, осындай тауарлардың мұндай Тараптың кеден аумағына әкелінуі мүмкін кедендік рәсім.

7.3-бап Кедендік әкімшілендіру шараларын оңайлату

1. Әрбір Тарап, осы Тараптың кеден органдары қолданатын кедендік әкімшілендіру шараларының болжамды, бейтарап, дәйекті және транспарентті болуын қамтамасыз етеді.

2. Әрбір Тараптың кедендік әкімшілендіру шаралары осындай Тараптың мүмкіндігіне қарай және оның кеден заңнамасында және нормативтік актілерде жол берілетін шектерде Дүниежүзілік кеден ұйымының стандарттарына және ұсынылатын практикасына негізделуге тиіс.

3. Тараптардың әрқайсысының орталық кеден органдары сауда рәсімдерін оңайлатуға жәрдемдесу мақсатында кедендік әкімшілендіруді оңайлатуға бағытталған шараларын қайта қарауға ұмтылатын болады.

4. Тараптар Уәкілетті экономикалық оператор бойынша (УЭО) тиісті заңнамалық бағдарламаларды әзірлеуге немесе жүзеге асыруды жалғастыруға ұмтылатын болады және УЭО-ны өзара тану жөніндегі келіссөздерге кірісе алады.

7.4-бап Тауарларды шығару

1. Тараптар арасында сауда рәсімдерін оңайлату мақсатында тауарларды тиімді шығару үшін Әрбір Тарап кедендік рәсімдерді және операцияларды белгілейді немесе оларды жүзеге асыруды жалғастырады. Бұл, тауарларды шығаруға қойылатын талаптар

сақталмаған жағдайда, Тарапты мұндай тауарларды шығаруды жүзеге асыруға міндеттемейді.

2. Осы баптың 1-тармағына сәйкес және мүмкіндігіне қарай әрбір Тарап:

а) Тараптардың кеден заңнамасында және нормативтік актілерінде көзделген жағдайларды қоспағанда, кеден декларациясы тіркелген кезден бастап 48 сағаттан аспайтын уақыт кезеңі ішінде тауарларды шығаруды қамтамасыз етеді; және

б) тауарлар келгенге дейін оларды шығаруды жеделдету үшін тауарлар келгенге дейін алдын ала кедендік ақпаратты электрондық ұсыну және өңдеу мүмкіндігін орнатуға немесе сақтауға ұмтылады.

3. Импорттаушы Тараптың кеден органы Тараптың кеден заңнамасына және нормативтік актілеріне сәйкес тауарларды шығару мерзімін ұзартқан жағдайда, тиісті кеден органы декаларантты осындай ұзартудың себептері мен құқықтық негіздері туралы хабардар етуі тиіс.

7.5-бап Тәуекелдерді басқару

Тараптардың кеден органдары тәуекел деңгейі жоғары тауарларға инспекциялауға ден қойып, тәуекелдерді жүйелі бағалау арқылы тәуекелдерді басқару жүйесін қолдану және тәуекел деңгейі төмен тауарларға қатысты кеден операцияларын жасауды оңайлатуға тиіс.

7.6-бап Кедендік ынтымақтастық

1. Осы Келісімнің тиімді іске асырылуына жәрдемдесу мақсатында Тараптардың орталық кеден органдары Тараптар арасындағы сауда айналымына ықпал ететін кеден ісі саласындағы басты мәселелер жөнінде өзара ынтымақтастықты нығайтады.

2. Егер Тараптың орталық кеден органы осындай Тараптың тиісті заңнамасына және нормативтік актісіне сәйкес заңсыз қызметке қатысты негізделген күдігі болса, бұл орталық кеден органы, әдетте, тауарлар экспортына және/немесе импортына қатысты жиналатын белгілі бір құпия ақпаратты алу мақсатында басқа Тараптың орталық кеден органына сұрау салумен жүгінуге құқылы.

3. Осы баптың 2-тармағына сәйкес жүзеге асырылатын Тараптың сұрау салуы жазбаша нысанда орындалуға, бұл ақпараттың сұратылу мақсатын қамтуға, сондай-ақ осындай сұрау салу жүзеге асырылатын тауарларды сәйкестендіру үшін жеткілікті мәліметтерді қамтуға тиіс.

4. Осы баптың 2-тармағына сәйкес сұрау салу жолданатын Тарап, егер осындай ақпаратты ұсыну сұрау салынатын Тараптың заңнамасы мен нормативтік актілеріне қайшы келмесе, сұрау салынған ақпаратты қамтитын жазбаша жауап береді.

5. Сұрау салу жолданатын Тараптың орталық кеден органы сұрау салушы Тараптың орталық кеден органына осындай Тараптан/осындай Тарапқа импорттық немесе

экспорттық берілімнің өзінің тиісті заңнамасы мен нормативтік актілерінің талаптарына сәйкестігін анықтауға, осы орталық кеден органына жәрдемдесе алатын кез келген ақпаратты беруге ұмтылады.

6. Тараптардың орталық кеден органдары кеден ісі мәселелері жөніндегі шұғыл және қауіпсіз ақпарат алмасу мен үйлестіруді жақсартуға жәрдемдесетін байланыс пункттерін құруды қоса алғанда, кедендік ынтымақтастық үшін байланыс арналарын белгілеу немесе қолдау үшін шаралар қабылдайды.

7.7-бап Ақпараттық алмасу

1. Кеден операцияларын жасауды оңайлату, тауарлардың шығарылуын жеделдету және кеден заңнамасының және нормативтік актілерінің бұзылуын болғызбау мақсатында Тараптар, барлық ақпараттық қауіпсіздік шараларын қамтамасыз ету шараларын ескере отырып, мүмкіндігіне қарай тұрақты негізде олардың арасында тауар айналымына енгізілген барлық тауарларға қатысты электрондық ақпараттық алмасуды (бұдан әрі - "электрондық ақпараттық алмасу" деп аталады) құрады және қолданады.

2. Еуразиялық экономикалық комиссия электрондық ақпараттық алмасуды жасау үдерісін үйлестіруді қамтамасыз етеді және ЕАЭО атынан оның қолданылуына ықпал етеді.

3. Осы баптың мақсаты үшін "ақпарат" ретінде кеден декларациясынан және көлік құжаттарынан алынған тиісті бастапқы мәліметтер түсініледі.

4. Осы баптың 1-тармағының мақсаты үшін ЕАЭО-ға мүше мемлекеттердің орталық кеден органдары, Еуразиялық экономикалық комиссия және Иран И.Р.-ның орталық кеден органы электрондық ақпараттық алмасу жүйесін әзірлеу мақсатында консультацияларға кіріседі.

5. Электрондық ақпараттық алмасудың жұмыс істеуі үшін қажетті барлық талаптар және техникалық шарттар, сондай-ақ берілетін мәліметтер құрамы ЕАЭО-ға мүше мемлекеттердің орталық кеден органдары, Еуразиялық экономикалық комиссия және Иран И.Р. орталық кеден органы арасындағы жекелеген хаттамаларда айқындалатын болады. Осындай ақпарат алып өтетін тауарларды сәйкестендіру және тиімді кедендік бақылауды жүзеге асыру үшін жеткілікті болуы тиіс.

6. Осы тарауға сәйкес берілетін барлық ақпарат құпия ақпарат ретінде қарастырылуға және тек кедендік мақсаттарда қолданылуға тиіс.

7.8-бап Шекара органдарының ынтымақтастығы

Әрбір Тарап олардың тауарлардың әкелінуіне, әкетілуіне және транзитіне қатысты шекарадағы бақылау мен рәсімдерге жауапты уәкілетті органдары мен мекемелерінің

саудаға жәрдем көрсету және негізсіз әкімшілік рәсімдерді төмендету мақсатында бір-бірімен ынтымақтасуын және өз қызметін үйлестіруін қамтамасыз етуге тиіс.

7.9-бап Жариялау

1. Тараптар мүмкіндігіне қарай жалпы қолданыстағы кеден заңнамасын және нормативтік актілерді ағылшын тілінде жариялауға ұмтылатын болады. Сұрау салу бойынша Сұрау салынатын тараптың ұлттық заңнамасына зиян келтірместен, саудаға ықпал ететін заңға тәуелді және нормативтік актілердің қысқаша мазмұны ұсынылатын болады.

2. Осы Келісім күшіне енгеннен кейін 8 ай ішінде әрбір Тараптың құзыретті органдары кеден мәселелері бойынша мүдделі тұлғалардың сұрау салуларын қарау үшін бір немесе бірнеше байланыс пункттерін құрады немесе сақтайды және осындай байланыс пункттері туралы ақпаратты Интернет желісінде жариялайды.

3. Тараптардың құзыретті органдары құрылған байланыс пункттері туралы байланысу ақпаратын бір-біріне жолдайды. Мүмкіндігіне қарай әрбір Тараптың байланыс пункті екінші Тараптың құзыретті органдарының сұрау салуы бойынша мына мәселелер:

а) қолданыстағы тарифтік емес шаралар, оның ішінде тауарларды әкелу мен әкетуге тыйым салулар мен шектеулер;

б) кедендік баждарды қайтаруды немесе олардан босатуды, кедендік баждарды, алымдар мен салықтарды төлеуді кейінге қалдыруды қолдануға;

с) тауарларды кедендік рәсімдеуге ықпал ететін техникалық кедергілерді, санитариялық және фитосанитариялық талаптарды қолдану;

д) тарифтік квоталарды қолдануға қатысты талаптар;

е) егер ол импорт үшін талап етілсе, тауардың шыққан елін таңбалау; және

ф) өз заңнамасы мен нормативтік актілеріне сәйкес Тараптардың шешімдері бойынша басқа да мәселелер бойынша осы Келісімнің қолданысына қатысты ақпаратты ағылшын тілінде береді.

4. Мүмкіндігіне қарай әрбір Тарап қабылдануы жоспарланатын кеден мәселелері саласындағы жалпы қолданыстағы өз заңнамасын және нормативтік актілерін алдын ала жариялайды және мүдделі тұлғаларға осындай заңнама мен нормативтік актілерді қабылдаудың алдында түсіндірмелер беруге мүмкіндік береді.

7.10-бап Алдын ала шешімдер

1. Тараптардың кеден органдары импорттаушы Тарапта тіркелген кез келген өтініш берушіге тауарларды тарифтік сыныптау туралы, тауарлардың шығарылған жері туралы, сондай-ақ Тарап іске қатысты деп санайтын кез келген қосымша мәселелер туралы жазбаша түрде алдын ала шешімдер береді.

2. Әрбір Тарап алдын ала шешімдерді қабылдау тетіктерін құрады немесе сақтайды, олар:

а) өтініш беруші тауарлар импортына дейін алдын ала шешім үшін жүгіне алатындығын көздейді;

б) өтініш беруші алдын ала шешімді алу үшін тауарлардың егжей-тегжейлі сипаттамасын және мұндай алдын ала шешімді беруі үшін қажетті басқа да тиісті ақпаратты дер кезінде ұсынуды талап етеді;

с) Тараптың кеден органының өтініш берілген күннен бастап 30 күн ішінде өтініш берушіден қосымша ақпаратты сұратуын көздейді;

д) кез келген алдын ала шешім өтініш беруші ұсынған фактілер мен мән-жайларға, сондай-ақ кеден органдары үшін қолжетімді өзге де ақпаратқа негізделетінін көздейді;

е) алдын ала шешім өтініш берушіге қысқа мерзімде немесе кез келген жағдайда өтініш берілген кезден бастап 90 күннен кешіктірілмей немесе осы баптың с) тармақшасына сәйкес сұратылған барлық қажетті қосымша ақпарат алынған кезден бастап 60 күннен кешіктірілмей берілетінін көздейді.

3. Егер осы баптың 2-тармағының с) тармақшасына сәйкес сұратуы салынған қосымша ақпарат көрсетілген мерзімде берілмесе, Тараптың кеден органы алдын ала шешімді сұратудан бас тарта алады.

4. Алдын ала шешім, егер заңнама, оны беру фактілері мен мән-жайлар өзгермесе ғана, берілген кезден бастап кемінде бір жыл ішінде қолданылады.

5. Кеден органы:

а) егер алдын ала шешімнің жалған немесе анық емес мәліметтерге негізделгені анықталса;

б) егер кеден заңнамасына және нормативтік актілерге осы Келісімге сәйкес келетін өзгерістер енгізілген болса; немесе

с) егер алдын ала шешімді беру негізделген елеулі фактілер немесе мән-жайлар өзгерістерге ұшыраса, алдын ала шешімді өзгерте алады немесе кері қайтарып алуы мүмкін.

6. Тарап, егер өтініште қамтылған мәселе:

а) кез келген үкіметтік мекемеде немесе апелляциялық трибуналда немесе сотта өтініш берушінің ісінде қарауда жатса; немесе

б) апелляциялық трибуналдың немесе соттың шешімі болса, өтініш берушіге алдын ала шешімді беруден бас тарта алады.

7.11-бап Кедендік құнды айқындау

Тараптар арасындағы сауда айналысында болатын тауарлардың кедендік құны осы Келісімге 4-қосымшада келтірілген ережелерге негізделетін *inter alia*, импорттаушы Тараптың кеден заңнамасына және нормативтік актілеріне сәйкес айқындалады.

7.12-бап Тарифтік сыныптау

Тараптар арасындағы сауда айналысында болатын тауарларға қатысты Тараптар Тауарлар сипаттамасы мен кодталуының үйлестірілген жүйесінің ағымдағы редакциясына негізделген тауар номенклатурасын қолданады.

7.13-бап Тауарлар транзиті

1. Әрбір Тарап Тараптардың тауарларын үшінші елдерге (үшінші елдерден) транзиттеу кезіндегі тауарларға қатысты қолданылатын кеден операцияларын оңайлату үшін күш-жігер жұмсайтын болады.

2. Тараптар қолданатын және транзит кезінде тауарлар мен кемелерді, сондай-ақ өзге де көлік құралдарын бақылау үшін қажетті сәйкестендіру құралдарын және құжаттарды Тараптар өзара тануы мүмкін.

7.14-бап Экспресс-жүктер

1. Тараптардың кеден органдары кедендік бақылаудың тиісті деңгейін сақтай отырып, экспресс-жүктердің жеделдетілген кедендік тазартылу қамтамасыз етеді.

2. Әрбір Тарап жедел шығаруды жүзеге асыруға мүмкіндік беретін рәсімдерді қабылдауға немесе қолдауға тиіс. Бұл рәсімдер:

а) жүк келіп жеткенге дейін оларды ұсыну және өңдеу мақсатында экспресс-жүктерді шығару үшін қажетті ақпаратты ұсынуға;

б) барлық тиелген жүктер туралы ақпаратты бір рет беру, мысалы, егер ол мүмкін болса, электрондық байланыс құралдары арқылы манифест түрінде беру негізінде экспресс-жүктерді шығаруды жүзеге асыруға;

с) бұл қаншалықты мүмкін болғанынша, экспресс-жүктерді шығару үшін талап етілетін құжаттар санын барынша азайтуға;

д) қажетті кедендік құжаттар берілгеннен кейін экспресс-жүктер қаншалықты мүмкін болса, соншалықты тез келіп жеткеннен кейін оларды қалыпты жағдайда шығаруды қамтамасыз етуге;

е) декларацияларды және растайтын құжаттаманы, сондай-ақ тауардың салмағы немесе құны негізінде баждар мен салықтарды төлеуді қоса алғанда, Тараптардың қосымша әкелу рәсімдерін талап етуге рұқсат беретінін мойындай отырып, кез келген салмақтағы және құндылықтағы жеткізілімдерге режимді қолдануға мүмкіндік береді.

7.15-бап Тез бүлінетін тауарлар

Тараптың кеден заңнамасының барлық талаптарын сақтау жағдайында тез бүлінетін тауарларды артық жоғалту мен олардың бүлінуін болғызбау мақсатында Тараптар тез бүлінетін тауарларды бірінші кезектегі тәртіппен шығаруды қамтамасыз етеді.

7.16-бап Тауарларды уақытша әкелу, Кеден аумағында және кеден аумағынан тыс жерде қайта өңдеу

Халықаралық стандарттарға сәйкес Тараптардың кеден органдары ел ішінде қайта өңдеу немесе шетелде қайта өңдеу үшін тауарларды уақытша әкелу үшін және тауарлардың уақытша импорты немесе экспорты үшін кедендік операцияларды жасауды оңайлатуға ұмтылады.

7.17-бап Тиеп жөнелту алдындағы инспекциялау

1. Тиеп жөнелту алдындағы инспекциялау жөніндегі қызмет - бұл Тараптың аумағына экспорттауға жататын тауарларға қатысты сапасын, санын, бағасын, оның ішінде валюта бағамы мен қаржылық жағдайларын тексерумен байланысты барлық қызмет.

2. Тараптар тиеп жөнелту алдындағы инспекциялауды тарифтік сыныптауға және кедендік құнды анықтауға қатысты пайдалануды талап етпеуге тиіс.

3. Тараптардың құқықтарына залал келтірместен, осы баптың 2-тармағында қамтылмаған тиеп жөнелту алдындағы инспекциялаудың басқа түрлерін пайдалану, Тараптарға тиеп жөнелту алдындағы инспекциялауға қатысты жаңа талаптарды енгізбеу немесе қолданбау, және бұл қаншалықты мүмкін болса, соншалықты және Тараптар арасындағы сауда рәсімдерін оңайлату мақсатында қолда бар талаптарды жою ұсынылады.

7.18-бап Кеден агенттері

Тараптардың кеден заңнамасы және нормативтік актілері декларанттарға кеден агенттері көрсететін қызметтерге міндетті жүгінуді талап етпей, кеден декларацияларын өздігінен ұсыну құқығын қамтамасыз етуге тиіс.

7.19-бап Автоматтандыру

1. Тараптардың кеден органдары, барлық ақпараттық қауіпсіздік шаралары сақталған жағдайда, қаншалықты мүмкін болса, соншалықты ақпараттық жүйелерді және ақпараттық технологияларды, оның ішінде электрондық байланыс арналарына негізделген технологияларды пайдалана отырып, кедендік операцияларды жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

2. Тараптардың орталық кеден органдары, қаншалықты мүмкін болса, соншалықты декларанттарға тауарларды электрондық декларациялауға мүмкіндік береді және қолданушылардың электрондық жүйелерге қол жеткізуін қамтамасыз етеді.

7.20-бап Құпиялылық

Тараптар, статистиканы қоспағанда, осы тарауға сәйкес ұсынылатын барлық ақпаратты Тараптардың заңнамасына және нормативтік актілеріне сәйкес құпия ретінде қарауға тиіс. Жариялануы сот процесінің мақсаттары үшін қажет болуы мүмкін ақпаратты қоспағанда, осы ақпаратты ұсынған Тарап тұлғасының немесе органының рұқсатынсыз Тараптардың құзыретті органдары ақпаратты жария етпеуге тиіс.

7.21-бап Қайта қарау және шағымдану

Әрбір Тарап кеден органдары қабылдаған және мүдделі тұлғалардың құқықтарын қозғайтын шешімдерді әкімшілік қайта қарау мүмкіндігін және тиісті Тараптың заңнамасына және нормативтік актілеріне сәйкес осындай шешімдерге сотқа шағымдану мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

7.22-бап Айыппұлдар

1. Әрбір Тарап осы Келісім шеңберінде тарифтік сыныптау, кедендік құнын айқындау, шығарған елін айқындау және преференциялық тарифтік режимді алу туралы ережені қоса алғанда, тауарларды әкелу немесе әкету кезінде оның кеден заңнамасын және нормативтік актілерін бұзғаны үшін әкімшілік айыппұлдар салуды көздейтін шараларды қабылдайды немесе сақтайды.

2. Әрбір Тарап кедендік заңнаманы, нормативтік актілерді немесе процестік талаптарды бұзғаны үшін айыппұлдардың оның заңнамасына сәйкес бұзғаны үшін жауапты тұлғаға (тұлғаларға) ғана салынуын қамтамасыз етуге тиіс.

3. Салынған айыппұл санкциялары істің фактілері мен мән-жайларына байланысты болуға және бұзушылықтың дәрежесі мен ауырлығына мөлшерлес болуға тиіс.

4. Әрбір Тарап мыналарды:

а) бағалау және айыппұлдар мен баждарды өндіріп алу кезінде мүдделер қақтығысын; және

б) осы баптың 3-тармағымен үйлеспейтін, бағалау және айыппұлдарды өндіріп алу үшін ынталандыру жасалуын болдырмауға арналған шараларды қолдайтынына кепілдік беруге тиіс.

5. Әрбір Тарап кеден заңнамасын, нормативтік актілерді немесе рәсімдік талаптарды бұзғаны үшін айыппұл салу кезінде айыппұл салынатын тұлғаға (тұлғаларға) бұзушылықтың сипатын және айыппұл сомасы мен мөлшері солардың

негізінде айқындалған, қолданылатын заңды, ережені немесе рәсімді көрсете отырып, жазбаша түсіндірме берілуін қамтамасыз етуге тиіс.

6. Қандай да бір тұлға кеден органы бұзушылықты анықтағанға дейін кеден заңнамасын, ережені немесе рәсімдік талапты бұзу мән-жайын Тараптың кеден органына жарияласа, Тараптар бұл қай жерде мүмкін болса, мұндай фактіні осы тұлғаға айыппұл салу кезінде әлеуетті жеңілдететін фактор ретінде қарастыруға ұмтылады.

7.23-бап Иран И.Р. үшін арнайы өтпелі кезең

ЕАЭО-ға мүше мемлекеттер және Еразиялық экономикалық комиссия осы Келісім күшіне енгеннен кейін 12 ай ішінде осы тараудың 7.10, 7.11, 7.14-баптары бойынша қандай да бір наразылық беруден қалыс қалады.

8-ТАРАУ ДАУЛАРДЫ ШЕШУ

8.1-бап Мақсаттар

Осы тараудың мақсаты осы Келісім шеңберінде туындайтын дауларды шешудің тиімді және ашық процесін қамтамасыз ету болып табылады.

8.2-бап Анықтамалар

Осы тараудың мақсаттары үшін мынадай анықтамалар қолданылады:

а) "даудың Тараптары" талап қоюшы Тарапты (талапкер) және жауапкер Тарапты (жауапкер) білдіреді. ЕАЭО-ға мүше мемлекеттер мен ЕАЭО бірлесе отырып немесе жеке-жеке даудың Тарапы ретінде шыға алады. Соңғы жағдайда, егер шараны ЕАЭО қабылдайтын болса, ол даудың Тарапы болып табылады, ал егер шараны ЕАЭО-ға мүше мемлекет қабылдайтын болса, онда осындай ЕАЭО-ға мүше мемлекет даудың Тарапы болып табылады;

б) "талапкер" осы Келісімнің 8.5-бабына немесе 8.6-бабына сәйкес дауды шешу рәсімін қолдану туралы сұрау салуды беретін даудың Тарапын білдіреді;

с) "жауапкер" осы Келісімнің 8.5-бабына немесе 8.6-бабына сәйкес дауды шешу рәсімін қолдану туралы сұрау салуды алатын даудың Тарапын білдіреді;

д) "хабарлама" осы тараудың ережелерінде көзделген жағдайларда Тараптар жіберетін ағымдағы оқиғалар мен рәсімдер туралы ақпаратты қамтитын ресми құжатты білдіреді.

8.3-бап Қолдану аясы және қамту

1. Егер осы Келісімде өзгеше көзделмеген болса, осы тараудың ережелері осы Келісімді түсіндірумен және (немесе) қолданумен, екінші Тараптың осы Келісім

бойынша өз міндеттемелерін орындамауымен байланысты туындайтын дауларды шешу үшін қолданылады.

2. Осы Келісімнің 4 ("Саудадағы техникалық кедергілер") және 5-тарауларындағы ("Санитариялық және фитосанитариялық шаралар") ережелері осы Келісім күшіне енген күннен кейін алты ай ішінде, ал 7-тараудағы ("Кедендік ынтымақтастық және сауда рәсімдерін оңайлату") ережелер - осы Келісім күшіне енген күннен бастап 7 ай ішінде қолданылмайды.

8.4-бап Ақпарат алмасу және *amicus curiae*

1. ЕАЭО-ға мүше мемлекеттер мен ЕАЭО арасында осы Келісім шеңберінде туындайтын кез келген даумен байланысты кез келген процестік және ақпараттық құжаттардың таралуы осы Келісімге және (немесе) ЕАЭО-ның және ЕАЭО-ға мүше мемлекеттердің халықаралық міндеттемелеріне сәйкес құпиялылық туралы ережелерді бұзу ретінде қаралмайды.

2. Даудың нысанасына айтарлықтай мүддесі бар кез келген ЕАЭО-ға мүше мемлекеттің және ЕАЭО-ның төрелік панельдің алдында сөз сөйлеу және *amicus curiae* ретінде оған жазбаша түсіндірмелер ұсыну құқығын алуға мүмкіндігі бар.

8.5-бап Игі қызметтер, келісу рәсімі немесе делдалдық

1. Дау Тараптары кез келген уақытта игі қызметтер рәсімін, келісу рәсімін немесе делдалдықты пайдалану жөнінде уағдаласа алады. Игі қызметтер, келісу рәсімі немесе делдалдық даудың кез келген Тарапының сұрау салуы бойынша кез келген уақытта басталуы және тоқтатылуы мүмкін.

2. Егер дау Тараптары бұл туралы уағдаласса, игі қызметтер, келісу рәсімі мен делдалдық осы тарауда көзделген төрелік топ жүргізетін талқылау басталғаннан кейін жалғасуы мүмкін.

3. Игі қызметтер, келісу рәсімі мен делдалдық пайдаланыла отырып жүргізілетін талқылаулар және атап айтқанда, осы талқылаулар барысында дау Тараптарының ұстанған ұстанымдары құпия болып табылады және одан кез келген кейінгі талқылаулар кезінде дау Тараптарының кез келгенінің құқықтарына нұқсан келтірмейді.

8.6-бап Консультациялар

1. Кез келген Тарап осы Келісімнің шеңберінде туындайтын 8.3-баптың (Қолдану және қамту саласы) талаптарына жататын кез келген мәселе бойынша кез келген екінші

Тараппен консультациялар өткізуді сұрау сала алады. Тараптар осы тарауға сәйкес консультациялар өткізу арқылы туындайтын кез келген мәселе бойынша өзара қолайлы шешімге қол жеткізудің барлық ықтимал әрекеттерін жұмсауға тиіс.

2. Консультациялар өткізу туралы сұрау салу осы Келісімге сәйкес тағайындалған байланыс пункті арқылы жазбаша нысанда ресімделеді, сондай-ақ Бірлескен комитетке жіберіледі. Сұрау салушы Тарап басқа Тараптарға тиісінше тағайындалған байланыс пункттері арқылы сұрау салуды жібереді. Сұрау салуда қандай да бір шаралар айқындауды немесе өзге де даулы мәселені, сондай-ақ сұрау салу үшін құқықтық негіздерді белгілеуді қоса алғанда, сұрау салуды жіберудің себептері көрсетіледі (осы Келісімнің тиісті ережелері).

3. Консультациялар өткізу туралы сұрау салуды алғаннан кейін жауапкер Тарап:

а) сұрау салуды байланыс пункті алған күннен бастап 10 күн ішінде оған жазбаша түрде жауап беру; және

б) 30 күн ішінде немесе шұғыл, оның ішінде тез бүлінетін тауарларға жататын мәселелер бойынша қаралып отырған мәселенің жедел және өзара қолайлы шешіміне қол жеткізу ниетімен сұрау салуды алған күннен бастап 10 күн ішінде консультациялар өткізуге адал кірісу міндетін алады.

4. Осы баптың 3-тармағында белгіленген мерзімдер дау Тараптарының өзара келісімі бойынша өзгертілуі мүмкін.

5. Консультациялар құпиялы түрде және кез келген кейінгі талқылауларда дау Тараптарының екеуінің де құқықтарына нұқсан келтірусіз немесе осы тараудың 8.4-бабына сәйкес өткізіледі.

6. Даудың бір Тарапы консультацияларда қаралатын мәселеде тәжірибесі бар мемлекеттік органдардың лауазымды адамдарының, сарапшылардың және тиісті реттеуші және сарапшылық органдар өкілдерінің қатысу мүмкіндігін қамтамасыз етуге сұрау салу арқылы даудың екінші Тарапына жүгінуге құқылы.

7. Егер дау Тараптары өзгеше туралы шарттаспаса, консультациялар жауапкердің аумағында өткізіледі. Консультациялар дау Тараптарының өзара келісуі бойынша *inter alia*-ны, бейнеконференция байланысын қоса алғанда, қашықтықтағы байланыс құралдарының көмегімен толық немесе ішінара өткізілуі мүмкін.

8.7-бап Төрелік панельді құру

1. Талапкер:

а) егер жауапкер осы Келісімнің 8.6-бабында белгіленген мерзімдерді сақтамаса;

б) егер дау Тараптары осындай консультацияларды өткізу туралы сұрау салуды алған күннен бастап дауды консультациялар арқылы 60 күн ішінде немесе шұғыл жағдайлар үшін, соның ішінде тез бүлінетін тауарларға қатысты 20 күн ішінде реттей алмаса, төрелік панельді құруды талап етуге құқылы.

2. Талапкер төрелік панельді құру туралы сұрау салуды осы Келісімге сәйкес тағайындалған байланыс пункті арқылы жауапкерге, сондай-ақ Бірлескен комитетке жазбаша түрде жібереді. Талапкер басқа Тараптардың мекенжайына төрелік панельді құру туралы сұрау салу туралы хабарламаны тағайындалған байланыс пункттері арқылы жазбаша нысанда жібереді. Сұрау салуда өткізілген консультациялар туралы мәліметтерді көрсету, қаралатын нақты шаралардың сипаттамасы, сондай-ақ проблеманы айқын түсіну үшін жеткілікті болатын шағым берудің құқықтық негізінің қысқаша сипаттамасы қамтылуға тиіс.

3. Осы бапта көрсетілген талаптар мен рәсімдер дау Тараптарының өзара келісімі бойынша өзгертілуі мүмкін.

8.8-бап Төрешілерді тағайындау

1. Төрелік панель үш мүшеден тұрады. Жауапкер төрелік панельді құру туралы сұрау салуды алған күннен бастап 30 күн ішінде даудың әрбір Тарапы төрешіні тағайындайды және осындай тағайындау туралы екінші Тарапты тағайындалған байланыс пункттері арқылы жазбаша нысанда хабардар етеді. Тағайындалған төрешілер екінші төреші тағайындалғаннан кейін 15 күн ішінде үшінші төрешіні (төрелік панельдің Төрағасын) таңдайды, ол мынадай өлшемшарттардың ешқайсысына жатпауға тиіс:

- а) ЕАЭО-ға мүше мемлекеттің немесе Иран И.Р. азаматтығы; немесе
- б) әдеттегі тұрғылықты жері ЕАЭО-ға мүше мемлекеттің немесе Иран И.Р. аумағында; немесе
- с) ЕАЭО-ға мүше мемлекеттердің қайсыбіреуімен немесе Иран И.Р.-мен дипломатиялық қатынастары жоқ мемлекеттің азаматтығы.

2. Егер осы баптың 1-тармағында көрсетілген мерзімде үшінші төреші тағайындалмаса, дау Тараптары үшінші төрешіні төрелік панельдің Төрағасы ретінде үшінші төрешіні өзара келісім бойынша тағайындайды.

3. Барлық төрешілер:

а) құқықтану, халықаралық сауда саласында және осы Келісімде қамтылатын басқа да мәселелерде немесе халықаралық сауда келісімдері шеңберінде дауларды реттеуде жеткілікті білімі және/немесе тәжірибесі болуы;

б) пайымдауда объективтілік, мүдделі болмаушылық, сенімділік және байсалдылық қағидаттары негізінде сайлануға;

с) дау Тараптарының ешқайсысына тәуелді болмауға, олармен ешқандай байланыста болмауға және олардан ешқандай нұсқау алмауға; және

д) дау Тараптарына талқыланып жатқан мәселеге қатысты кез келген тікелей немесе жанама мүдделер қақтығысы туралы ақпарат беруге тиіс.

4. Егер жеке тұлғалар бұрын осы дауға кез келген ретте қатысса, олар дауда төрешілер ретінде болмауға тиіс.

5. Егер осы баптың шарттарына сәйкес тағайындалған төреші өз өкілеттіктерін тапсырса немесе өз функцияларын орындау қабілетін жоғалтса, 15 күн ішінде оның мирасқоры алғашқы төрешіні тағайындау үшін ұйғарылған рәсімге сәйкес тағайындалуы тиіс, бұл ретте мирасқордың алғашқы төрешінің өкілдіктері мен міндеттері болады. Мәселені қарауда қолданылатын кез келген мерзім төреші өкілеттіктерін тапсырған немесе өз функцияларын орындау қабілетін жоғалтқан кезден бастап тоқтатыла тұрған болып есептеледі және оны алмастыратын адам сайланатын күні аяқталады.

6. Төрелік панель Төрағасын тағайындау күні төрелік панельдің құрылған күн болып есептеледі.

7. Осы бапта көрсетілген талаптар мен рәсімдер дау Тараптарының өзара келісімі бойынша өзгертілуі мүмкін.

8.9-бап Төрелік панельдің функциялары

1. Төрелік панельдің функциялары істің нақты мән-жайларын объективті түрде бағалауды, осы Келісімнің қолданылу мүмкіндігін және оған сәйкестікті қоса алғанда, ұсынылған дауды объективті түрде қараудан және оның пікірі бойынша өзінің қарауына берілген дауды шешу үшін қажетті қорытынды мен шешімдерді тұжырымдаудан, сондай-ақ дау Тараптарының сұрау салуы бойынша кез келген қабылданатын шаралардың және/немесе төрелік панельдің түпкілікті баяндамасы арқылы пайданы тиісінше тоқтата тұрудың сәйкестігін айқындаудан тұрады.

2. Төрелік панельдің қорытындысы мен шешімдері Тараптардың осы Келісімде көзделген құқықтары мен міндеттемелерінің көлемін ұлғайта немесе азайта алмайды.

8.10-бап Төрелік панельдің жұмыс рәсімі

1. Төрелік панельдің жұмысы осы тараудың ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады.

2. Осы баптың 1-тармағына сәйкес төрелік панель дау Тараптарымен келісу бойынша дау Тараптарының сөз сөйлеу құқығын ескере отырып, төрелік панельдің жұмыс рәсімін өзі дербес әзірлейді. Дау Тараптары төрелік панельмен келісу бойынша осы баптың ережелеріне қайшы келмейтін қосымша қағидалар мен рәсімдерді пайдалану туралы уағдаласа алады.

3. Дау Тараптарымен талқылағаннан кейін төрелік панель мейлінше тез арада, бірақ құрылғанынан кейін 10 күннен кеш емес төрелік панельдің жұмыс кестесін белгілейді. Бұл кестеде дау Тараптарының жазбаша өтініштерді беруінің нақты мерзімдері қамтылуы тиіс. Мұндай кестеге төрелік панельмен консультациялар өткізгеннен кейін дау Тараптарымен келісу бойынша өзгерістер енгізілуі мүмкін.

4. Төрелік панель дау Тарапының сұрау салуы бойынша немесе өз бастамасымен оз қалауы бойынша өзі қажетті деп есептейтін кез келген жеке тұлғаға немесе органға ақпаратты және (немесе) техникалық кеңес алуға жүгіне алады. Алайда, төрелік панельдің ақпаратқа және (немесе) кеңесте осындай жүгінуі алдында бұл туралы дау Тараптарын хабардар ету қажет. Осылайша алынған кез келген ақпарат және (немесе) техникалық кеңестер дау Тараптарына түсіндірме алу үшін берілуі тиіс. Егер төрелік панель өзінің баяндамасын дайындаған кезде осындай ақпаратты және (немесе) техникалық кеңестерді назарға алатын болса, ол дау Тараптарының осындай ақпаратқа және (немесе) техникалық кеңестерге қатысты кез келген түсіндірмесін де назарға алуға міндетті.

5. Төрелік панель рәсімдік шешімдерді, қорытынды мен шешімдерді консенсус арқылы қабылдайды, бұл ретте егер төрелік панель консенсуске келе алмаса, мұндай рәсімдік шешімдер, қорытындылар және шешімдер көпшілік дауыспен қабылдануы мүмкін. Төрелік панель жекелеген төрешілердің қалай дауыс бергені туралы ақпаратты ашпауға тиіс.

6. Төрелік панельдің отырыстары жабық болып табылады. Дау Тараптары осы отырыстарға төрелік панельдің шақыруымен ғана қатыса алады.

7. Егер дау Тараптары өзгеше уағдаласпаса, төрелік панельдің отырыстары көпшілік үшін жабық болуға тиіс.

8. Дау Тараптарына талқылау барысында өтініштер енгізілген кезде немесе дәлелдемелер теріске шығарылған кезде тұсаукесерлерге қатысу мүмкіндігі беріледі. Алдын ала баяндаманың сипаттайтын бөлігіне қатысты кез келген түсіндірмелерді қоса алғанда, даудың бір Тарапы төрелік панельге берген кез келген ақпарат немесе жазбаша өтініштер және төрелік панель қойған сұрақтарға жауаптар даудың екінші Тарапының қарауы үшін қолжетімді болуға тиіс.

9. Төрелік панельдің талқылаулары және оған берілген құжаттар құпия болып табылады.

10. Осы тарауда ештеңе де дау Тарапына жалпы жұрттың назары үшін өзінің жеке ұстанымын жария етуге кедергі болмайды. Дау Тарапы даудың екінші Тарапы құпия деп белгілеген, даудың екінші Тарапы төрелік панельге ұсынған ақпаратты құпия ақпарат ретінде қарайды. Дау Тарапы Тараптардың кез келгенінің сұрау салуы бойынша жалпы жұрттың назары үшін жария етілуі мүмкін жазбаша өтініштерде қамтылған ақпараттың құпия емес түйіндемесін де ұсынады.

11. Тыңдаулар өткізу орны дау Тараптарының өзара келісімі бойынша таңдалады. Егер келісімге қол жеткізілмесе, тыңдаулар дау Тараптарының астаналарында кезекпен өткізіледі, бұл ретте алғашқы тыңдау жауапкер Тараптың астанасында өткізіледі.

8.11-бап Төрелік панельдің өкілеттіктері

Егер төрелік панельді құру туралы сұрау салу алынған күннен бастап 20 күн ішінде дау Тараптары өзгеше уағдаласпаса, мынадай өкілеттіктер айқындалады:

"Осы Келісімнің тиісті ережелері аясында осы Келісімнің 8.7-бабына сәйкес төрелік панельді құру туралы сұрау салуда қарауға берілген мәселені зерделеу және дауды шешу мақсатында себептерді анықтаумен бірге заң және фактілер негізінде қорытынды жасау және шешім қабылдау".

8.12-бап Іс жүргізуді тоқтату немесе тоқтата тұру

1. Төрелік панель өз жұмысын дау Тараптарының бірлескен сұрау салуы бойынша тоқтатады. Мұндай жағдайда дау Тараптары төрелік панельдің Төрағасын және Бірлескен комитетті бірлесіп хабардар етуге міндетті.

2. Төрелік топ дау Тараптарының бірлескен сұрау салуы бойынша осындай бірлескен сұрау салу алынған күннен бастап кезекті 12 айдан аспайтын кез келген мерзімге жұмысын тоқтата тұрады. Мұндай жағдайда дау Тараптары төрелік панельдің Төрағасын бірлесіп хабардар етуге тиіс. Осы мерзім ішінде Тараптардың кез келгені төрелік панельдің Төрағасын және даудың екінші Тарапын хабардар ете отырып, төрелік панельдің жұмысын жалғастыруға рұқсат бере алады. Мұндай жағдайда осы тарауда белгіленген барлық мерзімдер төрелік панельдің жұмысы тоқтатыла тұрған кезеңге ұзартылады. Егер төрелік панельдің жұмысы кезекті 12 айдан асатын мерзімге тоқтатыла тұрған болса, төрелік панель өз жұмысын тоқтатады.

3. Егер дау Тараптары өзгеше уағдаласпаса, бастапқы төрелік панельді құру туралы сұрау салуда көрсетілген сол мәселе бойынша сол дау Тараптарының жаңа төрелік панельді құру құқығы жоғалған болып есептеледі.

8.13-бап Төрелік панельдің баяндамалары

1. Төрелік панель баяндамаларының жобалары дау Тараптары болмаған кезде жасалады және осы Келісімнің тиісті ережелеріне, дау Тараптарының мәлімдемелері мен дәлелдеріне, сондай-ақ осы тараудың 8.10-бабының 4-тармағына сәйкес алынған кез келген ақпаратқа және (немесе) техникалық кеңестерге негізделуге тиіс.

2. Төрелік панель алғашқы баяндаманы ол құрылған кезден бастап 90 күн немесе шұғыл мәселелер, оның ішінде тез бұзылатын тауарларға қатысты мәселелер бойынша 60 күн ішінде дайындайды. Алғашқы баяндама *inter alia*, сипаттамалық бөлімдерді, сондай-ақ төрелік панельдің тұжырымдары мен қорытындыларын қамтуы тиіс.

3. Ерекше жағдайларда, егер төрелік панель өзі алдын ала баяндаманы осы баптың 2-тармағында көрсетілген мерзімде ұсына алмайды деп есептесе, ол дау Тараптарына бұл кешіктірудің себептері туралы жазбаша түрде ақпарат береді және ол өзінің алдын

ала баяндамасын қай мерзімде ұсынуды көздейтінін көрсетеді. Егер дау Тараптары өзгеше туралы уағдаласпаса, кез келген кешіктіру 30 күндік қосымша мерзімнен аспауға тиіс.

4. Дау Тарапы, егер дау Тараптары өзгеше туралы уағдаласпаса, төрелік панельге алдын ала баяндама бойынша өзінің жазбаша түсіндірмелерін алдын ала баяндама алынған күннен бастап 15 күн ішінде ұсына алады.

5. Егер дау Тараптары өзгеше туралы уағдаласпаса, дау Тараптарының барлық жазбаша түсіндірмелерін қарағаннан және өзі қажет деп есептейтін қосымша қарауды жүргізгеннен кейін, төрелік панель алдын ала баяндаманы жолдаған күннен бастап 30 күн ішінде дау Тараптарына түпкілікті баяндаманы жолдайды.

6. Егер төрелік панель өзінің түпкілікті баяндамасында дау Тарапы қолданған шара осы Келісімге сәйкес келмейді деген қорытынды келсе, ол өз қорытындылары мен шешімдеріне сәйкессіздікті жою туралы талапты қамтуға тиіс.

7. Дау Тараптары, егер дау Тараптарының қайсы біреуінен қарсылықтар келіп түспесе, құпиялы ақпарат қорғалған жағдайда төрелік панельдің түпкілікті баяндамасын жалпыға бірдей мәлімет үшін ол жолданған күннен бастап 15 күн ішінде қолжетімді етеді. Бұл жағдайда түпкілікті баяндама осы Келісімнің барлық Тараптарына беріледі.

8. Төрелік панельдің түпкілікті баяндаманың шешімдері нақты дауға қатысты дау Тараптары үшін түпкілікті және міндетті болып табылады.

8.14-бап Шешімдерді орындау

1. Дау Тараптары төрелік панельдің шешімдерін дереу орындауға міндеттенеді. Егер дереу орындау мүмкін болмаса, дау Тараптары осы шешімдерді ақылға қонымды мерзімде орындауға тиіс. Ақылға қонымды мерзім дау Тараптарының өзара келісімі бойынша айқындалады. Егер дау Тараптары төрелік панельдің түпкілікті баяндамасы жарияланған күннен бастап 45 күн ішінде ақылға қонымды мерзімге қатысты келісімге келе алмаса, дау Тараптарының кез келгені осы мәселені дау Тараптарымен талқылаудан кейін ақылға қонымды мерзімді белгілейтін төрелік панельдің бастапқы құрамының қарауына бере алады.

2. Дау Тараптарының арасында осы бапқа сәйкес көзделген ақылға қонымды мерзім ішінде төрелік панельдің есебінде көрсетілген сәйкессіздікті дау Тарапының жойғаны-жоймағаны жөнінде келіспеушіліктер туындаған жағдайда, дау Тарапының кез келгені осы мәселені төрелік панельдің бастапқы құрамының қарауына беруге құқылы.

3. Төрелік панель өз баяндамасын осы баптың 1 және 2-тармақтарында көрсетілген мәселе төрелік панельдің қарауына берілген күннен бастап 60 күн ішінде дайындауға міндеттенеді. Баяндамада төрелік панельдік қаулысы және осы қаулының негіздемесі

қамтылуы тиіс. Егер төрелік панель баяндаманы осы мерзімде дайындауды мүмкін емес деп пайымдаса, ол дау Тараптарына баяндаманы нақты дайындау мерзімі жөнінде болжамдарын көрсете отырып, мұндай кешіктірудің себептері туралы жазбаша түрде хабарлайды. Егер дау Тараптары өзгеше туралы уағдаласпаса, кез келген кешіктіру қосымша 30 күн мерзімнен аспауға тиіс.

4. Дау Тараптары төрелік панельдің түпкілікті баяндамасын орындау үшін өзара қолайлы шешімді кез келген сәтте іздеуді жалғастыра алады.

8.15-бап Өтемақылар және пайданы тоқтата тұру

1. Егер дау Тарапы төрелік панельдің шешімін осы Келісімнің 8.14-бабына сәйкес белгіленген ақылға қонымды кезең ішінде орындамаса немесе даудың екінші Тарапына өзінің оны орындаудан бас тартуы туралы хабарласа және (немесе) төрелік панельдің бастапқы құрамы дау Тарапы осы Келісімнің 8.14-бабына сәйкес төрелік панельдің шешімін орындамады деп қаулы етсе, даудың мұндай Тарапы даудың екінші Тарапының сұрау салуы бойынша өзара қолайлы өтемақыны келісу мақсатында консультациялар өткізуді бастауға тиіс. Егер сұрау салу алынғаннан кейін 20 күн ішінде мұндай келісімге қол жеткізілмесе, даудың екінші Тарапының жауапкерге қатысты осы Келісімге сәйкес берілетін, бірақ төрелік панель осы Келісімге сәйкес келмейді деп таныған шаралары әсер еткен пайдаға сәйкес келетін мөлшерде ғана пайданы қолдануды тоқтата тұруға құқығы бар.

2. Дау Тарапы қандай пайданың қолданысын тоқтата тұру қажет екені туралы мәселені қарау кезінде, бірінші кезекте, төрелік панель осы Келісімге сәйкес келмейтін деп таныған шаралар әсер еткен сектордағы немесе секторлардағы пайданы тоқтата тұруға ұмтылады. Егер даудың мұндай Тарапы осы секторда немесе секторларда пайданы тоқтата тұру практикада жүзеге асырылмайды немесе тиімсіз деп есептесе, ол басқа секторларда пайданы тоқтата тұруға құқылы.

3. Дау Тарапы екінші дау Тарапына ол қандай пайданы тоқтата тұруға ниеттенетіні туралы, мұндай тоқтата тұрудың себептері туралы және мұндай тоқтата тұру қолданысының басталуы туралы күшіне енетін күннен кемінде 30 күн бұрын хабарлайды. Даудың екінші Тарапы мұндай хабарламаны алған күннен бастап 15 күн ішінде дау Тарапы тоқтата тұруға ниеттенетін пайда осы Келісімге сәйкес келмейді деп танылған шара әсер еткен шараларға барабар ма және ұсынылып отырған тоқтата тұру осы баптың 1 және 2-тармақтарына сәйкес келеді ме екендігі туралы шешім қабылдау жөніндегі сұрау салумен төрелік панельдің бастапқы құрамына жүгіне алады. Төрелік панельдің шешімі мұндай сұрау салу алынған кезден бастап 45 күн ішінде қабылданады және ол түпкілікті және дау Тараптарының орындауы үшін міндетті болып табылады. Пайда төрелік панель өзінің шешімін жібермегенінше тоқтатыла тұрмайды.

4. Өтемақылар және/немесе пайданы тоқтата тұру уақытша сипатта болады және сәйкессіздік төрелік панельдің түпкілікті баяндамасында айқындалғандай толығымен жойылғанға дейін негізгі шара ретінде қолданылмайды. Өтемақыларды және/немесе пайданы тоқтата тұруды дау Тарапы осы Келісімге сәйкес келмейді деп танылған шараның күші жойылмағанынша немесе осы Келісімге сәйкес келетіндей түрде өзгертілмегенінше немесе Тараптар өз дауын өзгеше түрде шешпегенінше ғана қолданылады.

5. Дау Тарапының сұрау салуы негізінде төрелік панельдің бастапқы құрамы өзінің түпкілікті баяндамасына пайда тоқтатыла тұрғаннан кейін қолданылған кез келген енгізілген шараның сәйкестігі туралы шешімді және осындай шешім аясында, пайданы тоқтата тұруды жою немесе өзгерту туралы шешімді қабылдайды. Төрелік панель мұндай сұрау салу алынған күннен бастап 30 күн ішінде шешім қабылдайды.

8.16-бап Шығыстар

1. Егер дау Тараптары өзгеше туралы уағдаласпаса:

а) даудың әрбір Тарапы өзі тағайындаған төрешінің көрсетілетін қызметтеріне ақы төлеуді, өзінің жеке шығыстарын және сот шығындарын өзі көтереді; және

б) төрелік панель Төрағасының көрсетілетін қызметтеріне ақы төлеу және талқылауды жүргізумен байланысты басқа да шығыстар даудың екі Тарапына тең үлеспен жүктеледі.

2. Даудың кез келген Тарапының сұрау салуы бойынша төрелік панель істің ерекше мән-жайларын ескере отырып, осы баптың 1-тармағы б) тармақшасында көрсетілген шығыстар туралы шешім қабылдай алады.

8.17-бап Тіл

1. Осы тарауға сәйкес барлық талқылаулар мен құжаттар ағылшын тілінде жасалады және ресімделеді.

2. Осы тарауға сәйкес кез келген талқылауларда пайдалану үшін берілетін барлық құжаттар ағылшын тілінде жасалуы тиіс. Егер құжаттардың түпнұсқалары ағылшын тілінен басқа тілде жасалса, оларды беруші дау Тарапы осы құжаттардың ағылшын тіліндегі аудармасын беруге міндетті.

9-ТАРАУ ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

9.1-бап Қосымшалар мен қосымша хаттамалар

Осы Келісімге барлық қосымшалар мен қосымша хаттамалар оның ажырамас бөліктері болып есептеледі.

9.2-бап Күшіне ену

Осы Келісім ЕАЭО-ға мүше мемлекеттер және Иран И.Р. ұлттық заңнамада көзделген өздерінің тиісті ішкі заңды рәсімдерін, соның ішінде ЕАЭО туралы Шарттың 7-бабына сәйкес ЕАЭО мен үшінші тарап арасындағы халықаралық шарттың өзі үшін міндеттілігіне ЕАЭО келісім білдіруі туралы шешім қабылдауды аяқтағандары туралы соңғы жазбаша хабарламаны алған күннен бастап 60 күн өткен соң күшіне енеді. Тиісті хабарламалармен алмасу Еуразиялық экономикалық комиссия мен Иран И.Р. арасында жүргізілуі тиіс.

9.3-бап Түзетулер

Осы Келісімді Тараптар өзара жазбаша келісуі бойынша өзгертуі мүмкін. Барлық түзетулер осы Келісімнің ажырамас бөлігі болып табылады. Барлық түзетулер осы Келісімнің 9.2-бабының ережелеріне сәйкес күшіне енеді.

9.4-бап ЕАЭО жаңа мүше мемлекеттің/Тараптың қосылуы

1. Еуразиялық экономикалық комиссия кез келген үшінші елдің ЕАЭО-ға кіруге кандидат мәртебесін алуы туралы және ЕАЭО-ға кез келген кіру туралы Иран И.Р.-ды уақтылы хабардар етеді.

2. ЕАЭО-ға жаңа мүше мемлекет Тараптардың өзара уағдаластығына сәйкес осы Келісімге қосылады. Мұндай қосылу осы Келісімге қосымша хаттама нысанында орындалады.

9.5-бап Келісімнің қолданысын тоқтату және оны бұзу

Кез келген Тарап екінші Тарапқа шығу туралы 6 ай бұрын жазбаша түрде хабарлай отырып, осы Келісімнен шыға алады.

Осы Келісімнің қолданысы ЕАЭО туралы Шарттан шығатын ЕАЭО-ға кез келген мүше мемлекет үшін ЕАЭО туралы Шарттан шығу туралы шешім күшіне енген күні тоқтатылады. Еуразиялық экономикалық комиссия Иран И.Р.-ды мұндай шығу туралы 6 ай бұрын жазбаша хабардар етеді. Осы Келісімнен осылай шыққан жағдайда, Әрбір Тарап осы Келісімнің 9.3- бабында белгіленген рәсімге сәйкес осы Келісімге өзгерістер енгізуді ұсына алады.

Егер Тараптар осы Келісімнің 1.3-бабында көзделген тәртіппен оның қолданылуын ұзарту туралы уағдаласпаса ғана, осы Келісім үш жыл ішінде қолданылатын болады.

2018 жылғы _____ сәйкес келетін Иран күнтізбесі бойынша _____ жылы _____ ағылшын тілінде екі төлнұсқа данада жасалды әрі олардың екеуінің күші бірдей.

Армения Республикасы үшін Иран Ислам Республикасы үшін

Беларусь Республикасы үшін
Қазақстан Республикасы үшін
Қырғыз Республикасы үшін
Ресей Федерациясы үшін
Еуразиялық экономикалық одақ үшін

1-ҚОСЫМША ТАРИФТІК МІНДЕТТЕМЕЛЕР ТІЗБЕЛЕРІ

а) Осы Келісімнің 2.3-бабының 2-тармағына сәйкес Тарап басқа Тараптың шығарылатын тауарларына кедендік баждардың преференциялық мөлшерлемелерін мына формулаға сәйкес қолданады:

кедендік баждың преференциялық мөлшерлемесі =
(100% - төмендету)

БҚР - дың қолданылатын мөлшерлемесі * -----
100%

мұнда:

"төмендету" осы қосымшаның (4)-бағанында көрсетілген тиісті санды білдіреді және кедендік баждың преференциялық мөлшерлемесін есептеу үшін қолданылатын пайыздық азайтуды білдіреді;

"БҚР-дың қолданылатын мөлшерлемесі" Тарап барынша қолайлық режиміне сәйкес кез келген үшінші елдің нақты тауарына қатысты қолданатын кедендік баждың мөлшерлемесі. ЕАЭО және оның мүше мемлекеттері үшін барынша қолайлық режиміне сәйкес мемлекет кедендік баждың қолданылатын мөлшерлемесі деп ЕАЭО Бірыңғай кедендік тарифіне сәйкес дәл сондай тауарға қатысты кедендік баждың қолданылатын мөлшерлемесі түсініледі.

б) Кедендік баждың преференциялық мөлшерлемесін дөңгелектеу бірінші ондық белгіге дейін аз жағына қарай жүргізіледі.

с) Ақпараттық мақсаттарда (3)-бағанда 2017 жылғы жағдай бойынша БҚР-дың қолданылатын мөлшерлемесі көрсетілген.

д) Иран Ислам Республикасы қолданатын кедендік баждың преференциялық мөлшерлемелері 4%-дан төмен бола алмайды.

е) Тарап осы қосымшада көрсетілген шығарылатын тауарға қатысты қолданатын кедендік баждың преференциялық мөлшерлемесі ешбір жағдайда осы қосымшаның (5)-бағанында көрсетілген тиісті байланыстыру деңгейінен асып кетпеуі тиіс.

ф) (1) және (2) бағандардағы "номенклатура коды" және "сипаттамасы" 2017 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша Тараптың қолданылатын номенклатурасының тиісті кодын және оның тиісті сипаттамасын²⁸ білдіреді.

²⁸Неғұрлым нақты болу үшін ЕАЭО-ға қатысты қолданылатын номенклатурасы және оның тиісті сипаттамасы деп, Еуразиялық экономикалық комиссия Кеңесінің 2017 жылғы 1 шілдедегі өзгерістермен және толықтырулармен бірге 2012 жылғы 16 шілдедегі № 54 Шешімімен мақұлданған ЕАЭО-ның Сыртқы экономикалық қызметінің тауар номенклатурасы түсініледі.

Иран Ислам Республикасына қатысты қолданылатын номенклатура және оның сипаттамасы деп, Иранның 2016-2017 жж. Экспорта мен импортын реттеу туралы Заң, Иранның Экспорта мен импортын реттеу туралы заңға Атқару жарлығы және 2017 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша Тауарларды сипаттау мен кодтаудың үйлестірілген жүйесінде негізделген кедендік баж кестелері түсініледі.

ЕАЭО-НЫҢ ТАРИФТІК МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Номенклатура коды	Сипаттамасы	2017 жылғы жағдай бойынша БҚР-дың қолданылатын мөлшерлемесі	Төмендету	Келісілген байланыстыру деңгейі
0302 11 200 0	- - - басы мен желбезегі бар, ішек-қарынсыз, әрқайсысының массасы 1,2 кг астам немесе басы, желбезегі жоқ және ішек-қарынсыз, әрқайсысының массасы 1 кг астам <i>Oncorhynchus mykiss</i> түрі	4,4%	25%	3,3%
0302 99 000 1	- - - бақтақтар (<i>Salmo trutta</i> , <i>Oncorhynchus mykiss</i> , <i>Oncorhynchus clarki</i> , <i>Oncorhynchus aguabonita</i> , <i>Oncorhynchus gilae</i> , <i>Oncorhynchus apache</i> және <i>Oncorhynchus chrysogaster</i>), тынық мұхит арқан балығы (<i>Oncorhynchus nerka</i> , <i>Oncorhynchus gorbuscha</i> , <i>Oncorhynchus keta</i> , <i>Oncorhynchus tshawytscha</i> , <i>Oncorhynchus kisutch</i> , <i>Oncorhynchus masou</i> және <i>Oncorhynchus rhodurus</i>), атлант албырты (<i>Salmo salar</i>) және дунай арқан балығы (<i>Hucho hucho</i>)	4,4%	25%	3,3%
0306 17 100 0	- - - ысталған, сауыттағы немесе сауытсыз, ыстауға дейін немесе ыстау процесі кезінде жылумен өңдеуге ұшырамаған немесе ұшыраған	5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,1 евро	100%	0,0%
0306 17 920 0	- - - - <i>Penaeus</i> тұқымының аспаяндары	3,0%	100%	0,0%
0306 17 930 0	- - - - <i>Pandalus</i> spp.тегінен басқа, <i>Pandalidae</i> тұқымдас аспаяндар	3,0%	100%	0,0%
0306 17 940 0	- - - - <i>Crangon</i> <i>crangon</i> түрінен басқа, <i>Crangon</i> текті аспаяндар	5,0%	100%	0,0%
0306 17 990 0	- - - - өзгелері	3,0%	100%	0,0%
		15%, бірақ 1		

0406 40 900 0	----- өзгелері	кг үшін кемінде 0,3 евро	100%	0,0%
0602 90 500 0	----- ашық топыраққа арналған өзге де өсімдіктер	5,0%	50%	2,5%
0602 90 910 0	----- кактустарды қоспағанда, гүлшанақтары немесе гүлі бар гүлдейтін өсімдіктер	5,0%	50%	2,5%
0602 90 990 0	----- өзгелері	5,0%	50%	2,5%
0603 11 000 0	-- раушандар	5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,3 евро	50%	2,5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,15 евро
0603 14 000 0	-- бақытгүлдер	5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,3 евро	50%	2,5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,15 евро
0603 15 000 0	-- лалагүлдер (Lilium spp.)	5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,3 евро	50%	2,5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,15 евро
0603 19 100 0	--- гладиолустар	5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,3 евро	50%	2,5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,15 евро
0701 90 500 0	- - - жас, 1 қаңтар мен 30 маусым аралығында	10,0%	25%	7,5%
0701 90 900 0	--- өзгесі	10,0%	25%	7,5%
0702 00 000 1	- 1 қаңтар мен 31 наурыз аралығында	10%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,053 евро	40%	6,0%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,032 евро
0702 00 000 2	- 1 сәуір мен 30 сәуір аралығында	15%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,08 евро	25%	11,3%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,06 евро
0702 00 0003	- 1 мамыр мен 14 мамыр аралығында	15%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,08 евро	25%	11,3%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,06 евро
0702 00 000 4	- 15 мамыр мен 31 мамыр аралығынада	15%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,08 евро	25%	11,3%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,06 евро
0702 00 000 5	-1 маусым мен 30 қыркүйек аралығында	15%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,08 евро	25%	11,3%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,06 евро
0702 00 000 6	- 1 қазан мен 31 қазан аралығында	10%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,053	25%	7,5%, бірақ 1 кг үшін

		евро		кемінде 0,04 евро
0702 00 000 7	- 1 қараша мен 20 желтоқсан аралығында	10%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,053 евро	40%	6,0%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,027 евро
0702 00 000 9	- 21 желтоқсан мен 31 желтоқсан аралығында	10%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,053 евро	40%	6,0%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,027 евро
0703 10 190 0	- - - өзгесі	10,0%	100%	0,0%
0704 10 000 0	- түрлі түсті қырыққабат және брокколи	11,0%	100%	0,0%
0704 90 100 1	- - - аққауданды	13,0%	25%	9,8%
0704 90 100 9	- - - өзгесі	13,0%	25%	9,8%
0704 90 900 0	- - - өзгелері	11,0%	25%	8,3%
0705 11 000 0	- - - қаудандық латук салаты (қаудандық салат)	15,0%	100%	0,0%
0705 19 000 0	- - өзгесі	15,0%	100%	0,0%
0706 10 000 1	- - сәбіз	12,0%	25%	9,0%
0706 90 900 1	- - - асханалық қызылша	12,0%	25%	9,0%
0707 00 050 1	- - 1 қаңтар мен ақпанның соңы аралығында	10%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,053 евро	50%	5,0%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,027 евро
0707 00 050 2	- - 1 наурыз бен 30 сәуір аралығында	15%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,08 евро	25%	11,3%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,06 евро
0707 00 050 3	- - 1 мамыр мен 15 мамыр аралығында	15%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,08 евро	25%	11,3%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,06 евро
0707 00 050 4	- - 16 мамыр мен 30 қыркүйек аралығында	15%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,08 евро	25%	11,3%,бірақ 1 кг үшін кемінде 0,06 евро
0707 00 050 5	- - 1 қазан мен 31 қазан аралығында	15%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,08 евро	25%	11,3%,бірақ 1 кг үшін кемінде 0,06 евро
0707 00 050 6	- - 1 қараша мен 10 қараша аралығында	10%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,053 евро	50%	5,0%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,027 евро
0707 00 050 9	- - 11 қараша мен 31 желтоқсан аралығында	10%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,053 евро	50%	5,0%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,027 евро
0709 30 000 0	- баялдылар (бадридждандар)	10,0%	75%	2,5%

0709 40 000 0	- тамырлы балдыркөктен басқа, өзге де балдыркөк	12,0%	100%	0,0%
0709 60 100 1	-- 1 сәуір мен 30 қыркүйек аралығында	10,0%	50%	5,0%
0709 60 990 0	--- өзгелері	12,0%	50%	6,0%
0709 93 100 0	--- кәділер	10,0%	50%	5,0%
0709 93 900 0	--- өзгелері	10,0%	50%	5,0%
0709 99 100 0	--- латук салатынан (<i>Lactuca sativa</i>) лоне пашыратқыдан (<i>Cichorium spp.</i>) басқа салаттық көкөністер	10,0%	100%	0,0%
0709 99 900 0	--- өзгелері	10,0%	65%	3,5%
0802 51 000 0	-- қабығында	5,0%	100%	0,0%
0802 52 000 0	-- қабығынан аршылған	5,0%	100%	0,0%
0804 10 000 0	- құрмалар	5,0%	100%	0,0%
0804 20 100 0	-- жаңа піскен	5,0%	25%	3,8%
0804 20 900 0	-- кептірілген	5,0%	50%	2,5%
0805 10 200 0	-- тәтті апельсиндер, жаңа піскен	5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,017 евро	100%	0,0%
0805 10 800 0	-- өзгелері	5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,017 евро	100%	0,0%
0805 29 000 0	-- өзгелері	5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,015 евро	100%	0,0%
0805 50 100 0	-- лимондар (<i>Citrus limon</i> , <i>Citrus limonum</i>)	5%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,015 евро	100%	0,0%
0805 50 900 0	-- лаймдар (<i>Citrus aurantifolia</i> , <i>Citrus latifolia</i>)	5,0%	100%	0,0%
0806 10 100 0	-- асханалық сұрыптары	5,0%	50%	2,5%
0806 10 900 0	-- өзгесі	5,0%	50%	2,5%
0806 20 100 0	-- қара мейіз	5,0%	100%	0,0%
0806 20 300 0	-- сұлтана	5,0%	100%	0,0%
0806 20 900 0	-- өзгесі	5,0%	100%	0,0%
0807 19 000 0	-- өзгелері	5,0%	25%	3,8%
0808 10 800 1	--- 1 қаңтар мен 31 наурыз аралығында	1 кг үшін 0,036 евро	40%	1 кг үшін 0,022 евро
0808 10 800 2	--- 1 сәуір мен 30 маусым аралығында	1 кг үшін 0,031 евро	40%	1 кг үшін 0,019 евро
0808 10 800 3	--- 1 шілде мен 31 шілде аралығында	1 кг үшін 0,036 евро	25%	1 кг үшін 0,027 евро
0808 10 800 6	---- өзгелері	1 кг үшін 0,068 евро	25%	1 кг үшін 0,051 евро
0808 10 800 8	---- өзгелері	1 кг үшін 0,054 евро	25%	1 кг 0,041 евро
0810 50 000 0	- киви	0,0%	0%	0,0%
0810 90 750 0	-- өзгелері	5,0%	50%	2,5%

0813 40 950 0	-- өзгелері	5,0%	25%	3,8%
1704 10 100 0	-- құрамында 60 мас. % - дан кем сахароза (сахароза сияқты көрінетін инвертті қантты қоса алғанда) бар	10%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,6 евро	100%	0,0%
1806 31 000 0	-- ішінде салмасы бар	1 кг үшін 0,2 евро	100%	0,0%
1806 32 900 0	--- өзгелері	1 кг үшін 0,2 евро	100%	0,0%
1806 90 190 0	---- өзгелері	1 кг үшін 0,28 евро	100%	0,0%
1806 90 390 0	---- ішінде салмасы жоқ	1 кг үшін 0,28 евро	100%	0,0%
1806 90 500 2	--- тоффи, карамельдер және өзге де ұқсас тәттілер	1 кг үшін 0,28 евро	100%	0,0%
1806 90 600 0	-- құрамында какао бар пасталар	1 кг үшін 0,28 евро кг	100%	0,0%
1806 90 900 0	-- өзгелері	10,0%	100%	0,0%
1905 31 990 0	----- өзгелері	12%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,1 евро	100%	0,0%
1905 32 050 0	--- құрамындағы ылғал 10 мас.% астам	11%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,11 евро	100%	0,0%
1905 32 110 0	--- таза салмағы 85 г аспайтын бастапқы қаптамаларда	1 кг үшін 0,11 евро	100%	0,0%
1905 32 190 0	----- өзгелері	1 кг үшін 0,11 евро	100%	0,0%
1905 32 990 0	----- өзгелері	1 кг үшін 0,11 евро кг	100%	0,0%
2002 90 190 0	--- таза салмағы 1кг-нан аспайтын бастапқы орамаларда	11%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,055 евро	25%	8,3%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,042 евро
2002 90 310 0	--- таза салмағы 1 кг-нан асатын бастапқы орамаларда	11%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,054 евро	25%	8,3%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,041 евро
2002 90 390 0	--- таза салмағы 1 кг-нан аспайтын бастапқы орамаларда	11%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,054 евро	25%	8,3%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,041 евро
2002 90 910 0	--- таза салмағы 1 кг-нан асатын бастапқы орамаларда	11%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,054 евро	25%	8,3%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,041 евро
2002 90 990 0		11%, бірақ 1 кг үшін	25%	8,3%, бірақ 1 кг үшін

	- - - таза салмағы 1 кг-нан аспайтын бастапқы орамаларда	кемінде 0,054 евро		кемінде 0,041 евро
2007 99 310 0	----- шиеден және қызыл шиеден	10,0%	25%	7,5%
2009 12 000 1	- - - көлемі 0,35 л аспайтын орамаларда, балалар тағамына арналған	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,046 евро	100%	0,0%
2009 12 000 8	---- өзгесі	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,046 евро	100%	0,0%
2009 31 590 9	----- өзгесі	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,046 евро	100%	0,0%
2009 31 990 9	----- өзгелері	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,046 евро	100%	0,0%
2009 61 100 2	- - - - көлемі 0,35 л аспайтын орамаларда, балалар тағамына арналған	12%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,056 евро	50%	6,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,028 евро
2009 61 100 7	----- өзгесі	12%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,056 евро	50%	6,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,028 евро
2009 69 190 0	---- өзгесі	12%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,056 евро	50%	6,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,028 евро
2009 69 510 1	----- таза салмағы 100 кг үшін құны 30 еуродан асатын, сыйымдылығы кемінде 40 кг бөшкелерде, цистерналарда, флекси-танктерде	0,0%	0%	0,0%
2009 69 510 9	----- өзгесі	12%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,056 евро	50%	6,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,028 евро
2009 69 900 0	----- өзгесі	12%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,056 евро	50%	6,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,028 евро
2009 71 200 1	- - - - таза салмағы 100 кг үшін құны 18 еуродан асатын, көлемі 0,35 л аспайтын орамаларда, балалар тағамына арналған	12%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,056 евро	25%	9,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,042 евро
2009 71 200 2	- - - - - концентрацияланған, таза салмағы 100 кг үшін құны 30 еуродан асатын, сыйымдылығы 40 кг аспайтын бөшкелерде, цистерналарда, флекси- танктерде	10,0%	25%	7,5%
2009 71 200 8	---- өзгесі	13%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,06 евро	25%	9,8%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,045 евро

2009 71 990 1	----- концентрацияланған, таза салмағы 100 кг үшін құны 30 еуродан асатын, сыйымдылығы 40 кг аспайтын бөшкелерде, цистерналарда, флекси-танктерде	8%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,04 евро	25%	6,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,03 евро
2009 71 990 9	----- өзгесі	14%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,065 евро	25%	10,5%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,049 евро
2009 79 110 0	----- өзгесі таза салмағы 100 кг үшін құны 22 еуродан аспайтын	12%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,056 евро	25%	9,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,042 евро
2009 79 190 2	----- концентрацияланған, таза салмағы 100 кг үшін құны 30 еуродан асатын, сыйымдылығы 40 кг асатын бөшкелерде, цистерналарда, флекси-танктерде	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,05 евро	25%	7,5%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,038 евро
2009 79 190 3	концентрацияланған, таза салмағы 100 кг үшін құны 30 еуродан асатын, сыйымдылығы 40 кг аспайтын бөшкелерде, цистерналарда, флекси-танктерде	10,0%	25%	7,5%
2009 79 190 8	----- өзгесі	11%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,05 евро	25%	8,3%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,038 евро
2009 79 300 1	----- концентрацияланған, таза салмағы 100 кг үшін құны 30 еуродан асатын, сыйымдылығы кемінде 40 кг бөшкелерде, цистерналарда, флекси-танктерде	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,05 евро	25%	7,5%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,038 евро
2009 79 300 9	----- өзгесі	13%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,06 евро	25%	9,8%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,045 евро
2009 79 910 0	----- құрамында 30 мас.% астам қант қоспалары бар	13%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,06 евро	25%	9,8%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,045 евро
2009 90 190 8	----- өзгелері	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,046 евро	25%	7,5%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,035 евро
2009 90 210 0	----- таза салмағы 100 кг үшін құны 30 еуродан аспайтын	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,046 евро	25%	7,5%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,035 евро
2009 90 290 8	----- өзгелері	13%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,06 евро	25%	9,8%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,045 евро
2009 90 310 0	----- таза салмағы 100 кг үшін құны 18 еуродан аспайтын және құрамында 30 мас.% астам қант қоспалары бар	14%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,065 евро	25%	10,5%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,049 евро

2009 90 390 9	----- өзгелері	14%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,065 евро	25%	10,5%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,049 евро
2009 90 410 7	----- өзгелері	12%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,056 евро	50%	6,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,028 евро
2009 90 510 2	----- көлемі 0,35 л аспайтын орамаларда, балалар тағамына арналған	12%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,056 евро	50%	6,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,028 евро
2009 90 510 7	----- өзгелері	12%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,056 евро	50%	6,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,028 евро
2009 90 730 0	----- құрамында 30 мас.% аспайтын қант қоспалары бар	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,046 евро	50%	5,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,023 евро
2009 90 790 0	----- құрамында қант қоспалары жоқ	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,046 евро	50%	5,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,023 евро
2009 90 940 0	----- өзгелері	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,046 евро	50%	5,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,023 евро
2009 90 980 0	----- өзгелері	10%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,046 евро	50%	5,0%, бірақ 1 л үшін кемінде 0,023 евро
2501 00 100 0	- теңіз суы мен тұз ерітінділері	5,0%	50%	2,5%
2520 20 000 0	- гипстік тұтқыр	5,0%	50%	2,5%
2529 10 000 0	- дала шпаты	5,0%	100%	0,0%
2710 19 110 0	- - - - өзгелері қайта өңдеудің ерекше процестеріне арналған	5,0%	50%	2,5%
2710 19 150 0	- - - - 2710 19 110 0-кіші қосалқы позициясында көрсетілгендерден басқа, процестердегі химиялық түрлену үшін	5,0%	50%	2,5%
2710 19 210 0	- - - - - реактивтік қозғалтқыштарға арналған отын	5,0%	50%	2,5%
2710 19 250 0	----- өзгесі	5,0%	50%	2,5%
2710 19 290 0	----- өзгелері	5,0%	50%	2,5%
2710 19 310 0	----- қайта өңдеудің ерекше процестеріне арналған	5,0%	50%	2,5%
2710 19 350 0	- - - - - 2710 19 310 0-кіші қосалқы позициясында көрсетілгендерден басқа, процестердегі химиялық түрлену үшін	5,0%	50%	2,5%
2710 19 421 0	----- жаздық	5,0%	50%	2,5%

2710 19 422 0	----- қыстық	5,0%	50%	2,5%
2710 19 423 0	----- арктикалық	5,0%	50%	2,5%
2710 19 424 0	----- маусымаралық	5,0%	50%	2,5%
2710 19 425 0	----- өзгесі	5,0%	50%	2,5%
2710 19 426 0	- - - - - жабық тигельдегі жалын температурасы 61°C төмен емес кеме отыны	5,0%	50%	2,5%
2710 19 429 0	----- өзгелері	5,0%	50%	2,5%
2710 19 460 0	----- құрамында 0,05 мас.% астам, бірақ 0,2 мас.% аспайтын күкірт бар	5,0%	50%	2,5%
2710 19 480 0	----- құрамында 0,2 мас.% астам күкірт бар	5,0%	50%	2,5%
2710 19 510 1	----- мазуттар	5,0%	50%	2,5%
2710 19 510 9	----- өзгелері	5,0%	50%	2,5%
2710 19 550 1	----- мазуттар	5,0%	50%	2,5%
2710 19 550 9	----- өзгелері	5,0%	50%	2,5%
2710 19 620 1	----- мазуттар	5,0%	50%	2,5%
2710 19 620 9	----- өзгелері	5,0%	50%	2,50%
2710 19 640 1	----- мазуттар	5,0%	50%	2,5%
2710 19 640 9	----- өзгелері	5,0%	50%	2,5%
2710 19 660 1	----- мазуттар	5,0%	50%	2,5%
2710 19 660 9	----- өзгелері	5,0%	50%	2,50%
2710 19 680 1	----- мазуттар	5,0%	50%	2,5%
2710 19 680 9	----- өзгелері	5,0%	50%	2,5%
2710 19 710 0	- - - - қайта өңдеудің ерекше процестеріне арналған	5,0%	50%	2,5%
2710 19 750 0	- - - - - 2710 19 710 0-кіші қосалқы позициясында көрсетілгендерден басқа, процестердегі химиялық түрлену үшін	5,0%	50%	2,5%
2710 19 820 0	----- мохор майлары, компрессорлық жағармай, турбиналық жағармай	5,0%	50%	2,5%
2710 19 840 0	- - - - - гидравликалық мақсаттарға арналған сұйықтықтар	5,0%	50%	2,5%
2710 19 860 0	----- ашық түсті майлар, вазелин майы	5,0%	50%	2,5%
2710 19 880 0	----- тегершіктерге арналған май және бөсеңдеткіштерге арналған май	5,0%	50%	2,5%
2710 19 920 0	- - - - - металдарды өңдеуге арналған құрамдар, қалыптарға жағуға арналған майлар, коррозияға қарсы майлар	5,0%	50%	2,5%
2710 19 940 0	----- электр оқшаулау майлары	5,0%	50%	2,5%
2710 19 980 0	----- өзге майлау майлары мен өзге де майлар	5,0%	50%	2,5%
2712 20 100 0	- - молекулалық массасы 460 және одан асатын, бірақ 1560 аспайтын синтетикалық парафин	5,0%	20%	4,0%
2712 90 110 0	--- шикі	5,0%	20%	4,0%

2712 90 190 0	--- өзгелері	5,0%	20%	4,0%
2712 90 310 0	---- қайта өңдеудің ерекше процестеріне арналған	5,0%	20%	4,0%
2712 90 330 0	----- 2712 90 310 0-кіші қосалқы позициясында көрсетілгендерден басқа, процестердегі химиялық түрлену үшін	5,0%	20%	4,0%
2712 90 390 0	---- өзгеде мақсаттар үшін	5,0%	20%	4,0%
2712 90 910 0	---- құрамында 24 және одан көп көміртекатомы бар, бірақ 28 көміртек атомынан аспайтын көміртек тізбегінің ұзындығы бар 80 мас.% немесе астам 1-алкендер бар 1-алкендер қоспасы	5,0%	20%	4,0%
2712 90 990 0	---- өзгелері	5,0%	20%	4,00%
2818 20 000 0	- жасанды корундтан ерекшеленетін алюминий оксиді	0,0%	100%	0,0%
3004 20 000 1	--- негізгі әрекет етуші зат ретінде құрамында тек қана: амикацин немесе гентамицин немесе гризеофульвин немесе доксициклин немесе доксорубицин немесе канамицин немесе фузидий қышқылы мен оның натрий тұзы немесе левомецетин (хлорамфеникол) және оның тұздары немесе линкомицин, немесе метадиклин немесе нистатин немесе рифампицин немесе цефазолин немесе цефалексин немесе цефалотин немесе эритромицин негіздемесі бар	4,0%	20%	3,2%
3004 20 000 3	--- негізгі әрекет етуші зат ретінде тек қана эритромицин негіздемесі немесе канамицин сульфаты бар	5,0%	20%	4,0%
3004 20 000 9	--- өзгелері	5,0%	20%	4,0%
3004 90 000 1	--- құрамында йод немесе йодтың қосылыстары бар	5,0%	20%	4,0%
3004 90 000 5	--- құрамында йод немесе йодтың қосылыстары бар	5,0%	20%	4,0%
3208 10 100 0	- - осы топқа 4-ескертпеде көрсетілген ерітінділер	5,0%	100%	0,0%
3208 10 900 0	---- өзгелері	5,0%	100%	0,0%
3208 90 110 0	--- құрамында 48 мас. % немесе одан асатын полимері бар N,N-диметилацеталидтегі ерітінді түріндегі 2,2'-(трет-бутилимино) диэтанолдың және 4,4'-метилендициклогексилдииз оцианаттың полиуретаны	5,0%	100%	0,0%
3208 90 130 0	--- құрамында 48 мас. % немесе одан асатын полимері бар N,N-диметилацетамидтегі ерітінді түріндегі п-крезола мен дивинилбензолдың сополимері	5,0%	100%	0,0%

3208 90 190 1	- - - - 8701-8705- тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын, олардың тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған ⁵⁾	0,0%	100%	0,0%
3208 90 190 9	- - - - өзгелері	5,0%	100%	0,0%
3208 90 910 1	- - - - 8701-8705-тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын, олардың тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған ⁵⁾	0,0%	100%	0,0%
3208 90 910 9	- - - - өзгелері	5,0%	100%	0,0%
3208 90 990 0	- - - химиялық жолмен түрлендірілген табиғи полимерлердің негізінде	5,0%	100%	0,0%
3401 11 000 1	- - - иіс сабын (құрамында дәрілік заттар бар сабынды қоса алғанда)	6,5%, бірақ 1 кг үшін 0,018 еуродан кем емес	100%	0,0%
3401 11 000 9	- - - - өзгелері	6,5%	100%	0,0%
3402 11 100 0	- - - құрамында динатрий алкилі[(бензолсульфонат) оксиді] бар 30 мас.% немесе одан астам, бірақ 50 мас.% аспайтын су ерітіндісі	6,5%	100%	0,0%
3402 11 900 0	- - - - өзгелері	6,5%	100%	0,0%
3402 20 200 0	- - беткі-белсенді құралдар	8,2%	100%	0,0%
3402 20 900 0	- - жуғыш заттар мен тазалағыш құралдар	8,2%	100%	0,0%
3402 90 100 1	- - - құрамында 30 мас. % немесе одан астам, бірақ 60 мас. % аспайтын алкилэтоксисульфат және 5 мас. % немесе одан астам, бірақ 15 мас. % аспайтын алкиламинооксид бар су ерітіндісі	5,0%	100%	0,0%
3402 90 100 8	- - - - өзгелері	8,2%	100%	0,0%
3402 90 900 0	- - жуғыш құралдар мен тазартқыш құралдар	8,2%	100%	0,0%
3506 10 000 0	- желімдер немесе адгезивтер ретінде қолдануға жарамды, желімдер немесе адгезивтер ретінде таза салмағы 1 кг аспайтын бөлшек сауда үшін өлшеніп оралған өнімдер	5,0%	100%	0,0%
3814 00 100 0	- бутилацетат негізінде	5,0%	100%	0,0%
3814 00 900 0	- өзгелері	5,0%	100%	0,0%
3907 30 000 0	- эпоксидтік шайырлар	4,0%	100%	0,0%
3907 50 000 0	- алкидтік шайырлар	4,0%	100%	0,0%
3909 10 000 0	- карбамидтік және тиокарбамидтік шайырлар	6,5%	15%	5,5%
3909 20 000 0	- меламиндік шайырлар	6,5%	15%	5,5%
3909 39 000 0	- - өзгелері	6,5%	15%	5,5%
3909 40 000 0	- фенол-альдегидтік шайырлар	6,5%	15%	5,5%

3911 10 000 0	- мұнайлық, кумарондық, индендік немесе кумарондық-индендік шайырлар мен политерпендер	6,5%	8%	6,0%
3911 90 1100	- - - осы топқа 6 (б)-ескертпеде келтірілген нысандарының біріндегі полиокси-1,4-фениленсульфонил-1,4- фениленокси-1,4-фениленизопропилидин- 1,4-фенилен	6,5%	8%	6,0%
3911 90 130 0	- - - политио-1,4-фенилен	6,5%	8%	6,0%
3911 90 190 0	- - - өзгелері	6,5%	8%	6,0%
3911 90 920 0	- - - құрамында 50 мас. % немесе одан астам полимері бар N,N- диметилацетамидтегі ерітінді түріндегі -крезол мен дивинилбензолдың сополимері; винилтолуолдың және а-метилстериннің сутектендірілген сополимері	6,5%	8%	6,0%
3911 90 990 0	- - - өзгелері	6,5%	8%	6,0%
3917 21 100 0	- - - беткі бөлігі өңделген немесе өңделмеген, ұзындығы көлденең қимасының ең жоғары мөлшерінен асып түсетін, бірақ қандайда бір өзге өңдеуге ұшырамаған жіксіз және тілімделіп кесілген	6,5%	50%	3,3%
3917 21 900 1	- - - - азаматтық әуе кемелеріне арналған орнатылған фитингтері бар ⁵⁾	5,0%	50%	2,5%
3917 21 900 9	- - - - өзгелері	6,5%	50%	3,3%
3917 22 100 0	- - - беткі бөлігі өңделген немесе өңделмеген, ұзындығы көлденең қимасының ең жоғары мөлшерінен асып түсетін, бірақ қандайда бір өзге өңдеуге ұшырамаған жіксіз және тілімделіп кесілген	6,5%	50%	3,3%
3917 22 900 1	- - - - азаматтық әуе кемелеріне арналған фитингтері бар ⁵⁾	5,0%	50%	2,5%
3917 22 900 9	- - - - өзгелері	6,5%	50%	3,3%
3917 23 100 1	- - - - 8701 - 8705- тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын, олардың тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған ⁵⁾	0,0%	100%	0,0%
3917 23 100 9	- - - - өзгелері	6,5%	50%	3,3%
3917 23 900 1	- - - - азаматтық әуе кемелеріне арналған орнатылған фитингтері бар ⁵⁾	5,0%	50%	2,5%
3917 23 900 9	- - - - өзгелері	6,5%	50%	3,3%
3917 29 000 1	- - - азаматтық әуе кемелеріне арналған ⁵⁾	0,0%	100%	0,0%
3917 29 000 9	- - - - өзгелері	6,5%	50%	3,3%
3917 31 000 1	- - - - 8701 - 8705- тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын, олардың тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған ⁵⁾	0,0%	100%	0,0%

3917 31 000 2	- - - - азаматтық әуе кемелеріне арналған орнатылған фитингтері бар ⁵⁾	5,0%	50%	2,5%
3917 31 000 8	- - - өзгелері	6,5%	50%	3,3%
3917 39 000 1	- - - беткі бөлігі өңделген немесе өңделмеген, ұзындығы көлденең қимасының ең жоғары мөлшерінен асып түсетін, бірақ қандайда бір өзге өңдеуге ұшырамаған жіксіз және тілімделіп кесілген	6,5%	20%	5,2%
3917 39 000 2	- - - - авиациялық қозғалтқыштарды жасау үшін ⁵⁾	0,0%	100%	0,0%
3917 39 000 3	- - - - азаматтық әуе кемелеріне арналған орнатылған фитингтері бар ⁵⁾	5,0%	20%	4,0%
3917 39 000 8	- - - - өзгелері	6,5%	50%	3,3%
3919 90 000 0	- өзгелері	6,5%	43%	3,7%
3920 10 230 0	- - - - - жартылай өткізгіштер немесе баспа схемалары өндірісінде қолданылатын фоторезист пленкасын алуға арналған қалыңдығы 20 мкм немесе одан артық, бірақ 40 мкм аспайтын полиэтилен	6,5%	50%	3,3%
3920 10 240 0	- - - - - созылатын пленка	6,5%	50%	3,3%
3920 10 250 0	- - - - - өзгелері	6,5%	50%	3,3%
3920 10 280 0	- - - - - 0,94 немесе одан астам	6,5%	50%	3,3%
3920 10 400 0	- - - өзгелері	6,5%	50%	3,3%
3920 10 810 0	- - - құрамында ылғалдатушы агент ретінде суда ерітілген поливинилдік спирті бар, мөлшері 15%-дан аспайтын целлюлоза талшықтарымен араластырылған немесе араластырылмаған, бір-бірімен байланысы жоқ жіңішке тармақталған, полиэтилен фибрилдарынан алынған ылғалды парақтар түріндегі синтетикалық қағаз массасы	6,5%	50%	3,3%
3920 10 890 0	- - - өзгелері	6,5%	100%	0,0%
3920 20 210 1	- - - - электр конденсаторларының өндірісіне арналған пленка ⁵⁾	0,0%	100%	0,0%
3921 90 100 0	- - - күрделі полиэфирлерден жасалған	6,5%	100%	0,0%
3921 90 300 0	- - - фенолдық-альдегидтік пайырлардан жасалған	6,5%	100%	0,0%
3921 90 410 0	- - - - - бір немесе екі жағынан да декорацияланған беті бар жоғары қысымды қатпарлы	6,5%	100%	0,0%
3921 90 430 0	- - - - - өзгелері	6,5%	100%	0,0%
3921 90 490 0	- - - - - өзгелері	6,5%	100%	0,0%
3921 90 550 0	- - - өзгелері	6,5%	100%	0,0%
3921 90 600 0	- - полиқосылыс өнімдерінен жасалған	6,5%	100%	0,0%
3921 90 900 0	- - өзгелері	6,5%	100%	0,0%

3922 10 000 0	- ванналар, душтар, суды ағызуға арналған раковиналар және жуынуға арналған раковиналар	9,2%	100%	0,0%
3923 21 000 0	- - этилен полимерлерінен жасалған	9,2%	100%	0,0%
3923 29 100 0	- - - поливинилхлоридтен жасалған	9,2%	46%	5,0%
3923 29 900 0	- - - өзгелері	9,2%	46%	5,0%
3924 10 000 0	- асханалық және асүйлік ыдыс-аяқ	9,2%	35%	6,0%
3924 90 000 1	- - регенерацияланған целлюлозадан жасалған	11,9%	50%	6,0%
3924 90 000 9	- - өзгелері	11,9%	50%	6,0%
3926 90 500 0	- - дренаждық жүйелерге кіреберісте суды сүзуге арналған перфорацияланған сыйымдылықтар және ұқсас бұйымдар	9,2%	35%	6,0%
3926 90 920 0	- - - табақ материалдан жасалған	9,2%	35%	6,0%
3926 90 970 1	- - - - медицина өнеркәсібіне арналған сүзгі элементтер (гемодиализге арналған мембраналарды қоса алғанда)	6,5%	50%	3,3%
3926 90 970 2	- - - - биіктігі кемінде 5 мм, бірақ 8 мм аспайтын, диаметрі кемінде 12 мм, бірақ 15 мм аспайтын, оптикалық өңдеусіз, бір бүйір жағында сфералық қуысы бар 9001 30 000 0 -қосалқы позициясындағы жанаспалы линзаларды жасап шығаруға арналған цилиндрлер	0,0%	100%	0,0%
3926 90 970 3	- - - - 8701-8705- тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын, олардың тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған ⁵⁾	9,2%	46%	5,0%
3926 90 970 4	- - - - мотор отыны ретінде табиғи газды пайдаланатын көлік құралдарына орнатуға арналған 20 МПа немесе одан астам жұмыс қысымына есептелген табиғи газға арналған сыйымдылықтар ⁵⁾	9,2%	100%	0,0%
3926 90 970 5	- - - - - авиациялық қозғалтқыштарды және/немесе азаматтық әуе кемелерін жасауға арналған ⁵⁾	0,0%	100%	0,0%
3926 90 970 6	- - - - - өзгелері	5,0%	100%	0,0%
3926 90 970 9	- - - - өзгелері	9,2%	46%	5,0%
4011 10 000 3	- - отырғызу диаметрі 16 дюймнен аспайтын	14%, бірақ 1 дана үшін кемінде 3,41 евро	50%	7,0%,бірақ 1 дана үшін кемінде 1,705 евро
4011 10 000 9	- - өзгелері	14%, бірақ 1 дана үшін кемінде 3,41 евро	50%	7,0%,бірақ 1 дана үшін кемінде 1,705 евро
5407 69 100 0	- - - ағартылмаған немесе ағартылған	8,0%	100%	0,0%
5407 69 900 0	- - - өзгелері	8,0%	100%	0,0%

5503 20 000 0	- полиэфирлік	5,0%	100%	0,0%
5701 10 100 0	тарақты қыл-қыбырды қоспағанда, құрамында 10 мас.% астам жібек жіптер немесе жібек қалдықтарынан жасалған иірімжіптер бар	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5701 10 900 0	-- өзгелері	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5701 90 100 0	-- тарақты қыл-қыбырды қоспағанда, жібек жіптерден, жібек қалдықтарынан жасалған иірімжіптерден, синтетикалық жіптерден, 5605-тауарлық позицияның иірімжіптерінен немесе құрамында металл жіптер бар тоқыма материалдардан жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5701 90 900 0	- - өзге де текстильдік материалдардан жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро 2	100%	0,0%
5702 10 000 0	- "килим", "сумах", "кормани" кілемдері және қолдан тоқылған ұқсас кілемдер	1 м2 үшін 0,38 евро 2	100%	0,0%
5702 20 000 0	- кокос жаңғағының талшықтарынан жасалған едендік жабындар	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 31 100 0	--- акминстерлік кілемдер	1 м2 үшін 0,38 евро 2	100%	0,0%
5702 31 800 0	--- өзгелері	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 32 100 0	--- акминстерлік кілемдер	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 32 900 0	--- өзгелері	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 39 000 0	- - өзге де тоқыма материалдарынан жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 41 100 0	--- акминстерлік кілемдер	1 м2 үшін 0,38 евро 2	100%	0,0%
5702 41 900 0	--- өзгелері	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 42 100 0	--- акминстерлік кілемдер	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 42 900 0	--- өзгелері	1 м2 үшін 0,25 евро	100%	0,0%
5702 49 000 0	- - - өзге де тоқыма материалдарынан жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 50 100 0	- - жүннен немесе жануарлардың жіңішке қылынан жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 50 310 0	--- полипропиленнен жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 50 390 0	---- өзгелері	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 50 900 0	- - өзге де тоқыма материалдарынан жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро 2	100%	0,0%
5702 91 000 0	- - жүннен немесе жануарлардың жіңішке қылынан жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро 2	100%	0,0%

5702 92 100 0	--- полипропиленнен жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 92 900 0	--- өзгелері	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5702 99 000 0	- - өзге де тоқыма материалдарынан жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 10 000 0	- - жүннен немесе жануарлардың жіңішке қылынан жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 20 120 1	---- барынша үлкен алаңы 0,3 м2	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 20 120 9	---- өзгелері	1 м2 үшін 0,25 евро	100%	0,0%
5703 20 180 0	--- өзгелері	1 м2 үшін 0,25 евро	100%	0,0%
5703 20 920 1	---- барынша үлкен алаңы 0,3 м2	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 20 920 9	--- өзгелері	1 м2 үшін 0,3 евро	100%	0,0%
5703 20 980 0	---- өзгелері	1 м2 үшін 0,3 евро	100%	0,0%
5703 30 120 0	- - - барынша үлкен алаңы 1 м2 тілімше түрінде	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 30 180 0	--- өзгелері	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 30 820 1	- - - - барынша үлкен алаңы 0,3 м2	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 30 820 2	----- басып шығарылған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 30 820 9	---- өзгелері	1 м2 үшін 0,25 евро	100%	0,0%
5703 30 880 1	----- басып шығарылған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 30 880 9	---- өзгелері	1 м2 үшін 0,25 евро 2	100%	0,0%
5703 90 200 1	- - - барынша үлкен алаңы 0,3 м2 тілімше түрінде	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 90 200 9	--- өзгелері	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5703 90 800 0	-- өзгелері	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5704 10 000 0	- барынша үлкен алаңы 0,3 м2 тілімше түрінде	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5704 90 000 0	- өзгелері	1 м2 үшін 0,2 евро	100%	0,0%
5705 00 300 0	- химиялық тоқыма материалдарынан жасалған	1 м2 үшін 0,38 евро	100%	0,0%
5705 00 800 0	- өзге де тоқыма материалдарынан жасалған	10,7 %, бірақ 1 м2 үшін кемінде 0,41 евро	100%	0,0%

6103 39 000 0	- - өзге де тоқыма материалдарынан жасалған	10%, бірақ 1 кг үшін кемінде 1,88 евро	50%	5,0%, бірақ 1 кг үшін кемінде 0,94 евро
6807 10 000 1	- - жабындық немесе қаптайтын материалдар	12,8%	46%	6,5%
6807 10 000 9	--- өзгелері	12,0%	50%	6,0%
6810 19 000 1	--- жабындық; тақта, соның ішінде тротуар тақтасы, өзге де	12,0%	100%	0,0%
6810 19 000 9	--- өзгелері	11,3%	100%	0,0%
6904 10 000 0	- құрылыс кірпіштері	15,0%	50%	7,5%
6907 21 100 0	--- зерленбеген	12,0%	50%	0,0%
6907 21 900 2	- - - - - "шпальтплаттен" үлгісіндегі қосарланған тақта	7,5%	100%	0,0%
6907 21 900 3	----- беткі жағы 90 см2 аспайтын	7,5%	100%	0,0%
6907 21 900 9	----- өзгелері	7,5%	100%	0,0%
6907 22 100 0	--- зерленген	12,0%	50%	0,0%
6907 22 900 2	- - - - - "шпальтплаттен " үлгісіндегі қосарланған тақта	7,5%	100%	0,0%
6907 22 900 3	----- өзгелері	7,5%	100%	0,0%
6907 22 9004	- - - - - "шпальтплаттен " үлгісіндегі қосарланған тақта	7,5%	100%	0,0%
6907 22 900 5	- - - - - - - - - беткі жағы 90 см2 аспайтын	7,5%	100%	0,0%
6907 22 900 9	----- өзгелері	7,5%	100%	0,0%
6907 23 100 0	--- зерленбеген	12,0%	50%	0,0%
6907 23 900 2	- - - - - "шпальтплаттен " үлгісіндегі қосарланған тақта	7,5%	100%	0,0%
6907 23 900 3	----- өзгелері	7,5%	100%	0,0%
6907 23 900 4	- - - - - "шпальтплаттен " үлгісіндегі қосарланған тақта	7,5%	100%	0,0%
6907 23 900 5	----- беткі жағы 90 см2 аспайтын	7,5%	100%	0,0%
6907 23 900 9	----- өзгелері	7,5%	100%	0,0%
6907 30 100 0	--- зерленбеген	12,0%	50%	0,0%
6907 30 900 9	--- өзгелері	7,5%	100%	0,0%
6907 40 100 0	- - зерленбеген	12,0%	50%	0,0%
6907 40 900 2	- - - - - "шпальтплаттен" үлгісіндегі қосарланған тақта	7,5%	100%	0,0%
6907 40 900 3	----- өзгелері	7,5%	100%	0,0%
6907 40 900 4	- - - - - "шпальтплаттен" үлгісіндегі қосарланған тақта	7,5%	100%	0,0%
6907 40 900 5	----- беткі жағы 90 см2 аспайтын	7,5%	100%	0,0%
6907 40 900 9	----- өзгелері	7,5%	100%	0,0%
6910 10 000 0	- фарфордан жасалған	12,5%	100%	0,0%
6911 10 000 0	- асханалық және асүйлік ыдыс-аяқ	13,6%	44%	7,6%

6914 90 000 0	- өзгелері	15,0%	100%	0,0%
7013 22 100 0	- - қол жиынтығы	10,0%	30%	7,0%
7013 22 900 0	- - - механикалық жиынтық	10,0%	30%	7,0%
7013 28 100 0	- - қол жиынтығы	10,0%	100%	0,0%
7013 28 900 0	- - - механикалық жиынтық	11,3%	100%	0,0%
7013 33 110 0	- - - - ойылған немесе өзгеше безендірілген	10,0%	30%	7,0%
7013 33 190 0	- - - - өзгелері	10,0%	30%	7,0%
7013 33 910 0	- - - - ойылған немесе өзгеше безендірілген	10,0%	30%	7,0%
7013 33 990 0	- - - - өзгелері	10,0%	30%	7,0%
7013 37 100 0	- - - - қатайтылған шыныдан жасалған	10,0%	30%	7,0%
7013 37 510 0	- - - - ойылған немесе өзгеше безендірілген	10,0%	30%	7,0%
7013 37 590 0	- - - - өзгелері	10,0%	30%	7,0%
7013 37 910 0	- - - - - ойып жасалған немесе өзгеше безендірілген	10,0%	30%	7,0%
7013 37 990 0	- - - - өзгелері	10,0%	30%	7,0%
7013 41 100 0	- - - - қол жиынтығы	10,0%	30%	7,0%
7013 41 900 0	- - - механикалық жиынтық	10,0%	30%	7,0%
7013 42 000 0	- - 0 °С бастап 300 °С дейінгі температуралар аралығында К-ға 5 x 10-6 аспайтын сызықтық кеңею коэффициент бар шыныдан жасалған	10,0%	30%	7,0%
7013 49 100 0	- - - қатайтылған шыныдан жасалған	10,0%	100%	0,0%
7013 49 910 0	- - - - қол жиынтығы	11,3%	100%	0,0%
7013 49 990 0	- - - - механикалық жиынтық	10,0%	100%	0,0%
7013 91 100 0	- - - - қол жиынтығы	8,5%	29%	6,0%
7013 91 900 0	- - - - механикалық жиынтық	8,5%	29%	6,0%
7013 99 000 0	- - - - өзгелері	11,3%	100%	0,0%
7113 11 000 0	- - гальваникалық қаптамасы бар немесе жоқ, басқа да бағалы металдар жалатылған немесе жалатылмаған күмістен жасалған	12,0%	0%	12,0%
7113 19 000 0	- - гальваникалық жабыны бар немесе жоқ, бағалы металдар жалатылған немесе жалатылмаған өзге де бағалы металдардан жасалған	14,0%	100%	0,0%
7113 20 000 0	- бағалы металдар жалатылған бағалы емес металдардан жасалған	10,0%	100%	0,0%
7114 11 000 0	- - гальваникалық жабыны бар немесе жоқ, басқа да бағалы металдар жалатылған немесе жалатылмаған күмістен жасалған	16,0%	0%	16,0%
7114 19 000 0	- - гальваникалық жабыны бар немесе жоқ, бағалы металдармен жалатылған немесе жалатылмаған өзге де бағалы металдардан жасалған	12,8%	0%	12,8%
7114 20 000 0	- бағалы металдар жалатылған бағалы емес металдардан жасалған	18,0%	0%	18,0%

7115 10 000 0	- сымды тор немесе платинадан жасалған торша түріндегі катализаторлар	16,0%	0%	16,0%
7115 90 000 0	- өзгелері	16,0%	0%	16,0%
7303 00 100 0	- қысыммен жұмыс істейтін жүйелерде пайдаланылатын түтіктер мен түтікшелер	15,0%	50%	7,5%
7303 00 900 0	- өзгелері	15,0%	50%	7,5%
7305 11 000 1	- - - сыртқы диаметрі 530 мм және одан астам, жарылысқа уақытша кедергісі бар (төзімділік шегі) 565 МПа (57,6 кгс/мм ² сәйкес келетін) және одан астам 1) болаттан жасалған	5,0%	20%	4,0%
7305 11 000 2	- - - сыртқы диаметрі 530 мм және одан астам, жарылысқа уақытша кедергісі бар (төзімділік шегі) 530 МПа (54 кгс/мм ² сәйкес келетін) және одан астам және сынау температурасы - 34 °С және төмен кездегі металдың соқпа тұтқырлығы 2,5 кгс /см ² және одан астам болаттан жасалған ¹⁾	5,0%	20%	4,0%
7305 11 000 3	- - - сыртқы диаметрі 530 мм және одан астам, күкіртті сутегі (H ₂ S) ¹ бар ортадағы жұмысқа арналған, ақшытығының шегі 290 МПа (29,6 кгс/мм ² сәйкес келетін) және одан астам болаттан жасалған ¹⁾	5,0%	20%	4,0%
7305 11 000 8	- - - өзгелері	7,5%	20%	6,0%
7305 12 000 0	- - өзге де дәнекерленген тікжіктілер	10,0%	50%	5,0%
7306 90 000 1	- - 8701 - 8705-тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын, олардың тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған ⁵⁾	5,0%	20%	4,0%
7306 90 000 9	- - өзгелері	7,5%	47%	4,0%
7308 40 000 1	- - шахта бекітпесі	10,0%	50%	5,0%
7308 40 000 9	- - өзгелері	7,5%	50%	3,8%
7308 90 510 0	- - - оқшауланғыш толтырғышы бар гофрленген (қырлы) табактан жасалған екі қабырғадан тұратын панельдер	7,5%	50%	3,8%
7308 90 590 0	- - - өзгелері	6,0%	50%	3,0%
7308 90 980 1	- - - су ағытқылар, шлюздер, шлюз қақпалары, дебаркадерлер, стационарлық доктар және теңіз және кеме қатынасы құрылысжайларға арналған басқа да конструкциялары	10,0%	50%	5,0%
7308 90 980 9	- - - өзгелері	6,0%	50%	3,0%
7309 00 100 0	- газдарға арналған (сығылған немесе сұйытылған газдан басқа)	15,0%	50%	7,5%
7309 00 3000	- - қаптамасы немесе жылу оқшаулағышы бар	10,0%	50%	5,0%
7309 00 510 0	- - - 100 000 л астам	10,0%	50%	5,0%

7309 00 590 0	- - - 100 000 л аспайтын	10,0%	50%	5,0%
7309 00 900 0	- қатты заттарға арналған	10,0%	50%	5,0%
7311 00 110 0	- - - 20 л кем	15,0%	50%	7,5%
7311 00 130 0	- - - 20 л немесе одан астам, бірақ 50 л аспайтын	15,0%	50%	7,5%
7311 00 190 0	- - - 50 л астам	15,0%	50%	7,5%
7311 00 300 0	- - өзгелері	15,0%	50%	7,5%
7311 00 910 0	- - 1000 л кем	15,0%	50%	7,5%
7311 00 990 0	- - 1000 л немесе одан астам	15,0%	50%	7,5%
7321 11 100 0	- - - бұқтыру пеші, бөлек бұқтыру пештерін қоса алғанда	10,0%	10%	9,0%
7321 11 900 0	- - - өзгелері	12,0%	10%	10,8%
7321 81 000 0	- - газбен ғана немесе газ және басқа да отын түрлерімен жұмыс істейтін	15,0%	10%	13,5%
7325 99 100 0	- - - соғылған шойыннан жасалған	13,0%	50%	6,5%
7325 99 900 9	- - - - өзгелері	13,0%	50%	6,5%
7326 20 000 1	- - шағын торлар мен вольерлер	13,0%	50%	6,5%
7326 20 000 2	- - сым себеттер	13,0%	50%	6,5%
7326 20 000 3	- - - азаматтық әуе кемелеріне арналған ⁵⁾	5,0%	50%	2,5%
7326 20 000 9	- - - өзгелері	10,0%	50%	5,0%
7326 90 300 0	- - сатылар мен ұзын жима сатылар	10,0%	50%	5,0%
7326 90 400 0	- - тауарларды жылжытуға арналған түптамдар мен ұқсас платформалар	10,0%	50%	5,0%
7326 90 500 0	- - жіп-арқандарға, түтікшелерге және ұқсас бұйымдарға арналған барабандар	10,0%	50%	5,0%
7326 90 600 0	- - құрылыс индустриясында пайдаланылатын механикалық емес желдеткіштер, науалар, ілмектер мен ұқсас бұйымдар	10,0%	50%	5,0%
7326 90 920 2	- - - - - табакеркалар, портсигарлар, опа салғыштар, косметикаға арналған қорапшалар мен ұқсас қалта бұйымдары	10,0%	50%	5,0%
7326 90 920 3	- - - - - дренаждық жүйелерге кіреберісте суды сүзу үшін пайдаланылатын перфорацияланған жақтаулар мен табақтан жасалған ұқсас бұйымдар	10,0%	50%	5,0%
7326 90 920 9	- - - - - өзгелері	9,0%	50%	4,5%
7326 90 940 9	- - - - өзгелері	10,0%	50%	5,0%
7326 90 960 0	- - - пісірілген	10,0%	50%	5,0%
7326 90 980 1	- - - - 8701 - 8705-тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын, олардың тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған ⁵⁾	5,0%	50%	2,5%
7326 90 980 4		10,0%		5,0%

	----- табакеркалар, портсигарлар, опа салғыштар, косметикаға арналған қорапшалар мен ұқсас қалта бұйымдары		50%	
7326 90 980 5	----- дренаждық жүйелерге кіреберісте суды сүзу үшін пайдаланылатын перфорацияланған жақтаулар мен табақтан жасалған ұқсас бұйымдар	10,0%	50%	5,0%
7326 90 980 7	----- өзгелері	7,5%	50%	3,8%
7408 11 000 0	-- көлденең қимасының ең үлкен мөлшері 6 мм астам	5,0%	50%	2,5%
7408 19 100 0	--- көлденең қимасының ең үлкен мөлшері 0,5 мм астам	5,0%	50%	2,5%
7408 19 900 0	--- көлденең қимасының ең үлкен мөлшері 0,5 мм аспайтын	5,0%	50%	2,5%
8402 90 000 1	- - кеме жабдығына арналған бу қазандықтары мен қатты қыздырылған су қазандықтары ³⁾	0,0%	100%	0,0%
8402 90 000 9	----- өзгелері	7,5%	100%	0,0%
8411 99 001 1	----- азаматтық әуе кемелеріне арналған ⁵⁾	5,0%	100%	0,0%
8411 99 001 9	----- өзгелері	5,0%	100%	0,0%
8411 99 009 1	----- азаматтық әуе кемелеріне арналған ⁵⁾	0,0%	100%	0,0%
8411 99 009 2	- - - - - қуаты 50 000 кВт астам газ турбиналарын жасауға арналған ⁵⁾	5,0%	100%	0,0%
8411 99 009 8	----- өзгелері	5,0%	100%	0,0%
8474 20 000 1	- - - жылжымалы уатқыш конусының диаметрі 2200 мм кем емес, бірақ 3000 мм артық емес немесе қабылдау саңылауының ұзындығы 500 мм кем емес, бірақ 1500 мм артық емес және ені 60 мм кем емес, бірақ 300 мм артық емес	5,0%	50%	2,5%
8474 20 000 2	--- өзгелері	0,0%	100%	0,0%
8474 20 000 3	- - ұзындығы 400 мм кем емес, бірақ 2100 мм артық емес және ені 200 мм кем емес, бірақ 1500 мм артық емес қабылдау саңылауы бар өздігінен жүрмейтін жақтық уатқыштар	5,0%	50%	2,5%
8474 20 000 5	- - барабанның ішкі диаметрі 2 м кем болмайтын, бірақ қаптама мен құрышты табақтарды есепке алмағанда 3,6 м аспайтын өздігімен жүрмейтін барабанды ұсатқыштар	5,0%	50%	2,5%
8474 20 000 9	-- өзгелері	0,0%	100%	0,0%
8474 32 000 0	- - минералды заттарды битуммен араластыруға арналған машиналар	0,0%	100%	0,0%
8481 80 110 0	--- араластырғыш арматура	7,0%	50%	3,5%
8481 80 190 0	--- өзгелері	7,0%	50%	3,5%
8481 803 10 0	--- термостатикалық арматура	10,0%	50%	5,0%

8481 80 390 0	--- өзгесі	10,0%	50%	5,0%
8481 80 400 0	- - пневматикалық шиналар мен камераларға арналған арматура	9,0%	50%	4,5%
8481 80 510 0	---- температураны реттегіштер	10,0%	50%	5,0%
8481 80 591 0	---- қысымды реттегіштер	0,0%	100%	0,0%
8481 80 599 0	----- өзгесі	9,0%	50%	4,5%
8481 80 610 0	----- құйма шойыннан жасалған	10,0%	50%	5,0%
8481 80 631 0	----- күкіртті сутегі (H ₂ S) ² бар ортада айналадағы ауаның температурасы -40 °C және одан төмен, қысымы 16 Па және одан жоғары болған кезде жұмыс істеуге арналған ²)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 632 0	----- айналадағы ауаның температурасы -55 °C және одан төмен, қысымы 80 Па және одан жоғары болған кезде жұмыс істеуге арналған ²)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 639 0	----- өзгелері	7,5%	50%	3,8%
8481 80 690 0	----- өзгелері	9,0%	100%	0,0%
8481 80 710 0	----- құйма шойыннан жасалған	9,0%	100%	0,0%
8481 80 731 0	----- күкіртті сутегі (H ₂ S) ² бар ортада айналадағы ауаның температурасы -40 °C және одан төмен, қысымы 16 Па және одан жоғары болған кезде жұмыс істеуге арналған ²)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 732 0	----- айналадағы ауаның температурасы -55 °C және одан төмен, қысымы 80 Па және одан жоғары болған кезде жұмыс істеуге арналған ²)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 739 1	- - - - - 8701 - 8705 - тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын, олардың тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған ⁵)	5,0%	100%	0,0%
8481 80 739 9	----- өзгелері	7,5%	100%	0,0%
8481 80 790 0	---- өзгелері	10,0%	100%	0,0%
8481 80 811 0	----- күкіртті сутегі (H ₂ S) бар ортада айналадағы ауаның температурасы -40 °C және одан төмен, қысымы 16 Па және одан жоғары болған кезде жұмыс істеуге арналған ⁵)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 812 0	----- айналадағы ауаның температурасы -55 °C және одан төмен, қысымы 80 Па және одан жоғары болған кезде жұмыс істеуге арналған ²)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 819 1	----- азаматтық әуе кемелеріне арналған ⁵)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 819 9	----- өзгелері	9,0%	100%	0,0%

8481 80 850 1	----- күкіртті сутегі (H ₂ S) ² бар ортада айналадағы ауаның температурасы -40 °С және одан төмен, қысымы 16 Па және одан жоғары болған кезде жұмыс істеуге арналған ²)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 850 2	----- айналадағы ауаның температурасы -55 °С және одан төмен, қысымы 80 Па және одан жоғары болған кезде жұмыс істеуге арналған ²)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 850 7	----- азаматтық әуе кемелеріне арналған ⁵)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 850 8	----- өзгелері	10,0%	100%	0,0%
8481 80 870 0	----- мембраналы арматура	10,0%	100%	0,0%
8481 80 990 2	----- авиациялық қозғалтқыштарды және/немесе азаматтық әуе кемелерін шығару үшін ⁵)	0,0%	100%	0,0%
8481 80 990 7	----- өзгесі	7,0%	50%	3,5%
8516 10 110 0	-- ағынды су жылытқыштар	10,0%	50%	5,0%
8516 10 800 0	----- өзгелері	10,0%	50%	5,0%
8544 11 100 0	--- лакталған және эмальдалған	10,0%	20%	8,0%
8544 11 900 0	--- өзгелері	10,0%	20%	8,0%
8544 49 910 1	----- 80 В аспайтын кернеуге арналған	12,5%	20%	10,0%
8544 49 910 8	----- өзгелері	10,0%	20%	8,0%
8544 49 930 1	----- 8701-8705-тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын, олардың тараптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған ⁵)	10,0%	20%	8,0%
8544 49 930 9	----- өзгелері	12,5%	20%	10,0%
8544 49 950 9	----- өзгелері	10,0%	20%	8,0%
8544 49 990 0	----- 1000 В кернеуге арналған	10,0%	20%	8,0%
8544 60 100 0	-- мыс өткізгіштері бар	10,0%	20%	8,0%
8544 60 900 1	----- 8701-8705- тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын, олардың тараптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған ⁵)	10,0%	20%	8,0%
8544 60 900 9	--- өзгелері	12,0%	20%	9,6%
8708 29 100 0	--- өндірістік құрастыруға арналған: 8701 10-қосалқы позицияда көрсетілген бір білікті тракторларды; 8703- тауарлық позицияның көлік құралдары; қысымнан жалын шығаратын іштен жану (дизельмен немесе жартылай дизельмен) және қозғалтқыш цилиндрлерінің жұмыс көлемі 2500 см ³ аспайтын піспекті қозғалтқышы немесе ұшқынды тұтанатын іштен жану және қозғалтқыш цилиндрлерінің жұмыс көлемі 2800 см ³ аспайтын піспекті қозғалтқышы бар	0,0%		0,0%

	8704-тауарлық позицияның көлік құралдары ; 8705 ⁵ -тауарлық позицияның көлік құралдары)		100%	
8708 29 900 1	- - - - 8708 29 100 0-кіші қосалқы позициясында аталған моторлы көлік құралдарынан басқа, 8701-8705-тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған; 8701-8705 ⁵ - тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарының тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған)	0,0%	100%	0,0%
8708 29 900 9	----- өзгелері	5,0%	100%	0,0%
8708 91 200 1	----- радиаторлар ⁵)	0,0%	100%	0,0%
8708 91 200 9	----- бөліктері ⁵)	5,0%	100%	0,0%
8708 91 350 1	- - - - - 8708 91 200-кіші қосалқы позициясында аталған моторлы көлік құралдарынан басқа, 8701- 8705-тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған; 8701-8705 ⁵ - тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарының тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған)	0,0%	100%	0,0%
8708 91 350 9	----- өзгелері	5,0%	100%	0,0%
8708 91 910 1	- - - - - 8708 91 200-кіші қосалқы позициясында аталған моторлы көлік құралдарынан басқа, 8701- 8705-тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған; 8701-8705 ⁵ -тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарының тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған)	0,0%	100%	0,0%
8708 91 910 9	----- өзгелері	5,0%	100%	0,0%
8708 91 990 1	- - - - - 8708 91 200-кіші қосалқы позициясында аталған моторлы көлік құралдарынан басқа, 8701- 8705-тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған; 8701-8705 ⁵ -тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарының тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған)	0,0%	100%	0,0%
8708 91 990 9	----- өзгелері	5,0%	100%	0,0%
	- - - өндірістік құрастыруға арналған: 8701 10-қосалқы позицияда көрсетілген бір білікті тракторларды; 8703-тауарлық позицияның көлік құралдары; қысымнан жалын шығаратын іштен жану (дизельмен немесе жартылай дизельмен) және			

8708 99 100 0	қозғалтқыш цилиндрлерінің жұмыс көлемі 2500 см3 аспайтын піспекті қозғалтқышы немесе ұшқынды тұтанатын іштен жану және қозғалтқыш цилиндрлерінің жұмыс көлемі 2800 см3 аспайтын піспекті қозғалтқышы бар 8704-тауарлық позицияның көлік құралдары; 8705 ⁵ -тауарлық позицияның көлік құралдары)	0,0%	100%	0,0%
8708 99 930 1	- - - 8708 99 100 0-кіші қосалқы позициясында аталған моторлы көлік құралдарынан басқа, 8701-8705-тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған; 8701-8705 ⁵ - тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарының тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған)	0,0%	100%	0,0%
8708 99 930 9	----- өзгелері	5,0%	100%	0,0%
8708 99 970 1	- - - - 8708 99 100 0-кіші қосалқы позициясында аталған моторлы көлік құралдарынан басқа, 8701- 8705-тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған; 8701-8705 ⁵ - тауарлық позициялардың моторлы көлік құралдарының тораптары мен агрегаттарын өнеркәсіптік құрастыруға арналған)	0,0%	100%	0,0%
8708 99 970 9	---- өзгелері	5,0%	100%	0,0%
8716 40 000 0	- тіркемелер және өзге де жартылай тіркемелер	10,0%	100%	0,0%

**ИРАН И.Р.
ТАРИФТІК
МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ**

Номенклатура коды	Сипаттамасы	2017 жылғы жағдай бойынша БҚР-дың қолданылатын мөлшерлемесі	Төмендету	Келісілген байланыстыру деңгейі
02011010	--- сиыр еті	26%	61,5%	10,0%
02011090	--- өзгелері	26%	61,5%	10,0%
02012010	--- сан еті	26%	61,5%	10,0%
02012020	--- жоғары сапалы сиыр еті	26%	61,5%	10,0%
02012030	--- қол еті	26%	61,5%	10,0%
02012090	--- өзгелері	26%	61,5%	10,0%
02013010	--- сан еті	26%	61,5%	10,0%
02013020	--- жоғары сапалы сиыр еті	26%	61,5%	10,0%
02013030	--- қол еті	26%	61,5%	10,0%

02013090	--- өзгелері	26%	61,5%	10,0%
02021010	--- сиыр еті	26%	61,5%	10,0%
02021090	--- өзгелері	26%	61,5%	10,0%
02022010	--- сан еті	26%	61,5%	10,0%
02022020	--- жоғары сапалы сиыр еті	26%	61,5%	10,0%
02022030	--- қол еті	26%	61,5%	10,0%
02022090	--- өзгелері	26%	61,5%	10,0%
02023010	--- сан еті	26%	61,5%	10,0%
02023020	--- жоғары сапалы сиыр еті	26%	61,5%	10,0%
02023030	--- қол еті	26%	61,5%	10,0%
02023090	--- өзгелері	26%	61,5%	10,0%
02041000	- қозылардың ұпасы және жартылай ұпасы, жас немесе мұздатылған	5%	0,0%	5,0%
02042100	- - ұша және жартылай ұша	5%	0,0%	5,0%
02042200	- - сүйегі сылынбаған өзге де шабылған ет	5%	0,0%	5,0%
02042300	- - сүйегі сылынған ет	5%	0,0%	5,0%
02043000	- қозылардың ұпасы және жартылай ұпасы, тоңазытылған	5%	0,0%	5,0%
02044100	- - ұша және жартылай ұша	5%	0,0%	5,0%
02044200	- - сүйегі сылынбаған өзге де шабылған ет	5%	0,0%	5,0%
02044300	- - сүйегі сылынған ет	5%	0,0%	5,0%
02045000	- ешкі еті	5%	0,0%	5,0%
03021100	- - бақтақ (<i>Salmo trutta</i> , <i>Oncorhynchus mykiss</i> , <i>Oncorhynchus clarki</i> , <i>Oncorhynchus aguabonita</i> , <i>Oncorhynchus gilae</i> , <i>Oncorhynchus apache</i> және <i>Oncorhynchus chrysogaster</i>)	40%	0,0%	40,0%
03024100	- - майшабақ (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>)	5%	0,0%	5,0%
03031300	- - атлант арқан балығы (<i>Salmo salar</i>) мен дунай арқан балығы (<i>Hucho hucho</i>)	5%	0,0%	5,0%
03031900	- - өзгелері	32%	0,0%	32,0%
03035100	- - майшабақ (<i>Clupea harengus</i> , <i>Clupea pallasii</i>)	5%	0,0%	5,0%
04051010	- - - 500 гр аспайтын орамалардағы сары май	55%	27,3%	40,0%
04051020	- - - 500 гр асатын орамалардағы сары май	5%	20,0%	4,0%
04090000	Табиғи бал	55%	0%	55,0%
07081000	- асбұршақ (<i>Pisum sativum</i>)	55%	36%	35,0%
07082000	- үрмебұршақ (<i>Vigna spp.</i> , <i>Phaseolus spp.</i>)	55%	36%	35,0%
07131000	- асбұршақ (<i>Pisum sativum</i>)	55%	55%	25,0%
07132010	- - - үрмебұршақ	15%	67%	5,0%
07132090	- - - өзгелері	5%	0,0%	5,0%

07133200	- - ұсақ қызыл үрмебұршақ (адзуктар) (Phaseolus немесе Vigna angularis)	5%	0,0%	5,0%
07133310	- - - қарапайым үрмебұршақ	5%	0,0%	5,0%
07134000	- жасымық	5%	0,0%	5,0%
07139000	- - - өзгелері	55%	36%	35,0%
09021000	- көк шай (ферменттелмеген), нетто массасы 3 кг аспайтын бастапқы орамаларда	20%	40%	12,0%
09022000	- өзге көк шай (ферменттелмеген)	20%	40%	12,0%
09023010	- - - шай пакеттері	55%	45%	30,0%
09023090	- - - өзгелері	20%	40%	12,0%
09024010	- өзге қара шай (ферменттелген) және ішінара ферменттелген	20%	40%	12,0%
09024090	- - - өзгелері	20%	40%	12,0%
10031000	- тұқымдық	5(а 10(б 20 сәуір - 20 тамыз)	0,0%	5(а 10(б 20 сәуір - 20 тамыз)
10039000	- өзгелері	5(а 10(б 20 сәуір - 20 тамыз)	0,0%	5(а 10(б 20 сәуір - 20 тамыз)
10051000	- тұқымдық	5(а 10(б 23 қыркүйек - 20 қаңтар)	0,0%	5(а 10(б 23 қыркүйек - 20 қаңтар)
10059010	- - - азықтық жүгері	5(а 10(б 23 қыркүйек - 20 қаңтар)	0,0%	5(а 10(б 23 қыркүйек - 20 қаңтар)
10059090	- - - өзгелері	5(а 10(б 23 қыркүйек - 20 қаңтар)	0,0%	5(а 10(б 23 қыркүйек - 20 қаңтар)
10063000	- жартылай ақталған немесе толық ақталған, жылтыратылған немесе жылтыратылмаған, жалтыратылған немесе жалтыратылмаған күріш	26%	42%	15% * (тыйым : 23 пілде - 23 қазан)
10081000	Қарақұмық	10%	40%	6,0%
12019000	- өзгелері	10%	0,0%	10,0%
12040000	Үгітілген немесе үгітілмеген зығыр тұқымдары	5%	0,0%	5,0%
12051000	- эрук қышқылының құрамдылығы төмен болатын рапстың немесе кользаның тұқымдары	10%	0,0%	10,0%
12059000	- - - өзгелері	10%	0,0%	10,0%
12060010	Үгітілген немесе үгітілмеген күнбағыс тұқымдары	10%	0,0%	10,0%
12060090	- - - өзгелері	10%	0,0%	10,0%
12119099	- - - өзгелері	5%	0,0%	5,0%
15071000	- гидратациямен тазартылмаған немесе тазартылған шикі май	20%	50,0%	10,0%
15121100	- - шикі май	20%	50,0%	10,0%

15141100	- - шикі май	20%	50,0%	10,0%
17041000	- қантпен көмкерілген немесе көмкерілмеген сағыз	55%	82%	10,0%
17049000	- өзгелері	55%	74,5%	14,0%
18062000	- брикеттердегі, салмағы 2 кг астам пластинкалардағы немесе плиткалардағы, немесе сұйық, пастатәрізді, ұнтақтәрізді, түйіршіктелген немесе басқа да ұқсас түрдегі контейнерлердегі немесе салмағы 2 кг астам бастапқы орамалардағы дайын, өзге де өнімдер	32%	56,3%	14,0%
18063100	- - салмасы бар	55%	63,6%	20,0%
18063200	- - салмасыз	55%	63,6%	20,0%
18069000	- өзгелері	55%	63,6%	20,0%
19021900	- - өзгелері	55%	63,6%	20,0%
19023000	- өзге макарон бұйымдары	55%	63,6%	20,0%
19053100	- - құрғақ тәтті печенье	55%	63,6%	20,0%
19053200	- - вафли және вафлилік қабықтар	55%	63,6%	20,0%
19059010	- өзгелері	5%	0,0%	5,0%
21021000	- белсенді ашытқы	5%	0,0%	5,0%
21022000	- белсенді емес ашытқы; өзге де біржасушалы өлі микроағзалар	5%	0,0%	5,0%
21033000	- қышпаның ұнтағы және дайын қыша	5%	0,0%	5,0%
21069085	- өзгелері	40%	75%	10,0%
21069090	- - - өзгелері	10%	0%	10,0%
22011000	- минералды және газдалған сулар	55%	75%	14,0%
22019000	- өзгелері	55%	75%	14,0%
22021000	- қант қоспалары немесе басқа да тәттілендіргіштері немесе дәмдеуіш-иісті заттары бар минералды және газдалған суларды қоса алғанда, сулар	55%	75%	14,0%
22029910	- - - Сұйық тағамдық қоспалар (сусындар)	20%	30%	14,0%
22029990	- - - өзгелері	55%	75%	14,0%
23040000	Сояның майын айырып алғанда алынатын, үгітілмеген немесе үгітілген, түйіршіктелмеген немесе түйіршіктелген жомдар мен басқа да қатты қалдықтары	10%	0,0%	10,0%
23061000	- қозаның тұқымдарынан жасалған	10%	25,0%	7,5%
23063000	- күнбағыс тұқымдарынан жасалған	10%	25,0%	7,5%
23064100	- эрук қышқылының құрамдылығы төмен болатын рапстың немесе кользаның тұқымдарынан жасалған	10%	25,0%	7,5%
23064900	- - өзгелері	10%	25,0%	7,5%
23069010	- өзгелері	10%	25,0%	7,5%
23069090	- - өзгелері	10%	25,0%	7,5%

25249000	- өзгелері	5%	0%	5,0%
28353100	- - Натрий үшфосфаты (натрий үшполифосфаты)	10%	50%	5,0%
29319055	- - - натрийдің эдикронаты	5,0%	20%	4,0%
30042011	- - - - құстарға арналған антибиотиктер	25%	50%	12,5%
30042012	- - - - жануарларға арналған антибиотиктер	25%	50%	12,5%
30042019	- - - - өзгелері	34%	50%	17,0%
30042090	- - - өзгелері	7%	43%	4,0%
30044110	- - отандық өндірісте ұқсастары бар	32%	30%	22,4%
30044190	- - - өзгелері	6%	30%	4,0%
30044210	- - отандық өндірісте ұқсастары бар	32%	30%	22,4%
30044290	- - - өзгелері	5%	30%	4,0%
30044310	- - отандық өндірісте ұқсастары бар	32%	30%	22,4%
30044390	- - - өзгелері	5%	30%	4,0%
30045011	- - - - құстарға арналған дәрумендер	25%	50%	12,5%
30045012	- - - - жануарларға арналған дәрумендер	25%	50%	12,5%
30045019	- - - - өзгелері	34%	50%	17,0%
30045090	- - - өзгелері	7%	43%	4,0%
30049010	- - - жергілікті өндірісте ұқсастары бар	20%	50%	10,0%
30049051	- - - - өзге де табиғи шығу тегі бар дәрілік заттар	37%	50%	18,5%
30049059	- - - - өзгелері	7%	43%	4,0%
30049090	- - - өзгелері	7%	43%	4,0%
33049100	- - шағындарын қоса алғанда пудра	26%	0%	26,0%
33049900	- - өзгелері	26%	30%	18,2%
33051000	- сусабындар	26%	30%	18,2%
33059000	- өзгелері	26%	30%	18,2%
33061000	- тіс пастасы	26%	30%	18,2%
33069000	- өзгелері	26%	30%	18,2%
33071000	- қырынғанға дейін, қырынған кезде немесе қырынғаннан кейін қолданылатын заттар	26%	30%	18,2%
33072000	- дезодоранттар және жеке пайдаланатын антиперспиранттар	26%	30%	18,2%
33073000	- хош иістендірілген тұздар және ванна қабылдауға арналған өзге де құрамдар	26%	30%	18,2%
33074900	- - өзгелері	26%	30%	18,2%
33079010	- - контактілік линзаларды салып сақтауға арналған ерітінділер	5%	0%	5,0%
34011110	- - - иіс сабын	26%	30%	18,2%
34011120	- - - глицеринді сабын	26%	30%	18,2%
34011130	- - - балалар сабыны	26%	30%	18,2%
34011140	- - - медициналық мақсаттарда пайдаланылатын сабын	26%	30%	18,2%

34011150	- - - кір жууға арналған сабын	26%	30%	18,2%
34011190	- - - өзгелері	26%	30%	18,2%
34011900	- - өзгелері	26%	30%	18,2%
34012010	- - - өзге де нысандағы сабындар	26%	30%	18,2%
34012020	- - - өзге де нысандағы сабындар	26%	30%	18,2%
34012030	- - - өзге де нысандағы сабындар	15%	30%	10,5%
34012040	- - - өзге де нысандағы сабындар	26%	30%	18,2%
34012090	- - - өзгелері	26%	30%	18,2%
34013000	- бедерлік-белсенді органикалық заттар және сабыны бар немесе жоқ, бөлшек саудаға арналып қапталған, сұйықтық немесе крем түріндегі теріні жууға арналған заттар	26%	30%	18,2%
35011000	- казеин	10%	0,0%	10,0%
39081010	- - - Полиамид-6 және 6,6 негізіндегі араласқан полиамид	10%	0%	10,0%
39089010	- - - Полиамид шайырлары (қатайтқыш класы)	10%	0%	10,0%
40118090	- - - өзгелері	5%	20%	4,0%
44071100	- - қарағайдан (<i>Pinus</i> spp.) жасалған	5%	0%	5,0%
44101110	- - ағаш-жаңқалы плиталар	10%	25%	7,5%
44101210	- - бағытталған жаңқалы плиталар (OSB)	10%	25%	7,5%
44111210	- - - механикалық өңделмеген немесе беті жабылмаған	10%	25%	7,5%
44111310	- - - механикалық өңделмеген немесе беті жабылмаған	10%	25%	7,5%
44111410	- - - механикалық өңделмеген немесе беті жабылмаған	10%	25%	7,5%
44119210	- - - механикалық өңделмеген немесе беті жабылмаған	10%	25%	7,5%
44119310	- - - механикалық өңделмеген немесе беті жабылмаған	10%	25%	7,5%
44123300	- - ағаштың сыртқы қабатын жапырақты тұқымдастарының кем дегенде бірін иеленетін өзгелері қандыағаш (<i>Alnus</i> spp.), паған (<i>Fraxinus</i> spp.), шамшат (<i>Fagus</i> spp.), қайың (<i>Betula</i> spp.), шие (<i>Prunus</i> spp.), талшын (<i>Castanea</i> spp.), шегіршін (<i>Ulmus</i> spp.), эвкалипт (<i>Eucalyptus</i> spp.), гикори (<i>Carya</i> spp.), атталшын (<i>Aesculus</i> spp.), жөке (<i>Tilia</i> spp.), үйеңкі (<i>Acer</i> spp.), емен (<i>Quercus</i> spp.), шынар (<i>Platanus</i> spp.), терек пен көктерек (<i>Populus</i> spp.), инеш (<i>Robinia</i> spp.), лириодендрон (<i>Liriodendron</i> spp.) және жаңғақ (<i>Juglans</i> spp.)	10%	25%	7,5%
	- - 4412 33 қосалқы позициясында көрсетілмеген ағаштың сыртқы қабатын			

44123400	жапырақ тұқымдастарының кем дегенде бірін иеленетін өзгесі	10%	25%	7,5%
44123900	- - өзгелері	10%	25%	7,5%
44129900	- өзгелері	10%	25%	7,5%
47032100	- - қылқандылар	5%	0%	5,0%
48010000	Рулондардағы немесе парақтардағы газет қағазы	5%	0%	5,0%
48025600	- - массасы 1 м2 40 г немесе астам, алайда 150 г аспайтын бір жағының мөлшері 435 мм аспайтын мөлшерлі парақтарда, ал басқасы - 297 мм аспайтын жайылған қалпында	20%	0%	20,0%
48025800	- - массасы 1 м2150 г астам	15%	0%	15,0%
48043110	- ені 94 см аспайтын рулондағы өзге де крафт-қағаз және крафт-картон	5%	0%	5,0%
48043900	- - өзгелері	10%	0%	10,0%
48051100	- - Жартылай целлюлозадан жасалған гофрлеуге арналған қағаз	10%	0%	10,0%
48051910	- - кемінде 20% Virgin Pulp-ден өндірілген қағаз	10%	0%	10,0%
48051990	- - - өзгелері	10%	0%	10,0%
48052410	- - - кемінде 20% целлюлозасы бар қағаз	10%	0%	10,0%
48052490	- - - өзгелері	10%	0%	10,0%
48059110	- - - кемінде 20% целлюлозасы бар қағаз	10%	25%	7,5%
48059190	- - - өзгелері	10%	0%	10,0%
48059210	- - - кемінде 20% целлюлозасы бар қағаз	10%	0%	10,0%
48059290	- - - өзгелері	10%	0%	10,0%
48059310	- - - кемінде 20% Virgin Pulp-ден өндірілген қағаз	10%	0%	10,0%
48059390	- - - өзгелері	10%	0%	10,0%
48109200	- - көпқабатты	15%	0%	15,0%
48115900	- - өзгелері	5%	0%	5,0%
48119030	- - - Рулондардағы немесе парақтардағы термоқағаз	10%	0%	10,0%
48120000	Қағаз массасынан жасалған, сүзгілейтін блоктар, плиталар мен пластиналар	5%	0%	5,0%
48142000	- Беткі жағы түйірлі, қысымдалған, боялған бастырылған суреттерімен немесе өзгеше тәсілдермен пластмасса қабатымен безендірілген, қағаздан жасалған тұсқағаздар және ұқсас қабырғалық жабындар	20%	0%	20,0%
48149000	- өзгелері	20%	0%	20,0%
48182000	- қалта сүлгілер, косметикалық сүлгілер немесе бетке арналған майлықтар мен сүлгілер	55%	30%	38,5%

48189010	- - бөлшек саудаға арналып қапталмаған хирургиялық, медициналық немесе гигиеналық мақсаттарға арналған бұйымдар	20%	30%	14,0%
48189090	--- өзгелері	55%	30%	38,5%
48192010	- - - шағын контейнерлер және өндіріс барысында қабаттары (тамақ қаптамалары үшін) бірімен-бірі теңдестіріле жалғастырылатын көпқабатты қораптар	15%	0%	15,0%
48192090	--- өзгелері	20%	0%	20,0%
48194000	- конустарды қоса алғанда, өзге де пакеттер мен сөмкелер	15%	0%	15,0%
48237000	- құйылған немесе қысымдалған қағаз массасынан жасалған бұйымдар	10%	0%	10,0%
49019900	-- өзгелері	5%	0%	5,0%
52010000	Кардоға немесе тарамдалуға жатқызылмаған мақта талшығы	10%	0%	10,0%
53091100	-- ағартылмаған немесе ағартылған	20%	0%	20,0%
54021910	- - - 900-2400 дтекс және беріктігі 73,5-90,4 филаменттік полиамид жібі	5%	0%	5,0%
55013000	- акрилді немесе модакрилді	5%	0%	5,0%
55033000	-- акрилді немесе модакрилді	5%	0%	5,0%
57032000	- нейлоннан немесе өзге полиамидтерден жасалған	55%	30%	38,5%
61082200	-- қолдан жасалған жіптерден жасалған	55%	30%	38,5%
61152100	-- 67 дтекс кем болатын берік жалғыз жіпті желілік синтетикалық жіптерден жасалған	55%	30%	38,5%
61152200	- - 67 дтекс кем болатын берік жалғыз жіптік желілік синтетикалық жіптерден жасалған	55%	30%	38,5%
61152900	- - өзге де текстильдік материалдардан жасалған	55%	30%	38,5%
61159500	-- мақтадан	55%	30%	38,5%
62021100	-- жануарлардың жүнінен немесе қылынан жасалған	55%	30%	38,5%
62031100	- - жануарлардың жүнінен немесе қылынан жасалған	55%	30%	38,5%
62031200	-- синтетикалық маталардан жасалған	55%	30%	38,5%
62031910	- - өзге де текстильдік материалдардан жасалған	55%	30%	38,5%
62031990	--- өзгелері	55%	30%	38,5%
62082200	--- қолдан жасалған жіптерден жасалған	55%	30%	38,5%
62121000	- бюстгальтерлер	55%	30%	38,5%
71131110	- - - қоспаланған, қолөнер өндірісінен жасалған	16%	0%	16,0%
71131190	--- өзгелері	16%	0%	16,0%

71131910	- - - қоспаланған, қолөнер өндірісінен жасалған	16%	0%	16,0%
71131990	--- өзгелері	16%	0%	16,0%
71132010	- - - қоспаланған, қолөнер өндірісінен жасалған	16%	0%	16,0%
71132090	--- өзгелері	16%	0%	16,0%
71141110	- - - оймаланған, қолөнер өндірісінен жасалған	16%	0%	16,0%
71141120	- - - филиграндалған, қолөнер өндірісінен жасалған	16%	0%	16,0%
71141130	--- қоспаланған	16%	0%	16,0%
71141190	--- өзгелері	16%	0%	16,0%
71141910	- - - оймаланған, қолөнер өндірісінен жасалған	16%	0%	16,0%
71141920	- - - филиграндалған, қолөнер өндірісінен жасалған	16%	0%	16,0%
71141930	--- қоспаланған	16%	0%	16,0%
71141990	--- өзгелері	15%	0%	15,0%
71142000	- бағалы металдардан жабыны бар қара металдан жасалған	15%	0%	15,0%
71151000	- сым торлар немесе платинадан жасалған торшалар түріндегі катализаторлар	5%	0%	5,0%
71159000	- өзгелері	5%	0%	5,0%
72071190	--- өзгелері	15%	33%	10,0%
72071900	-- өзгелері	15%	33%	10,0%
72081000	- рельефті сурет бар, ыстықтай илемденгеннен басқа, одан әрі өңделмеген, рулондардағы	20%	25%	15,0%
72083610	--- қалыңдығы 16 мм және одан кем әрі ені 1850 мм кем болатындар	20%	25%	15,0%
72083620	--- қалыңдығы 6 мм астам, ені 1500 мм және одан астам, Х60 класты және одан жоғары, мұнай, газ және мұнай-химия жобаларында пайдаланылатын құбырларды жасауға арналған (API5L стандартының негізінде)	20%	25%	15,0%
72083690	--- өзгелері	20%	25%	15,0%
72083710	--- қалыңдығы 6 мм астам, ені 1500 мм және одан астам, Х60 класты және одан жоғары, мұнай, газ және мұнай-химия жобаларында пайдаланылатын құбырларды жасауға арналған (API5L стандартының негізінде)	20%	25%	15,0%
72083790	--- өзгелері	20%	25%	15,0%
72083800	- - қалыңдығы 3 мм бастап 4,75 мм дейін	20%	25%	15,0%
72083900	- - қалыңдығы 3 мм кем	20%	50%	10,0%

72084000	- рельефті суреті бар, ыстықтай илемденгеннен басқа, одан әрі өңделмеген, рулондарда емес	20%	25%	15,0%
72085110	- - - ені 1850 мм астам парақтар	20%	25%	15,0%
72085190	- - - өзгелері	20%	25%	15,0%
72085210	- - - Ені 1850 мм астам парақтар	20%	25%	15,0%
72085290	- - - өзгелері	20%	25%	15,0%
72091800	- - - қалыңдығы 0,5 мм кем	20%	50%	10,0%
72251100	- - бағдарланған түйірлі араластырылған	20%	75%	5,0%
72251900	- - өзгелері	20%	75%	5,0%
72254010	- - - 1200 мм астам	20%	25%	15,0%
72261100	- - бағдарланған түйірлі араластырылған	20%	75%	5,0%
73021000	- рельстер	15%	73%	4,0%
73041100	- - коррозияға төзімді болаттан жасалған	5%	0%	5,0%
73042200	- - коррозияға төзімді болаттан жасалған әдеттегі бұрғылау құбырлары	5%	0%	5,0%
73042300	- - өзге бұрғылау құбырлары	5%	0%	5,0%
73042400	- - коррозияға төзімді болаттан жасалған, өзгелері	5%	0%	5,0%
73061110	- - - сыртқы диаметрі 203.2 мм кем	5%	0%	5,0%
73061190	- - - сыртқы диаметрі 203.2 мм кем және 406,4 мм аспайтын	10%	0%	10,0%
73065010	- - - сыртқы диаметрі 203.2 мм кем	5%	0%	5,0%
73065090	- - - сыртқы диаметрі 203.2 мм кем және 406,4 мм аспайтын	10%	0%	10,0%
73121010	- бұралған сымдар, сымарқандар және арқандар	5%	20%	4,0%
73121020	- бұралған сымдар, сымарқандар және арқандар	32%	30%	22,4%
73121090	- бұралған сымдар, сымарқандар және арқандар	32%	30%	22,4%
73202000	- бұрандалы серіппелер	26%	30%	18,2%
73269010	- - - құйма өндірісінде пайдаланылатын қаптаулар	5%	20%	4,0%
73269020	- - - бояуға арналған текстильдік өнеркәсіпте пайдаланылатын тот баспайтын болаттан жасалған серіппелі шпиндель	5%	20%	4,0%
73269030	- - - автомобильдердің есіктеріне арналған таспаларды жасағанда пайдаланылатын дінгекті сыммен біріктірілген шиыршықты серіппелі сым	5%	20%	4,0%
73269040	- - тауарларды тасымалдауға арналған тұғырлар мен ұқсас платформалар	5%	20%	4,0%
73269090	- - - өзгелері	5%	20%	4,0%
74199910	- - - оймаланған бұйымдар	55%	30%	38,5%

74199920	- - - кобальттан жасалған бұйымдар	55%	30%	38,5%
74199930	- - - эмальданған бұйымдар	55%	30%	38,5%
74199940	- - - никельденген күмістен жасалған бұйымдар	55%	30%	38,5%
74199990	- - - өзгелері	59%	30%	41,3%
84082010	- 87 топтағы көлік құралдарын қозғалысқа келтіруге арналыш пайдаланылатын қозғалтқыштар	5%	0%	5,0%
84099910	- - - метанды жағуға арналған құрылғылар	15%	0%	15,0%
84122100	- - желілік әрекеттегі (цилиндрлер)	15%	0%	15,0%
84122900	- - өзгелері	5%	0%	5,0%
84123100	- - желілік әрекеттегі (цилиндрлер)	15%	0%	15,0%
84123900	- - өзгелері	5%	0%	5,0%
84129000	- бөлшектер	5%	0%	5,0%
84138110	- - - герметикалық және эмульсиялық сорғылар	5%	0%	5,0%
84291121	- - - - Жаңалары	5%	20%	4,0%
84291122	- - - - пайдалануда болған, жасап шығарылған кезден бері 5 жылдан кем уақыт өткен	5%	20%	4,0%
84291129	- - - - өзгелері	5%	20%	4,0%
84291190	- - - - өзгелері	5%	20%	4,0%
84295121	- - - - жаңалары	5%	20%	4,0%
84295122	- - - - бұрын пайдалануда болған, жасап шығарылған кезінен бастап 5 жылдан кем уақыт өткен	5%	20%	4,0%
84295129	- - - - өзгелері	5%	20%	4,0%
84295190	- - - өзгелері	5%	20%	4,0%
84295921	- - - - жаңалары	5%	20%	4,0%
84295922	- - - - Пайдалануда болған, жасап шығарылған кезінен бастап 5 жылдан кем уақыт өткен	5%	20%	4,0%
84295929	- - - - өзгелері	5%	20%	4,0%
84295990	- - - - өзгелері	5%	20%	4,0%
84329000	- бөліктері	5%	0%	5,0%
84335111	- - - - қуаты 140 а.к. жоғары	5%	0%	5,0%
84335200	- - бастыруға арналған өзге машиналар немесе механизмдер	5%	0%	5,0%
84335310	- - - - қызылша, пәлек кескіш машиналар және қызылша жинастыратын машиналар	5%	0%	5,0%
84335910	- - - өзге де комбайндар	5%	0%	5,0%
84339000	- бөлшектер	5%	0%	5,0%
84388000	- өзге де жабдықтар	5%	0%	5,0%
84818010	- өзге де арматура	55%	30%	38,5%
84818015	- өзге де арматура	55%	30%	38,5%
84818020	- өзге де арматура	55%	30%	38,5%

84818025	- өзге де арматура	26%	30%	18,2%
84818030	- өзге де арматура	26%	30%	18,2%
84818035	- өзге де арматура	26%	30%	18,2%
84818036	- өзге де арматура	26%	30%	18,2%
84818037	- өзге де арматура	26%	30%	18,2%
84818040	- өзге де арматура	26%	30%	18,2%
84818045	- өзге де арматура	26%	30%	18,2%
84818055	- өзге де арматура	10%	30%	7,0%
84818060	- өзге де арматура	10%	30%	7,0%
84818065	- өзге де арматура	15%	30%	10,5%
84818069	- өзге де арматура	15%	30%	10,5%
84818070	- өзге де арматура	15%	30%	10,5%
84818080	- өзге де арматура	20%	30%	14,0%
84818081	- - - - крандар	10%	30%	7,0%
84818090	- - - өзгелері	10%	30%	7,0%
84824000	- Инелі мойынтіректер	10%	0%	10,0%
84829900	- - өзгелері	5%	0%	5,0%
85043130	- - - S.M.D трансформерлер	5%	20%	4,0%
85044010	- - - кіріс/шығыста 0/100 вольт және қуаты 150 Ватт кем болатын кернеулі электронды (гибридті) түрлендіргіштердің барлық типтері	5%	20%	4,0%
85044070	- - - статикалық түрлендіргіштер	5%	20%	4,0%
85071010	- - - герметикалылар	55%	30%	38,5%
85071090	- - - өзгелері	55%	30%	38,5%
85072010	- - - герметикалылар	32%	30%	22,4%
85072090	- - - өзгелері	32%	30%	22,4%
85354010	- - - қуаты 1000 кВт астам кернеу адаптерлері	5%	20%	4,0%
85371020	- - - қондырылған тач-панельдер (HML дисплейі)	5%	20%	4,0%
85371040	- - - тұрмыстық техника құрылғыларында (рефрижераторлар, кір жуғыш машиналар және өзг.) пайдалануға арналған электр панельдері	5%	20%	4,0%
85392240	- - - ұшақтарда пайдалануға арналған 115 В кернеулі шамдар	5%	20%	4,0%
86050000	теміржол немесе трамвай, жолаушыларға арналған өздігімен жүрмейтін вагондары; жүк, пошта және өзге де арнаулы теміржол немесе трамвай, өздігімен жүрмейтін вагондары (8604 тауар позициясына кіретіндерінен басқа)	10%	30%	7,0%
86072900	- - өзгелері	5%	0%	5,0%

86073000	- ілмектер және өзге де ілмек құрылғылар, олардың бөлшектері	5%	0%	5,0%
86079900	- - өзгелері	5%	0%	5,0%
86080000	теміржол және трамвай жолдарына арналған жол жабдықтары мен құрылғылары: механикалық (электр механикалықты қоса алғанда), сигнал жабдықтары, теміржолдарда, трамвай жолдарында, автомобиль жолдарында, ішкі су жолдарында, көлік тұрақтарында, кеме жайларда немесе әуе айлақтарда қауіпсіздікті немесе басқаруды қамтамасыз ететін құрылғылар; аталған құрылғылар мен жабдықтардың бөліктері	5%	0%	5,0%
87013020	- - - қуаты 140 а.к. астам ауыл шаруашылығы тракторлары	5%	20%	4,0%
87013090	- - - өзгелері	5%	20%	4,0%
87019490	- - - өзгелері	5%	20%	4,0%
87019590	- - - өзгелері	5%	20%	4,0%
87022000	- қысқаннан (дизельдік және жартылай дизельдік) тұтанатын іштен жану піспекті қозғалтқышымен де, әрі электр қозғалтқышымен де қозғалысқа келтірілетіндер	5%	20%	4,0%
87023000	- піспектің ілгерілеу-қайту қозғалыстарымен тұтанатын іштен жану піспекті қозғалтқышымен де, әрі электр қозғалтқышымен де қозғалысқа келтірілетіндер	5%	20%	4,0%
87024000	- тек қана электр қозғалтқышымен қозғалысқа келтірілетіндер	5%	20%	4,0%
87041090	- - - өзгелері	5%	20%	4,0%
87051010	- - - жекелеген екі кабинасы бар (рульдік және кранмен басқару)	5%	0%	5,0%
87085039	- - - - өзгелері	5%	20%	4,0%
87087029	- - - - өзгелері	5%	20%	4,0%
87111012	- - - гибридті	5%	20%	4,0%
87111019	- - - - жарыстарға пайдалануға арналған	5%	20%	4,0%
87116090	- - - өзгелері	5%	20%	4,0%
87163920	тіркемелер мен ашық тіркемелер; өзге де өздігімен жүрмейтін көлік құралдары; олардың бөліктері	5%	20%	4,0%
87163930	тіркемелер мен ашық тіркемелер; өзге де өздігімен жүрмейтін көлік құралдары; олардың бөліктері	5%	20%	4,0%
88021100	- - 2000 кг аспайтын бос снарядталған аппарат массасымен	15%	0%	15,0%
88021200	- - 2000 кг астам бос снарядталған аппарат массасымен	5%	0%	5,0%

88024000	- 15 000 кг астам бос снарядталған аппарат массасымен ұшақтар мен өзге ұшатын аппараттар	5%	0%	5,0%
88031000	- әуе бұрандалары мен тұғырлы бұрандалар және олардың бөліктері	5%	0%	5,0%
88032000	- шасси мен оның бөліктері	5%	0%	5,0%
88033000	- ұшақтар мен тікұшақтардың өзге де бөліктері	5%	0%	5,0%
89012000	- танкерлер	5%	0%	5,0%
89019000	- жүк және жүк-көлік қалқыма өзге де заттар	5%	0%	5,0%
90131000	- қаруға орнатуға арналған телекопиялық нысаналар; перископтар; көруге арналған, машиналардың, құралдардың, бөлім аспаптарының немесе аппаратураларының бөліктері ретінде жасалған дүрбілер, аталған топ немесе XVI	10%	0%	10,0%
90158010	- - - сейсмологиялық аспаптар мен құралдар	5%	0%	5,0%
90283011	- - - - электр механикалық	55%	30%	38,5%
90283019	- - - - өзгелері	55%	30%	38,5%
90283021	- - - - электр механикалық	55%	30%	38,5%
90283029	- - - - өзгелері	55%	30%	38,5%

2-ҚОСЫМША ШЫҚҚАН ЖЕРІНІҢ ЕРЕКШЕ ӨЛШЕМШАРТТАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

2-қосымшаға ескертпелер

Осы Келісімнің мақсаттары үшін:

1. Тізбенің бірінші бағаны тауарлық позицияларды, екінші бағаны тауарлардың сипаттамасын қамтиды. Осы Тізбедегі тауарлар Үйлестірілген жүйе (ҮЖ) бойынша тек тауардың кодымен ғана айқындалады. Тауардың сипаттамасы тек пайдалануға ыңғайлы болу үшін келтірілген.

2. "Тауарлық позиция" Үйлестірілген жүйенің тауарлық позициясын білдіреді (4 белгі);

"VAC (X)%" Тараптағы түпкі тауарды өндіру процесінде қол жеткізілген, осы Келісімнің 6.5-бабында белгіленген формулаға сәйкес есептелген қосылған құнның үлесі кемінде X пайызды құрайтынын білдіреді;

"СС" түпкі тауарды өндіруде пайдаланылатын барлық шығарылмайтын материалдардың тауарлық жіктеменің ҮЖ белгілері 2 деңгейінде өзгеріске ұшырағанын білдіреді (топтың өзгеруі);

3. Тауарлық жіктемені ауыстыру бойынша талаптар шығарылмайтын материалдарға ғана қатысты қолданылады.

4. Тізбенің үшінші бағанында көрсетілген шыққан жерінің өлшемшарттары өндірістік операцияларға қойылатын ең төменгі талаптарды белгілейді. Өндірістік операциялардың үлкен көлемін орындау да тауарға шығарылған тауар мәртебесін береді.

Ү Ж коды	Тауардың сипаттамасы	Шыққан жерінің өлшемшарттары
7303.00	Шойынды құймадан жасалған құбырлар, түтікшелер және қуыс профильдер	СС
73.04	Жіксіз, қара металдардан жасалған құбырлар, түтікшелер және қуыс профильдер (шойынды құймадан өзге)	СС
73.05	Дөңгелек қималы, сыртқы диаметрі 406,4 мм астам, қара металдардан жасалған өзге де құбырлар мен түтікшелер (мысалы, пісірілген, шегеленген немесе ұқсас тәсілмен біріктірілген) шегеленген немесе осыған ұқсас тәсілмен біріктірілген)	СС
73.06	Қара металдардан жасалған құбырлар, түтікшелер және өзге де қуыс профильдер (мысалы, жігі ашық немесе дәнекерленген, шегеленген немесе осыған ұқсас тәсілмен біріктірілген)	СС
73.07	Қара металдардан жасалған, құбырларға немесе түтікшелерге арналған фитингілер (мысалы, байланыстырғыштар, иіндер, имектер) шегеленген немесе осыған ұқсас тәсілмен біріктірілген)	СС
87.02	Жүргізушіні қоса алғанда, 10 немесе одан да көп адамды тасымалдауға арналған моторлы көлік құралдары	VAC 50 %, сондай-ақ мына технологиялық операциялар орындалған жағдайда: - кузов (кабина) дәнекерленген немесе кузов (кабина) дайындау кезінде дәнекерлеу операцияларын көздемейтін технологиялар қолданылған жағдайда басқа тәсілмен дайындалған кузов (кабина); - кузовты (кабинаны) бояу; - қозғалтқыш орнату (іштен жану қозғалтқышы бар моторлы көлік құралдары үшін, сондай-ақ гибриді күш агрегаттары үшін); - жүк электр машиналарын (генераторлар, электр қозғалтқыштар) орнату (электр жетегімен немесе гибриді күш қондырғыларымен қозғалысқа түсетін моторлы көлік құралдары үшін); - трансмиссия орнату; - алдыңғы және артқы аспаны орнату (электр жетегімен немесе гибриді күш қондырғыларымен қозғалысқа түсетін моторлы көлік құралдары үшін және ұшқындап жанатын іштен жану қозғалтқышы бар

		моторлы көлік құралдары үшін); - рульмен басқаруды және тежегіш жүйесін о р н а т у ; - сөндіргіш пен газ шығаратын түтік секцияларын орнату (ұшқындап жанатын іштен жану қозғалтқышы бар моторлы көлік құралдары үшін); - қозғалтқышты диагностика жасау және р е т т е у ; - тежегіш жүйесінің тиімділігін тексеру; - радиокедергілер деңгейі мен электр магнитті үйлесімділік нормаларын тексеру (электр жетегімен немесе гибридті күш қондырғыларымен қозғалысқа түсетін моторлы көлік құралдары үшін) - дайын моторлы көлік құралына бақылау сынақтарын жүргізу
87.03	Жолаушы-жүк фургон автомобильдерін және жарысқа қатысатын автомобильдерді қоса алғанда, негізінен адамдарды тасымалдауға арналған жеңіл автомобильдер және өзге де моторлы көлік құралдары (87 02-тауарлық позициясының моторлы көлік құралдарынан өзге)	VAC 50 %, сондай-ақ мына технологиялық операциялар орындалған жағдайда: - кузов (кабина) дәнекерленген немесе кузов (кабина) дайындау кезінде дәнекерлеу операцияларын көздемейтін технологиялар қолданылған жағдайда басқа тәсілмен дайындалған кузов (кабина); - кузовты (кабинаны) бояу; - қозғалтқыш орнату (іштен жану қозғалтқышы бар моторлы көлік құралдары үшін, сондай-ақ гибридті күш агрегаттары үшін); - жүк электр машиналарын (генераторлар, электр қозғалтқыштар) орнату (электр жетегімен немесе гибридті күш қондырғыларымен қозғалысқа түсетін моторлы көлік құралдары үшін); - трансмиссия орнату; - алдыңғы және артқы аспаны орнату (электр жетегімен немесе гибридті күш қондырғыларымен қозғалысқа түсетін моторлы көлік құралдары үшін және ұшқындап жанатын іштен жану қозғалтқышы бар моторлы көлік құралдары үшін); - рульден басқаруды және тежегіш жүйесін о р н а т у ; - сөндіргіш пен газ шығаратын түтік секцияларын орнату (ұшқындап жанатын іштен жану қозғалтқышы бар моторлы көлік құралдары үшін); - қозғалтқышты диагностика жасау және р е т т е у ; - тежегіш жүйесінің тиімділігін тексеру; - радиокедергілер деңгейі мен электр магнитті үйлесімділік нормаларын тексеру (қозғалысқа электр жетегімен немесе гибридті күш қондырғыларымен түсетін моторлы көлік құралдары үшін)

		- дайын моторлы көлік құралына бақылау сынақтарын жүргізу
87.04	Жүк тасуға арналған моторлы көлік құралдары	VAC 40 %, сондай-ақ мына технологиялық операциялар орындалған жағдайда: - кузов (кабина) дәнекерленген немесе кузов (кабина) дайындау кезінде дәнекерлеу операцияларын көздемейтін технологиялар қолданылған жағдайда басқа тәсілмен дайындалған кузов (кабина); - кузовты (кабинаны) бояу; - қозғалтқыш орнату (іштен жану қозғалтқышы бар моторлы көлік құралдары үшін, сондай-ақ гибриді күш агрегаттары үшін) ; - жүк электр машиналарын (генераторлар, электр қозғалтқыштар) орнату (электр жетегімен немесе гибриді күш қондырғыларымен қозғалысқа түсетін моторлы көлік құралдары үшін); - трансмиссия орнату; - алдыңғы және артқы аспаны орнату (электр жетегімен немесе гибриді күш қондырғыларымен қозғалысқа түсетін моторлы көлік құралдары үшін және ұшқындап жанатын іштен жану қозғалтқышы бар моторлы көлік құралдары үшін); - рульдік басқаруды және тежегіш жүйесін орнату ; - сөндіргіш пен газ шығаратын түтік секцияларын орнату (ұшқындап жанатын іштен жану қозғалтқышы бар моторлы көлік құралдары үшін); - қозғалтқышты диагностикалау және реттеу; - тежегіш жүйесінің тиімділігін тексеру; - радиокедергілер деңгейі мен электр магнитті үйлесімділік нормаларын тексеру (электр жетегімен немесе гибриді күш қондырғыларымен қозғалысқа түсетін моторлы көлік құралдары үшін) - дайын моторлы көлік құралына бақылау сынақтарын жүргізу

3-ҚОСЫМША

1. Экспорттаушы (компанияның атауы, мекенжайы және елі)	4. № _____ EAEU-IRAN FT A Тауардың шыққан жері туралы сертификат СТ-3 нысаны
2. Импорттаушы/Жүкті алушы (компанияның атауы, мекенжайы және елі)	(е л і) ұсыну үшін
	(е л і) берілді.

3. Көлік құралдары және баратын бағыты (қаншалықты белгілі болса)			5. Қызмет бабындағы белгілер үшін		
6. Атаудың нөмірі	7. Қаптама саны мен түрі	8. Тауарлардың сипаттамасы	9.Шыққан жерінің өлшемшарттары	10. Тауардың саны	11. Коммерциялық шот-фактураның нөмірі мен күні
12. К у ә л і к Осы құжат арқылы орындалған тексерудің негізінде өтініш берушінің декларациясы шындыққа сәйкес келетіні куәландырылады. Орны Күні Қолы Мөрі			13. Өтініш берушінің декларациясы Төменде қол қоюшы жоғарыда келтірілген мәліметтердің шындыққа сәйкес келетінін, барлық тауарлардың (е л і) өндірілгенін және олардың EAEU-IRAN FTA 6-тарауында ("Шыққан жерін айқындау қағидалары") көзделген шығу тегі қағидаларына сәйкес келетінін мәлімдейді Орны Күні Қолы Мөрі		

№ СТ-3 тауардың шыққан жері туралы сертификаттың қосымша парағы					
6. Атаудың нөмірі	7. Қаптама саны мен түрі	8. Тауардың сипаттамасы	9.Шыққан жерінің өлшемшарттары	10. Тауардың саны	11.Шот-фактураның нөмірі мен күні
12. К у ә л і к Осы құжат арқылы орындалған тексерудің негізінде өтініш берушінің декларациясы шындыққа сәйкес келетіні куәландырылады. Орны Күні Қолы Мөрі			13. Өтініш берушінің декларациясы Төменде қол қоюшы жоғарыда келтірілген мәліметтердің шындыққа сәйкес келетінін, барлық тауарлардың ----- (е л і) өндірілгенін және олардың EAEU-IRAN FTA 6-тарауында ("Шығарылған жерін айқындау қағидалары") көзделген шыққан жері қағидаларына сәйкес келетінін мәлімдейді Орны Күні Қолы Мөрі		

Тауардың шығарылған жері туралы сертификатты толтыру жөніндегі нұсқаулық (СТ-3 нысаны)

Тауардың шығарылған жері туралы сертификат (СТ-3 нысаны) пен оған қосымша парақтар осы қосымшада берілген үлгіге сәйкес А4 (ISO) түрлі-түсті форматты бланкте ағылшын тілінде ресімделеді.

6 бастап 11 аралығындағы бағандарда пайдаланылмаған орын кез келген кейінгі толықтырулар енгізудің мүмкіндігін болдырмау үшін сызылып тасталуға тиіс.

Тауардың шығарылған жері туралы сертификат:

а) осы қосымшада келтірілген үлгіге сәйкес қағаз түрінде ағылшын тілінде ресімделуге;

б) 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 бағандарында міндетті ақпаратты қамтуға;

с) лауазымды адамның қолтаңбасы мен уәкілетті органның ресми мөрін, сондай-ақ қорғаныш құралдарының элементтерін қамтуға тиіс. Қолтаңба қолмен жазылған болуға тиіс; факсимиле қолдануға жол берілмейді.

1. 1-баған: Тауарды экспорттаушы туралы мәліметтер көрсетіледі: фирмалық атауы, мекенжайы мен елі.

2. 2-баған: Импорттаушы (міндетті) және тауарларды алушы (егер белгілі болса) туралы мәліметтер көрсетіледі: фирмалық атауы, мекенжайы мен елі.

3. 3-баған: Жөнелту (тиеп жөнелту) күні, көлік құралының түрі (кеме, ұшақ және т.б.), жүктің түсірілген жері (порт, әуежай) сияқты тауарларды тасымалдаудың маршруты туралы мәліметтер (қаншалықты белгілі болса) көрсетіледі.

4. 4-баған: Сертификаттың тіркеу нөмірі, сертификатты берген ел және осы сертификатқа арналған ел көрсетіледі.

5. 5-баған: Мынадай белгілер:

тауардың шығарылған жері туралы сертификат түпнұсқасының телнұсқасы берілген жағдайда "DUPLICATE OF THE CERTIFICATE OF ORIGIN NUMBER DATE_".

тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың түпнұсқасы ауыстырылған жағдайда "ISSUED IN SUBSTITUTION FOR THE CERTIFICATE OF ORIGIN NUMBER DATE_".

егер тауардың шығарылған жері туралы сертификат тауарды әкетуге дейін немесе әкету кезінде берілмеген өзгеше жағдайларда "ISSUED RETROACTIVELY" көрсетіледі.

6. 6-баған: Тауардың реттік нөмірі көрсетіледі.

7. 7-баған: Қаптамалар саны мен түрлері көрсетіледі.

8. 8-баған: Тауарлардың толықтай сипаттамасы, егер қолданылатын болса, тауарды сәйкестендіруге мүмкіндік беретін моделі мен сауда маркасы көрсетіледі.

9. 9-баған: Кестедегі белгілемелерге сәйкес әрбір тауарға арналған шығарылған жерінің өлшемшарттары көрсетіледі:

Шығарылған жерінің өлшемшарттары	9 - бағандағы белгілеме:
(a) Тауарлар осы Келісімнің 6.4-бабына сәйкес Тараптарда толығымен алынған немесе өндірілген	WO
(b) Тауарлар Тараптардың біреуінен немесе екеуінен де шығарылған материалдардан ғана Тараптардың біреуінен немесе екеуінен толығымен өндіріліп шығарылған	PE
(c) Тауарлар қосылған құнның үлесі EXW жеткізу шарттарында тауар құнының кемінде 50%-ын құрайтын жағдайда, шығарылмайтын материалдарды пайдалана отырып, Тарапта өндірілген	VAC X %*
(d) Тауарлар Тарапта шығарылмайтын материалдарды пайдалана отырып жасалған және осы Келісімнің 2-қосымшасында белгіленген талаптарды қанағаттандырады	PSR

* осы Келісімнің 6.5-бабына сәйкес есептелген қосылған құнның пайыздық үлесі көрсетіледі.

10. 10-баған: Тауардың саны көрсетіледі: брутто салмағы (килограммен) немесе өзге де өлшем бірліктері (дана, литр және т.б.). Жеткізілген тауардың нақты салмағы тауардың шығарылған жері туралы сертификатта көрсетілген салмағынан 5 пайыздан артық болмауға тиіс.

11. 11-баған: Тауардың шығарылған жері туралы сертификатты беру үшін уәкілетті органға ұсынылған инвойстың (тардың) нөмір(лер)і мен күн(дер)і көрсетіледі.

12. 12-баған: Тауардың шығарылған жері туралы сертификаттың берілген күні мен жері туралы деректер, уәкілетті органның мөрі, сондай-ақ лауазымды адамның қолтаңбасы көрсетіледі.

13. 13-баған: Тауар шығарылған елдің атауы (ЕАЭО-ға мүше мемлекет немесе Иран И.Р.), осындай өтініштің жасалған жері мен күні, өтініш берушінің қолтаңбасы мен мөрі көрсетіледі.

4-ҚОСЫМША КЕДЕНДІК ҚҰНДЫ АНЫҚТАУ ҚАҒИДАЛАРЫ

1-бап

1. Импортталатын тауарлардың кедендік құны мәміле құны болып табылады, яғни 8-баптың ережелеріне сәйкес түзетілген, импорттаушы елге экспортқа сатылған, нақты төленген немесе тауарлар үшін төленуге жататын баға олар мынадай:

(а) Шектеулерді қоспағанда, тауарларға иелік ету бойынша немесе сатып алушылардың оларды пайдалануы бойынша шектеулері болмаған:

i. Импорт елінде заң бойынша немесе билік органдары салық салатын немесе талап ететін;

ii. тауарлар қайта сатылуы мүмкін географиялық ауданды шектейтін; немесе

iii. тауарлардың құнына елеулі әсер етпейтін;

(b) сату немесе баға бағаланатын тауарлардың құны айқындалмайтын қандай да бір шарттар немесе міндеттемелердің нысанасы болып табылмаған;

(c) сатып алушының тауарларды қандай да бір кейінгі қайта сатуынан, иелік етуінен немесе пайдалануынан түскен түсімнің ешқандай бөлігі, егер тек 8-баптың ережелеріне сәйкес тиісті түзету жасалмайтын болса, сатушыға тікелей немесе жанама ауыспаған; және

(d) сатып алушы мен сатушы бір-бірімен байланысты емес немесе, егер сатып алушы мен сатушы бір-бірімен байланысты болмаса, онда мәміле құны осы баптың 2-тармағының ережелеріне сәйкес кедендік мақсаттар үшін тиімді болған жағдайда;

2. (a) Осы баптың 1-тармағына сәйкес мәміле құны тауарлардың кедендік құнын анықтау мақсаттарына қолайлы болып табылатынын анықтау кезінде сатып алушы мен

сатушы 12-баптың мағынасында бір-бірімен өзара байланысты екендігі туралы факт мәміле құнының қолайсыздығын мойындауға негіз болып табылмайды. Бұл жағдайда сату жүзеге асырылатын мән-жайлар зерделенеді және өзара байланыс бағаға әсерін тигізбеген жағдайда, мәміле құны қабылданады. Егер импорттаушы ұсынған немесе өзге де түрде ұсынылған ақпараттың аясында кеден органы байланыстың бағаға әсерін тигізгендігіне негіз бар деп есептесе, онда ол өз негіздері туралы импорттаушыға хабарлайды және импорттаушыға ақылға қонымды жауап беру мүмкіндігі ұсынылады. Импорттаушының тиісті өтініші бойынша негіздер туралы хабарлама жазбаша түрде ұсынылады.

(b) Бір-бірімен байланысты тұлғалардың арасында сату кезінде мәміле құны қабылданады және егер импорттаушы мұндай құн сол уақытта немесе шамамен сол уақытқа орын алған мынадай құнның біріне:

i. сол импорт еліне экспортқа бірдей немесе ұқсас тауарларды байланысты емес сатып алушыларға сату кезіндегі мәміленің құнына;

ii. 5-баптың ережелеріне сәйкес анықталғандай бірдей немесе ұқсас тауарлардың кедендік құнына;

iii. 6-баптың ережелеріне сәйкес анықталғандай бірдей немесе ұқсас тауарлардың кедендік құнына жақын болса, тауарлар осы баптың 1-тармағына сәйкес анықталған мәміленің құны негізінде бағаланады.

Жоғарыда көрсетілген тексерістерді жүргізу кезінде санамаланған коммерциялық деңгейлерде, сандық деңгейлерде 8-бапта тізбектелген элементтерде және сатушы мен сатып алушы бір-бірімен байланысты болған сату кезінде сатушының көтеретін шығындарына қарағанда, сатушы мен сатып алушы бір-бірімен байланысты болмаған сату кезінде сатушы көтеретін шығындармен көрсетілген айырмашылыққа тиісті назар аударылады.

(c) Осы тармақтың 2(b)-тармағында баяндалған тексерістер импорттаушының бастамасы бойынша және салыстыру мақсатында ғана пайдаланылады. Алмастырушы құн осы баптың 2 (b)-тармағының ережелеріне сәйкес белгілене алмайды.

2-бап

1. (a) Егер импортталатын тауарлардың құнын 1-баптың ережелеріне сәйкес айқындау мүмкін болмаса, осы Қағидалардың 1-бабына сәйкес анықталған және сол импорт еліне экспортқа сатылатын және бағаланатын тауарлар сияқты сол уақытта немесе шамамен сол уақытта, бірақ бағаланатын тауарлар әкелінгенге дейін 90 күнтізбелік күн өткеннен кейін экспортталатын бірдей тауарларға қатысты қабылданған құн кедендік құн болып табылады.

(b) Кедендік құнды анықтау үшін осы бапты қолдану кезінде бағаланатын тауарлардағы сияқты бірдей тауарларды сол коммерциялық деңгейде және негізінен сол мөлшерде сату кезіндегі мәміле құны пайдаланылады. Осындай сату айқындалмағанда, түзетулер құнның ұлғаюына немесе төмендеуіне алып келетініне

қарамастан, түзетулердің орындылығы мен дәлдігін анық куәландыратын, ұсынылған дәлелдер негізінде осындай түзетулер жүргізілуі мүмкін болған жағдайда, коммерциялық деңгейге және/немесе олардың санына негізделген айырмашылықтарды есепке алу үшін осылайша түзетілген, өзге коммерциялық деңгейде және/немесе өзге мөлшерде сатылатын бірдей тауарлардың мәміле құны пайдаланылуы мүмкін.

2. Егер осы бапты қолдану кезінде бірдей тауарлармен жасалған мәміленің бірден артық құны анықталса, онда импортталатын тауарлардың кедендік құнын анықтау үшін осындай ең төменгі құн пайдаланылады.

3-бап

1. (а) Егер импортталатын тауарлардың құнын 1 және 2-баптардың ережелеріне сәйкес анықтау мүмкін болмаса, осы Қағидалардың 1-бабына сәйкес анықталған және сол импорт еліне экспортқа сатылатын және бағаланатын тауарлар сияқты сол уақытта немесе шамамен сол уақытта, бірақ бағаланатын тауарлар әкелінгенге дейін 90 күнтізбелік күн өткеннен кейін экспортталатын бірдей тауарларға қатысты қабылданған құн кедендік құн болып табылады.

(b) Кедендік құнды анықтау үшін осы бапты қолдану кезінде бағаланатын тауарлардағы сияқты біртекті тауарларды сол коммерциялық деңгейде және негізінен сол мөлшерде сату кезіндегі мәміле құны пайдаланылады. Осындай сату айқындалмағанда, түзетулер құнның ұлғаюына немесе төмендеуіне алып келетініне қарамастан, түзетулердің орындылығы мен дәлдігін анық куәландыратын, ұсынылған дәлелдер негізінде осындай түзетулер жүргізілуі мүмкін болған жағдайда, коммерциялық деңгейге және/немесе олардың санына негізделген айырмашылықтарды есепке алу үшін осылайша түзетілген, өзге коммерциялық деңгейде және/немесе өзге мөлшерде сатылатын біртекті тауарлардың мәміле құны пайдаланылуы мүмкін.

2. Егер осы бапты қолдану кезінде біртекті тауарлармен жасалған мәміленің бірден артық құны анықталса, онда импортталатын тауарлардың кедендік құнын анықтау үшін осындай ең төменгі құн пайдаланылады.

4-бап

Егер импортталатын тауарлардың кедендік құнын 1, 2 және 3-баптардың ережелеріне сәйкес анықтау мүмкін болмаса, онда кедендік құн 5-баптың ережелеріне сәйкес анықталады немесе кедендік құнды осы бапқа сәйкес анықтау мүмкін болмағанда, импорттаушының өтініші бойынша 5 және 6-баптарды қолдану тәртібі кері ауыстырылған жағдайды қоспағанда, 6-баптың ережелеріне сәйкес анықталады.

5-бап

1. (а) Егер импортталатын тауарлар немесе бірдей немесе біртекті импортталатын тауарлар импорт елінде сол импортталған күйінде сатылса, онда импортталатын тауарлардың кедендік құны осы баптың ережелеріне сәйкес мынадай шегерімдерді:

(і) не әдетте төленетін немесе төленуге келісілген комиссияндық төлемдерді, не әдетте пайда үшін және сол сыныптағы немесе түрдегі импортталатын тауарлардың

осындай елде сатуға байланысты жалпы шығыстарды өтеу үшін жүргізілетін үстемелерді;

(ii) әдеттегі көлік және сақтандыру шығыстарды мен онымен байланысты импорт елінде шеккен шығыстарды;

(iii) тиісті жағдайларда - 8-баптың 2-тармағында көрсетілген шығындар мен алымдарды; және

(iv) тауарлардың импортына немесе сатылуына байланысты импорт елінде төленуге тиіс кедендік баж бен басқа да ұлттық салықтарды жүзеге асырған жағдайда, импортталатын тауарлар немесе бірдей немесе біртекті импортталатын тауарлар осындай тауарларды сатып алатын тұлғалармен байланысты емес тұлғаларға бағаланатын тауарлардың импортымен бір уақытта немесе шамамен бір уақытта барынша жиынтық мөлшерде сатылатын өнімнің бір бірлігінің бағасына негізделеді.

(b) Егер импортталатын тауарлар да, бірдей немесе ұқсас импортталатын тауарлар да бағаланатын тауарлардың импортымен бір уақытта немесе шамамен бір уақытта сатылмаса, онда кедендік құн, осы баптың 1(a) тармағындағы ережелерде өзгеше көрсетілмесе, бағаланатын тауарлардың импортынан кейінгі ең алғашқы күніне, бірақ осындай импорттан кейін 90 күн өткенге дейін импорт елінде өздерінің сол импортталған күйінде импортталатын тауарлар немесе бірдей немесе біртекті импортталатын тауарлар сатылатын өнімнің бір бірлігінің бағасына негізделеді.

2. Егер импортталатын тауарлар да, бірдей немесе біртекті импортталатын тауарлар да импорт елінде өздерінің сол импортталған күйінде сатылмаса, онда импорттаушының тиісті сұрауы бойынша кедендік құн осындай тауарларды сатып алатын тұлғалармен байланысты емес импорт еліндегі тұлғаларға импортталатын тауарлар бұдан әрі өңдеуден кейін барынша жиынтық мөлшерде сатылатын өнімнің бір бірлігінің бағасына негізделеді, бұл ретте осындай өңдеумен енгізілген қосымша құнға тиісті түзетулер және осы баптың 1(a) тармағында көзделген шегерімдер жасалады.

6-бап

1. Импортталатын тауарлардың кедендік құны осы баптың ережелеріне сәйкес есептеу құнына негізделеді. Есептеу құны мынадай сомаларды:

(a) шығындарды немесе материалдардың және өндірістің немесе импортталатын тауарларды дайындаған кезде қолданылған басқа да өңдеулердің құнын;

(b) өндірушілер импорт еліне экспорттау үшін экспорт елінде дайындайтын, бағаланатын тауарлардағы сияқты әдетте сол сыныптағы немесе түрдегі тауарлардың сатылымында көрсетілетінге тең келетін кірістер мен жалпы шығыстардың көлемін;

(c) шығындарды немесе 8-баптың 1-тармағының e), (f) және (g) тармақшаларына сәйкес Тарап тандап алған бағалау әдісін көрсету үшін қажетті барлық басқа да шығындардың құнын қамтуға тиіс.

2. Есептеу айырысу құнын айқындау мақсатында Тараптардың ешқайсысы өзінің аумағында резидент болып табылмайтын қандайда бір тұлғадан қандайда бір шотты

немесе басқа да есептеу құжатын талап ете алмайды немесе зерделеу үшін ұсынуға немесе қолжетімді етуге мәжбүрлей алмайды. Алайда осы баптың ережелеріне сәйкес кедендік құнды анықтау мақсатында импорт елінің құзыретті органдарының тауарларды өндіруші ұсынған ақпаратты тексеруі өндірушінің келісімімен және егер олар мүдделі елдің үкіметіне жеткілікті уақытта алдын ала хабарлаған және соңғысы тергеу жүргізуге қарсы болмаған жағдайда, басқа елде жүргізілуі мүмкін.

7-бап

1. Егер импортталатын тауарлардың кедендік құнын 1-6-баптардың ережелеріне сәйкес анықтау мүмкін болмаса, онда кедендік құн импорт елінде бар мәліметтер негізінде қисынды қаражатты пайдалану арқылы анықталады.

2. Осы баптың ережелеріне сәйкес кедендік құн мынадай негізде:

(a) осындай елде өндірілетін тауарларды импорт елінде сату бағасымен;

(b) кедендік мақсаттар үшін екі баламалы құннан барынша жоғары құнды қабылдауды көздейтін жүйемен;

(c) экспорт елінің ішкі нарығындағы тауарлардың құнымен;

(d) 6-баптың ережелеріне сәйкес бірдей немесе біртекті тауарлар үшін анықталған, есептеу құнына қарағанда өндірістің өзге де шығындарымен;

(e) импорт еліне қарағанда өзге елге экспортқа арналған тауарлардың бағаларымен;

(f) ең төмен кедендік құнмен, немесе

(g) еркін немесе жалған құнмен анықталмайды.

3. Импорттаушының тиісті сұрау салуы бойынша импорттаушы осы баптың ережелеріне сәйкес анықталған кедендік құн туралы және осындай құнды анықтау үшін пайдаланылған әдіс туралы жазбаша хабардар етіледі.

8-бап

1. 1-баптың ережелеріне сәйкес кедендік құнды анықтау кезінде импортталатын тауарлар үшін нақты төленген немесе төленуге тиіс бағаға:

(a) сатып алушы сол көлемде төлеуге тиісті болған, бірақ тауар үшін нақты төленген немесе төленуге тиіс бағаға қосылмаған мынадай шығыстар:

(i) сатып алу үшін алынатын комиссиялық шығыстарды қоспағанда, комиссиялық немесе брокерлік шығыстар;

(ii) кедендік мақсаттар үшін тиісті тауарлармен біртұтас құрамдас ретінде қаралатын тараның құны;

(iii) жұмыс күшінің де, материалдардың да құнын қамтитын орама құны;

(b) импортталатын тауарлардың өндірісіне және экспортқа сатылуына байланысты нақты төленген немесе төленуге тиісті бағаға осындай құнның қандай да қосылмауына қарай пайдалану үшін тегін немесе төмендетілген баға бойынша сатушыдан сатып алушыға тікелей немесе жанама түрде ұсынылатын мынадай тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің:

(i) импортталатын тауарларға қосылған материалдардың, компоненттердің, бөлшектер мен ұқсас элементтердің;

(ii) импортталатын тауарлардың өндірісінде пайдаланылатын құралдардың, мөрлердің, пішіндер мен ұқсас элементтердің;

(iii) импортталатын тауарлардың өндірісінде пайдаланылатын материалдардың;

(iv) импорт елінен тыс жерлерде өндірілгенін және импортталатын тауарлардың өндірісі үшін қажетті жобалаудың, әзірлеудің, шығармашылық және конструкторлық қызметтің, сызбалар мен эскиздердің тепе-тең бөлінген құны;

(с) бағаланатын тауарларға жататын роялти және лицензиялық төлемдер, оларды сатып алушы тікелей немесе жанама түрде нақты төленген немесе төленуге тиіс осындай роялти және төлемдер қандай да бір сол мөлшерде енгізілмеген, төлемге бағаланатын тауарды сату шарты ретінде тауарды төлеуге тиіс;

(d) сатушыға тікелей немесе жанама түрде тиесілі болатын, импортталатын тауарларды кейіннен қандай да болмасын қайта сатудан, иелік етуден немесе пайдаланудан түскен түсімнің қандай да бір бөлігінің құны;

(е) импортталатын тауарларды портқа немесе импорт еліне тауарларды әкелу жеріне тасымалдау құны;

(f) импортталатын тауарларды портқа немесе импорт еліне тауарларды әкелу жеріне тасымалдауға байланысты жүктеу, түсіру және өңдеу бойынша шығыстар;

(g) сақтандыру құны қосылады.

2. Осы бапқа сәйкес нақты төленген немесе төленуге тиіс төлемге қосу объективті және сандық тұрғыда анықтауға болатын мәліметтердің негізінде ғана жүргізіледі.

3. Осы бапта көзделгендерді қоспағанда, кедендік құнды анықтау кезінде нақты төленген немесе төленуге тиіс бағаға қосуға жол берілмейді.

9-бап

Кедендік құнды анықтау үшін валютаны айырбастау қажет болса, кедендік декларацияны импорт елінің кеден органы тіркеген күніне импорт елінің құзыретті органы белгілейтін айырбастау курсы пайдаланылады.

10-бап

Өзінің сипаты бойынша құпия болып табылатын немесе кедендік бағалау мақсаттары үшін құпия негізде ұсынылған барлық ақпаратты тиісті билік органдары қатаң құпия ретінде қарайды, оны ашу импорт елінің ұлттық заңнамасына сәйкес талап етілуі мүмкін болатынын қоспағанда, олар оны арнайы рұқсат беретін тұлғаның немесе үкіметтің рұқсатынсыз ашпайды.

11-бап

1. Әрбір Тараптың заңнамасы импорттаушы немесе баж салығын төлеуге жауапты басқа да тұлға үшін кедендік құнды анықтауға қатысты бажды төлеусіз апелляция құқығын көздейді.

2. Айыппұлсыз апелляция құқығы кезінде кеден әкімшілігі жүйесіндегі органға немесе тәуелсіз органға бастапқы апелляцияға жол берілуі мүмкін, алайда әрбір мүше елдің заңнамасы сот органына айыппұлсыз апелляция құқығын көздейді.

3. Апелляцияға қатысты шығарылған шешім туралы хабарлама апелляцияға жіберіледі және осындай шешім үшін негіздер жазбаша түрде ұсынылады. Апелляция одан әрі апелляцияға қатысты кез келген құқықтар туралы да хабардар етіледі.

12-бап

1. Осы Қағидаларда:

(a) "импортталатын тауарлардың кедендік құны" ұғымы кедендік баждарды импортталатын тауарлардың құнынан пайызбен салу мақсатындағы тауарлардың құнын білдіреді;

(b) "өндіріп шығарылған" ұғымы өсірілген, дайындалған және өндірілген дегенді қамтиды;

(c) "бірдей тауарлар" ұғымы физикалық сипаттамасын, сапасы мен беделін қоса алғанда, барлық жағынан алғанда бірдей тауарларды білдіреді. Елеусіз сыртқы айырмашылықтар қалған жағынан алғанда аталған анықтаманы қанағаттандыратын тауарларды бірдей деп есептеуге кедергі болмайды;

(d) "ұқсас тауарлар" ұғымы барлық жағынан алғанда ұқсас болмаса да, оларға бірдей функцияларды орындауға және коммерциялық жағынан алғанда өзара алмасушылықта болуға мүмкіндік беретін, ұқсас сипаттамалары мен ұқсас құрамдас материалдары бар тауарларды білдіреді. Тауарлардың сапасы, олардың беделі мен тауарлық белгінің болуы тауарлардың ұқсас болып табылатындығы белгіленген кезде ескерілуге тиіс факторлардың қатарына жатады.

"Бірдей тауарлар" мен "ұқсас тауарлар" деген терминдер ұғымы тиісті жағдайларда осындай элементтер импорт елінде өндіріп шығарылғандықтан, 8-баптың 1(b)(iv) тармағына сәйкес түзету жасалмаған жобалау, әзірлеу, шығармашылық пен конструкторлық қызметті, сызбалар мен эскиздерді қамтитын немесе көрсететін тауарларды қамтымайды.

Егер тауарлар бағаланатын тауарлардың елінде өндірілмесе, тауарлар "бірдей тауарлар" немесе "ұқсас тауарлар" деп есептелмейді.

Басқа тұлға өндіріп шығарған тауарлар бағаланатын тауарлар сияқты сол тұлға өндіріп шығарған бірдей немесе біртекті тауарлар болмаған кезде ғана ескеріледі.

(e) "сол сыныптағы немесе түрдегі тауарлар" деген белгілі бір салада немесе өнеркәсіптік секторда өндіріліп шығарылған тауарлардың тобына немесе қатарына жататын тауарларды білдіреді әрі бірдей және біртекті тауарларды қамтиды.

2. Тұлғалар мынадай жағдайда ғана, егер:

(a) олар бір-бірінің кәсіпорындарының қызметкерлері немесе директорлары болып табылса;

(b) олар заңды түрде танылған іскерлік әріптестер болып табылса;

(с) олар жұмыс беруші және қызметші болып табылса;

(d) қандай да бір тұлға екеуіне де дауыс беру құқығын беретін, айналымға шығарылған акцияларының 5 немесе одан да көп пайызын тікелей немесе жанама иеленсе, бақыласа немесе ұстаса;

(е) олардың біреуі екіншісін тікелей немесе жанама бақыласа;

(f) олардың екеуін де үшінші тұлға тікелей немесе жанама бақыласа;

(g) олар бірлесіп үшінші тұлғаны тікелей немесе жанама бақыласа;

(h) олар бір отбасының мүшелері болып табылса, осы Қағидалардың мақсаттары үшін бір-бірімен байланысты деп есептеледі.

3. Искерлік байланыстары бар тұлғалар олардың бірі басқасының айрықша агенті, айрықша үлестірушісі немесе айрықша концессионері болып табылған жағдайда, қалай болғанда да, егер олар осы баптың 2-тармағының өлшемшарттарына сәйкес келсе, осы Қағидалардың мақсаттары үшін өзара байланысты болып есептеледі.

13-бап

Импорттаушы жазбаша сұрау салу бойынша импорт елінің кедендік әкімшілігі импорттаушы тауарларының кедендік құны қандай түрде анықталғанына жазбаша түсініктеме алуға құқылы.

14-бап

Осы Қағидадағы ешнәрсе кедендік әкімшіліктердің кедендік бағалау мақсаттары үшін ұсынылған кез келген өтініштің, құжаттың немесе декларацияның дұрыстығына немесе дәлдігіне көз жеткізу құқығын шектейтін немесе оған күмән келтіретін ретінде ұғынылмайды.